

*La comunicació catòlica a la
diòcesi de Girona.
Passat i present*

Volum 3

Àngel Rodríguez Vilagran

Direcció: Dr. Jordi Berrio i Serrano

Departament de mitjans de comunicació i cultura
Facultat de Ciències de la Comunicació
UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA (UAB)

Curs 2009-10

TESI DOCTORAL

Capítol 7

7. RÀDIO

7.1 CATÀLEG DE PROGRAMES DE RÀDIO CATÒLICS EDITATS PER LES PRÒPIES EMISSORES (1935-2008)

En el present catàleg s'ha pretès indexar tots els programes catòlics que s'han fet i es fan a les emissores de la diòcesi de Girona. Són espais editats per les pròpies emissores. No hi són inclosos els que edita el Departament d'Audiovisuals del Bisbat de Girona, que ja formen un capítol apart. Fóra d'aquests, es presenten actualment quatre programes a Arenys de Munt, Lloret de Mar, Salt i Tordera. Les emissores estan ordenades per poblacions.

Música ideal con autonomía absoluta

PORTATIL PHILIPS "todo transistores"

- Sólo precisa pilas corrientes de linterna
- Perfecta audición sin interferencias.
- ONDAS MEDIA Y CORTA.

Garantía de repuestos y de circulación

GALA PHILIPS 1962

RADIO GIRBAU

Rambla Generalísimo, 37. — Tel. 1496. — GIRONA

Modernísimo taller para reparaciones de Televisores PHILIPS, a cargo de personal especializado. Reparaciones rápidas y todas garantizadas.

84E 96T
TRAS (todo transistores)

83E 03A
AM y FM

H4E 94A
Radiogramófono, todo onda y reproducción de discos

88E 92A
Alta Fidelidad (HI-FI)

33TE 242A
Véalo mejor con un televisor PHILIPS

PHILIPS

ARG

Los Sitios, 28 novembre 1961: 9

En aquest índex hom llegirà sovint el terme "programa parroquial". D'aquesta manera es defineix aquell programa de ràdio que té una sèrie de continguts comuns i que és presentat per un responsable de la parròquia, ja bé sigui el rector, o bé un laic en representació d'aquesta.

Els programes parroquials consten generalment de: relació del moviment parroquial, notícies que afecten a la parròquia, comentari de l'evangeli, entrevistes, pregàries, contes ...

ARENYS DE MAR

RÀDIO ARENYS DE MAR

- *Retaule*. Setmanal, dissabtes a les 9.30. Va començar l'octubre de 1983. Va deixar d'emetre's el juny de 2006. Presentat per Mn. Martí Amagat i J. Josep Martín. Programa parroquial.

ARENYS DE MUNT

RÀDIO ARENYS DE MUNT

- *La Veu de la Parròquia*. Setmanal. Diumenges 10.30. Va iniciar-se el 1992 sota la direcció i presentació de Maria Dolors Colomer. Programa parroquial. S'emet actualment.

BANYOLES

RÀDIO BANYOLES

- *El Campanar*. Setmanal, diumenges a les 11. Durada: 30 minuts. Presentat pels mossens de Banyoles. Es va emetre els anys 2005 i 2006. Programa parroquial. Inclouia *La Paraula del Bisbe*.

BLANES

RÀDIO BLANES¹

- *Aires evangélicos y noticiario católico*. Setmanal, dissabtes a les 21 hores. Durada: 20 minuts. S'emetia a meitat dels 60 per Ràdio Blanes (*Los Sitios*, 21 abril 1956: 6).

- *Hosanna*. Iniciat el 23 de gener de 1960. Es podia escoltar cada dissabte a les 21 hores amb una durada d'uns 25 minuts. Se'n feia càrrec el grup de Blanes dels Cursets de Cristiandat, "el movimiento que está abriendo ancho surco en toda la diócesis y revitalizando con su fe y entusiasmo la vida espiritual de las parroquias" (*Recull*, 23 gener 1960: 6). No es coneixen més dades.

CANET DE MAR

RÀDIO CANET

- *El Racó de la Parròquia*. Setmanal. Dissabte pel matí, a càrrec del rector de Canet Mn. Narcís Tibau. Programa parroquial. El va presentar des de 1986 (aproximadament) fins el 1999. Ell mateix, i durant aquests mateixos anys, va presentar un programa d'una hora els dimecres al vespre de reflexions.

FIGUERES

RÀDIO POPULAR - COPE

- *Superación*. Divendres a les 15 hores. Mitja hora. Era conduït per l'Associació d'Amics dels Malalts de Figueres, les germanes del Col·legi de la Presentació de Figueres i malalts de la ciutat i comarca. Hi havia música, comentaris, textos de l'evangeli i participació dels oients per carta. S'emetia l'any 1974 (*Los Sitios*, 15 febrer 1974: 8).

- *Cáritas*. Dijous a les 19.30. Mitja hora. Es va iniciar el 1977, en el començament de la nova temporada. Es llegeix en el *Full Parroquial* (4 desembre 1977) que era un "programa informatiu sobre qüestions i problemes assistencials i socials: vivenda, minusvàlids, presos i ex-presos, manca d'escoles, atur, tercera edat, etc."

¹ Tant Ràdio Blanes com aquestes emissores: La de Gerona, La Voz de la Costa Brava, Radio España de Gerona, Radio Popular de Figueres i Ràdio Olot sortiran sovint en aquest capítol de ràdio per haver emès alguns programes religiosos. En el *Nomenclàtor* s'hi troben dades essencials d'aquestes emissores.

- *Un minut per a la reflexió*. De dilluns a divendres al migdia. Es va emetre des del 1991 fins el 1994. Reflexió de 60 minuts presentada per Mn. Josep Maria Pont, delegat de Mitjans de Comunicació del Bisbat de Girona.

GIRONA

LA VOZ DE GERONA

Aquesta emissora començava les seves emissions a les 8 amb: "Acuérdate, Señor, de los que has llamado esta noche a tu seno..." i les tancava a les 12 de la nit amb "Preparaos por si esta noche sois llamados por el Hacedor" (Gil-Minobis, 2003: 109).

- *Banco de Dios*. Setmanal. Es va emetre des del mes de març de 1970 fins l'abril de 1982. Es podia escoltar els dimarts a les 12 i des del 1977 a les 11. Els primers programes duraven 30 minuts, a partir del juny de 1970 ja van passar a una hora. A més, cada dia, de dilluns a divendres abans del Rosari, a les 19.25, hi havia una promoció de cinc minuts. Era presentat pel director de l'emissora Eleuterio Paniagua amb la pretensió de recollir diners per als més necessitats: "Hay un Banco que no quiebra, que no cierra, en el que el banquero da más que lo que recibe. El Banco de Dios. Y tiene abierta su ventanilla en la Campaña de Navidad" (*Los Sitios*, 1 gener 1970: 2). El mateix Paniagua escrivia una columna els dissabtes a *Los Sitios* amb el nom d'aquest espai sobre aspectes evangèlics i morals. Va ser molt popular en aquella època.

- *Palabras de amigo*. Setmanal. Tots els divendres a les 19.35 des de l'1 de febrer de 1974 fins a finals de juny de 1975. Tenia una durada d'uns 20 minuts. Presentat pel pare dominic José Antonio Martínez Puche². Espai dedicat als malalts: "Por este programa irán desfilando testimonios reales de enfermos de toda España, que a través de su fe, han encontrado sentido a su vida aparentemente inútil" (*Los Sitios*, 8 febrer 1974: 5).

- *Apostolat de l'Oració*. Mensual, primer dijous de mes al vespre. Es va emetre des de meitat dels anys 70 fins el desembre de 1988. Més dades en el capítol dedicat a *Els inicis de la radiodifusió catòlica a la diòcesi*.

RADIO ESPAÑA DE GERONA- RÀDIO GIRONA

- *Conferències de l'Acció catòlica*. Es troben documentades des del 1935. Esmentades en el capítol *Els inicis de la radiodifusió catòlica a la diòcesi*.

² Actualment el pare José Antonio Martínez Puche és el responsable de la direcció de l'editorial Edibesa (que pertany als pares dominics). Va ser prior del convent de l'anunciació dels pares dominics de Girona des de l'abril de 1972 fins a finals d'octubre de 1975. Durant aquest temps va portar a terme una dilatada trajectòria en el camp de la comunicació, amb programes a la ràdio i amb articles setmanals al diari local *Los Sitios*.

- *In Excelsis*. Neix el novembre de 1940. Esmentat en el capítol *Els inicis de la radiodifusió catòlica a la diòcesi*.

- *Pax Vobis*. Comença a principis de 1949. Esmentat en el capítol *Els inicis de la radiodifusió catòlica a la diòcesi*.

- *Vocación y progreso*. Va néixer el 1949. Sabem que "es tractava d'unes emissions de cara al jovent presentades com a formació, divulgacions científiques, notícies i comentaris" (Gil 1990: 69). Anava a càrrec de Mn. Josep Maria Verdura, conegut amb el pseudònim de *Mariver*³. Comptava amb un concurs i la col·laboració d'altres locutors

- *Apostolat de l'Oració*. Març de 1949. Esmentat en el capítol *Els inicis de la radiodifusió catòlica a la diòcesi*.

- *Ressurexit*. Desembre de 1951. Esmentat en el capítol *De Resurrexit a Església Viva*.

- *Punto y Seguido*. Diari, de dilluns a diumenges. Va començar a radiar-se a finals de febrer de 1974 a les 13.00 hores. A partir de l'any 1977 passaria al vespre, tot primer a les 20.00 hores (a finals de gener) i després a les 20.30 (a finals de març). Es va poder escoltar fins el juliol d'aquest any. Durada: 5 minuts. Comentari d'actualitat vist des de la fe. Anava a càrrec dels pares dominics José Antonio Martínez Puche (fins l'estiu de 1975) i José Maria Vilarmau (a partir d'octubre del 1975 fins el 1977).

HOSTALRIC

RÀDIO DOS 84

- *Antena Familiar*. Setmanal, dissabtes a les 14.00 hores. Durada: 30 minuts. Va començar el setembre de 1993 fins el juny de 2007. Presentat per Mn. Josep Maria Mir. Programa parroquial. Incloïa *La Paraula del Bisbe*.

LLAGOSTERA

LLAGOSTERA RÀDIO

- *La Veu de la Parròquia*. Setmanal. Es va emetre els diumenges a les 10, des de l'any 1992 fins al 2003. Tenia una durada de 20 minuts. Presentat per Mn. Josep Maria Jordà. Programa parroquial. Incloïa *La Paraula del Bisbe*.

³ Es donen més detalls de Mn. Verdura en el capítol titulat *De Resurrexit a Església Viva*.

LLORET DE MAR

NOVA RÀDIO LLORET

- *La parròquia de Lloret*. Setmanal, dissabtes a les 8.30. 30 minuts de durada. Va iniciar-se l'octubre de 1999. Programa parroquial. S'emet actualment.

OLOT

RÀDIO OLOT

- *Amor y Luz*. Setmanal, divendres a les 21.30. Neix el 1952. Surt a la graella que publica *Arriba España* (15 novembre 1952: 7). Produït pel Secretariat de Radiodifusió d'Acció Catòlica. Durava 30 minuts. El director era Ramon Llongarriu i el realitzador Enric Badia. Incloïa un comentari de l'evangeli, un guió escenificat i notícies. El director Antoni Pastor manifestava a *Vida Catòlica* (agost 1953: 2) que "Hay capacidad; hay tesón; hay entusiasmo. En buena lógica humana, el triunfo no se hará esperar". A l'igual que *Resurrexit* iniciaven l'emissió amb la frase "Laudetur Jesus Christus". El mateix Pastor el considerava com un dels programes més destacats de l'emissora (*Arriba España*, 5 setembre 1953: 31). L'any 1955 es podia escoltar a les 22.30. Sabem que el març de 1960 (*Vida Católica*, març 1960: 4) Ràdio Olot emet *Resurrexit*, per tant *Amor y Luz* hauria desaparegut.

- *Para un mundo mejor*. Setmanal, diumenges a les 14.05 hores. Comentari de cinc minuts presentat per Mn. Gumersind Vilagran. (*Los Sitios*, 3 gener 1954: 6). No es coneixen més dades.

- *Hora Sabatina*. Setmanal, dissabtes a les 19.30 hores. Sabem de la seva emissió com a mínim des del gener l'any 1955 gràcies a *Arriba España* (22 gener 1955: 5). S'emetia en directe des del temple de la Mare de Déu del Carme dels pares carmelites. Es tracta de la retransmissió d'una pregària dedicada a la Mare de Déu. El juliol del mateix 1955 es feia a les 20 hores. No s'han trobat més dades.

- *Salus Infirmorum*⁴. Setmanal, diumenges després de la Missa, aproximadament a les 12,10 minuts. Durada: 40 minuts. Ja surt mencionat el 1955 (*Arriba España*, 5 febrer 1955: 5). Espai dedicat als malalts.

- *Antena Religiosa*. Setmanal. Programa editat per la parròquia de Sant Esteve nascut a meitat dels anys 50. Surt esmentat per darrera vegada a finals del 1958 (*Arriba España*, 27 desembre 1958: 4). S'emetia aleshores els dilluns a les 22.30, però abans va poder escoltar-se els divendres a la mateixa hora.

⁴ El poso com a religiós perquè surt mencionat a l'apartat d'activitats religioses de la secció Agenda del diari *Arriba España*.

- *Jesucrist, llibertat de l'home*. Setmanal, dilluns a les 8.30. Presentat i dirigit a principis de 1980 per Mn. Martí Alabau. *Full Parroquial* (3 febrer de 1980). El programa s'enregistrava a Ràdio Girona i s'enviava a l'emissora olotina. Va durar pocs mesos⁵.

PALAMÓS

LA VOZ DE LA COSTA BRAVA

- *Cristo y nosotros*. Dissabtes a les 21.05. Durada: 30 minuts. Se sap que s'emetia el 1954 (*Los Sitios*, 11 desembre 1954: 2).

PINEDA DE MAR

RÀDIO PINEDA

- *Comunitat Viva*. Setmanal, dissabtes de 18 a 19 hores. Durada: 30 minuts. Va néixer l'estiu de 1981. L'abril de 1982 encara es podia escoltar. Programa parroquial (*Full Parroquial*, 11 abril 1982).

RÀDIO SINTONIA

- *Agenda Espiritual*. De dilluns a divendres a les 9 del matí. S'emetia el 1985 (*Full Parroquial*, 6 gener 1985)

SALT

RÀDIO SALT

- *Demà és festa*. Dissabtes a les 9. Durada: 30 minuts. Es va inaugurar el primer diumenge d'Advent de 1986. Era conduït pels capellans de les dues parròquies de Salt: Mn. Àngel Caldas, Mn. Ramon Oller i Mn. Felip Hereu. A principis dels anys 90 es va canviar el nom pel d'*Església Viva - Parròquies de Salt*.

- *Església Viva - Parròquies de Salt*. Setmanal, dissabtes a les 9. Durada 30 minuts. Al principi era presentat conjuntament pels dos capellans de les dues parròquies de Salt. Després es va decidir que fos de forma alterna. Des de l'any 2003, torna a ser presentat pels dos capellans conjuntament. Programa parroquial. Des de principis dels 90 fins el 2008 l'han presentat els rectors: M.

⁵ Mn. Martí Alabau, en conversa mantinguda el 22 de maig de 2007, no recorda els mesos que es va emetre, però reconeixia que eren pocs.

Miquel Àngel Ferrer, Mn. Àngel Caldas, Benet Galí, Enric Tubert, Enric Roura i Josep Casellas. S'emet actualment.

SANT ESTEVE D'EN BAS

BAS RÀDIO

- *A Toc de Campana*. Setmanal, diumenges a les 9.30. Durada 30 minuts. Es va emetre els anys 2001 i 2002. Presentat per Mn. Joan Boada. Programa parroquial. Inclou *La Paraula del Bisbe*.

SANTA COLOMA DE FARNERS

LA RÀDIO ACTIVITAT

- *S.O.S Pregària*. Setmanal. Presentat per un grup de persones de la diòcesi que formaven part de la Comunitat de l'Emmanuel⁶. Es va emetre els dimecres de 23 a 24 hores des del febrer fins el juny de 1996. Era un espai bàsicament de pregària en directe. El setembre d'aquell 1996, quan va tornar a les ones va canviar el títol pel de *Maranatha*⁷.

- *Maranatha*. Setmanal. Continuació de l'esmentat *S.O.S Pregària*. Va passar a emetre's els dimecres de 22 a 23 hores la temporada 1996/1997.

TORDERA

RÀDIO TORDERA

- *La Veu de la Parròquia*. Setmanal. Dissabtes a les 9.00. Durada: 30 minuts. Va iniciar-se l'any 1982. Programa Parroquial. S'emet actualment.

- *Pas a Pas*. Mensual. Divendres. Durada: 30 minuts. Programa amb la participació de les entitats de Tordera dedicades a les persones amb disminució psíquica o física. En aquest cas, la comunitat d'El Rusc (que forma part de les Comunitats de l'Arca, d'inspiració cristiana) hi col·laboren des de la temporada 2006/07. Els mateixos integrants d'El Rusc el presenten. Informen de les activitats i vivències.

⁶ Es tracta d'una comunitat catòlica fundada el 1972 i reconeguda per la Santa Seu l'any 1992. Forma part dels anomenats grups de renovació carismàtica.

⁷ Maranatha es una paraula aramea (la llengua que parlava Jesús) que significa "Senyor nostre, vine!". Es troba en el *Nou Testament*, a 1Co 16, 22.

VILAFANT

RÀDIO VILAFANT

- *Poble de batejats*. Setmanal. Diumenges a les 10.15. Durada: 30 minuts. Es va emetre des de l'any 1986 fins el 1998, presentat per Mn. Miquel Pujol. Programa parroquial. Inclouia *La Paraula del Bisbe*.

ALTRES

El capellà missioner Mn. Jordi Carrera, que com es veurà més endavant va presentar un programa dedicat a l'Apostolat de l'Oració a Ràdio Girona i a La Voz de Gerona, oferia també conferències en el temps quaresmal per La Voz de Gerona i més tard per Ràdio Salt.

A La Voz de Gerona es podien escoltar a l'any 1974 en diferit a les 20 hores. Eren les xerrades que el mateix Mn. Carrera predicava a la tarda en el Temple del Sagrat Cor de Girona (*Full Parroquial*, 31 març 1974).

A Ràdio Salt, es podia escoltar al migdia durant la primera setmana de Quaresma. Eren xerrades de 20 minuts dialogades amb Mn. Àngel Caldas (rector de la parròquia de Sant Jaume de Salt). Van començar a finals dels anys 80 i van durar fins el 2003 aproximadament.

7.2 ELS INICIS DE LA RADIODIFUSIÓ CATÒLICA

7.2.1 LES CONFERÈNCIES DE L'ACCIÓ CATÒLICA

Els inicis d'emissions radiofòniques catòliques a la diòcesi de Girona es troben documentades a meitat de la dècada dels anys 30 a Ràdio Girona amb les conferències que organitzava l'Acció Catòlica. Tenim un primer exemple el diumenge 24 de març de 1935 quan l'emissora va retransmetre al vespre des del saló d'actes de Casa Carles una dissertació - de tres previstes- convocada pel Grup de Sant Narcís de la Unió Diocesana de Joves Cristians⁸. La va impartir el consiliari d'Acció Catòlica, Josep Maria Carbó. Va parlar sobre Lourdes.

RADIO GIRONA	<i>Emissió de sobretaula</i>
Emissió de nit	A les 13. — Obertura. Senyals horaris pel carilló. —
AVUI:	A les 14. — Hora oficial.—
A les 19. — Obertura. Senyals horaris pel carilló.	A les 15. — Fi de l'emissió.
Música en discos.	Emissió de nit
A les 20,45. — Servei especial d'informacions, retransmès des de E. A. J. 15 "Ràdio Associació de Catalunya", — Informació financiera. Canvis de valors i monedes.	A les 20. — Obertura. Senyals horaris pel carilló.
A les 21. — Hera oficial.	Retransmissió des del Saló d'Actes de Casa Carles, d'aquesta ciutat, de la primera conferència de les tres que integren el Cicle Guaresmal, organitzat pel "Grup Sant Narcís" de la "Unió Diocesana de Joves Cristians", a càrrec del Dr. Josep M. Carbó, Canonge, Consiliari Diocesà d'Acció Catòlica, versant sobre "El fet de Lourdes. Llició apològica i pragmatisme moral".
Servei Meteorològic, radiat des del Centre Meteorològic de la Universitat de Barcelona.	A les 21,05. —
A les 22. — Fi de l'emissió.	Música en discos.
DEMA:	A les 22,1. — Fi de l'emissió.
Emissió del matí	
A les 11,30. — Retransmissió des del "Gran Price" de Barcelona, de la conferència del Pare Laburu, sobre el tema "Deures socials dels catòlics".	

Diari de Girona, 23 març 1935: 4

Les conferències es van reprendre el diumenge 2 de juny de 1935 a les 20.15 hores des del mateixos estudis de Ràdio Girona, convocades per la Unió Diocesana d'homos d'Acció Catòlica. A finals del mateix mes, l'horari definitiu va ser a les 21.15. Les impartien persones relacionades amb l'Acció Catòlica, professors del Seminari, de l'Institut de Girona o gent vinculada amb l'Església de Girona. Eren "escoltades amb entusiasme i interès" (*Vida Catòlica*, 9 agost 1935: 5).

⁸ Aquesta entitat pertanyia a la FJC (Federació de Joves Cristians de Catalunya). El bisbe Cartaña la va integrar a l'Acció Catòlica a finals de 1934, poc després de ser nomenat bisbe.

Els temes tocaven la vessant moral i aspectes generals del catolicisme. Així, llegim a *Vida Catòlica* (5 juliol 1935: 6) que el metge gironí Narcís Figueres va impartir la conferència *Bany de Sol* "fustigant els que sota aquest pretext volen escampar la immoralitat". La revista apuntava que va ser "molt felicitat". Altres temes foren: orientacions sobre l'educació, nudisme, els nostres deures envers la premsa, els llibres i la lectura, el perill comunista, l'obra de Dom Bosco, l'esperit missioner a Espanya, importància social i civilitzadora del catolicisme, Lope de Vega poeta representatiu de la raça hispana, el Pare Claret ... Es van emetre de forma periòdica fins a meitat de febrer de 1936. Es van reprendre el diumenge 24 de maig a les 21.30 hores (*Vida Catòlica*, 22 maig 1936: 4), fins a l'esclat de la Guerra Civil.

Després de la Guerra van continuar. Tenim la primera dos mesos després que tornés a emetre Ràdio Girona, ara amb el nom de Radio España de Gerona⁹, el diumenge 17 de novembre de 1940, a les 13.15 (*El Pirineo* 16 novembre 1940: 2). Es van dur a terme de forma periòdica com a mínim fins a finals de 1942¹⁰.

La mateixa Acció Catòlica a través del Secretariat de Propaganda organitzava sovint conferències en dates assenyalades des dels mateixos estudis de Radio España. La nit de Nadal o de Reis de 1946, per exemple, tal i com assenyalava el propi butlletí de l'entitat que portava per nom *Circular* (gener 1947: 3).

Una altra entitat que havia convocat conferències radiades era l'Apostolat de l'Oració. El 13 de juny de 1947, festivitat del Sagrat Cor de Jesús, a la 1 del migdia, Radio España de Gerona va retransmetre des dels propis estudis de l'emissora: "Consagració personal al Sagrado Corazón de Jesús", a càrrec de Mons. Josep Maria Casas de Ordal, aleshores catedràtic del Seminari de Girona (*Los Sitios*, 6 juny 1947: 2).

7.2.2 IN EXCELSIS

Deixant de banda aquestes i les altres conferències prèvies a la Guerra Civil, es pot considerar com a primer programa de ràdio catòlic periòdic de la diòcesi de Girona, l'anomenat *In Excelsis*¹¹. Se n'encarregava l'Acció Catòlica. Va néixer la tardor de 1940 i s'emetia per Radio España de Gerona els divendres a les 19.35. Tenia una durada de 30 minuts. La primera vegada que surt documentada la seva emissió és el divendres 15 de novembre de 1940 (*El Pirineo*, 14 novembre 1940: 2)¹². Era definit pel diari com a una "emissió sacra". L'última vegada que surt esmentat és el 12 de novembre de 1943 (*El*

⁹ Més informació sobre Radio España de Gerona en el *Nomenclàtor*.

¹⁰ El 7 de novembre de 1942 és l'última data fidedigna de l'emissió d'aquestes conferències si hom es guia per la graella que publica el diari *El Pirineo*. A partir de l'aleshores el rotatiu no publica la graella fins el 10 de gener de 1943. En aquest dia només es diu que a les 12.35 hi haurà un programa sota el nom de *Religiosas*. Però, després ja no s'esmenten les conferències sinó altres programes. En alguna ocasió puntual, el mes de maig i per l'octubre d'aquell mateix 1943 se n'havia radiat alguna.

¹¹ Significa "a dalt del cel".

¹² El dijous 14 de novembre de 1940 surt per primera vegada a *El Pirineo* la graella de Ràdio Girona, després que l'emissora reprengués les emissions el 14 de setembre d'aquell mateix any. El rotatiu anunciava la programació de Radio España de l'endemà.

Pirineo, 12 de novembre 1943: 5)¹³. No s'ha pogut conèixer el contingut del programa.

7.2.3 PAX VOBIS

Aquest és un altre espai editat per Acció Catòlica, esmentat per Lluís Costa (Costa 1989, 62). Es va començar a emetre a principis de 1949 també a Radio España de Gerona. Donava informació de les activitats de l'entitat. Costa es basa de l'existència d'aquest programa gràcies a la recensió que en fa *Vida Catòlica* (15 gener 1949)¹⁴. No es coneixen més dades.

7.2.4 APOSTOLAT DE L'ORACIÓ

Va néixer el dijous 3 de març de 1949 a Radio España de Gerona (*Los Sitios*, 3 març 1949: 2) i era la primera vegada que de forma periòdica l'Apostolat de l'Oració tenia un programa. Anteriorment, i com ja s'ha comentat, l'emissora gironina havia emès i de forma ocasional, alguna conferència de l'entitat. El programa es radiava tot primer els dijous a les 22.05 i després va passar al vespre, entre les 19.30 i les 20.00 aproximadament. Tenia una durada d'uns quinze minuts. Era presentat per Mn. Joan Margall, canonge i director diocesà de l'Apostolat de l'Oració. Tractava de donar a conèixer les intencions papals del mes¹⁵ i un breu comentari. Eren unes emissions "dirigidas a expresar la devoción de los fieles gerundenses a la Augusta persona del Romano Pontífice" (*Los Sitios*, 1 març 1949: 2). Margall presentaria l'espai com a mínim fins el 1971¹⁶. Després d'uns anys de no realitzar-se, el 1975 se'n faria càrrec el nou president de l'Apostolat de l'Oració, Mn. Jordi Carrera¹⁷: "Hi afegia reflexions que portessin a la conversió, a la millora i superació espiritual. Avui millor que ahir i demà millor que avui"¹⁸. També es promocionava la devoció al Sagrat Cor de Jesús.

El dijous que s'emetia, sovint el diari *Los Sitios* en feia una recensió escrita pel mateix Carrera.

L'horari en aquesta segona etapa va ser força variable, però sempre al vespre. Entre les 20 i les 22 hores. L'any 1987, per exemple, es podia escoltar

¹³ El divendres 19 de novembre de 1943 no surt publicada la graella a *El Pirineo*. A partir del 26 de novembre surt simplement "música sacra". A partir del 17 de desembre s'anuncien concerts de música clàssica en general.

¹⁴ Aquest exemplar falta a la biblioteca del Seminari de Girona, lloc on guarden quasi tota la col·lecció de *Vida Catòlica*. No s'ha pogut trobar en cap més arxiu o biblioteca aquest exemplar. Un servidor, per tant, es refia de l'historiador.

¹⁵ Cada mes el sant Pare dóna a conèixer una sèrie de motius (intencions) perquè els membres i simpatitzats de l'Apostolat de l'Oració preguin. Són intencions en favor de la pau, d'aspectes humans i socials, de la fe ...

¹⁶ La darrera vegada que la graella de *Los Sitios* menciona Margall és el 4 de novembre de 1971: 4. Va morir el 6 de març de 1973.

¹⁷ Hi ha constància que Mn. Jordi Carrera el presentava des de l'estiu de 1975 (*Los Sitios*, 31 juliol 1975:4)

¹⁸ Declaracions efectuades a Casa Missió, lloc de residència de Mn. Jordi Carrera, el divendres 22 de juliol de 2005. Mn. Jordi Carrera va morir el 16 de maig de 2006 als 86 anys d'edat.

a les 21.45. La durada va ser sempre d'uns quinze minuts. Es va emetre fins el desembre de 1988. La direcció de l'emissora va decidir eliminar-lo de la programació.

També durant un temps es va emetre a La Voz de Gerona. Com a molt durant quatre anys. Sabem que en el 1977 encara només s'escoltava per Ràdio Girona i que el darrer any que es va radiar per *La Voz de Gerona* va ser en el 1981¹⁹. L'horari era a les 19.45 i se'ls hi donava enregistrat (es gravava a Ràdio Girona).

També cal dir que l'Apostolat de l'Oració de Girona va impulsar l'any 1951 *La Alianza del Credo*²⁰.

¹⁹ Dades extretes a partir de la lectura del butlletí de l'entitat.

²⁰ Els seus membres es dedicaven a resar credos en favor de l'Església catòlica que era perseguida en països d'arreu del món, en especial en països de l'Est. L'entitat va ser beneïda pel Papa Pius XII. L'any 1952 amb motiu del Congrés Eucarístic de Barcelona es va difondre arreu de Catalunya i van aconseguir presentar un programa setmanal a Ràdio Barcelona els dissabtes a les 8.20 (*Diócesis de Gerona para el Corazón de Jesús*, juny 1954: 11). Fins i tot, Ràdio Vaticana el va radiar a principis d'octubre de 1954 "mediante cintas magnetofónicas enviadas por Radio Barcelona" (*Diócesis de Gerona para el Corazón de Jesús*, octubre 1954: 4). Era la primera vegada que l'emissora del Vaticà retransmetia un programa gravat fora de la seva emissora. El programa va aconseguir fins i tot el Premio Ondas el 1954. L'associació *La Alianza del Credo* va ser dissolta el 2001.

Radio España de Gerona

E. A. J. 38

CUADRO DE EMISIONES FIJAS

DIARIAS:

- 12'00. Boletín Meteorológico.
- 12'30. Sintonía. Programa a radiar.
- 12'35. Radio Fémnia (menos domingos)
- 13'30. Información local.
- 14'00. Hora exacta.
- 14'15. Increible . . . pero verdad
- 14'30. Disco solicitado.
- 14'45. Novedades en discos.
- ====
- 19'30. Sintonía; Programa a radiar.
- 20'00. Información local.
- 21'00. Hora exacta; Boletín Meteorológico
- 21'45. Noticiero retransmitido desde Radio Nacional de España.

SEMANALES

- LUNES. =** 14'30. Crónica Deportiva por Miguel Gil.
19'35. Emisión de Auxilio Social
29'30. Reportaje "El Mundo en Marcha"
- MARTES. =** 13'00. Emisión Filatélica.
19'35. Emisión de la C. N. S.
22'15. Fantasía radiofónica (quincenal)
- MIERCOLES =** 19'35. Emisión del Frente de Juventudes.
21'15. Emisión Grafológica por Mister "YO"
- JUEVES. =** 12'35. Comentarios sobre la moda'
19'35. Emisión de la Sección Femenina de F. E. T. y de J. O. N. S.
20'00. Emisión Infantil a cargo de "Felipin" y el "Tío Pepe"
22'30. "Peregrinar de amor" por Rafael Cordoní, Director del Diario local "EL PIRINEO".
- VIERNES. =** 19'35. Emisión Sacra "In Excelsis" Acción Católica
22'15. Radio Teatro (quincenal)
22'15. Ojos y Oídos (quincenal) por Juan Badosa.
- SABADO. =** 19'35. Emisión del S. E. U.
(22'15. Emisión "Letras" por Miguel Vidal Arquer (quincenal)
- DOMINGO. =** 13'00. Conferencia religiosa dominical.
14'00. Emisión "Disco dedicado".
19'35. Información deportiva.

=====
Recorte este programa y téngalo siempre presente es el de
RADIO ESPAÑA DE GERONA. EMISORA E. A. J. 38
ET. MAS COMPLETO!!!

Graella de programació de Radio España de Gerona publicada a El Pirineo (8 octubre 1942: 3). Es pot veure com els divendres a les 19.35 s'emet In Excelsis i els diumenges a les 13 hores les conferències d'Acció Catòlica.

7.3 DE RESURREXIT²¹ A ESGLÉSIA VIVA

7.3.1 RESURREXIT (1951-1967)

Resurrexit va néixer el dissabte 1 de desembre de 1951 a les 8 del vespre a les antenes de Radio España de Girona. El creador va ser Josep Perpiñà Felipe, aleshores Vocal de Radiodifusió del Consell Diocesà dels homes d'Acció Catòlica (també conegut com a Secretariat de l'Apostolat Radiofònic d'Acció Catòlica o també, com es pot llegir en alguns guions antics del programa, Secció de Ràdio de l'Acció Catòlica). Va ser ell el que va oferir al director de Radio España, Emili Banda, la possibilitat d'oferir el programa.

Sis mesos després d'haver començat la primera edició de *Resurrexit, Vida Catòlica* (maig, 1952: 7) el definia com "la emisión semanal religiosa que tanto éxito está alcanzando en todo el ámbito que alcanza la potencia de la emisora". Narcís Jordi Aragó hi era entrevistat i ja pronosticava que "llegará a ser una de las emisiones más populares de Radio España de Girona".

Juntament amb Narcís Jordi Aragó, Josep Perpiñà comptava amb Josep Capella, president del Centre d'Acció Catòlica de Joves del col·legi la Salle i membre del Consell Diocesà de Joves d'Acció Catòlica. A la Salle hi havia un quadre escènic que era dirigit pel propi Capella. Això va facilitar que el programa comptés amb un elenc d'actors amateurs. D'aquí va néixer després el quadre escènic de la ràdio.

En els primers anys del programa, la preparació es feia dies abans en els locals d'Acció Catòlica situat a l'edifici de Casa Carles, a la Plaça del Vi, de Girona. En el moment de presentar l'espai no es deixava res per a la improvisació. Explica Aragó²² que "Josep Perpiñà realitzava la feina grisa del programa. Posava en solfa el guió general del programa amb materials que havien arribat i els altres que eren redactats per en Capella, jo mateix o altres col·laboradors. Ell era la garantia de que el programa sortís". Molts d'aquests materials que arribaven era gràcies a l'Acció Catòlica de Madrid o bé a l'editorial PPC -amb escrits la majoria de José Luis Martín Descalzo-. Eren fulletons de propaganda catòlica, així com narracions, contes o obres de teatre, que després l'elenc representava. Aquest guió general el va fer Josep Perpiñà en els primers anys del programa. Després, els encarregats van ser Narcís Jordi Aragó i Josep Capella.

Laudetur Jesus christus (Alabat sigui Jesucrist). Aquesta era la salutació inicial del programa que seguia amb paraules com aquestes: "En las antenas de Radio España de Girona, mástiles inverosímiles hacia el infinito y en las cuerdas intangibles del éter, *Resurrexit* iza esta noche las banderas multicolores de sus voces sonoras, de sus voces amigas" (Extret del guió del dissabte 27 de novembre de 1954. Programa nº 153).

Quan va començar *Resurrexit* l'1 de desembre de 1951 tenia una durada de 30 minuts. Quasi 20 minuts estaven dedicats a una escenificació religiosa-espiritual (contes, narracions, novel·les ...) que podia durar un sol dia o bé es dividia per capítols i durava setmanes. A vegades es feia coincidir la temàtica d'aquesta narració amb la celebració d'una diada especial de

²¹ Paraula llatina que significa: "ha ressuscitat".

²² Declaracions efectuades en el domicili de Narcís Jordi Aragó l'1 d'agost de 2006.

l'Església: Càritas, Domund ... La resta es composava d'una reflexió, lectura i comentari de l'evangeli, notícies diocesanes i classificació moral de pel·lícules de cinema.

L'emissió del programa era en castellà, tot i que s'havien llegit en ocasions poemes en català. Sobre el nom de *Resurrexit*, Aragó reconeixia que "no m'agradava gens, però era una mania d'en Perpiñà. M'hagués agradat qualsevol altre títol menys aquest. Però ens el vam trobar fet".

Vida Catòlica (24 desembre 1951: 2) en feia la següent crítica arran dels primers programes radiats:

"En conjunto, las emisiones religiosas que se han radiado buscan el contraste de secciones y de asuntos, con el fin de hacer agradable la sintonía, y nuestro criterio es que el propósito queda logrado. Un buen equipo de locutores [...] contribuyen a que la emisión sea grata al oyente, por su competencia y conocimiento exacto de su cometido. Finalmente va orlada toda ella, de entradas y motivos de la más selecta música, lo que hace en conjunto sea una sección interesantísima y correcta".

La realització del programa va rebre l'aplaudiment del Secretariado Nacional del Apostolado Radiofónico d'Acció Catòlica d'Espanya. A través del seu butlletí informatiu, del que se'n feia ressò *Vida Catòlica* (març 1953: 3) i sota el títol de *Resurrexit audición ejemplar*, es destacava la perfecció tècnica i artística aconseguida en la realització i muntatge del programa. Era qualificat com a "una de las más acertadas iniciativas en el orden del apostolado radiofónico". El mateix Secretariado va enviar una carta de felicitació als realitzadors de l'emissió, que la proposaven com a exemple per a les altres diòcesis espanyoles.

En una societat on la televisió encara no existia, l'audició estava assegurada. Cal pensar que a l'any 1952 a la ciutat de Girona només existia com a emissora local Radio España de Gerona i a més, un sol periòdic: *Los Sitios*.

El director del programa era Narcís Jordi Aragó (Girona 1932), que a més era el secretari diocesà de la Joventut d'Acció Catòlica: "El director de l'emissora necessitava persones de Girona, la majoria sense cobrar, com nosaltres, per cobrir les hores d'emissió. La gent venia per afició. Abans, sortir a la ràdio era com sortir avui a la *tele*. Ara fa riure dir-ho, però les 8 del vespre era la millor hora del món. No se solia sortir tant com ara, molta gent es quedava a casa i l'escoltava. Era un programa que se'n sentia a parlar".

Josep Capella (Girona 1926) corrobora²³ l'opinió d'Aragó en afirmar que "un cop acabat el programa, quan baixàvem per la rambla - que és el que es feia per aquell temps un dissabte pel vespre a Girona -, la gent ens mirava i deia *mira, mira els del Resurrexit*. La gent ens coneixia pels del *Resurrexit*. Vam caure bé". Afegeix que era seguit tant per creients com no creients: "els creients perquè era religiós i els no creients perquè tècnicament devíem tenir la nostra gràcia. Encara avui la gent gran em recorda pel programa de ràdio".

El Bisbat de Girona tenia plena confiança amb els responsables del programa.

²³ Entrevista efectuada el 27 de març de 2007.

L'assessorament religiós venia per dos mossens col·laboradors: Mn. Josep Maria Verdura²⁴ i Mn. Josep Teixidor.

El maig de 1952, cinc mesos després d'haver començat el programa, *Vida Catòlica* publicava una fotografia dels que el feien possible:

(Vida Catòlica, maig 1952: 7)

Es pot veure començant per dalt i a la primera filera: Josep Perpinyà, Anna Codolà, Narcís Jordi Aragó, Mn. Josep Mª Verdura, Emili Banda (director de l'emissora), Carme Delgado, Núria Torrent i Francina Boris. A la segona filera: Josep Mª Capella, Joan Paredes i Mª Maria Teresa Serra. A la de baix, (?), Esteve Aubó, (?), Àlvar Capella, Josep Brugué i Joan Cassany.

- Joan Ribas director de *Resurrexit*

A finals de 1958 Ramon Amposta va substituir Emili Banda en la direcció de Ràdio Girona²⁵. Les relacions entre Narcís Jordi Aragó i el nou director no

²⁴ Mn. Josep Maria Verdura (1923-1996) va ser un personatge molt peculiar de la clerecia gironina. Se'l coneixia amb el pseudònim de "Pare Mariver" (nom aconseguit en ajuntar les primeres lletres de Maria i Verdura). Tot primer col·laborava a Ràdio Girona amb programes de caràcter formatiu-religiós com *Vocación y progreso* i *Voces de un mundo mejor*. Després, des de l'any 1963 i fins el 1983 va presentar programes a Ràdio Popular de Figueres. Cada setmana enviava un programa de 30 minuts editat des del seu propi estudi de gravació que tenia a la rectoria de Santa Maria de Camós. En aquest espai radiofònic, ell mateix cantava una cançó de tipus moral, tractava temes científics i glossava l'evangeli dominical. Va arribar a enregistrar tres discos (LP) amb cançons pròpies de caràcter religiós, un d'ells, el segon, íntegrament en català. El primer va sortir el 1963, el segon i tercer el 1969. Com que l'edició de discos era molt cara, després va decidir enregistrar les peces en cassettes i feia còpies a qui li ho demanava. Les cançons anaven acompanyades de la música que sortia de la seva pròpia guitarra elèctrica i d'altres instruments enregistrats per ell mateix en el seu estudi com la bateria i l'orgue. Havia arribat a fer algunes actuacions en directe acompanyat de la guitarra elèctrica. Va arribar a gravar fins i tot videoclips de les seves pròpies cançons (Planas, 1993: 22-26).

van ser favorables. Aragó decidiria deixar la direcció del programa i només hi col·laboraria durant un curt temps, i fora de l'emissora, en la redacció de part del guió.

Ramon Amposta va encomanar l'any 1963 la direcció del programa a Joan Ribas, locutor en plantilla de l'emissora. Ribas venia del quadre escènic del col·legi la Salle i ja havia estat "fitxat" per *Resurrexit* com a actor després d'interpretar-hi un paper l'any 1958. Joan Ribas comenta²⁶ que "Amposta va venir amb la intenció de retallar personal i moltes persones van plegar". L'etapa d'Amposta va ser curta, ja que el mateix 1963 Ràdio Girona va entrar a formar part de la SER i la direcció va anar a càrrec de Josep Vilà.

El programa seguia el mateix esquema. Al principi d'aquesta nova etapa els guions eren preparats per Aragó i Ribas que els lliuraven a Anna Donato, una altra locutora en plantilla de Ràdio Girona i membre del programa. Donato passava tots els textos a un guió general que era el que es llegia per antena i feia les corresponents còpies amb paper carbó. A l'etapa final del *Resurrexit* el material el recopilava directament el mateix Ribas amb la col·laboració en algunes ocasions de Pere Madrenys. També en el programa hi ajudava Josep Capella.

Joan Ribas explica que "el programa no presentava polèmiques. Era doctrinal però d'animació, de vulgarització, de fer arribar a la gent l'evangeli i la moral. No recordo que hi haguessin paraules en contra de la jerarquia ni del govern. En aquella època es practicava l'autocensura. Tu ja sabies que no podies dir res contra el govern, contra la jerarquia o contra la Falange". Amb tot, l'any 1962 va estar a punt d'ingressar a la presó per un comentari que va dir en un altre programa de l'emissora: "Vaig preguntar per què servien les desfilades i les processons. En aquella època no es feia una sola processó de Corpus, sinó que se'n feien cinc o sis". L'informe de tres folis redactat pel Ministerio de la Gobernación recomanava apartar-lo de la ràdio de forma permanent. Ribas va estar un mes fora dels micròfons.

L'elenc d'actors de les obres que es representaven en el programa era el mateix que el del quadre escènic que tenia l'emissora.

L'últim *Resurrexit* va ser el dissabte 24 de juny de 1967²⁷, any en el que Joan Ribas també deixaria de treballar a la ràdio. La desaparició del programa però, no va ser per la seva marxa: "Aleshores va entrar la cultura del 600 i de la televisió²⁸. La gent que estava asseguda al menjador a les vuit del vespre escoltant la ràdio -que aleshores era tinguda com un moble- es va acabar". Argumenta també una baixada d'audiència: "Tots els programes en contingut van baixar. La gent va començar a tenir televisors, a sortir de casa i l'observança religiosa va disminuir també".

L'emissió del programa *Resurrexit* des dels seus inicis l'any 1951 fins el 1967 va ser sempre els dissabtes al vespre - entre les 20 y les 21 hores -, amb una durada de 30 minuts. L'hora habitual al llarg d'aquests anys era a les 20 hores, però també s'havia arribat a emetre a les 20.15 (any 1954) i a les 20.30

²⁵ Recordar que l'emissora a meitat de la dècada dels 50 va deixar de dir-se Radio España de Gerona per retornar al seu nom original de Ràdio Girona.

²⁶ Declaracions efectuades el 16 de març de 2007.

²⁷ Dada extreta de la graella de programació de ràdio publicada en el diari *Los Sitios* del 24 de juny de 1967.

²⁸ La primera emissió regular de TVE va ser el 28 d'octubre de 1956, però la majoria de famílies no van tenir aparell de televisió a les cases fins a meitat de la dècada dels 60.

(des de l'1 d'octubre de 1960 fins el 3 d'abril de 1965 i des del 19 de març de 1966 fins el 18 de juny de 1966).

- El concurs de guions radiofònics

La Junta Diocesana d'Acció Catòlica a través de *Resurrexit* va convocar a principis de 1952 un concurs de guions radiofònics. S'hi van presentar 29 treballs (*Vida Catòlica*, 30 juny 1952: 2). El jurat estava format pel Dr. Noguer, delegat diocesà d'Acció Catòlica; Mn. Josep Teixidor, director religiós de *Resurrexit*; Emili Banda, director de Ràdio Espanya de Girona i Josep Perpiñà, vocal de radiodifusió del consell diocesà dels homes d'Acció Catòlica. En aquella primera convocatòria va guanyar l'obra *Un atleta de Cristo en el estadio*, original de Mn. Josep Maria Cases Deordal, aleshores consiliari diocesà dels joves d'Acció Catòlica i posteriorment bisbe de Segorb-Castelló (1972-1996). El guardó van ser 200 pessetes. A part, hi van haver set premis més. La intenció del concurs era que la majoria de les obres fossin representades pel quadre escènic del programa.

El novembre de 1952 es convocaria la segona edició. Els guions havien de ser de caràcter religiós o moral "y su desenlace tenderá a enaltecer las virtudes o fustigar los vicios" (*Vida Católica*, novembre 1952: 2). Els treballs havien de tenir una durada màxima de 15 minuts. El termini finalitzava al cap d'un mes i s'havien de lliurar a la Secció de Radiodifusió d'Acció Catòlica. Hi havia cinc premis en metàl·lic: 1.000 ptes pel primer, 500 per al segon, 300 per al tercer, 200 per al quart i 100 per al cinquè. A més, es donaven cinc accèssits de 50 pessetes cada un. Se'n sap poca cosa d'aquesta segona edició, ja que la *Vida Católica* no esmentaria res fins al cap de tres anys en un article dedicat als programes de ràdio religiosos (*Vida Católica*, abril 1955: 5). Allà se'ns informaria que s'hi van presentar 70 obres "las cuales suministraron la parte literaria para las emisiones de un año entero".

També esmentar una altra iniciativa que havia posat en marxa al principi el programa: la d'un concurs de frases.

7.3.2 MANAÑA DOMINGO (1967-1976)

L'aparició d'un nou programa religiós a Ràdio Girona no tardaria en arribar. Un cop *Resurrexit* va fer la seva darrera emissió el 24 de juny de 1967, el 7 d'octubre d'aquell any naixia *Mañana Domingo*. També, i en principi, a les 20 hores del dissabte i amb una durada de 30 minuts. Així ho anunciava el diari *Los Sitios* el mateix dissabte a la pàgina 2:

Un nuevo programa semanal de Radio Gerona

A partir de hoy, sábado, Radio Gerona dará un nuevo programa titulado «Mañana, domingo», que substituirá a la emisión «Resurrexit».

Colaboran en dicho programa un grupo de jóvenes de San Narciso, asesorados por M. Pedro Madrenys, juntamente con los conocidos periodistas de la ciudad, señorita Antonia Masiá y José Figueras.

El programa «Mañana, domingo», se emitirá cada sábado de 8 a 8,30, de la tarde.

Los Sitios, 7 octubre 1967: 2

El programa seria dirigit tot primer per Mn. Pere Madrenys (Sils 1934), que va ser nomenat responsable del Secretariat Diocesà de Premsa del Bisbat de Girona dos anys abans, el 1965. Presentaria el programa fins a finals de 1973, data en que es va secularitzar. Comptava amb equip de mitja dotzena de col·laboradors de nois i noies. Els nois pertanyien a la parròquia del barri de Sant Narcís i les noies a la JICF (Joventut Independent Catòlica Femenina). Madrenys²⁹ recorda que "obria el programa després d'una breu sintonia, basada en un una marxa popular americana, llegint un resum de notícies eclesials, tant de nivell diocesà com internacional que durava uns cinc minuts. Hi havia una breu ràfega musical i a continuació el grup de nois i noies oferia un espai dialogat d'uns 10 minuts en el que es tractaven temes de l'actualitat des d'un punt de vista cristià. Després d'una nova ràfega jo tornava a intervenir amb un espai de cinc minuts titulat *Evangelio, hoy*. Era un intent d'anunciar el missatge evangèlic a tota mena d'oients, creients o no, a base d'emprar un llenguatge entenedor per a tothom, partint de fets divulgats pels mitjans de comunicació durant la setmana". En alguna ocasió també hi havien col·laborat els professionals de l'emissora.

Madrenys explica una anècdota: "L'Agustí Constans - un col·laborador de l'emissora que sovint participava en el programa- va aprofitar la seva intervenció per saludar efusivament a una seva amiga. Lògicament va ser destituït fulminantment ja que el contingut del programa no lligava amb aquesta mena d'intervencions".

Mn. Josep Teixidor i Fontfreda (Amer 1923 - Girona 1978) va substituir Madrenys el 1974. Era professor del Seminari de Girona, canonge i mestre de cerimònies de la Catedral de Girona i Consiliari diocesà de l'Hospitalitat de la Mare de Déu de Lourdes. A part, fou responsable de la secció religiosa del

²⁹ Totes les manifestacions de Pere Madrenys van ser efectuades a través d'un qüestionari de preguntes enviades per correu electrònic. Les respostes van ser rebudes el 10 de maig de 2007.

diari *Los Sitios* on hi escrivia setmanalment un article, col·laborador del *Full Parroquial* i com ja s'ha dit, assessor i director religiós en els inicis del *Resurrexit*.

Mañana Domingo va tenir una durada de 30 minuts a excepció d'una etapa (des del mes de gener de 1971 fins a principis de febrer de 1975) que en fou de quinze. La franja horària va ser sempre la dels dissabtes de 20 a 21 hores. Normalment es va emetre a les 20 hores però també s'havia pogut escoltar a les 20.30 i a les 20.45

7.3.3 DIUMENGE ÉS FESTA (1976-1989)

Mn. Teixidor va canviar el nom de *Mañana Domingo* pel de *Diumenge és Festa*. Fou l'abril de 1976³⁰. La raó principal fou perquè el programa passava a emetre's els divendres, en principi a les 20.30 hores. Teixidor el presentaria fins el juny de 1978.

El programa "dóna informació diocesana, presenta l'evangeli del diumenge immediat amb un comentari adient i vol ser portaveu dels neguits pastorals i espirituals de la diòcesi i de l'Església universal" (*Full Parroquial*, 7 agost 1977).

Mn. Teixidor va morir de forma sobtada el 28 de juny de 1978 mentre caminava per la plaça Pompeu Fabra, lloc on hi havia els estudis de Ràdio Girona. El mossèn hi anava a enregistrar el programa, ja que a l'endemà marxava amb la Pelegrinació de l'Hospitalitat de la Mare de Déu de Lourdes.

Los Sitios (29 juny 1978: 5) explicava el fet d'aquesta manera:

"De manera repentina y cuando transitaba por la calle Pompeu Fabra de esta ciudad, dirigiéndose a Radio Gerona, de cuya emisora era colaborador, así como también de nuestro diario, en el que llevaba la sección religiosa, ha fallecido el doctor José Teixidor Fontfreda, de 55 años de edad, canónigo maestro de ceremonias de la Iglesia-Catedral y Consiliario de la Hospitalidad de Lourdes, por cuyo cargo precisamente hoy tenía que partir hacia el Santuario francés, presidiendo una expedición gerundense. El doctor José Teixidor era persona muy apreciada en los medios eclesiásticos, por su relevante personalidad y también en los medios culturales, por haber sido autor de dos o tres libros y además, profundo conocedor de materias teológicas. Su fallecimiento repentino ha causado honda impresión en toda la ciudad".

El periodista Josep Víctor Gay i en un article titulat «Doctor Teixidor i Fontfreda: Ell acaba de néixer» (*Los Sitios*, 29 juny 1978: 5) definia el mossèn així:

"Hoy Josep Teixidor, sacerdote, ha sido llamado desde lo alto, sin turbaciones, sin sobresaltos y sin otro bagaje que el de esta fe que le

³⁰ La darrera vegada que surt *Mañana Domingo* a la graella de ràdio que publica *Los Sitios* és el dissabte 10 d'abril de 1976. La següent setmana no es va fer (divendres sant). Els dies divendres 23 i dissabte 24 d'abril el diari no va publicar la graella. La data segura de l'inici del programa és la del 30 d'abril de 1976 on sí surt reflectit el nom a la graella.

acompanyó en su peregrinar aquí. [...] Josep Teixidor, procuraba cumplir en el mediodía de cada viernes: «porto el sermonet», y pasaba por nuestras manos, posiblemente como un original más, que, la verdad, no teníamos que corregir, primero por no saber de teologías y también, por la corrección de estilo y lengua que le caracterizaba. Y aún más, nos suplía en muchas tareas informativas catedralicias. Su proximidad al episcopado, del que tan cerca estuvo personalmente, y bien que nos consta su inclusión, en un momento determinado, en la lista de «obispobles», le facilitaba, el acceso a los textos exactos de las homilias y mensajes pastorales, que fielmente podíamos transmitir al lector”.

El *Full Parroquial* (16 juliol 1978) el va descriure com un “cristià serè, animós, treballador i ple d’esperança”.

Diumenge és Festa deixaria d’emetre’s el mes de juliol i no tornaria fins l’1 de desembre de 1978, primer dissabte d’advent, a les 20.30 hores³¹. Aquesta vegada presentat i dirigit per Mn. Martí Alabau i Cortada (Jafre 1930), amb una durada de 30 minuts. Mn. Alabau havia estat nomenat Delegat de Mitjans de Comunicació Social del Bisbat de Girona. El va dirigir fins l’estiu de 1980.

Explica Alabau³² que: “Era un programa on no hi havia espontaneïtat, no s’improvisava. Literàriament estava molt ben cuidat però tot es basava en un guió que jo mateix redactava dies abans i que em portava molta feina”. Tenia com a lema *Un programa al servei de la vida cristiana*; una frase que s’anunciava al començament. Tenia dues parts ben diferenciades. Tot primer hi havia un extens comentari de temàtica cristiana. Després un apartat de notícies referents a la diòcesi. L’espai era presentat juntament amb Francina Boris, locutora professional de l’emissora que també havia col·laborat en el *Resurrexit*. Alabau no recorda haver fet mai cap entrevista, “excepte dues vegades que vaig fer venir el Bisbe”.

Va canviar sovint d’horari. Començà a les 20.30 però, el 4 de maig de 1979 ja es va emetre a les 20.45. Després, el 29 de febrer de 1980, a les 21.00, el 16 de maig del mateix any a les 21.15 i finalment el 6 de juny a les 21.00 hores.

A partir del setembre de 1980 se’n faria càrrec Mn. Andreu Soler Soley (Sabadell 1922), que substituïa a Mn. Alabau com a Delegat de Mitjans de Comunicació. Mn. Andreu comptaria amb la col·laboració de Mn. Josep Maria Pont i també de Francina Boris. Aviat es va produir un altre canvi: el 9 de novembre d’aquell mateix 1980, *Diumenge és Festa* passaria a emetre’s els diumenges a les 9.30. També, amb una durada de 30 minuts.

El programa “exposa un tema de fons, es fa una entrevista i es donen les notícies més importats de la vida diocesana. Sovint hi intervé el mateix bisbe” (*Full Parroquial*, 11 gener 1981).

³¹ Dades a través de la consulta efectuada amb la lectura de la graella de programació de ràdio publicada a *Los Sitios*.

³² Conversa mantinguda el 22 de maig de 2007 a la residència sacerdotal Bisbe Sivilla.

L'espai l'acabaria conduint ben aviat Mn. Josep Maria Pont (Sant Martí de Llèmena 1947 - Riudellots de la Selva 1996) com a mínim des de setembre de 1981³³. Ell presentaria el programa fins l'octubre de 1988³⁴.

El novembre de 1988 Lluís Hostench (Banyoles, 1966) n'agafaria el relleu. Hostench havia treballat a Ràdio Girona com a locutor. Mn. Josep Maria Pont col·laboraria al principi del canvi en l'apartat d'entrevistes, però de mica en mica deixaria de participar-hi. Francina Boris continuaria fent tasques de locució.

El programa comptava amb la presència setmanal del bisbe de Girona que llegia la carta setmanal que escrivia cada diumenge per al *Full Parroquial*, un comentari setmanal d'un aspecte d'actualitat, una entrevista, un apartat de notícies i el comentari de l'evangeli. El comentari setmanal d'actualitat i l'evangeli anaven a càrrec de col·laboradors. Aquest esquema és, amb algun petit retoc, el que s'ha vingut mantenint fins avui. Hostench s'encarregava de la direcció i realització, així com de conduir les entrevistes i redactar les notícies. També va ampliar el nombre d'emissores que emetien el programa.

Una novetat va ser la d'oferir la possibilitat de radiar per aquelles que ho volguessin, només la locució del Bisbe. "Al començament l'ampliació d'emissores va costar un xic, però de mica en mica es van anar apuntant. A més, com que vam diferenciar el producte -per un costat tot el programa i de l'altre l'espai *La Paraula del Bisbe*- vam poder anar creixent", explica³⁵.

7.3.4 ESGLÉSIA VIVA (1989 -)

El diumenge 17 de setembre de 1989 va passar a anomenar-se *Església Viva*. La raó principal va ser perquè es volia compartir seccions amb el programa homònim de l'Arquebisbat de Tarragona i que portava aquest nom. Però aquest projecte mai es va portar a terme i sempre el programa va comptar amb col·laboracions "de casa".

Francina Boris continuaria col·laborant posant veu en l'apartat de notícies fins a meitat de l'any 1990. La seva veu seguiria present en les falques del programa fins a finals del 1991. A partir d'aleshores, els separadors i les falques van ser enregistrades durant un poc espai de temps per Mercè Carbó i posteriorment per Maria Jesús Medina, antiga locutora de Ràdio Girona, fins la temporada 2005/06. Actualment, la veu femenina de les falques és a càrrec d'una professional del doblatge que treballa per ala Cadena COPE de Barcelona.

El 5 de maig de 1991 seria el primer programa presentat per Àngel Rodríguez Vilagran (Girona 1966)³⁶. Un dels objectius de Rodríguez va ser fer

³³ El programa més antic que es guarda del programa diocesà de ràdio en els arxius del Bisbat de Girona és el corresponent al diumenge 12 d'octubre de 1980. El segon programa que es conserva és el del 21 de setembre de 1981 i ja el dirigeix Mn. Josep Maria Pont. El presenta conjuntament amb Francina Boris.

³⁴ Aquesta i les properes dades que s'esmenten sobre el programa són extretes a partir de l'escolta de l'espai que es guarda als arxius del Bisbat de Girona.

³⁵ Declaracions rebudes per correu electrònic el 22 d'abril de 2007.

³⁶ L'autor d'aquesta Tesi.

arribar el programa a persones no necessàriament catòliques practicants: “no només anar al catòlic tradicional, sinó també a tots aquells que per unes circumstàncies o altres poden estar una mica allunyats de l'Església. Volem, també, fer un programa modern, del nostre temps, sensibilitzat envers els temes dels quals els catòlics no ens podem evadir. Un programa per a tothom” (*Diari de Girona*, 4 març 1993: 30).

Tot i que es va conservar part de l'esquema habitual (bisbe, entrevista, noticiari i evangeli), es van introduir de mica en mica una sèrie de seccions noves:

- *Dels joves per als joves*. Comentari dedicat als joves. Un dels primers col·laboradors va ser Mn. Jaume Reixach. Un cop Mn. Reixach va deixar de participar-hi, aquest apartat ha anat a càrrec sempre d'un capellà jove. Es manté en antena.

- *Rutes de la fe*. Rutes de santuaris i ermites de la diòcesi de Girona a càrrec de Mn. Joan Carreras i Péra. Entre el 1991 i el 1993 aproximadament.

- *Els sants oblidats*. Comentari popular sobre els sants de la setmana a càrrec de Mn. Martirià Brugada. Entre 1992 i 19943.

- *Costumari Cristià*. Respostes a preguntes curioses sobre l'Església, com per exemple “Per què la sotana del capellà és de color negre” o “A on compren el vi de missa els capellans”. N'era el responsable Mn. Joan Baburés. Es va fer des del 1995 fins el 2003.

- *A la Ribera del Jordà*. Des de l'estiu de 1993. Comentaris de reflexió amb Mn. Miquel Àngel Ferrés.

També es van realitzar entrevistes a persones famoses que es declaraven catòliques com: Antoni Bassas, Emilio Butrageño, Augusto César Lendoiro, Javier Clemente, Josep Cuní, Jorge D'Alessandro, Maria Àngels Feliu³⁷, Jon Andoni Goikoetxea, Jordi L.P, Tomàs Molina i Joan Pera d'entre altres.

Un altre dels objectius que es va proposar Rodríguez fou que el programa arribés a més emissores.

L'any 1992 es va convocar la primera edició del *Certamen de Narrativa Breu Església Viva*.

Pel Nadal i per Setmana Santa s'havia escenificat un conte radiofònic. Els actors eren de l'Agrupació de Teatre Estil de Salt. Ells mateixos s'encarregaven d'escenificar els contes guanyadors del certamen literari.

Es van incloure també reportatges gravats *in situ* a santuaris, ermites i monestirs de la diòcesi de Girona. D'entre altres apartats, sobresurt *El Campanar*. Es tractava de gravar les campanes del temple parroquial del poble on hi havia una emissora que emetia l'espai.

³⁷ Va ser la primera entrevista que va mantenir després de ser alliberada del segrest l'any 1994. Va ser reproduïda en el Full Parroquial del 24 d'abril de 1994.

Col·laboradors

Moltes persones hi han col·laborat d'una manera o altra. Cal tenir en compte que la majoria de locutors de Ràdio Girona hi han participat llegint textos o fins i tot, en algunes ocasions, en la copresentació. No només cal tenir present Francina Boris, sinó també a una altra locutora com Maria Jesús Medina. Una altra persona a destacar és la d'Ignasi Irazu que va entrar a Ràdio Girona l'any 1948 com a cap d'emissions i programes. Irazu va ser el control del programa quasi tots els anys que es va editar a Ràdio Girona.

Premio Bravo

Església Viva va guanyar l'any 1993 el *Premio Bravo*, en l'apartat de ràdio, que atorga la Comissió Episcopal de Mitjans de Comunicació Social de la Conferència Episcopal Espanyola. El guardó va ser donat el 18 de juny d'aquell any a la mateixa seu de la Conferència Episcopal Espanyola a Madrid. La comissió va donar aquesta distinció com "un clar intent d'actualitzar i presentar de manera atractiva la vida de l'Església"³⁸. També es va tenir en compte la difusió de l'espai per les diferents emissores locals.

Els premis *Bravo* es concedeixen cada any per "reconèixer, per part de l'Església, la tasca meritòria de tots aquells professionals de la comunicació en els diversos mitjans, que s'hagin distingit pel servei a la dignitat de l'home, els drets humans i els valors evangèlics (Normes dels premis, art. 2). Es dona un premi a cada una d'aquestes disciplines: premsa, ràdio, televisió, cinema, música, publicitat i noves tecnologies. També un de mereixement especial i un altre que premia la tasca diocesana de mitjans de comunicació.

En ràdio l'han guanyat en els darrers anys: Cristina López Schittling de la Cadena Cope (2003), Tina Barriuso Gutiérrez de Ràdio Nacional d'Espanya (2004), l'Àrea de programes socio-religiosos de la Cadena Cope (2005) i Carlos Herrera d'Onda Cero (2006).

El programa i les emissores

Des del Bisbat es va aprofitar l'èxit que tenia *Resurrexit* a Ràdio Girona, per difondre'l a altres emissores. Les primeres que el van emetre van ser La Voz de la Costa Brava i Ràdio Olot. Ambdues de la REM (Red Nacional de Emisoras del Movimiento).

La Voz de la Costa Brava va ser fundada el 13 de març de 1954 i emetia des de Palamós (Baix Empordà). Va començar a passar el programa l'any 1957, probablement des del mes de setembre-octubre (*Vida Catòlica*, desembre 1957: 2)³⁹. L'emissora va deixar d'emetre a finals de la dècada dels 60 (Gil, Minobis, 2003: 102).

³⁸ Declaracions de Mn. Joan Pujol - aleshores president de la Comissió Episcopal de Mitjans de Comunicació Social de la Conferència Episcopal Espanyola- a un servidor per telèfon en el moment de ser anunciada la distinció.

³⁹ *Vida Catòlica* diu que "retransmite la audición desde hace unos meses". M'inclino a pensar que va ser amb l'inici de la nova temporada.

Ràdio Olot veié la llum el 8 de setembre de 1951. Sabem que l'any 1960 hi connectava, ja que se'n fa ressò *Vida Catòlica* (març 1960: 4). L'any 1981 el radiava a les 7 del matí (*Punt Diari*, 4 octubre de 1981: 30), i en el 1985, per exemple, l'emetia els diumenges a les 8.30 abans de la Missa (*Full Parroquial*, 6 gener 1985)

Ràdio Popular de Figueres (COPE) va ser la tercera emissora. No es coneix en quin any va començar a passar-lo, però és molt probable que ho fes des dels inicis de la fundació de l'emissora el 1962 o pocs anys més tard. Se sap que l'any 1979 el radiaven per la freqüència modulada a les 10.45 després de la Santa Missa (*Los Sitios*, 11 març 1979: 7). A meitat dels anys 80 es passa per la ona mitjana i per la freqüència modulada a les 9.30.

El 27 de setembre de 1987 s'emeten per la COPE dues versions del programa: una de curta de 15 minuts a les 9.45 per l'ona mitjana i una de llarga de 30 minuts a les 9.30 per la freqüència modulada (*Full Parroquial*, 27 setembre 1987). A principis dels 90, aquesta versió llarga es va canviar a les 14 hores. Molts d'aquests canvis eren deguts a les connexions que l'emissora local havia de fer amb la central de COPE a Madrid per oferir els programes en cadena. Al final, el programa *Església Viva* només es va poder escoltar a l'ona mitjana a les 9.45 després la missa. Horari que s'ha mantingut fins ara. Cal dir però, que de 15 a 16 hores per la freqüència modulada s'emet actualment un altre programa religiós editat pel mateix Bisbat de Girona: *El Mirall*.

L'ampliació a més emissores del programa de ràdio diocesà es va produir quan Ràdio Olot el va deixar d'emetre a finals de la dècada dels 80. El *Full Parroquial* de l'11 de desembre de 1988 informava que des del mes d'octubre d'aquell any, l'emissora olotina havia decidit treure'l "en la reestructuració de programació que va fer després del canvi de director". El nou responsable de Ràdio Olot era el periodista Josep Puigbó. Explicava el *Full* que les gestions que havia fet el Bisbat per tal que el programa continués en antena no havien donat resultat i que la mesura era particularment "lamentable pel fet que deixa sense contacte amb l'Església diocesana un seguit d'oients de diversos pobles de la Garrotxa que difícilment poden ser coberts per cap altra emissora". Amb tot, informava que "s'han iniciat gestions per tal que algunes emissores d'aquella comarca incloguin aquesta producció del Bisbat en la seva programació".

L'1 de gener de 1989 el *Full Parroquial* ja anunciava que es podia escoltar a través de Ràdio en Bas (Sant Esteve d'en Bas) a les 11 del matí de cada diumenge. I recordava també que es podia seguir per Ràdio Popular de Figueres (COPE) i per Ràdio Girona (SER). Dos mesos després, el 5 de març de 1989, informava "als oients d'Olot i voltants" que també l'emetia Ràdio la Vall (les Preses).

Novament el *Full Parroquial* es feia ressò d'una altra emissora que passava l'espai. El 28 de maig de 1989, deia que el primer diumenge d'aquell mes s'hi havia sumat Ràdio Grup, emissora privada de la ciutat de Girona que havia format part de la Cadena 13 i que finalment va ser adquirida per Luis del Olmo. L'emetia els diumenges a les 9.

Tot i la promoció per a més emissores, el programa va patir un cop dur. Va ser el setembre d'aquell 1989 quan Ràdio Girona, sota la direcció de Jordi Jordà, decidia eliminar-lo. Era en l'inici de la nova programació 1989/90. L'emissora que havia vist crear el programa decidia desentendre's d'ell. El Bisbat va respondre amb rapidesa i va començar a promocionar-lo a altres

emissores. És per això, que el *Full Parroquial* del 15 d'octubre d'aquell 1989 ja anunciava que el passaven també Ràdio l'Escala i Ràdio les Planes. En total, l'emeten sis emissores de la diòcesi.

Un fet positiu a destacar és que des del 9 de setembre de 2007 s'emet per a tot Catalunya i el Principat d'Andorra gràcies a la xarxa de repetidors de Ràdio Estel.

* Continguts del programa l'any 2008

El programa té com a seccions fixes: La Paraula del Bisbe (comentari de Mons. Francesc Pardo), La veu dels joves (comentari de Mn. Jordi Callejon, delegat de la Pastoral amb Joves del Bisbat de Girona), comentari de l'evangeli (mossens que es van alternant), agenda d'activitats religioses i notícies. Cada setmana hi ha una entrevista relacionada amb un tema de l'actualitat diocesana. A l'estiu s'ofereixen tertúlies (des de la segona quinzena del mes de juliol fins la segona quinzena del mes de setembre).

7.3.5 EMISSORES QUE HAN EMÈS EL PROGRAMA

Aquest és un llistat de les emissores de ràdio que en algun moment han passat el programa de ràdio diocesà. Totes el van emetre per FM a excepció de La Voz de la Costa Brava i Ràdio Girona que ho feren per OM. Ràdio Olot en un primer moment el va a emetre per OM però després ja el va passar per FM.

<i>Emissora</i>	<i>Temporada inici</i>	<i>Última temporada</i>
COPE Costa Brava	1995-96	1998-99
COPE La Jonquera	1994-95	1994-95
La Voz de la Costa Brava	1957-58	finals dècada dels 60
Ona 90 Campllong	1990-91	1992-93
Ona Jove Riudellots	1989 (principis)	1998-99
Ràdio Amistat de Bescanó	1989-90	1990-91
Ràdio Arbúcies	1995-96	1997-98
Ràdio Banyoles	1990-91	2004-05
Ràdio Begur	1994-95	1994-95
Ràdio Bisbal	1990-91	1993-94
Ràdio Canet de Mar	2001-02	2005-06
Ràdio Castelló ⁴⁰	1997-98	2000-01
Ràdio Girona	1951-52	1988-89
Ràdio en Bas	1988 (final)	1994-95
Ràdio Grup- Onda Rambla	1989 (des d'abril)	1998-99
Ràdio Montgrí	1990-91	1991-92
Ràdio Olot	1960 ⁴¹	1988 (octubre)
Ràdio Sant Joan de Mollet	1998-99	2006-07

⁴⁰ Anomenada després Ràdio Alt Empordà, nom que ja s'havia utilitzat a principis dels anys 80.

⁴¹ Com a mínim.

Ràdio Sant Joan les Fonts	1990-91	2002-03
Ràdio Santa Coloma	1990-91	2005-06
Ràdio Sarrià	1991-92	1996-97
Ràdio Shalom. Palau Sacosta	1991-92	2003-04

7.3.6 EMISSORES QUE EL PASSEN ACTUALMENT (TEMPORADA 2008-2009)

Emissora	Dia emissió	S'emet des de
COPE Girona AM i FM	Diumenges 9.50	1962 (aprox.)
Caldes FM	Diumenges 8.30	2008
Nova Ràdio Lloret	Dissabtes 8.00	1995-96
Quart FM	Diumenges 8.30	2007-08
Ràdio Arenys de Munt	Diumenges 10.00	1993-94
Ràdio Besalú	Diumenges 11.00	1993-94
Ràdio Calella	Diumenges 8.00	1999-00
Ràdio Cap de Creus (Cadaqués)	Diumenges 15.00	2006-07
Ràdio Cassà de la Selva	Diumenges 9.30	1991-92 (mínim)
Ràdio Estel ⁴²	Diumenges 20.00	2007-08
Ràdio l'Escala	Diumenges 8.00	1989-90
Ràdio la Vall (les Preses)	Diumenges 9.00	1989
Ràdio les Planes	Diumenges 8.30	1989-90
Ràdio Litoral (Sant Pol)	Diumenges 9.00	2007-08
Ràdio Malgrat de Mar	Divendres 14.00	1991-92 (mínim) ⁴³
Ràdio Palafrugell	Diumenges 9.00 ⁴⁴	1991-92 (mínim)
Ràdio Pineda	Diumenges 7.30	1991-92 (mínim)
Ràdio Salt	Dissabtes 9.30	1991-92 (mínim)
Ràdio Sant Gregori	Diumenges 10.00	1998-99
Ràdio Sant Joan les Fonts	Diumenges 9.30	1991-92 (mínim) ⁴⁵
Ràdio Tordera	Dissabtes 9.30	2002-03

El programa s'emet en emissores municipals independentment del color polític de l'equip de govern, tal i com es pot comprovar⁴⁶:

Poble de l'emissora municipal	Partit/s de l'equip de govern
Arenys de Munt	Independents-PSC-CiU
Besalú	CiU
Cadaqués	ERC
Caldes de Malavella	Independents
Calella	PSC-ERC
Cassà de la Selva	ERC-PSC-Independents

⁴² El programa s'emet per a tot Catalunya i el principat d'Andorra.

⁴³ Ràdio Malgrat va estar un temps sense emetre'l. La temporada 1993-94 ja no el passava. El va tornar a radiar al cap de deu anys, la temporada 2003-04.

⁴⁴ I divendres a les 14 hores.

⁴⁵ No el va emetre des de la temporada 2003-04 fins la 2006-07, incloses.

⁴⁶ Dades del desembre de 2008.

L'Escala	PSC
Lloret de Mar	CiU-PP
Malgrat de Mar	PSC-PP
Palafrugell	Independents-ERC- CiU
Pineda de Mar	PSC-ERC
Les Planes	Independents
Les Preses	PSC
Quart	CiU-Independents
Salt	PSC-ERC
Sant Gregori	CiU
Sant Joan les Fonts	CiU
Sant Pol de Mar	CiU
Tordera	CiU

7.3.7 DESCÀRREGA PER INTERNET

Des de la temporada 2002-2003 es pot descarregar i escoltar el programa per Internet a través de la pàgina web del Bisbat a l'enllaç <http://www.bisbatgirona.cat/radio/index.htm>

Aquestes són les dades que es tenen respecte al tràfic de visitants⁴⁷ que han entrat a la pàgina on es pot escoltar o descarregar el programa.

Total de visites per any

Any	Visitants
2004	393
2005	823
2006	834
2007	911
2008	875

Fins el 31 de desembre de 2008, el tant per cent de visitants per continent era aquest: 88,8 % d'Europa; un 8,9 % de Sudamèrica; 1,3 % dels Estats Units i Canadà i un 0,5 % de Centreamèrica. Es va rebre una visita d' Austràlia, Àsia i Àfrica. Per països, els 10 que més van visitar el web van ser aquests:

	País	Visitants	Percentatge
1	Espanya	3.461	86,4 %
2	Argentina	302	7,5 %
3	Estats Units	49	1,2 %
4	França	28	0,7 %

⁴⁷ El comptador de visites a la pàgina on hi ha la possibilitat d'escoltar el programa es va posar l'any 2003, però es desconeix el mes exacte. Probablement va ser cap al final, ja que només s'hi registren 35 visites. És per aquest motiu que en les dades de visites anuals s'ha preferit començar amb les de l'any 2004. L'empresa que facilita les estadístiques és Motigo (<http://www.motigo.com>).

5	Itàlia	26	0,6 %
6	Brasil	19	0,5 %
7	Mèxic	16	0,4 %
8	Perú	11	0,3 %
9	Veneçuela	8	0,2 %
10	Alemanya	7	0,2 %

El Senyal, *setembre 2007*: 29

També es pot escoltar al web de Ràdio Estel a l'apartat de *Ràdio a la Carta*: <http://www.radioestel.com>

7.4 DEPARTAMENT D'AUDIOVISUALS DEL BISBAT DE GIRONA

7.4.1 HISTÒRIA

L'Acció Catòlica, com s'ha escrit en l'anterior capítol ja tenia una mena de secretaria dedicada a la ràdio: la Secretaria de l'Apostolat Radiofònic. Va ser la que va impulsar a finals de 1951 l'espai *Resurrexit* que es va emetre per Radio España de Gerona.

Ara bé, un organisme dependent directament de la Cúria diocesana, dedicat a la ràdio consta per primera vegada l'any 1958 (*Anualis Ordo* 1959: 27)⁴⁸. No era exclusivament radiofònic. Es tractava del Secretariat diocesà de cine, ràdio i televisió. La seva creació era fruit de l'encíclica *Miranda prorsus* redactada l'any 1957 pel papa Pius XII, en la que convidava a cada bisbat del món a tenir un secretariat dedicat a fer un seguiment de la programació cinematogràfica, radiofònica i televisiva. El mateix organisme s'encarregaria de recomanar els continguts.

A la diòcesi de Girona en va ser el seu responsable Mn. Xavier Cochs i Roig, nascut el 1905 a la Selva del Camp (Baix Camp - Tarragona). Va venir a la diòcesi de Girona per ser el primer secretari particular del bisbe Josep Cartaña. Des de 1940 va ser canonge de la Catedral i des de 1951 l'Arxiprest. Fou també president de la Junta Diocesana de la Doctrina Cristiana. Va morir el setembre de 1984 (*Full Parroquial*, 30 setembre 1984). Aquest secretariat va funcionar fins l'any 1980 (*Guia de l'Església* 1981: 43).

L'any 1983 Mn. Josep Maria Pont fou designat responsable de Programes Radiofònics (*Guia de l'Església*, 1984: 5). Cal recordar que des de principis dels 80 copresentava el programa de ràdio diocesà i finalment l'acabaria dirigint tot sol. Tres anys més tard, l'1 d'agost de 1986 seria nomenat Delegat de Mitjans de Comunicació. La responsabilitat de Programes Radiofònics quedaria englobada amb la de delegat. Això va durar fins el 1989, ja que a la *Guia de l'Església* de 1990 apareixerà per primera vegada i de forma oficial el nom de *Departament de Ràdio*. El seu responsable era Lluís Hostench i Álvarez. L'abril de 1991 Hostench serà substituït per Àngel Rodríguez Vilagran. El nom de Departament de Ràdio es canviaria l'octubre del 2007 pel de Departament d'Audiovisuals. Malgrat tot, la tasca segueix essent la mateixa, ja que tot el que fa referència al programa diocesà de televisió depèn directament del delegat de mitjans de comunicació i dels responsables del programa⁴⁹.

El motiu de la creació del Departament de Ràdio va ser bàsicament per no dependre d'una emissora de ràdio per a l'edició del programa de ràdio diocesà i també per editar nous espais radiofònics per a les emissores de la diòcesi.

El primer estudi del Departament es va muntar a finals de 1988, principis del 1989, a les dependències de la Delegació de Missions, al carrer

⁴⁸ Tant l'*Anualis Ordo* com la *Guia de l'Església* contenen les dades del curs anterior.

⁴⁹ El juliol de 2009 es va nomenar un director per al programa de televisió, Mn. Jordi Reixach. La seva responsabilitat entraria en funcionament a partir de la nova temporada 2009/10.

Albereda 15. Cal recordar que a finals d'aquell any Ràdio Olot va deixar d'emetre el programa de ràdio diocesà i que el Bisbat es va veure obligat a buscar altres emissores de ràdio locals per cobrir aquella zona de la Garrotxa. Això suposava disposar d'uns estudis propis per treballar amb més llibertat per no haver de dependre dels de Ràdio Girona que era on s'enregistrava el programa.

L'abril de 2004 s'estrenaria el nou estudi a l'edifici de Casa Carles, en el mateix pis de la Delegació de Mitjans de Comunicació: "El nou estudi incorpora les darreres tecnologies radiofòniques, com l'enregistrament de programes a través d'un potent ordinador - que substitueix els antics aparells magnetòfons, més coneguts com a *Rèvoxs* - i una nova taula de mesclades" (*El Senyal*, juliol-agost 2004: 15).

- Part tècnica. Logística

Les primeres emissores que a part de Radio España de Gerona van emetre el programa de ràdio diocesà (*La Voz de la Costa Brava* i Ràdio Olot) és molt probable que connectessin per aire⁵⁰ en el mateix moment que es radiava el programa. Ben aviat però, i amb l'entrada del magnetòfon de bobina, el programa es va enviar a través de cinta oberta.

Fins a finals de 1988 que el Bisbat de Girona no va disposar d'un estudi propi amb la creació del Departament de Ràdio, les còpies es feien a la mateixa Ràdio Girona. Només se'n feien dues: per Ràdio Olot i per Ràdio Popular de Figueres (COPE). A mesura que es van anar ampliant les emissores, es va enviar no només en cinta oberta sinó també en cassette.

El novembre de 2001 ja es va oferir en disc compacte (CD). Les còpies es feien gràcies a una torre multicòpies amb quatre gravadores. Un cop copiat el programa s'enviava a les emissores per recader setmanalment.

A principis de desembre de 2005 es van poder descarregar els programes per FTP. Només deu emissores van voler seguir rebent-lo en CD. Actualment, a finals de 2008, només quatre emissores el volen en CD, la resta se'l descarreguen.

La raó que tots ells duressin 30 minuts - a excepció de *La Paraula del Bisbe*⁵¹ - és bàsicament perquè com que antigament es distribuïen en cinta de cassette, la de 30 minuts de durada per cara (C-60) era la que oferia una qualitat més fiable⁵². A part, es volia oferir més qualitat amb poc temps i no hipotecar innecessàriament els minuts locals de les respectives emissores. Tot i que després es va passar al CD i ara actualment al FTP, s'ha considerat oportú seguir amb la mateixa durada, per les darreres raons esmentades de qualitat.

Aquest departament, tot i tenir un responsable, depèn directament de la Delegació de Mitjans de Comunicació.

⁵⁰ Per sintonitzador.

⁵¹ No es tenen en compte *Punt de Trobada* i *El Mirall*, ja que són programes que s'editen en exclusivitat per a la Cadena COPE.

⁵² Les cintes de 45 i 60 minuts per cara eren molt més primes i s'enrotllaven.

- Programes i valoració

Des de 1951 el Bisbat de Girona ha editat nou programes de ràdio (*Església Viva*, *La Paraula del Bisbe*, *Músiques i Cants*, *El Cafè Internacional*, *La Cova del Country*, *Tots els camins porten aroma*, *Punt de Trobada*, *El Mirall* i *Ressons*), així com emissions especials per Setmana Santa i Nadal. L'any 2008 se n'editen bàsicament tres: *Església Viva*, *El Mirall* i *La Paraula del Bisbe*. S'hi ha d'afegir un quart que és *Ressons*, que només s'emet tres cops l'any i que funciona com a programa especial de Nadal, Pasqua i estiu.

La intenció del delegat Josep Maria Pont era que des del Departament de Ràdio no s'edités només el programa confessional, sinó que es poguessin elaborar altres espais, en aquest cas musicals, per arribar a més emissores i també perquè poguessin ser emesos per aquelles ràdios que no desitjaven passar per les ones un espai específicament confessional com era l'*Església Viva*.

Amb aquests objectius naixia l'octubre de 1991 *Músiques i Cants* i l'abril de 1994 *El Cafè Internacional*. L'octubre de 1996, amb la mort de Josep Maria Pont, *Músiques i Cants* fou substituït per *La Cova del Country*. Només quatre emissores (Ràdio Platja d'Aro, Ràdio Litoral de Sant Pol, Ràdio Olot i Ràdio Cap de Creus de Cadaqués) van emetre aquests programes musicals en un primer moment sense radiar *Església Viva*. Cal dir però, que Ràdio Platja d'Aro durant un any va emetre *La Paraula del Bisbe*, igual que Ràdio Olot que encara avui l'emet, i Ràdio Cap de Creus i Ràdio Litoral van passar *Església Viva* anys més tard.

Quan les emissores rebutgen un programa del Departament d'Audiovisuals ho fan perquè no volen un espai confessional religiós, com *Església Viva*, i en el cas dels programes musicals perquè simplement o ja en fan de semblants o perquè no els hi agrada. També, en alguns casos, s'ha dit que es prefereixen programes de producció pròpia i no aliena.

Els motius que fan que *Església Viva* desaparegui d'una graella són diversos. Hi juga un paper molt important la decisió del director de l'emissora i també, tenint en compte que la majoria són municipals, la del regidor del que depèn l'emissora, generalment del de cultura. Està demostrat que el color polític d'un ajuntament no és determinant alhora de poder-lo emetre. És a dir, l'espai radiofònic es passa en emissores municipals, els ajuntament dels quals, tant poden ser de CiU com del PSC, d'ERC o de grups independents. S'han donat casos que emissores que depenen d'ajuntaments de CiU l'han rebutjat i en d'altres, en els que governa el PSC, porti anys en antena. Més que el color polític hi juga l'opinió personal dels responsables. Això queda demostrat en el capítol dedicat al programa *Església Viva*.

Per altra banda, hi ha hagut emissores municipals que han decidit fer una radiofórmula musical i han vist que el programa no els hi encaixava. A vegades i amb el canvi de director es donen les mateixes raons per la qual algunes emissores decideixen de primeres no emetre'l: fer només producció aliena i no emetre espais confessionals.

En el cas dels programes musicals hi compta més si aquests agraden o no per la qualitat dels mateixos. Algunes emissores municipals van veure amb bons ulls el programa de música country perquè no n'hi havia cap d'aquestes característiques.

Cal tenir present la fidelitat de moltes d'aquestes emissores en divulgar els programes des dels seus inicis, o bé des del moment que se'ls hi va proposar. El programa de ràdio diocesà *Església Viva* s'emet des de l'any 1962 a la Cadena COPE, des del 1989 a Ràdio l'Escala, Ràdio les Planes d'Hostoles, i Ràdio la Vall; i des de la temporada 1991-92 -com a mínim- a les emissores municipals de Cassà de la Selva, Malgrat de Mar, Palafrugell, Pineda de Mar, Salt i Sant Joan les Fonts.

La raó que desapareguessin programes com *El Cafè Internacional* i *La Cova del Country* és que el Bisbat va voler donar preferència a potenciar el web institucional i la revista diocesana *El Senyal*. El responsable del Departament de Ràdio, que és qui presentava *El Cafè Internacional* i feia de control de so de *La Cova del Country* va ser el responsable també d'Internet del Bisbat (actualització de la pàgina web) i de la maquetació de la revista. Per tant, les hores que es dedicaven a ràdio es van canviar per Internet i per la revista. Això va anar en detriment dels espais que no eren estrictament confessionals.

Els espais es donen a conèixer gràcies al fulletó *Programes Religiosos de Ràdio i Televisió a la Diòcesi de Girona* que es reparteix a principis d'any a les parròquies. Té una tiratge de deu mil exemplars i s'edita des de 1996. El mateix contingut del fulletó es publica en el *Butlletí de l'Església de Girona*.

- Personal i col·laboradors

L'única persona que ha estat i està remunerada és Àngel Rodríguez, director i presentador d'*Església Viva* i d'*El Mirall* i anteriorment d'*El Cafè Internacional*. Ho és perquè actualment se'n carrega del Departament d'Audiovisuals del Bisbat de Girona i d'altres tasques de la Delegació de Mitjans de Comunicació del Bisbat. El mateix passava amb Carles Sánchez que era el delegat de Mitjans de Comunicació del Bisbat. Només ha rebut gratificacions en conceptes de dietes⁵³ Rafel Corbí, presentador de *La Cova del Country* i actualment de *Ressons*. Tots els col·laboradors ho han fet i ho fan de forma desinteressada.

En la present foto que va ser publicada en el butlletí *Programes Religiosos de Ràdio a la Diòcesi de Girona* de l'any 1997, podem veure alguns dels col·laboradors d'aquell moment:

⁵³ Rafel Corbí es desplaça des de Palafrugell, lloc de la seva residència, a gravar-lo. S'entén que les dietes són per pagar la gasolina.

D'esquerra a dreta: Mn. Josep Casellas (Tots els camins porten aroma), Joan Canals (col·laborador Església Viva), Rafel Corbí (La Cova del Country), Àngel Rodríguez (Església Viva i El Mirall), Anna Estartús (Tots els camins porten aroma), Mn. Miquel Àngel Ferrés (col·laborador d'Església Viva), Mn. Pere Carreras (col·laborador d'Església Viva) i Carles Sánchez (Punt de Trobada).

7.4.2 ELS PROGRAMES EMESOS

7.4.2.1 Músiques i Cants

Era un programa setmanal de 30 minuts presentat per Mn. Josep Maria Pont, l'aleshores Delegat de Mitjans de Comunicació. Feia un repàs a la música gospel des dels seus inicis fins el més actual. Va començar a emetre's la temporada 1991/92, probablement a principis del mes d'octubre de 1991. El juny de 1996 va deixar d'editar-se degut a la mort del seu presentador el març d'aquell any⁵⁴. Al llarg de la seva història el van arribar a emetre 21 emissores:

Emissora	Temporada inici	Temporada final
Nova Ràdio Lloret	1995-1996	1995-1996
Ona 90 Campllong	1991-1992	1991-1992
Ona Jove Riudellots	1992-1993	1995-1996
Ràdio Arbúcies	1995-1996	1995-1996

⁵⁴ De març a juny es van enviar programes ja gravats i editats.

Ràdio Arenys de Mar	1991-1992	1995-1996
Ràdio Arenys de Munt	1991-1992	1995-1996
Ràdio Banyoles	1991-1992	1995-1996
Ràdio Begur	1994-1995	1994-1995
Ràdio Besalú	1993-1994	1995-1996
Ràdio Bisbal	1991-1992	1991-1992
Ràdio Grup	1991-1992	1991-1992
Ràdio l'Escala	1991-1992	1991-1992
Ràdio Malgrat de Mar	1991-1992	1991-1992
Ràdio la Vall	1991-1992	1994-1995
Ràdio les Planes	1991-1992	1995-1996
Ràdio Montgrí	1991-1992	1992-1993
Ràdio Palafrugell	1991-1992	1995-1996
Ràdio Platja d'Aro	1991-1992	1992-1993
Ràdio Pineda de Mar	1991-1992	1991-1992
Ràdio St Joan les Fonts	1991-1992	1994-1995
Ràdio Sarrià	1991-1992	1993-1994

7.4.2.2 La Cova del Country

Espai setmanal de 30 minuts de durada presentat per Rafel Corbí, president de l'Associació Europea de Música Country i cap de musicals de Ràdio Palafrugell. Repassava la música country cristiana, gospel blanc i country en general. Venia a substituir el buit deixat per *Músiques i Cants*. Va editar-se des de l'octubre de 1996 fins el juny de 2007. Es va arribar a emetre al llarg de la seva història per 26 emissores:

Emissora	Temporada inici	Temporada final
Ona jove Riudellots	1996-1997	1998-1999
Ràdio Arbúcies	1996-1997	1997-1998
Ràdio Arenys de Mar	1996-1997	2005-2006
Ràdio Banyoles	1996-1997	2004-2005
Ràdio Besalú	1996-1997	2006-2007
Ràdio Canet de Mar	1997-1998	2005-2006
Ràdio Cap de Creus	1997-1998	2006-2007
Ràdio Cassà de la Selva	2005-2006	2006-2007
Ràdio Castelló	1997-1998	2000-2001
Ràdio Estel	2000-2001	2006-2007
Ràdio l'Escala	1996-1997	2006-2007
Ràdio la Vall	1996-1997	2006-2007
Ràdio Litoral (Sant Pol)	2006-2007	2006-2007
Ràdio Malgrat	2002-2003	2006-2007
Ràdio Olot	1996-1997	1997-1998
Ràdio Palafrugell	1996-1997	2006-2007
Ràdio Pineda	2002-2003	2005-2006
Ràdio Sant Gregori	1998-1999	2006-2007
Ràdio Sant Joan de Mollet	1998-1999	2005-2006

Ràdio Sant Joan les Fonts	2002-2003	2002-2003
Ràdio Sarrià de Ter	1996-1997	1996-1997
Ràdio Shalom. Palau Sacosta	1996-1997	1998-1999
Ràdio Tordera	1996-1997	2006-2007
Ràdio Vilafant	1996-1997	2006-2007

També es va poder escoltar per a Ràdio Estel els estius del 1999 al 2002.

Fora de la diòcesi de Girona es va emetre per: Ràdio Cabrera de Mar (2006-2007) i per Ràdio La Veu de Sant Joan les Abadesses (1997-1998 al 2006-2007).

7.4.2.3 *El Cafè Internacional*

Va ser un programa setmanal de 30 minuts que recollia les cançons d'artistes i grups melòdics i de música lleugera, principalment dels anys 60 als 80. S'accentuaven les cançons romàntiques, les cantades en francès i també hi havia programes especials sobre la història del Festival d'Eurovisió. A cada programa s'intercalaven tres frases de pensament que convidaven a la reflexió. Aquestes màximes eren de filòsofs, escriptors, teòlegs i de la Bíblia. Es va editar des de l'abril de 1994 fins el juny de 2003. Era presentat per Àngel Rodríguez. Durant aquests 9 anys el van emetre 28 emissores:

Emissora	Temporada inici	Temporada final
Nova Ràdio Lloret	1995-1996	1995-1996
Ona Jove Riudellots	1994-1995	1996-1997
Ràdio Arbúcies	1995-1996	1997-1998
Ràdio Arenys de Mar	1994-1995	2002-2003
Ràdio Arenys de Munt	1994-1995	1995-1996
Ràdio Banyoles	1995-1996	2002-2003
Ràdio Begur	1994-1995	1994-1995
Ràdio Besalú	1994-1995	2002-2003
Ràdio Calella	1996-1997	1996-1997
Ràdio Canet de Mar	1997-1998	2002-2003
Ràdio Cap de Creus	1997-1998	2002-2003
Ràdio Castelló	1997-1998	2000-2001
Ràdio Estel	2002-2003	2002-2003
Ràdio l'Escala	1995-1996	2002-2003
Ràdio la Vall	1994-1995	2002-2003
Ràdio les Planes	1994-1995	2002-2003
Ràdio Malgrat	2002-2003	2002-2003
Ràdio Olot	1997-1998	1997-1998
Ràdio Palafrugell	1994-1995	2002-2003
Ràdio Salt	1996-1997	1996-1997
Ràdio Sant Gregori	1998-1999	2002-2003
Ràdio St Joan de Mollet	1998-1999	2002-2003
Ràdio St Joan les Fonts	1994-1995	2002-2003

Ràdio Santa Coloma	1994-1995	2002-2003
Ràdio Sarrià de Ter	1994-1995	1996-1997
Ràdio Shalom	1996-1997	1998-1999
Ràdio Tordera	1996-1997	2002-2003
Ràdio Vilafant	1995-1996	2002-2003

L'estiu dels anys 1999 fins el 2002 inclosos, Ràdio Estel emetia setmanalment alguns dels espais radiats durant la temporada d'hivern. Cal tenir en compte que aquells anys, l'emissora encara no tenia el repetidor de Girona.

7.4.2.4 Tots els camins porten aroma

Va néixer la temporada 1995-1996. Era un espai mensual de debat de 30 minuts que tractava temes d'interès de l'Església, socials i morals, i moltes vegades també aspectes fronterers. Es convidaven dues persones d'opinions diferents. Alguns temes van ser: són dolents els anticonceptius?, la insubmissió, és moralment admissible l'eutanàsia?, és seriosa la futurologia?, què cal fer davant les sectes?, com afrontar una malaltia greu?, la defensa dels drets de Catalunya, els exorcismes ...

S'enviava a finals de mes. Era presentat pels periodistes Josep Casellas - de la Delegació de Mitjans de Comunicació del Bisbat de Girona- i Anna Estartús - aleshores periodista del *Diari de Girona*-. Es va editar durant quatre anys, fins la temporada 1998-1999. El van emetre 13 emissores:

Emissora	Temporada inici	Temporada final
Cadena COPE	1995-1996	1998-1999
Ràdio Arbúcies	1995-1996	1996-1997
Ràdio Banyoles	1995-1996	1995-1996
Ràdio Besalú	1995-1996	1998-1999
Ràdio Calella	1996-1997	1996-1997
Ràdio Cap de Creus	1998-1999	1998-1999
Ràdio Castelló	1998-1999	1998-1999
Ràdio les Planes	1995-1996	1996-1997
Ràdio Palafrugell	1995-1996	1998-1999
Ràdio Salt	1996-1997	1996-1997
Ràdio Sarrià de Ter	1995-1996	1995-1996
Ràdio Shalom	1995-1996	1996-1997
Ràdio Vilafant	1997-1998	1997-1998

7.4.2.5 Punt de Trobada

Programa setmanal de la Cadena COPE d'una hora de durada presentat per l'aleshores delegat de Mitjans de Comunicació Social del Bisbat de Girona, Carles Sánchez. Va veure la llum el divendres 3 d'octubre de 1994 i es va emetre fins el juny de 2007. Era un programa que donava a conèixer les activitats que generava l'Església de Girona amb diferents entrevistes. També

hi havia seccions i un cop cada tres mesos una tertúlia de cinema on s'analitzava una pel·lícula d'estrena que era positiva pels valors que transmetia. També comptava amb algunes entrevistes incloses el programa de ràdio diocesà *Església Viva*. Horaris i dies d'emissió:

<i>Temporada</i>	<i>Dia d'emissió</i>	<i>Hora</i>
1994-1995	Divendres	21.05
1995-1996	Dilluns	21.05
1996-1997	Divendres	21.05
1997-1998 a juny 2007	Divendres	15.05

7.4.2.6 Especials de Setmana Santa i Nadal

Des de l'any 1995 fins la Setmana Santa de 2007 el Departament d'Audiovisuals va editar per Nadal i Setmana Santa un conte. La durada aproximada era d'uns quinze minuts i era interpretat radiofònicament per l'Agrupació de Teatre Estil de Salt. El conte s'encarregava a escriptors de Girona i a persones que havien participat en el *Certamen de Narrativa Breu Església Viva*. S'enregistrava en els propis estudis de Ràdio del Bisbat i s'enviava a totes les emissores.

El Nadal de 2006, de forma excepcional, es va enviar per comptes del conte un programa especial d'una hora de durada que estava dedicat a com passaven el Nadal els avis de la residència de les Germanetes dels Pobres de Girona. Els avis i àvies van ser els protagonistes de l'espai recitant poesies, nades, experiències, cantant cançons ...

7.4.3 PROGRAMES ACTUALS

7.4.3.1 *Església Viva*: Veure el capítol *De Resurrexit a Església Viva*

7.4.3.2 *La Paraula del Bisbe*

El bisbe de Girona llegeix la carta setmanal que escriu per al *Full Parroquial*. Aquest apartat està inclòs a *Església Viva* i en *El Mirall* però s'envia per separat a aquelles emissores que no l'emeten. També a aquelles emissores que tenen un programa religiós local i que decideixen incloure'l.

Emissores que l'han emès:

Emissora	Temporada inici	Temporada final
Llagostera Ràdio	1996-1997	2002-2003
Ona Girona- Ona Catalana	1997-1998	2000-2001
Onda Rambla Girona	1999-2000	1999-2000
Bas Ràdio	2001-2002	2001-2002
Ràdio Arenys de Mar	1991-1992	Juny de 2006
Ràdio Banyoles	2005-2006	2005-2006

Ràdio Calella	1991-1992	1997-1998
Ràdio Cassà	2000-2001	2004-2005
Radio 5 de RNE	1991-1992	1992-1993
Ràdio Malgrat de Mar	1994-1995	1997-1998
Ràdio Marina	1996-1997	1996-1997
Ràdio Platja d'Aro	1991-1992	1991-1992
Ràdio Tordera	1993-1994	2001-2002
Ràdio Vilafant	1994-1995	1997-1998

Llagostera Ràdio, Bas Ràdio, Ràdio Arenys de Mar, Ràdio Banyoles, Ràdio Tordera i Ràdio Vilafant l'incloïen dins del programa religiós local que era presentat per la respectiva parròquia. A Ràdio Tordera i a Ràdio Vilafant, un cop aquest espai local va desaparèixer, es va decidir emetre l'*Església Viva*.

Ràdio Calella, Ràdio Cassà i Ràdio Malgrat van decidir eliminar-lo de la programació i substituir-lo per *Església Viva*.

Actualment l'emet: Ràdio Olot els diumenges a les 8.05.

7.4.3.3 El Mirall

És el substitut del programa *Punt De Trobada*. En deixar-lo de presentar Carles Sánchez, la tasca de la direcció i presentació des de l'octubre de 2007 va a càrrec d'Àngel Rodríguez. S'emet els divendres a les 15.10 hores per la FM de la Cadena COPE de Girona.

Es tracta del programa local que la xarxa d'emissores de la Cadena COPE destina setmanalment a cada emissora d'Espanya perquè tracti l'actualitat de l'Església diocesana. La cadena encarrega aquest programa als bisbats corresponents per a la seva edició. En alguns casos són els propis delegats o col·laboradors de les delegacions diocesanes de mitjans de comunicació que el presenten; en altres els bisbats escullen un locutor o assessoren un de la pròpia emissora perquè el dirigeixi. A Girona es va escollir la primera opció, però en el cas de Barcelona, per exemple, l'Arquebisbat de Barcelona confia amb Ignasi Miranda, cap d'informatius de Ràdio Estel perquè el faci.

Actualment té quatre seccions fixes: setmanalment *La Paraula del Bisbe*, quinzenalment dos espais de reflexió titulats *A contrallum* (Carles Sánchez) i *El Balenci* (Joan Baptista Esteve), i mensualment *Cinema de valors* (Jordi Sanz) amb la crítica de les pel·lícules d'estrena i els valors que s'hi poden trobar. La resta de l'espai tracta de l'actualitat eclesial de la diòcesi de Girona a través d'entrevistes.

7.4.3.4 Ressons

Des de Nadal de 2007, es va decidir deixar d'enviar com a programes especials els contes i posar en marxa un nou espai: *Ressons*. Té una hora de durada i és presentat per Rafel Corbí. L'emeten la majoria d'emissores que radien *Església Viva*. Es tracta de presentar cançons de cantautors -

bàsicament-, on a través de les seves lletres s'hi troben valors. S'editen tres programes: per Pasqua, estiu i Nadal.

Experiència homòloga

Als anys 70, la Casa de Cultura de Girona, depenent de la Diputació provincial, editava un programa setmanal titulat *Página abierta* (*Los Sitios*, 4 octubre 1973: 2), que més tard s'anomenaria Fòrum Cultural. S'enregistrava en els estudis de ràdio que tenia la mateixa Casa de Cultura. S'emetia els dimarts a les 19.30 per Ràdio Olot, els dimecres a la mateixa hora per La Voz de Gerona, els dijous a les 19.15 per Ràdio Popular de Figueres i també els dijous, però a les 20.25, per Ràdio Girona (*Los Sitios*, 5 desembre 1976: 4). Constava d'un noticiari cultural i reportatges sobre la realitat de les comarques gironines. Tot i no ser un programa religiós, si que es pot posar com a experiència semblant a la del Departament de Ràdio del Bisbat.

7.5.CERTAMEN DE NARRATIVA BREU ESGLÉSIA VIVA

Aquesta mostra literària va néixer l'any 1992, ideat per Àngel Rodríguez.

Es convocava el mes d'octubre i el termini de presentació de treballs finalitzava a principis del mes de febrer. La deliberació del jurat es donava a conèixer en el programa de ràdio *Església Viva* a principis del mes d'abril. L'obra guanyadora i la finalista eren interpretades radiofònicament per una agrupació de teatre i s'emetien el mes de juny.

La persona guanyadora rebia 210 euros i la finalista un lot de llibres valorat en 100 euros.

L'objectiu del certamen era, per una banda, estimular la redacció de caràcter religiosa i per l'altra, la promoció del programa radiofònic diocesà. En el moment que es convocava el certamen, les bases eren promocionades no només en els mitjans propis del Bisbat de Girona, sinó també a *Catalunya Cristiana* o Ràdio Estel. També a la premsa local (*Diari de Girona* i *El Punt*), a les emissores de ràdio de la diòcesi i a la revista cultural sobre premis literaris que edita el Servei de Cultura de la Generalitat.

Des de la quarta convocatòria, corresponent a l'any 1995, el certamen portava el subtítol de *Memorial Josep Maria Pont* en record del qui va ser delegat de Mitjans de Comunicació del Bisbat de Girona mort el 10 de febrer d'aquell any.

Els guanyadors gaudien d'una bona promoció, ja que eren entrevistats en els mitjans de comunicació propis del Bisbat de Girona: *Església Viva*, *Punt de Trobada*, *Full Parroquial* i *El Senyal*. A més es concertaven entrevistes per Ràdio Estel, el Full diocesà de l'Arquebisbat de Barcelona (el mateix que el de Lleida, Sant Feliu de Llobregat, Terrassa, Tortosa i Urgell), la premsa local de Girona (*El Punt* i *Diari de Girona*) i en el setmanari *Catalunya Cristiana*.

L'any 2006, es va decidir donar un descans al certamen.

Aquí tenim un exemple de les bases de la darrera convocatòria

BASES DEL XIV CERTAMEN DE NARRATIVA BREU "ESGLÉSIA VIVA" (MEMORIAL JOSEP MARIA PONT)

Premi: 210 euros i la difusió radiofònica de l'obra guanyadora.

1) Les narracions han de ser inèdites, escrites en català i d'una extensió màxima de tres fulls.

2) S'hauran de presentar per sextuplicat (6 còpies), a doble espai i per una sola cara. Es prega el tipus de lletra Times New Roman i un cos no inferior a 12.

3) Juntament amb les obres s'ha de presentar una plica. És a dir, un sobre tancat on hi figuri el pseudònim i a l'interior les dades personals de l'autor: nom, cognoms, adreça, població, telèfon i edat.

4) El tema és LLIURE. Qualsevol tema pot ser adient, però sempre en el

context d'un programa radiofònic (Església Viva) que té com a finalitat preferent, donar una visió cristiana de la vida.

5) Termini de presentació: 3 de febrer del 2006.

6) Lliurament de treballs: cal fer-los arribar a la següent adreça:

Departament de Ràdio del Bisbat de Girona

Plaça del Vi nº 2 17004 Girona

7) El veredicte, així com la valoració del concurs, es farà públic durant l'emissió del programa Església Viva del primer cap de setmana del mes d'abril. Aquest espai difondrà també el treball premiat i el finalista per la vintena d'emissores que emeten el programa.

8) El jurat estarà format per: Jaume Reixach com a president, Ignasi Bonnin, Lluïsa Geronès, Carles Sánchez, Josep Víctor Gay i Àngel Rodríguez que actuarà com a secretari sense vot.

9) Queden excloses de participació, les persones guanyadores d'edicions anteriors d'aquest certamen.

10) El no compliment d'alguna d'aquestes bases comportarà l'exclusió del treball.

- Participants

Edició	Convocatòria	Obres
1	1992	40
2	1993	47
3	1994	63
4	1995	79
5	1996	64
6	1997	34
7	1998	31
8	1999	36
9	2000	40
10	2001	38
11	2002	31
12	2003	23
13	2004	21
14	2005	24

- Jurat

Han format part del jurat: Narcís Jordi Aragó, Josep Maria Pont, Miquel Àngel Ferrer i Salvador Sunyer. En les últimes edicions, els membres van ser: Carles Sánchez (delegat de MCS), Ignasi Bonin (filòleg de llengua castellana),

Lluïsa Geronès (filòloga de llengua catalana i professora de secundària), Josep Victor Gay (periodista) i Jaume Reixach (capellà i escriptor), aquest últim com a President. Àngel Rodríguez exercia com a secretari sense vot.

- Relació de guanyadors

Després de l'any corresponent a cada edició, es menciona l'obra i l'autor de la narració guanyadora, i en segon lloc la que ha quedat com a finalista. Els anys que figuren, són els de l'any de la convocatòria (mes d'octubre), tot i que el nom del guanyador es donava a conèixer l'any següent.

1992

- 1- *El vell amic violoncel·lista*. Jordi Nierga i Solà
- 2- *Algú anònim*. Maria Lluïsa Gascon

1993

- 1- "Carteig celestial". Carme Hostench i Álvarez
- 2- "Una espurna". Maria Lluïsa Gascon

1994

- 1- *Bombes que maten la fam*. Albert Garcia i Elena
- 2- *Segon fax a la comunitat cristiana de Tetxènia*. Maricel Torrent i Jerez

1995

- 1- *Nit de Nadal amb fred*. Narcís Ramió i Diumenge
- 2- *Deu minuts d'autobús*. Joan Voltas i Revillat

1996

- 1- *La crida*. Rosalina Carreras i Costa
- 2- *Una esclatxa de llum*. Rosa Maria Piquer Pomés

1997

- 1- *Els okupes de Betlem*. Pere Madrenys i Caballé
- 2- *Els poetes de la lluna*. Miquel Blanch i Coll

1998

- 1- *El pàrenostre dels màrtirs*. Marta Puyol i Montserrat
- 2- *L'home del barret*. Carles Cabanas i Rossell

1999

- 1- *Somnis impossibles*. Rosa Maria Piquer i Pomés
- 2- *De Marx a l'Evangelí*. Josep Maria Bernils i Vozmediano

2000

- 1- *Amb paraules innocents*. Enric Guardiola i Pijaume
- 2- *Pèrdua de fe*. Octavi Franch

2001

- 1- *Assaig general*. Marila Pons
- 2- *Ésser gran i saber-ne*. Lluís Torner i Callicó

2002

- 1- *El nen de la clau*. Maria Carme Ibarz i Casadevall
- 2- *El gra de sorra*. Montserrat Ribas i Piera.

2003

- 1- *Ocell sense gàbia*. Salvador Sunyer i Aimeric
- 2- *Tres portes tancades i una obertura*. Elisabet Juncà Bassagañas

2004

- 1- *La bona vida*. Míriam Díez i Bosch
- 2- *El vell maiola*. Joan Constants i Aubert

2005

- 1- *Aniversari*. Lluís Carbó Arribas
- 2- *Abscisses*. Joan Carles González-Pujalte

- Premis

El primer any (1992) es van donar dos premis en metàl·lic: 15.000 i 10.000 ptes. A partir del segon any i fins l'últim, el segon premi va ser sempre un lot de llibres, mentre que el primer fou una quantitat que va oscil·lar molt poc. Així en el 1993 va ser de 25.000 ptes, els anys 1994 i 1995 de 30.000 i a partir del 1996 fins l'últim any de la convocatòria (2005) la mateixa quantitat sense cap augment: 35.000 ptes (del 1996 al 2001) i 210 euros (del 2002 al 2005).

- Antecedents

Abans de l'existència d'aquest certamen, es coneixen tres iniciatives semblants.

Una d'elles ja s'ha comentat en l'apartat dedicat al programa *Resurrexit*. Es tractava d'un concurs de guions radiofònics que es va convocar per primera vegada a principis de 1952. La segona edició, i pel que sembla l'última -ja que no s'han trobat més dades-, va ser el novembre del mateix any.

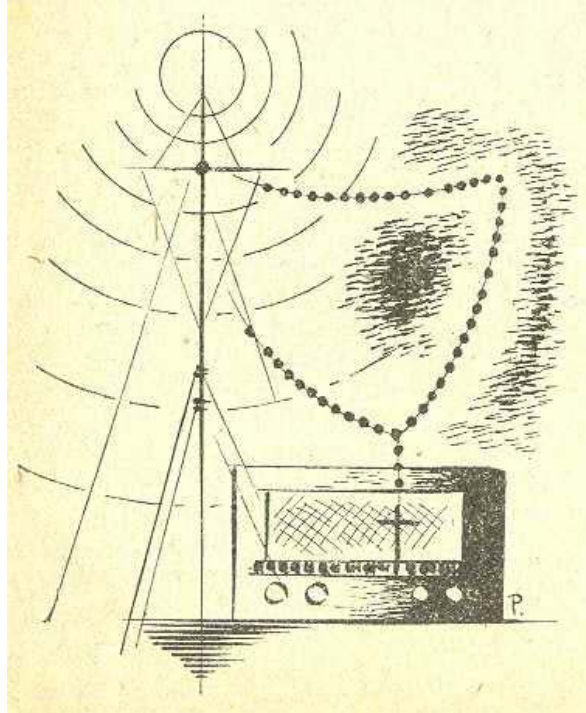
El mateix programa convocaria un concurs de frases en els primers anys de la seva emissió.

El tercer precedent el tenim l'any 1980. La Delegació de Mitjans de Comunicació del Bisbat, dirigida per Mn. Martí Alabau, organitzà un concurs de redacció per a alumnes d' EGB de la diòcesi de Girona. Les narracions havien de versar sobre "Família i Mitjans de Comunicació". Se sap (*Full Parroquial*, 6 juliol 1980) que s'hi van presentar escrits, auques, poesies, dibuixos ... El primer premi se'l va endur el treball titulat *La TV és una caixa que roba els pensaments*, original de Cristina Estrach, de 8è d'EGB de Girona. Els dos premis atorgats a la primera etapa de bàsica van ser per dos alumnes

de Blanes: Jordi Gaitan i Joan Carrasco. Un premi extraordinari es donà per una petita revista feta pels alumnes de 8è d'EGB d'Anglès. El bisbe Mons. Jaume Camprodon lliurà personalment els guardons.

7.6 EI ROSARI A LA RÀDIO

El Rosari ha estat considerat la pregària del poble⁵⁵. Les principals emissores de la diòcesi de Girona el van emetre en algun moment. Ràdio Girona el deixaria d'emetre l'abril de 1979, Ràdio Olot també en el 1979, Ràdio Cadena (l'antiga La Voz de Gerona) el maig de 1982 i Ràdio Popular de Figueres l'octubre de 1985.

Dibuix publicat a la Hoja Parroquial del Obispado de Gerona, el 13 novembre 1960, que servia per completar una informació sobre la retransmissió del Sant Rosari per a les emissores de la diòcesi de Girona.

Avui a la diòcesi de Girona, només es pot escoltar a través de les emissores de Ràdio Estel i Ràdio Maria:

Ràdio Estel (103.4 FM): a les 7

Radio Maria (88.6 FM i 103.3 FM): a les 3, 6.30, 9.25 i 19.00

⁵⁵ El Rosari complet està dividit en quatre misteris que inclouen 200 avemaries que es resen al llarg de la setmana. Cada grup de misteris té una mena de cinc capítols o narracions. En cada un d'ells es resen 10 avemaries. Més informació en el *Nomenclàtor*.

El rés del Rosari en la història de la radiodifusió a la diòcesi de Girona

RÀDIO GIRONA

Hi ha constància de la retransmissió del Rosari per aquesta emissora com a mínim des del maig de 1951 gràcies a l'anunci que publica el full parroquial diocesà (20 maig 1951) que diu: "Que toda la diócesis se una para rezar todos los días el Santo Rosario, que se retransmite a las siete y media de la tarde por Radio España de Gerona"⁵⁶. L'església des d'on s'emetia era el Temple del Sagrat Cor, regentat pels pares dominics. La connexió es feia a través de microfònica.

"[...] Los radioyentes podrán con ello ganar las indulgencias del mismo. Todos los que aman el Santo Rosario procurarán unirse desde sus casas a los demás que a la misma hora honran a la Virgen con un obsequio que tanto le gusta. Sacerdotes y laicos se impondrán la dulce obligación de convertirse en apóstoles de un medio sencillo y eficaz de meter la oración en las familias. [...] El Excmo. Y Rdmto. Sr. Obispo no sólo aprueba este apostolado de los PP. Dominicos sino que lo recomienda muy de veras como algo que forzosamente será de gran bien espiritual para la diócesis" (*Boletín oficial eclesiástico del Obispado de Gerona*, 15 octubre 1960: 198).

Es va poder escoltar diàriament a les 19.30, fins i tot, i durant un temps, els dissabtes i diumenges. Els dissabtes fins a finals d'agost de 1971⁵⁷ i els diumenges fins a finals del mes d'agost de 1970⁵⁸, també, i en ambdós dies, a les 19.30.

Després de 20 anys d'emissió, l'emissora el suspendria temporalment el 31 d'agost de 1971. Tornaria a principis de febrer de 1973 amb un nou horari, a les 7,05 del matí⁵⁹ de dilluns a divendres fins a meitat del mes d'abril de 1979 quan desapareixeria definitivament de la programació de Ràdio Girona⁶⁰.

⁵⁶ S'ha consultat en el diari *Los Sitios* les graelles de programació de Radio España de Gerona anteriors a 1951 i no s'hi ha trobat aquest espai. Com a exemple les del 29 gener 1943: 2, la del 13 gener 1946: 4 o bé la del 9 gener 1950: 4. Abans de la Guerra Civil tampoc no consta (*L'Autonomista*, 10 gener 1934: 3 ; *Diari de Girona*, 24 gener 1935: 4 i *L'Autonomista*, 3 febrer 1936: 2).

⁵⁷ L'última data que surt a la graella de *Los Sitios* és la del 28 d'agost de 1971 (*Los Sitios*: 3)

⁵⁸ L'última referència és a la graella de *Los Sitios* del 23 d'agost de 1970 (*Los Sitios*: 3). La del 30 ja no hi surt. El motiu de la desaparició podria haver estat l'allargament de l'horari del programa *Carrusel Deportivo* que començava a les 17 hores i finalitzava a les 20. També podria ser que l'emissió del Rosari a les 19.30 tallés el programa *Carrusel Deportivo* i es decidís emetre aquest programa esportiu sencer.

⁵⁹ La data fidedigna de la tornada del Rosari és la del dimarts 6 de febrer de 1973, fiant-nos de la graella de programació que publica *Los Sitios*. Amb tot, se suposa que deuria començar el dilluns dia 5 de febrer, en ser inici de setmana. En aquella època, els dilluns no sortia la premsa local, per tant no es pot tenir aquesta dada documentada.

⁶⁰ L'última data documentada de l'emissió del Rosari a Ràdio Girona és la del dimecres 11 d'abril de 1979 com es pot comprovar a través de la premsa local (*Punt Diari*, 11 abril 1979: 18 i *Los Sitios*: 3). Aquelles dates corresponien a la Setmana Santa. El Dijous Sant dia 12 d'abril no hi va haver diari, el divendres 13 i dissabte 14 va ser d'edició única sortint el dissabte, dia que ja no s'emetia aquest espai. Els dilluns dia 16 no hi havia encara edició, i ens hem de refiar de la dimarts 17 d'abril a on definitivament ja no es veu a la graella (*Punt Diari* 17 abril 1979: 18 i *Los Sitios*: 3).

RADIO GERONA, E. A. J. 38

7'00, Apertura; 7'05, Indicador del día; 7'15, Música para el despertar; 8'00, Matinal cadena SER; 8'30, Disco del radioyente; 9'30, Retransmisión de la Santa Misa desde la iglesia de los PP. Dominicos; 10'15, Canciones por Domenico Modugno; 10'30, La Orquesta Internacional Maravella; 11'00, Audición de sardanas; 11'30, Canciones por Micke Rios; 12'00, Angelus; 12'05, Mosaico regional; 12'30, La voz de Dalida; 13'00, Conjuntos famosos; 13'30, Aperitivo musical con el Dúo Dinámico; 14'00, Hora exacta, Santoral y Carteleras; 14'05, Emisión disco dedicado; 14'30, Radio Nacional de España; 14'45, Sigue disco dedicado; 16'00, Los Machucambos; 16'30, La Orquesta y los Coros de Ray Conniff; 17'00, Cancionero español; 17'30, Carrusel deportivo; 19'30, Rezo del Santo Rosario desde la iglesia de los PP. Dominicos; 20'00, Ben Sa Tumba y su orquesta; 20'15, Las últimas creaciones de Charles Aznavour; 20'30, Carrusel deportivo; 21'00, Hora exacta, Santoral, Boletín meteorológico y Carteleras; 21'15, Variedades; 21'30, Stadium. Deportes por Ernesto Mascort; 21'45, Siguen variedades; 22'00, Radio Nacional de España; 22'15, La jornada taurina; 22'30, Pentagrama. Velada selecta; 23'30, Música junto a las estrellas; 24'00, Nocturno en Radio Gerona; 1'00, Cierre.

Graella de programació de Ràdio Girona d'un diumenge on es pot veure l'emissió del Rosari a les 19.30 hores. (Los Sitios, Diumenge 13 juny 1965: 3)

LA VOZ DE GERONA

Va oferir el Rosari des del seus inicis l'any 1965. En la graella de *Los Sitios* del 19 de gener d'aquell any ja es troba esmentat (*Los Sitios*, 10 gener 1965: 3). De dilluns a divendres, els primers anys l'horari era el mateix que el de Ràdio Girona, a les 19.30, i també es retransmetia des de l'església dels pares dominics de Girona. A meitat del mes de juny de 1969 es deixa de radiar, ja que el 18 de juny no surt esmentat en la graella de *Los Sitios*. No tornarà fins el 20 de maig de 1970 a les 19.10.

Maria Terrades una de les locutores d'aquella època recorda⁶¹ haver-lo "resat" en directe juntament amb el director Eleuterio Paniagua durant l'any 1970, però després es va tornar a connectar en directe amb l'església dels pares dominics.

A principis de març de 1975⁶² passa a les 19.20. A partir de l'octubre de 1981 patirà diferents canvis: a principis d'aquest mes⁶³ a les 20,05 hores, a primers de novembre⁶⁴ a les 21.30, i al cap de quinze dies⁶⁵ a les 18.30. Aquest horari es mantindrà fins el dimecres 26 de maig de 1982, que serà l'últim dia d'emissió⁶⁶.

Els caps de setmana també es va poder escoltar des dels seus inicis al vespre fins la retirada definitiva de l'any 1982, per tant, els darrers dies que es va poder escoltar aquesta pregària en cap de setmana van ser el dissabte 22 i diumenge 23 de maig d'aquell any.

RÀDIO OLOT

Ràdio Olot va néixer el 1951 i tres anys després ja es troba documentada una primera emissió, l'octubre de 1954. Aleshores s'emetia en directe des de l'església de la Mare de Déu del Carme a les 20 hores i només durant aquell mes, que és el mes del Rosari (*Arriba España*, 25 setembre 1954: 9). Era sota "los auspicios y organización de la Hermandad del Santo escapulario" (*Arriba España*, 2 octubre 1954: 12). Hi ha una altra referència l'any 1956 (*Los Sitios*, 11 octubre, 1956: 6): "[...] por ser las 7.30 de la tarde la hora más cómoda y propicia para la indicada práctica religiosa, no es de extrañar que el Rosario por las ondas sea recibido y escuchado con extraordinario fervor en la mayoría de los hogares de nuestra ciudad y comarca".

De l'emissió periòdica diària, dissabtes i diumenges inclosos, es tenen referències com a mínim des de l'any 1958 (*Los Sitios*, 1 juny 1958: 10). S'emetia a les 19.30 també des de l'església de la Mare de Déu del Carme. I així va continuar durant tres anys.

L'octubre de 1961 va passar a radiar-se des del Santuari de la Mare de Déu del Tura a les 20.15. Exactament des del 2 d'octubre, segons Danés (1965: 106). La *Hoja Parroquial de Olot* també es fa ressò d'aquest canvi en l'exemplar del 29 d'octubre de 1961.

⁶¹ Conversa mantinguda telefònicament el Nadal de 2008.

⁶² Segurament seria el 3 de març de 1975, però aquell dia, en ser dilluns no hi havia diari. La data documentada és la del dimarts 4 de març de 1975 (*Los Sitios*, 4 març 1975: 3)

⁶³ Documentalment el 6 d'octubre de 1981 (*El Punt*, 6 octubre 1981: 30), però segur que devia ser el 5 d'octubre, que era dilluns. Recordar que els dilluns no sortien els diaris locals.

⁶⁴ Documentat el dimarts 3 de novembre de 1981 (*El Punt*, 3 novembre 1981: 30). Però segurament seria el dia abans, per les raons ja comentades.

⁶⁵ El primer rotatiu en esmentar aquest nou horari és *Los Sitios* (18 novembre 1981: 15). *El Punt* no se'n farà ressò fins al cap de dos dies (*El Punt*, 20 novembre 1981: 22)

⁶⁶ Si es consulta la graella de *Los Sitios*, mantenen encara aquesta emissió els dies 27 i 28 de maig; però l'espai, com va declarar en el seu dia a un servidor el director de l'emissora d'aquell temps, Miquel Diumé, es va emetre per última vegada el dia 26.

L'horari de les 20.15 sovint es canviava pel de les 7.15 quan des d'aquest temple, es feien Les Quaranta Hores⁶⁷.

El Rosari deixa de formar part de la programació de Ràdio Olot l'any 1979. La darrera vegada que surt esmentat en el suplement del full parroquial de la parròquia de Sant Esteve d'Olot és el 18 de febrer de 1979⁶⁸.

RÀDIO POPULAR DE FIGUERES

Segons Salvador Perxas i Jaume Nebot, aleshores president i secretari del Patronat de l'Emissora de Figueres respectivament, l'emissió del Rosari va començar poc després d'inaugurar-se l'emissora i mai es va deixar d'emetre⁶⁹ (Ràdio Popular de Figueres va ser fundada el 1961). Es podia escoltar l'any 1973 de dilluns a diumenge (*Hoja Parroquial*, 25 març 1973) i també a principis de 1985, sempre a les 20 hores (*Full Parroquial*, 6 gener 1985 i *Punt Diari*, 11 gener 1985: 27).

Precisament, l'octubre de 1985 va ser designat Carles Sánchez com a nou director de Ràdio Popular de Figueres⁷⁰. Aquest, farà desaparèixer el programa al cap de pocs dies d'estar a l'emissora: "Ja feia temps que la direcció general de la Cadena COPE havia apostat per a una programació generalista amb orientació cristiana, fugint d'una programació estrictament confessional. Però malgrat treure el Rosari, la missa dels diumenges va continuar emetent-se", explica Sánchez⁷¹. Ell mateix assegurava que els qui es van queixar per la supressió havien estat molt pocs.

A la graella de *Los Sitios* del 21 de novembre de 1985 ja no consta el Rosari (*Los Sitios*, 21 novembre 1985: 35). El programa era enregistrat per dos locutors de la pròpia emissora.

Altres emissores

Se sap que Ràdio Blanes (1954-1962) emetia la *Cruzada del Rosario* de dilluns a divendres a les 20.30 hores (*Los Sitios*, 19 octubre 1955: 7).

No consta que La Voz de la Costa Brava (1954-1969) l'emetés, com a mínim en les graelles consultades (*Los Sitios*, 7 desembre 1954: 3; 17 març 1955:3).

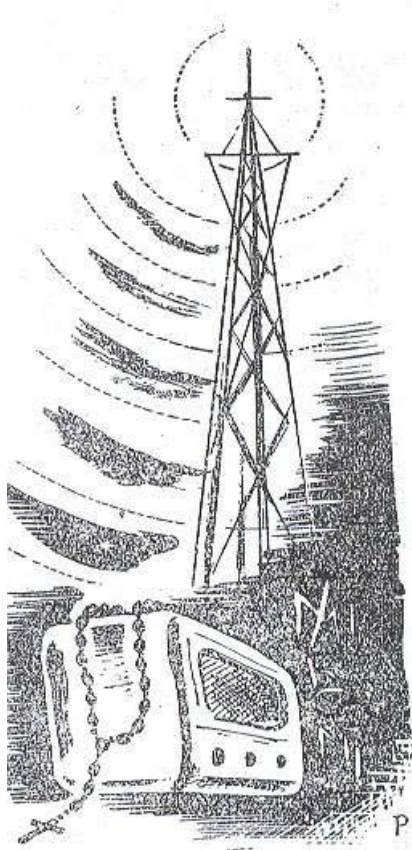
⁶⁷Aquesta devoció consisteix en adorar el Santíssim Sagrament durant 40 hores ininterrompudes en un temple. Més informació en el *Nomenclàtor*.

⁶⁸ Des del 18 de febrer de 1979 i fins el 15 d'abril del mateix any, aquesta publicació deixa d'informar dels oficis litúrgics del Santuari de la Mare de Déu del Tura, i quan hi torna, el 22 d'abril, no en fa referència.

⁶⁹ Conversa mantinguda per telèfon el mes d'octubre de 2008.

⁷⁰ Com es veurà en el capítol dedicat a la Delegació de Mitjans de Comunicació, Carles Sánchez havia estat director de diverses emissores de COPE arreu de l'Estat.

⁷¹ En conversa telefònica mantinguda el 5 de novembre de 2008.

“Guillermo Marconi en el lecho de su muerte tenía entre sus manos el santo rosario. El que había inventado el medio de hablar a distancia, de unir un extremo a otro de la tierra, al fin tuvo necesidad de lo que une el cielo con la tierra” (Text i dibuix de la Hoja Parroquial del Obispado de Gerona del 24 de juliol de 1955.

Altres programes anàlegs

No cal deixar de banda altres espais religiosos típics de l'època dels 60, 70 i dels 80 com l'*Àngelus* o el *Santorale* que també havien emès les emissores gironines.

L'*Àngelus* generalment s'emetia de dilluns a divendres, a les 12 del migdia. A La Voz de Gerona durant un temps el van narrar, veus conegudes de l'emissora com Jaume Teixidor i Mari Gisbert. Va ser tret de la programació el 27 de maig de 1982.

També hi ha constància de la seva emissió per Ràdio Girona. A Ràdio Popular de Figueres encara avui l'emeten però, des de la central de la Cadena COPE. Quan es feia des de Figueres, el presentaven el director de l'emissora, Mn. Manel Pont i la locutora Isabel Rios.

El *Santorale* en canvi, el van oferir totes les emissores de la diòcesi consultades. Simplement, es tractava d'informar dels sants del dia: La Voz de Gerona, La Voz de la Costa Brava, Radio Blanes, Ràdio Girona, i Ràdio Olot.

7.7 LA MISSA A LA RÀDIO

L'emissió de la missa era un programa habitual en les quatre principals emissores de la diòcesi de Girona: Ràdio Girona, La Voz de Gerona, Ràdio Popular de Figueres i Ràdio Olot. Fins i tot, durant set anys (1965 al 1971) les dues emissores de la ciutat van oferir la mateixa missa tots els diumenges a les 9.30 des del temple del Sagrat Cor de Girona. No es coneix que Ràdio Blanes ni La Voz de la Costa Brava l'emetessin de forma periòdica. En una graella de programació consultada a *Punt Diari* l'any 1979 (17 març: 22 i 18 març: 22) es poden veure els horaris d'emissió:

- Ràdio Girona: diumenges 8,15 (des de les monges cistercenques de Salt)
- Ràdio Olot: diumenges 9 (des del santuari de la Mare de Déu del Tura)
- Ràdio Popular de Figueres: diumenges 10 (des de Sant Pere de Figueres)
- La Voz de Gerona: dissabtes 20,15 (des del Sagrat Cor de Girona)

RÀDIO OLOT ⁷²

Programació de Ràdio Olot

8,00	Sintonia i salutació.	15,00	Viajemos!... (Espai musical-concurs). («Viatgem!...»).
8,05	A ritme de festa!... (musical).	16,00	Butlletí RTVE. (Connexió RTVE).
9,00	Santa Missa. (Retransmissió en directe desde el Temple de Ntra. Sra. del Tura).	16,05	Viajemos!... (Continuació). («Viatgem!...»).
9,35	A ritme de festa!... (continuació).	17,00	L'esport. (Connexió amb Ràdio Peninsular de Barcelona, a l'objecte d'escoltar les retransmissions en directe dels partits de futbol que juguen els equips del Barcelona F. C. i R. C. D. Espanyol).
10,00	Butlletí RTVE. (Connexió RTVE).	19,00	Butlletí RTVE. (Continuació mati).
10,05	Temps passat, notícia d'avui. (Una història de Catalunya).	20,00	Marcador. (Resultats i classificacions de la jornada de futbol del diumenge).
10,30	A ritme de festa!... (Continuació).	20,05	A ritme de festa!... (Continuació).
11,00	Butlletí RTVE. (Connexió RTVE).	20,30	Panorama, tercera edició. (Connexió Ràdio-4).
11,05	Sport 79. (Serveis informatiu sardanista).	21,00	Terçera Divisió Nacional de Lliga, Grup Tercer. (Connexió Ràdio Populars de Reus).
13,00	A ritme de festa!... (Continuació).	21,30	La música.
13,30	Panorama, segona edició. (Connexió Ràdio-4).	22,58	Sintonia i comiat.
14,00	Resum setmanal. (Notícies, entrevistes i comentaris del que ha passat a Olot i Comarca els darrers set dies).	23,00	Fi d'emissions.
14,30	La música i els músics d'avui. (Entrevistes radiofòniques a joves músics populars catalans).		

En aquesta graella de Los Sitios (11 març 1979: 7) es pot veure com Ràdio Olot emetia en la dècada dels 70 la Missa els diumenges a les 9 des del Santuari de la Mare de Déu del Tura.

⁷² Ràdio Olot es va inaugurar el 8 de setembre de 1951. Més dades en el *Nomenclàtor*.

L'emissora degana en retransmetre la Santa Missa a la diòcesi de Girona és Ràdio Olot. La retransmissió periòdica ja es troba documentada per primer cop el diumenge 15 de gener de 1955 (*Arriba España*, 15 gener 1955: 5)⁷³. S'emetia els diumenges a les 11.30 des de l'església de la Mare de Déu del Carme, i es definia com una "missa para los enfermos". Abans i des de la mateixa església ja s'havia fet alguna retransmissió de forma puntual, com la Missa del Gall del 1954, o també en festes assenyalades.

El juliol de 1961 passa a radiar-se des de l'església parroquial de Sant Esteve a les 11.15 (*Hoja Parroquial de San Esteban*, 9 juliol 1961). El 2 de maig de 1965, es canvia l'horari a les 9 del matí (*Hoja Parroquial de San Esteban*, 2 maig 1965).

Finalment, des del 1966 i fins ara, s'emet des del santuari de la Mare de Déu del Tura. Es té constància d'aquest canvi com a mínim des del 16 d'octubre de 1966 que se'n fa ressò el full parroquial de Sant Esteve d'Olot.

Si bé l'horari havia estat sempre a les 9, el 2001 es va canviar a les 8'30, i des del 2002 i fins ara, a les 8.10 hores.

L'intent de suprimir la Missa a Ràdio Olot

El mes d'octubre de 1984 prendria possessió com a nou director de Ràdio Olot el periodista Josep Maria Francino. El dissabte 5 de gener de 1985 va presentar públicament la nova programació que entrava en funcionament el dilluns 7 de gener (*La Comarca d'Olot*, 10 gener 1985: 10). Una de les decisions que va causar polèmica va ser la supressió de la Missa. El diumenge 13 de gener de 1985 va ser el primer diumenge en no emetre's.

"Quan vaig presentar la programació en públic cap membre del Consell d'administració va protestar. Tot va venir per la reacció de grups socials, com la parròquia d'Olot, i en especial del seu rector Mn. Emili Montal que va visitar-me diverses vegades per queixar-se", recorda Josep Maria Francino⁷⁴. També afegia que "no va ser per creences religioses⁷⁵, sinó per la baixa audiència que tenia i perquè ja es podia seguir per televisió tant en català com en castellà, i per tant, el mercat quedava cobert". A Olot però, no es va fer cap estudi sobre l'audiència que tenia la Missa. El director, i com recollia *L'Olotí* (21 febrer 1985:20), va seguir la tendència d'altres emissores d'eliminar-les pel poc seguiment que tenien a partir de sondejos d'opinió.

La polèmica a la premsa olotina la va iniciar una *carta al director* firmada per Carme Puigferrer al setmanari *La Comarca d'Olot* (24 gener 1985:18) adreçada al director de l'emissora. Considerava greu haver deixat sense l'ofici religiós "a les persones de la tercera edat que moltes vegades quedaven impossibilitades de sortir, ja sigui pel mal temps o per malaltia". Puigferrer acabava escrivint que si "són necessàries firmes, no es preocupi,

⁷³ *Arriba España* comença a publicar la graella de Ràdio Olot de forma regular a partir del 15 de novembre de 1952. Ho fa esmentant alguns dels programes més destacats.

⁷⁴ Conversa personal mantinguda el 31 de juliol de 2007 a les Preses (Garrotxa).

⁷⁵ Francino no va eliminar de la graella el programa de ràdio diocesà que en aquell moment portava per nom *Diumenge és festa*. També cal dir que en el temps que va estar de director a Ràdio 4 es retransmetia la missa dominical des de Montserrat. En la seva etapa de directiu a COM Ràdio va fer possible que es retransmetés cada any la Missa del Gall.

els olotins que desitgem que torni de nou a antena la Missa podem facilitar-li les firmes que facin falta”.

Segons *La Comarca d'Olot* (14 febrer de 1985: 9), la supressió de la missa radiada comportà queixes per part de diversos cercles socials olotins, les quals fins i tot van arribar a l'alcaldia. “Les fonts consultades han indicat que si l'emissora no hagués considerat la radiació de la missa, tema que fins i tot es va discutir en Consell d'Administració, podria haver-se endegat una forta campanya, pressionant de forma continua fins a tornar el programa a l'emissora”, explicava el setmanari. Se sap per *L'Olotí* (21 febrer 1985:20) que el Consell d'Administració va convenir tornar a programar la Missa amb un sol vot en contra. Pere Macias, aleshores alcalde d'Olot i membre de l'esmentat Consell d'Administració, comentava⁷⁶ que la retransmissió de la Missa era tinguda per molts olotins com una tradició, i que degut a les queixes, es va convidar a Francino a que la tornés a programar.

La supressió de la Missa va durar poc més d'un mes. El diumenge dia 24 de febrer tornava (*La Comarca d'Olot*, 21 febrer 1985: 8). Les queixes van ser de caràcter més personal, dirigides més cap al director o cap al Consell d'Administració, ja que si es consulta *La Comarca d'Olot* o *L'Olotí*, només es troba una carta en contra d'aquesta decisió, la ja esmentada de Carme Puigferrer. El mateix Francino reconeixia, en la conversa mantinguda per a l'elaboració d'aquesta tesi, que només va rebre tres cartes d'oients criticant-lo.

Qui sí va tenir una actitud favorable a la determinació de Francino, va ser *L'Olotí*. El 21 de febrer de 1985 a tota portada hi figura el titular: «L'església *apreta* la programació de Ràdio Olot». A l'interior, en una notícia titulada «De com l'església Catòlica aconsegueix modificar la programació d'una emissora», es llegeix: “Des d'ací estant ens sembla un pols entre la independència d'un mitjà de comunicació pluralista i les pressions que pot fer, utilitzant antics privilegis, alguns sectors de l'església Catòlica. Un pols desigual vist el resultat, l'església guanya”.

L'Olotí (28 febrer 1985:2) també publicava una carta d'opinió firmada per un anomenat Mossèn Estampa on escrivia d'entre altres coses:

Gràcies!, hem d'estar agraïts, la nostra salut espiritual ha estat salvada i la rectitud moral dels megacicles ha quedat restituida. Fruit de l'agraïment que m'envaeix, vull proposar als responsables de la programació que a partir d'avui mateix vulguin retransmetre cada dia l'Àngelus, acompanyant cada butlletí de notícies, una oració per la conversió de Rússia o de Nicaragua si s'escau i com a programa especial els funerals d'en Barbapum, que allà l'Etiòpia se'ns ha mort de gana, malgrat la col·lecta del Domund.

Josep Maria Francino va reaccionar tornant a programar la Missa a les 9 del matí, tot i que la seva voluntat era avançar-la a les 8.30 perquè no modificués tant la programació que ell havia dissenyat. Això no va ser possible perquè segons ell, cap església d'Olot va voler fer la celebració litúrgica a aquella hora.

Francino posaria punt i final amb un dur escrit a *La Comarca* (28 febrer 1985: 3) sota el nom de «Cadascú a casa seva».

⁷⁶ Conversa telefònica mantinguda el 26 de juliol de 2007.

(...) És sabut que la majoria d'emissores de ràdio comercials tendeixen a eliminar les misses de les seves respectives programacions, per dues qüestions fonamentals: baixa audiència i perquè tant TV-1 com TV-2 ofereixen la missa en català i castellà a una hora ideal per tothom qui estigui interessat. I no serveix l'argumentació de que la missa local és patrimoni de la gent d'Olot. Això és una contradicció. Segons paraules de Mn. Montal, aquesta missa és escoltada des del Sud de França, Osona, La Selva, El Gironès, etc. Suposant que això fos així (un oient no és una audiència) quedaria clara la inviabilitat d'uns sermons purament locals. Per tant és evident que mitjans de comunicació que es reben a tota Catalunya (TV-1 i TV-2) tenen l'audiència en aquestes retransmissions. I això ho han vist clar quasi totes les emissores, menys les que pertanyen al bisbat, cosa lògica, i el Canal 1 de Radio Nacional de España.

Al marge dels motius que Ràdio Olot tingui per remodelar o canviar la seva programació hi ha una qüestió de tons, que a mi, em sembla molt important: la no ingerència de sectors exteriors i aliens a l'emissora, en el seu tarannà. Aquest és el cas. Mentre alguns ciutadans es creguin amb el dret de fer canviar una programació, quan els hi convingui, en aquest país

se'ns fa difícil parlar de mitjans de comunicació moderns.

Pel que a mi respecta aquest ha estat un episodi trist però alligador en la meua vida professional. Malgrat tot, crec més que mal, en el diàleg i segueixo rebutjant la coacció per aconseguir qualsevol fita. Personalment dono per tancat aquest afer. Tinc moltes coses per fer a casa meua, Radio Olot, i les he de fer. Espero que els demés també ho facin. Cadascú a casa seva.

Setze anys després d'aquesta polèmica, el 2001, Ràdio Olot canviava l'horari passant la missa a les 8.30 (el que desitjava Francino). Actualment, però, i com ja s'ha dit abans, es pot escoltar a les 8.10 hores.

RÀDIO GIRONA

Abans del gener de 1961 - que es va emetre de forma periòdica -, la Missa per Ràdio Girona s'havia pogut escoltar en diferents ocasions.

Tenim un primer exemple el diumenge 1 de desembre de 1957 quan, i amb motiu del sisè aniversari de l'emissió del programa religiós *Resurrexit*, la va retransmetre a les 10 des del Seminari de Girona amb la participació de la coral del Seminari, l'*Schola Cantorum (Los Sitios, 1 desembre 1957: 4)*.

El 15 de març de 1958 l'emissora va emetre a les 9 i també des del Seminari, l'ordenació de diversos diaques i un capellà: "La retransmissió va dedicada a todos los oyentes en general y muy particularmente a lograr una mancomunidad de interés de nuestros enfermos para con el Seminario" (*Los Sitios, 15 març 1958: 3*).

Hi ha altres casos: per celebrar la festa del patró de la ràdio, Sant Gabriel, el 23 de març de 1958 a les 10 des del Seminari (*Los Sitios, 23 març 1958: 5*) i en dates assenyalades com la Immaculada a les 9.30 des del Temple del Sagrat Cor (*Los Sitios, 8 desembre 1960: 12*).

Tenim documentada la primera Missa periòdica per Ràdio Girona el diumenge 15 de gener de 1961 (*Los Sitios, 15 gener 1961: 2*)⁷⁷. S'emetia a les 9.30 des del Temple del Sagrat Cor dels pares dominics.

⁷⁷ Mirant la graella de ràdio que publicava *Los Sitios*, sabem que fins el diumenge 22 d'octubre de 1960 Ràdio Girona no emetia la Missa. Des d'aquell diumenge i fins el 8 de gener de 1961, el diari no va publicar la graella. Ho va tornar a fer el 15 de gener de 1961, que és a

Després d'onze anys de fer-se al temple dels dominics, es va canviar d'horari i de lloc. El 9 de gener de 1972 ja es retransmetia a les 11 des de la Catedral (*Los Sitios*, 9 gener 1972: 3)⁷⁸. Duraria fins el 10 de juny de 1973.

RADIO GERONA E.A.J. 38

7,00, Apertura; 7,05, Esclat sarranista; 7,15, Buenos días con música; 8,00, Matinal Cadena SER; 8,15, Ritmo, ritmísimo; 8,45, Música de España; 9,30, Éxitos de hoy; 11,00, Retransmisión de la santa misa desde la iglesia Catedral; 12,00, El gran musical. SER; 13,00, Cancionero italiano; 13,30, Los Paraguayos; 14,00, Hora exacta. Santoral y Carteleras; 14,05, Novedades musicales; 14,30, Diario hablado; 15,00, Desfile de éxitos; 16,00, Carrusel deportivo. SER; 19,00, Pista de baile. Desfile de las mejores orquestas y conjuntos; 20,00, Canciones por Rosa Morena; 20,15, Creaciones de Georgie Dann; 20,30, Stadium. Noticiero futbolístico gerundense; 20,55, Hora exacta. Santoral. Boletín meteorológico y carteleras; 21,00, Carrusel deportivo. S. E.R.; 22,00, Diario hablado; 22,30, Teatro del aire. Radiación de la obra "El centenario", de Serafin y Joaquín Álvarez Quintero; 24,00, Velada selecta; 1,00, Cierre.

Los Sitios, 9 gener 1972: 3

Si fem cas a la graella que publicava *Los Sitios* dels diferents programes de Ràdio Girona, la Missa per aquesta emissora no tornaria fins al cap d'un any, el 2 de juny de 1974. En aquesta ocasió a les 8.15 i des de l'església del monestir de les religioses cistercenques de Salt (*Los Sitios*, 2 juny 1974: 3).

El 8 de juny de 1980 passa a radiar-se des de l'església del Mercadal de Girona a les 9 (*Los Sitios*, 8 juny 1980: 5)⁷⁹. El motiu del canvi és perquè la

on surt la radiació de la Missa. Aquesta és, per tant, una dada fidedigne de la primera emissió radiofònica de la Missa a Ràdio Girona de forma documentada.

⁷⁸ El 19 de desembre de 1971, i segons la graella de *Los Sitios*, encara es feia des dels pares dominics. El 26 de desembre i el 2 de gener de 1972 no hi va haver diari. Per tant, la data fidedigne és la del 9 de gener de 1972 que sí que esmenta la radiació de la Missa des de la Catedral.

comunitat de les monges cistercenques s'havien traslladat a un nou monestir situat a Cadins, en el terme de Sant Medir (*Full Parroquial*, 6 juliol 1980).

El director Jordi Jordà, que ja havia eliminat a finals de 1988 el programa mensual de l'Apostolat de l'Oració i que després, a principis de setembre de 1989, trauria també el programa de ràdio diocesà, va decidir també suprimir la Missa. L'últim dia va ser el diumenge 28 de maig de 1989. El *Full Parroquial* d'aquell mateix dia lamentava aquesta situació "perquè ens consta que moltes persones, sobretot malalts i impeditos, la seguien amb molta assiduitat, des de tants anys que feia que aquesta emissora oferís aquest servei".

Jordi Jordà -avui director general de Media Capital Rádios de Portugal, pertanyent al grup d'emissores del Grup Prisa- argumentava⁸⁰ la supressió pel fet que l'emissora necessitava tenir aquelles hores pels programes de cadena⁸¹: "Ràdio Girona és una emissora integrada en una cadena, per tant, moltes hores de la seva programació són programes conjunts de tot el grup i poques hores locals. En aquell moment, aquests programes sortien per comptes d'alguns programes de cadena que, pels compromisos contractuals, havíem de donar. En el cas de la missa, el diumenge al matí era un horari enquadrat en aquest cas". Jordà explicà també que ho va comentar amb l'aleshores responsable diocesà de mitjans de comunicació i "que ho va entendre, i vàrem mantenir encara la transmissió fins al final de la temporada radiofònica d'aquell any".

L'aleshores director de Ràdio Girona va eliminar tots els programes religiosos que s'emeten per l'emissora "per les mateixes raons. Radiofònicament encara era més complicat ja que, al ser més curts, interrompien i tallaven, sense més ni més, una part dels programes en antena en aquell horari".

Jordà afirma que "només vaig rebre una trucada d'una senyora que s'interessava pel tema. Vàrem parlar una estona i ho va entendre. Certament, vaig pensar que hi podria haver més gent que criticés la decisió, però no va ser així. Cal dir que, al principi, Ràdio Girona tenia les 24 hores del dia per fer programació local i hi havia molt poques emissores. Això va canviar amb el temps, de tal manera que, en aquells moments, ja hi havia moltes emissores en el mercat i la degana gironina ja estava en una cadena i, per tant, amb molt poc horari local. La missa i els programes religiosos ja sortien en molts altres mitjans, inclosa la televisió, per tant, ja quedava sobradament cobert aquest aspecte", sentència l'aleshores director de Ràdio Girona.

Ràdio Girona havia emès la Missa a part dels diumenges també en ocasions especials com per Any Nou (*Los Sitios* 1 gener 1971: 3), Nadal (*Los*

⁷⁹ En aquell dia la graella de *Los Sitios* informa que la Missa és a les 8.15 com abans, però es tracta d'un error, ja que el mateix *Full Parroquial* del 6 de juliol indica que és a les 9 i després, el diumenge 22 de juny la graella del diari també assenyala que és a les 9.

⁸⁰ Declaracions rebudes per correu electrònic el 29 de juny de 2007.

⁸¹ Sobre el respecte cal dir que Ràdio Barcelona, de la Cadena SER, ve emetent des de l'any 1980 el programa religiós catòlic *Objectiu l'home* presentat per Mn. Alimbau, on hi surt un comentari de l'arquebisbe de Barcelona. Es pot escoltar tots els diumenges (excepte a l'estiu) de 22 a 23 hores per la banda d'ona mitjana, 666 KHz. Mn. Alimbau presenta des de l'any 1962 programes religiosos periòdics a Ràdio Barcelona. També altres emissores de la SER a l'Estat, radien espais catòlics. Per tant, hi va jugar també l'opinió personal del director.

Sitios 25 desembre 1971: 3) o bé en la consagració de Mons. Jaume Camprodon com a nou bisbe de Girona (*Los Sitios* 21 octubre 1973: 3).

RÀDIO POPULAR DE FIGUERES. CADENA COPE

Les primeres emissions locals de la missa per Ràdio Popular de Figueres es remunten pocs després de la seva inauguració l'any 1962. Jaume Nabot, antic administrador de l'emissora i antic secretari del Patronat de Ràdio Popular de Figueres, assegura que ja el 1963 es retransmetia l'ofici litúrgic des de la parròquia de Sant Pere⁸².

FIGUERES

Programació Diumenge:

- 8,30 Obertura, lectura bíblica i bon dia musical.
- 9,15 Plaça Major. Emissió sardanista setmanal.
- 10,00 Santa Misa. Conexió amb la Parròquia de Sant Pere de Figueres.
- 10,45 Diumenge és festa.
- 11,45 El programa de SEAT.
- 12,00 Angelus.
- 12,05 El programa de Seat (final).
- 13,30 Hora exacta, Noticiari Local i Cartellera.
- 14,00 Discos sollicitats.
- 14,30 Informatiu dia (COPE).
- 15,00 Musical diumenge.
- 17,00 Conexió amb Ràdio Jovenut Partit de Fútbol.
- 19,00 Bailables.
- 20,00 Sant Rosari.
- 20,45 Informació Unió Esportiva Figueres.
- 21,00 Hora exacta, Noticiari local.
- 21,30 Mundo negro.
- 22,30 Cloenda.

Los Sitios, 11 març 1979: 7

En poques ocasions *Los Sitios* publicava la graella de l'emissora figuerenca. Una de les excepcions la teníem l'11 de març de 1979, quan informava dels programes de la freqüència modulada i a on es pot veure que es retransmetia la Missa a les 10 del matí.

Haurem d'esperar fins el diumenge 24 de novembre de 1985 perquè el rotatiu comenci a incloure a la pàgina dedicada a ràdio i televisió els programes de Ràdio Popular de Figueres, tal i com venia fent amb les altres emissores de ràdio. Repassant la lectura dominical de la programació radiofònica que publica *Los Sitios*, sabem que Ràdio Popular emetia el mateix

⁸² Conversa mantinguda per telèfon el 14 de setembre de 2007.

diumenge dues misses. Per ona mitjana a les 9.00, que corresponia a la que la xarxa d'emissores COPE retransmetia per a tot l'Estat⁸³, i per freqüència modulada a les 10, que era la de Sant Pere de Figueres. Això va durar fins el 27 de setembre de 1987. El 4 d'octubre d'aquell any, la direcció de l'emissora, en aquell moment a càrrec de Carles Sánchez, va decidir traspasar la missa de la FM a l'OM. D'aquesta manera, s'eliminava la missa que la COPE feia per tot l'Estat i es passava en el seu lloc la local. Aquesta adequació doncs, implicava també que la missa de Sant Pere passés a les 9 del matí. A la FM tot i la supressió de la missa, es va continuar emetent el programa de ràdio religiós diocesà.

- L'última missa des de Figueres

La darrera retransmissió de la missa des de Figueres per Ràdio Popular (ja dita comercialment COPE comarques gironines i després COPE Girona) va ser el 20 de novembre de l'any 2005. Ja feia mesos que l'emissió patia problemes tècnics. La connexió es feia a través d'una línia microfònica molt antiga que sovint provocava talls de so i mala audició. A més, la línia es connectava a través d'un sistema automatitzat de rellotges que sovint no funcionaven. El cost que suposava canviar la línia microfònica per una línia RDSI, va fer pensar, als responsables de la Cadena COPE a Girona, en passar la mateixa missa que la resta de la cadena a Catalunya. Lluís Arté, director de COPE Girona, es va reunir amb l'aleshores Delegat de Mitjans de Comunicació Social del Bisbat de Girona, Carles Sánchez. Aquest ho va comentar al Bisbe i al Vicari General que no hi van posar cap objecció.

El rector de la parròquia de Sant Pere de Figueres, Mn. Josep Taberner, va escriure una editorial a la portada del full parroquial local de les parròquies de Figueres que va ser llegida en el decurs de la Missa. Portava per nom *Figueres i la COPE*. El rector se n'alegrava d'aquesta decisió perquè li creava "seriosos càrrecs de consciència, com a català i com a cristià". El prevere aprofitava per criticar durament la cadena perquè creava "un clima anticatalà i ben sovint sectari en alguns programes", afegint que "també fa servir un llenguatge antievangèlic i crea odis recíprocs". Aquest és el contingut íntegre de l'editorial:

En els dos darrers anys, per raó del càrrec, i per exprés encàrrec del meu bisbe, m'ha correspost presidir i celebrar la missa dels diumenges a les nou del matí, que era transmesa per Ràdio Popular de Figueres, de la COPE.

A partir de diumenge vinent, primer diumenge d'Advent, s'ha acabat una responsabilitat que portaven damunt les espatlles els rectors de la parròquia de Sant Pere de Figueres des de feia més de trenta anys. I me n'alegro. El relleu el pren la parròquia de Santa Maria de Badalona i el bisbe auxiliar de Barcelona, Mons. Joan Carrera.

És ben cert que tots els mitjans de comunicació tenen dependències econòmiques i ideològiques que els marquen en la seva línia editorial. I tots sabem que la mateixa notícia s'explica diferent aquí o allà. Però també és cert que la COPE està creant un clima anticatalà i ben sovint sectari en alguns programes; també fa servir un

⁸³ En l'edició de *Los Sitios* del 30 de març de 1986 sabem que la missa s'oficiava en el Convento de las Huelgas Reales de Valladolid.

llenguatge antievangèlic i crea odis recíprocs. I la Conferència Episcopal Espanyola n'és la primera accionista.

Els bisbes catalans, en la seva darrera reunió del passat mes d'octubre van comunicar a la premsa que *"han pres en consideració les moltes queixes que els hi arriben dels comentaris ofensius i desqualificadors d'alguns programes radiofònics d'una cadena de titularitat catòlica. Els bisbes faran gestions per tal de corregir aquesta manera de procedir i afavorir un clima de convivència i de respecte entre tots els ciutadans"*.

És la primera vegada que els nostres bisbes es manifesten així. I cal agrair-ho! Desitjo que faci efecte la seva actuació davant els seus companys d'episcopat, amb la major urgència. Potser caldrà aixecar més encara el to de veu per tal que la reacció de l'Església catalana (bisbes, capellans i fidels) arribi on calgui, i no se'ns titlli de massa tímids, o massa lents en reaccionar davant tants insults i paraules que fomenten l'odi i la divisió.

Mentrestant m'alegro de no haver de continuar amb aquesta responsabilitat, que, tot i circumscriure's a la celebració de la missa dominical, em creava seriosos càrrecs de consciència, com a català i com a cristià.

El text anava acompanyat d'una vinyeta de Mn. Josep Claperols (Pep) publicat un mes abans a *El Senyal*⁸⁴ contrària a la cadena.

Segons es llegeix al setmanari *Empordà* (22 novembre 2005: 3) el contingut d'aquesta editorial "va sorprendre diversos fidels [...] a la sortida de missa, però cap d'ells va voler fer manifestacions al respecte".

Segons el director de COPE Girona, "no hi va haver cap queixa significativa. Només recordo alguna carta en el setmanari *L'Empordà* agraint la qualitat de les emissions i dels continguts de la nova Missa que radiem des de Badalona. Des de que es va produir el canvi, el servei a l'oient és molt millor. En general ja no es talla la Missa, s'escolta bé i a més els oients destaquen que actualment la Missa està molt ben oficiada: lectures amb una impecable dicció, càntics ben realitzats, etc.. Les dades de les audiències segons els Estudis Generals de Mitjans també han millorat notablement i confirmen la preferència de l'audiència per la Missa actual de Badalona⁸⁵". Arté també afegia que "desgraciadament molt poques persones vàrem estar presents físicament a la darrera celebració oficiada per la ràdio. Després de tants anys (uns 45) de Missa radiada, va ser un comiat gens multitudinari, malgrat que el capellà portava unes quantes setmanes anunciant el compte enrera per la darrera celebració radiada. Potser només una dotzena de persones aproximadament hi vàrem assistir. Destacava la presència d'un fotògraf del setmanari *L'Empordà* que havia estat convocat amb anterioritat per Mossèn Taberner".

Sobre si es va perdre proximitat local en deixar d'emetre-la des de Figueres, el director de COPE Girona manifestava que "amb la precarietat tècnica amb que s'emetia des de Sant Pere de Figueres era molt poca l'audiència de la Missa, pel que la pèrdua de proximitat local ha estat sobradament compensada per l'oient només pel fet de que puguin escoltar ara la Missa sense talls, d'una forma agradable i entenedora".

Jaume Nabot assegurava que tampoc havia rebut queixes perquè es fes des de Badalona i que l'actual celebració quedava ben compensada.

⁸⁴ Es pot veure en aquesta mateixa Tesi Doctoral a l'apartat dedicat a Ràdio Popular (COPE).

⁸⁵ Declaracions rebudes per correu electrònic el 9 de juliol de 2007.

Des del 27 de desembre de 2005, la Missa s'oficia des de la parròquia de Santa Maria de Badalona i en català. És un cas únic a Catalunya, ja que la resta d'emissores de la COPE a tot l'Estat l'emeten des de Madrid, concretament des del monestir de Clarisses del passeig de Recoletos.

LA VOZ DE GERONA - RÀDIO CADENA⁸⁶

La Voz de Gerona emetrà la Missa des dels seus inicis. El primer cop que la graella del diari *Los Sitios* l'esmenta és el diumenge 3 de gener de 1965. L'oferirà, tots els diumenges a les 9.30 des del temple del Sagrat Cor de Girona. Va ser retransmesa sempre des del temple del Sagrat Cor i va patir fins l'últim dia canvis d'horari. El diumenge 14 d'octubre de 1973 va passar a les 8.30, el 6 d'abril de 1975 a les 12.30, el 2 de setembre de 1978 els dissabtes a les 20.15 i finalment el 19 d'abril de 1981 tornava els diumenges a les 12.30.

"LA VOZ DE GERONA", E.C.S. 14
7,45, "Bon dia, Girona"; 7,47, Radioagenda; 8,00, Radlosistema; 9,00, Avance informativo; 9,10, Ritmos matinales; 9,30, Retransmisión de la Santa Misa; 10,15, Voces femeninas; 10,30, "Catalunya balla"; 11,00, Portavoz femenino; 12,10, Cantan Lorenzo Valverde y Torrebruno; 12,30, Mundo sindical; 12,45, Discos dedicados; 13,30, La secuencia del radioyente; 14,00, Radioactualidad gerundense; 14,30, Diario hablado de R.N.E.; 14,45, Carrusel de éxitos; 15,00, Papeles mojados; 15,05, Club de abonados; 15,30, Pequeño concierto; 16,00, Los Sírex y los Catinos; 16,15, Altavoz deportivo; 18,00, Domingo musical; 20,30, Radiodeporte; 20,45, Estrias regionales; 21,00, Guitarra española; 21,30, Radioactualidad gerundense; 22,00, Diario hablado de R.N.E.; 22,30, "Gerona actualidades 1964"; 23,30, Parada en alta fidelidad; 24,00, Medianoche en estereofonia; 24,30, Nocturno musical; 1,00, Cierre.

Los Sitios, 3 gener 1965: 3

El darrer dia que la graella del diari *Los Sitios* esmenta la retransmissió de la missa per aquesta emissora és el diumenge 20 de juny de 1982. El 26 de maig d'aquell any, el locutor Miquel Diumé va ser nomenat director en

⁸⁶ La Voz de Gerona va passar a dir-se a principis de 1980 Ràdio Cadena De fet, s'hauria d'haver dit Ràdio Cadena Espanyola a Girona, però els locutors de Girona deien simplement Ràdio Cadena. Ràdio Cadena Espanyola agrupava totes les antigues emissores de l'Estat: REM, CAR i CES.

funcions de Ràdio Cadena. Aquella mateixa tarda suprimiria el Rosari, l'endemà l'Àngelus i pocs dies després la Missa. "Vaig suprimir les emissions religioses perquè vaig considerar que, durant massa anys, La Voz de Gerona havia estat una emissora excessivament identificada amb l'Església Catòlica. Si tenim en compte que feia vuit anys que havia desaparegut el Dictador i que totes les emissores de l'entorn més immediat feia molt temps que havien fet la transició, era evident que La Voz de Gerona havia de fer un tomb en tots els sentits si volia tenir un paper en el nou panorama. La supressió de les emissions religioses va ser un missatge molt clar, en aquest sentit, cap als nostres oients", afirma Miquel Diumé⁸⁷. Aquesta ferma decisió no va rebre excessives crítiques: "Només una persona em va dir a la cara que no li semblava bé. També sé que per darrere feia córrer que jo era comunista posant aquest fet com a prova manifesta".

Cal afegir que la freqüència modulada de Ràdio Cadena, primerament anomenada Ràdio Ter, emetia la Missa des de Montserrat. Surt referenciada des del 13 de juliol de 1980 (*Los Sitios*, 13 juliol 1980: 5). Es radiava els diumenges a les 11 en connexió amb Ràdio Cadena Espanyola a Catalunya. No se sap fins quan va durar aquesta emissió, ja que el director de l'emissora no ho recorda, però com a mínim va ser fins el 27 de juny de 1982 que és quan surt a la graella de *Los Sitios*. Des d'aquella data i fins el 24 d'abril de 1983, el rotatiu no esmenta la programació de FM de Ràdio Cadena i en molts casos tampoc la d'Ona Mitjana. El diumenge 24 d'abril de 1983, torna a publicar-la i no surt esmentada.

LA MISSA A LES EMISSORES MUNICIPALS

Tot i que algú pugui pensar el contrari, les retransmissions per ràdio de la Missa tenen el seu seguiment. L'EGM (Estudi General de Mitjans) de l'octubre-novembre de 2008 donava aquestes xifres a Catalunya, totes elles en diumenge:

Ràdio Estel, a les 11.00 (Montserrat): 17.000 oients
COPE Catalunya, a les 9.00 (Badalona): 10.000
Ràdio Estel, a les 19 (Barcelona): 8.000
Radio 5, a les 8.30 (Madrid): 4.000

A part, i com es veurà a continuació, els mateixos directors de les emissores locals de la diòcesi de Girona que l'emeten, comenten la seva importància. Ara bé, fora de les dades esmentades de l'EGM, no es tenen més dades científiques.

La majoria dels oïdors són "persones grans, malalts, gent que no hi pot assistir, comunitats religioses, joves i curiosos", com deia a *El Senyal* (Rodríguez, 2006: 27) Mn, Pere casals - aleshores rector de Cassà de la Selva-. Els mossens tenen presents en la celebració aquells que els escolten, amb una salutació en el decurs de l'emissió, i en especial per als malalts. Per a Casals,

⁸⁷ Declaracions rebudes per correu electrònic el 19 de juny de 2007. Diumé va morir el 27 de maig de 2008.

la missa “és un gran servei a l’evangelització, ja que arriba a gent que possiblement mai no trepitjarà la nostra església”.

L’article de la revista diocesana *El Senyal* recollia declaracions de tres directors d’emissores municipals sobre la retransmissió d’aquesta celebració litúrgica.

Jordi Casabó, director de Ràdio Cassà, destacava que “la missa, la tenim com a servei públic adreçat als qui no poden assistir-hi”. Posava l’exemple que els interns de la residència geriàtrica del poble la segueixen cada setmana través de la megafonia.

Antoni Sintas, director de Ràdio Arenys, manifestava que mantenien la Missa per tradició i per la seva audiència: “És l’únic programa que, quan no surt, la gent ens truca per queixar-se”.

Salvador Llorà, responsable de Ràdio les Planes, es mostrava així de clar: “la gent del poble prefereix sentir per ràdio la seva Missa que la que poden fer a la tele”.

EMISSORES DE LA DIÒCESI DE GIRONA QUE HAN EMÈS LA MISSA⁸⁸.

Emissora	Temporada (o any) inici	Temporada (o any) final
COPE Costa Brava	1995-96	1998-99
COPE La Jonquera	Temporada 1994-95	
La Voz de Gerona	1965	1982
Ona Jove Riudellots	1989	1999
Ràdio Amistat (Bescanó)	1987	1991
Ràdio Anglès	S’emetia a meitat dels anys 80	
Ràdio Banyoles	S’emetia a meitat dels anys 80	
Ràdio Campllong	S’emetia a meitat dels anys 80	
Ràdio Girona	1961	1989
Ràdio Shalom de Palau	1992	2004

Les emissores de la Generalitat de Catalunya també havien emès aquest programa. Primer des de Catalunya Música, després per Catalunya Cultura i novament per Catalunya Música. La temporada 2007-08 ja van deixar de programar-la i només es pot escoltar a través d’Internet en diferit a partir de les 13 hores.

⁸⁸ Les dades de Ràdio Anglès, Ràdio Banyoles i Ràdio Campllong, s’han aconseguit del *Full Parroquial* del 6 gener de 1985. La resta, a través de la investigació i també de la consulta en el butlletí que el Departament d’Audiovisuals del Bisbat de Girona publica a principis d’any amb la relació de programes que edita.

EMISSORES A LA DIÒCESI DE GIRONA QUE ACTUALMENT L'EMETEN (ANY 2008)⁸⁹

Emissora	Dia d'emissió	S'emet des de ...
Cadena COPE Girona	Diumenges 9.00	1962
Ràdio Arenys de Mar	Diumenges 10.00	1991 (juny)
Ràdio Cassà de la Selva	Diumenges 20.00	1994
Ràdio Estel	Diumenges 11.00 i 19.00	1994 (finals)
Ràdio les Planes	Diumenges 11.00	1987
Ràdio Maria	Diari 10.00 i diumenges també a les 20.00	2007
Ràdio Olot	Diumenges 8.10	1955
Radio 5 (RNE)	Diumenges 8.30	Mínim des de 1967 ⁹⁰

Ràdio Nacional d'Espanya l'ofereix a través de Radio 5 des de la temporada 2007-08; abans es radiava per Radio 1.

⁸⁹ S'inclouen les emissores d'àmbit estatal que tenen un repetidor a la diòcesi de Girona.

⁹⁰ Dada aconseguida gràcies al presentador actual de la missa de RNE. Mn. Manuel Muñoz a través de correu electrònic.

7.8 EMISSORES CATÒLIQUES A LA DIÒCESI DE GIRONA

D'acord amb la realitat existent a la diòcesi de Girona, però també, i per extensió, a la resta de Catalunya i de l'Estat espanyol, les emissores confessionals catòliques es poden dividir en quatre categories: pietosa, generalista, servei i musical.

- Pietosa: la seva funció és evangelitzar a través de programes estrictament religiosos amb la potenciació dels espais litúrgics (misses, rosaris, pregàries ...) Compten amb una gran base de voluntaris. Un exemple és el de Ràdio Maria. A la resta de l'Estat hi ha Radio Santa María de Toledo i Radio Luz.

- Generalista: ofereix espais d'informació i entreteniment igual com qualsevol altra emissora de ràdio però dintre del context d'un ideari catòlic. Hi ha alguns programes informatius religiosos i espais litúrgics com la missa, però no amb excés. L'exemple és el de la Cadena COPE. També, a la resta de l'Estat, la cadena basca Loyola Media.

- Servei: Ofereix informació general, cultural i religiosa. No hi falten programes de continguts de societat, religiosos, litúrgics (missa, rosari) però sense arribar a la categoria de ràdio pietosa. La música hi juga un paper molt important al llarg del dia. L'exemple: Ràdio Estel.

- Musical: ofereix una radiofórmula musical com qualsevol altra emissora de ràdio que programi radiofórmula però dintre del context d'un ideari catòlic. L'exemple és la Cadena 100 (que pertany a la Cadena COPE).

A la diòcesi de Girona es poden escoltar actualment aquestes emissores catòliques: Cadena COPE (i Cadena 100), Ràdio Estel i Ràdio Maria.

7.8.1 LA CADENA COPE A GIRONA

- Els antecedents. La Campanya de la Immaculada

Ràdio Popular de Figueres va iniciar les seves emissions el divendres 22 de desembre de 1961. El mateix bisbe Josep Cartaña va beneir els estudis provisionals.

Les arrels d'aquesta primera emissora diocesana cal buscar-les un any abans, el març-abril de 1960. La Junta Interparroquial d'Acció Catòlica de Figueres decideix endegar una campanya per recaptar fons per a la continuació de les obres de la nova parròquia de la Immaculada i Sant Pau. Els treballs, iniciats a finals del 1959, havien quedat aturats per manca recursos econòmics. La Junta comença a recollir diners per la ciutat i s'ajuda d'una petita emissora de ràdio que es va instal·lar al Patronat de la Catequística de Figueres.

Tant els estudis com l'antena es van posar tot primer en el mateix Patronat, però per aconseguir més cobertura al cap d'una setmana es va decidir instal·lar l'antena al teulat de l'antic cinema Juncària, avui derruït, annexa aleshores a l'actual teatre-cinema El Jardí, avui propietat de l'Ajuntament. Els estudis també s'hi van traslladar, si bé, es tractava d'equips molt elementals per fer l'emissió, a l'estil dels que s'havien utilitzat per les emissores missionals de l'època que ja surten esmentades en un capítol d'aquesta tesi.

L'emissora va funcionar del 20 de març al 3 d'abril de 1960. El director fou el capellà Mn. Josep Maria Cardelús que es va ajudar de dos locutors aficionats i que eren membres de l'Acció Catòlica de Figueres: Eduard Bartolí i Maria Àngels Aupi. Emetia per ona mitjana a la freqüència dels 975 KHz de 12.30 a 15 i de 21 a 23 hores i amb una potència de 20 wats.

La campanya, ajudada per l'emissora, va funcionar molt bé. Es van recollir prop de 800.000 pessetes de l'època que van permetre continuar les obres del temple, inaugurat el 6 d'octubre de 1962.

Aquest èxit va suggerir a la Junta Interparroquial d'Acció Catòlica la possibilitat de crear una emissora definitiva a la ciutat, de major potència i al servei de l'Església.

- Neix Ràdio Popular de Figueres

A meitat dels anys 50 la Conferència de Metropolitans d'Espanya (recordem que la Conferència Episcopal Espanyola no va néixer fins després del Concili Vaticà II) estudia la possibilitat de tenir una xarxa d'emissores pròpies després de comprovar com en diversos bisbats funcionen emissores parroquials. La Conferència de Metropolitans veia en aquestes emissores la possibilitat de poder-hi fer una xarxa. L'any 1958, un inventari encarregat per la mateixa Conferència, confirmava l'existència de més de 200 emissores parroquials arreu de l'estat (Chivite, 2008: 48).

L'11 de novembre de 1959, es firmava un acord entre l'Església i el govern espanyol, en que s'establí la concessió d'emissores i s'aprojava les bases d'una Red de Emisoras Diocesanas de la Iglesia. S'intentava d'aquesta manera, que totes les emissores parroquials, tot i poder mantenir la seva

independència, estiguessin unides per interessos comuns. Per a algunes d'aquestes emissores els hi va suposar la seva supervivència, ja que tenien dificultats econòmiques per sobreviure o bé tenien uns equips tècnics vetustos.

El primer nom que es va decidir per aquesta "cadena" d'emissores en la primera assemblea nacional de Secretariats diocesans de cinema, ràdio i televisió dels bisbats espanyols - celebrada l'abril de 1958 -, fou el de RES-DEI (Red de Emisoras al Servicio de Dios). Cada emissora es diria *Radio Popular de* (seguit del nom de la població).

La Junta Interparroquial d'Acció Catòlica va veure en aquesta xarxa d'emissores de l'Església la possibilitat de poder aixoplugar la ràdio desitjada i ho van proposar al bisbe de Girona Mons. Josep Cartaña. El 19 d'abril de 1961 es redactaven els estatuts fundacionals del "Patronat de l'Emissora Diocesana de Ràdio a Figueres", l'entitat que gestionaria l'emissora. El president d'honor era Mn. Xavier Cochs (responsable del Secretariat de Ràdio i Cine del Bisbat de Girona). La junta esta formada per Salvador Perxas, com a President, Jaume Nabot com a Secretari; Josep Oliva com a tresorer i com a vocals Mn. Pere Xutglà i Mn. Josep Maria Guitart i com a director de l'emissora a Manel Pont i Bosch.

El 22 de desembre del mateix 1961 s'inauguraven les emissions des dels estudis provisionals del Patronat de la Catequística de Figueres. Van començar amb quatre locutors: Domingo Sánchez, Daniel Verges, Montserrat Minobis⁹¹ i Maria Escuadra. La programació funcionava de 12 a 16 i de 19 a 24. Emetia amb dos quilovats a l'ona mitjana i amb un quilovat a la freqüència modulada. L'antena també era instal·lada al Patronat. Per l'ona mitjana es podia escoltar en els 1.430 quilocicles i per la freqüència modulada en el 89.4 megacicles.

Pel que es llegeix per la premsa de l'època, l'emissora era escoltada en diferents punts de la contrada. Així el corresposal de Palafrugell de *Los Sitios* escrivia (4 febrer 1962: 9):

"Desde su inauguración en la capital del Ampurdán, de Radio Popular, se vienen escuchando, con extraordinaria nitidez, sus emisiones desde nuestra población. Los programas amenos, variados y las noticias de las localidades del Ampurdán, en las que no faltan las de Palafrugell, hace que estas audiciones sean seguidas con singular afición por mucho público de la comarca".

Els estudis definitius es van inaugurar poc després, el 28 d'abril de 1962 al carrer Sant Llätzer, coincidint amb les fires i festes de la Santa Creu de Figueres, amb la presència del bisbe Cartaña i diferents autoritats.

Ràdio Popular de Figueres va ser la primera emissora de Catalunya en emetre un programa diari en català després de la Guerra Civil. Va ser l'1 de novembre de 1965 quan el periodista gironí afincat després a Figueres Emili Casademont, va presentar per primera vegada el programa *Figueres 3*. Al cap d'un any canviaria el títol pel de *L'Hora de Catalunya*. S'emetia de dilluns a diumenge de 15 a 16 hores. Casademont creu que mai cap autoritat del govern li va retreure que presentés només en català "perquè l'emissora

⁹¹ D'entre altres, Montserrat Minobis fou degana del Col·legi de Periodistes de Catalunya (2001-2004) i directora de Catalunya Ràdio (2004-2005).

depenia directament del Bisbat, de l'Església, i a l'Església l'estat no la censurava"⁹². Era un programa de cultura i tradicions catalanes.

El 27 de juny de 1967 es van inaugurar els nous equips d'alta freqüència de l'emissora, tant d'ona mitjana com de freqüència modulada. Es van situar en uns terrenys del Puig d'en Roca a 180 metres d'alçada en el terme municipal d'Avinyonet de Puigventós. L'antena de freqüència modulada tenia una alçada de 45 metres. El bisbe d'aleshores Mons. Narcís Jubany va ser l'encarregat de presidir l'acte, amb l'assistència també de diverses autoritats.

El juny de 1967, l'emissora emetia de 9.45 a 24 hores de forma ininterrompuda. "No pasarán muchos días, no obstante, sin que este horario se amplie un tanto más; seguramente el próximo julio, las emisiones comenzarán a las ocho de la mañana, con programación cara al mundo del trabajo" (*Los Sitios*, 30 juny 1967: 6).

L'any 1971, la Red de Emisoras al Servicio de Dios passa a dir-se Radio Popular S.A (RAPOSA). El 1979 canviaria per Radio Popular SA, Cadena de Ondas Populares Españolas, COPE⁹³.

La matinada del dimarts 29 de gener de 1980, Ràdio Popular de Figueres va patir un petit incendi fruit d'un curtcircuit o d'alguna altra anomalia elèctrica. Tot primer els responsables de l'emissora van pensar que havia estat provocat i fins i tot que es tractava d'un atemptat (*Los Sitios*, 30 gener 1980: 12). Després es va saber que no havia estat així.

El 18 d'abril de 1980 Ràdio Popular de Figueres va deixar de ser autònoma al 100% per integrar-se a la COPE. El Patronat de l'Emissora Diocesana va ser indemnitzat amb un lot d'accions per part de la nova societat que es va fer càrrec de les instal·lacions i dels equips, d'ordre material, però no dels terrenys i edificis on hi havia l'equip emissor que van quedar de propietat del Patronat. Aquesta entitat com a tal va seguir existint, tenint fins i tot, la seu social en un despatx de la mateixa emissora del carrer sant Llätzer.

El 27 de maig de 1980, Mn. Joan Carreras i Péra, columnista aleshores de *Punt.Diari*, escrivia sobre la ràdio en català en la seva secció *De cada Dia*. L'article portava per nom «Ràdio catalana: encara no» (*Punt.Diari*, 27 maig 1980:11) i feia ressò d'un estudi publicat a la revista *Saber* mesos abans sobre les hores en català que emetien les emissores de Catalunya. Segons Carreras, a les comarques de Girona, hi havia cinc emissores que sumaven 591 hores de programació setmanal. D'aquestes, 234 hores eren en català. L'emissora que n'emetia més era precisament Ràdio Popular de Figueres amb un 94,6 %, seguida de Ràdio Olot a poca distància amb un 94,26%. Lluny li seguien la Voz de Gerona (OM) amb un 5,66%, La Voz de Gerona (FM) amb un 2,94% i Ràdio Girona amb el 2,25%.

El 12 de desembre de 1980, el programa *Punt de Vista* presentat i dirigit pel director de l'emissora Manel Pont va guanyar el Premi de Ràdio d'Òmnium Cultural de la festa literària de Santa Llúcia, organitzada per aquesta entitat. Per a Manel Pont, "s'ha tingut en compte la trajectòria de l'emissora: la fidelitat radiofònica a una línia de catalanitat ascendent i

⁹² Conversa telefònica mantinguda el 6 de març de 2009.

⁹³ Per a un millor aprofundiment sobre la història de la Cadena COPE es recomana el llibre de Santiago Chivite, *COPE: una cadena de radio en busca de su identidad* (veure bibliografia).

compromesa" (*Punt.Diari*, 7 desembre 1980: 8). L'espai era un comentari editorial d'actualitat.

L'any 1992, la freqüència modulada de Ràdio Popular de Figueres (que portava el nom de Popular FM) es converteix en Cadena 100. Una nova cadena pertanyent també a la COPE amb la promoció de la música pop del moment.

El mateix 1992, l'antena de l'ona mitjana es trasllada a Camallera, mentre que la de FM continuarà a Avinyonet de Puigventós.

Del 1994 al 1995 COPE va tenir una freqüència la Jonquera (88.0 i després 87.7 FM).

De l'any 1993 a 1999 va funcionar a Sant Feliu de Guíxols COPE Costa Brava (90.3 FM). Als primers anys hi havia una desconnexió al migdia d'unes dues hores.

Adhesiu promocional de la Cadena COPE

- El Patronat de l'emissora es transforma en fundació

L'octubre de l'any 2000 el Patronat es transforma en fundació canònica. Naixia el 27 d'octubre d'aquell any la *Fundació Emissora Diocesana de Ràdio a Figueres* com a Fundació Pia Autònoma de l'Església diocesana de Girona amb personalitat jurídica privada.

L'any 2009, aquesta fundació està formada per: Carles Sindreu (president), Màrius Fàbrega (Secretari), Josep Maria Salleras (Tresorer), Mn. Josep Casellas - Delegat de Mitjans de Comunicació del Bisbat de Girona- i Mn. Esteve Sureda - President de Càritas Diocesana de Girona- (ambdós vocals 1 i 2) i Salvador Perxas i Jaume Nabot (vocals 3 i 4, en la condició de president i secretari emèrits). Aquest últims dos càrrecs són en virtut d'haver ocupat la presidència i la secretaria des de la constitució del Patronat l'any 1961.

La fundació, com manen els seus estatuts, es proposa "vetllar pel manteniment d'una idoneïtat eclesial i pastoral d'acord amb l'esperit de la diòcesi de Girona a l'emissora de la COPE a Girona", contribuir amb els beneficis i els rèdits dels bens mobles i immobles de la fundació a les activitats dels mitjans de comunicació social del Bisbat de Girona i de l'emissora diocesana de ràdio en el moment que aquesta es creés; cooperar a les necessitats de les parròquies o santuaris situats a la comarca de l'Alt Empordà i "subvenir i/o portar a terme altres activitats apostòliques".

Un cop l'any, la Fundació presenta els comptes al Bisbat. Els ingressos provenen bàsicament del lloguer a empreses de telefonia dels terrenys i edificis situats a Puigventós, on hi havia antigament els equips emissors de la

COPE. També en menor mesura, de les accions de la COPE. L'any 2008 tenia 4.000 accions, cada acció amb un valor nominal de 6 euros i un valor teòric de 19,60.

L'any 2007, la Fundació va tenir un benefici net de 19.800 euros. Aquests diners es van repartir entre Càritas Interparroquial de Figueres, les parròquies de Figueres i també a la Delegació de Mitjans de Comunicació del Bisbat.

Per altra banda, el Bisbat de Girona té un nombre simbòlic d'accions, (quinze l'any 2008) que li permeten poder participar en les assemblees d'accionistes. Els bisbats, però, generalment deleguen aquesta participació a l'ecònom de la Conferència Episcopal Espanyola.

- La COPE es trasllada a Girona

El 22 d'octubre de 2001, la Cadena COPE va oferir la primera emissió des dels nous estudis de la ciutat de Girona, al carrer Sèquia, al costat del Museu del Cinema. El repetidor fou instal·lat a Rocacorba (terme municipal de Canet d'Adri). Al principi la freqüència modulada s'emetia des de Girona, mentre que l'ona mitjana continuava emetent des de Figueres. Fins i tot, també la Cadena 100 es feia des de Figueres. Aquest canvi coincidia amb la celebració dels 40 anys de la fundació de l'emissora.

De mica en mica però, les emissions es van anar traslladant a Girona. La programació local tant d'ona mitjana com de freqüència modulada es va unificar en una de sola i es va acabar fent tota en els estudis de la ciutat immortal. El juny de 2006 ja no es feia cap programa a Figueres i els locals del carrer Sant Llätzer es van tancar definitivament.

Pel que fa a la Cadena 100 de Girona, ofereix, com la resta d'emissores de Catalunya d'aquesta cadena, una sola programació des de Barcelona (en català) i des de Madrid (en castellà). A Girona només hi ha desconexions per publicitat. La programació és musical al 100% amb èxits dels darrers anys. El repetidor també és a Rocacorba.

Lluís Arté (Figueres, 1965) director de COPE Girona des de l'estiu del 2005, raonava⁹⁴ el canvi de la FM de Figueres a Girona perquè el centre emissor d'Avinyonet de Puigventós tenia una cobertura gairebé local a Figueres: "No s'escoltava ni a la totalitat de la comarca i amb molts problemes tècnics (interrupcions de les emissions en cas de pluja o vent), per tant el canvi de centre emissor era urgent. També ho era tenir una cobertura a tota la demarcació per tenir més oients i poder donar servei a més anunciants". Arté puntualitzava que "no oblidem les nostres arrels i sempre tenim molt present que venim de Figueres i que a l'Alt Empordà tenim els nostres oients més veterans". El canvi ha estat considerat com a positiu, segons el director, per l'augment d'oients i d'anunciants.

⁹⁴ Entrevista efectuada el 9 de març de 2009 en els estudis de COPE a Girona.

- La COPE l'any 2008

Les freqüències del Grup COPE a la diòcesi de Girona són les següents:

Cadena COPE: 1269 KHz OM i 89.4 Mhz FM.

Cadena 100: 97.4 MHz FM.

Una resolució del Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC) no va renovar l'any 2008 la llicència de la Cadena 100 a Girona. Aquesta decisió va ser recorreguda i de moment⁹⁵ l'emissora continua emetent.

La infraestructura actual de l'emissora gironina es fa de quatre persones en plantilla (1 locutor, 1 comercial, 1 administrativa i 1 director) i quatre col·laboradors (locutors).

La programació local és d'entre una hora i mitja i dues hores i mitja diària, depenent dels dies. Arté defineix els programes que s'hi editen com d': "Amables i de servei. Som uns enamorats de les comarques de Girona, de la qualitat de la seva terra, dels seus paisatges, de la seva gent, de la varietat cultural de casa nostra, de la gastronomia. Pintors, escriptors, cuiners, restauradors, hotelers, turistes.. són entrevistats normalment a la nostra ràdio. També localment cuidem especialment la programació religiosa amb una estreta col·laboració amb el Departament d'Audiovisuals de la Delegació de Mitjans de Comunicació del Bisbat de Girona que realitza per a la nostra emissora dos programes setmanals. En definitiva fem una programació feta i pensada per a gent de casa amb una accentuada catalanitat que marca -i molt- el caràcter de les nostres emissions".

El darrer EGM (Estudi General de Mitjans) d'octubre-novembre de 2008, atorgava a la COPE 13.000 oients a les comarques de Girona, convertint-la en la quarta emissora de programació convencional. El director de ho valorava molt positivament ja que "nosaltres -a diferència d'alguns dels nostres competidors- només tenim un centre emissor de FM a Girona. Són xifres que parlen per sí mateixes". L'audiència és "plural i variada en quant a classe social, amb predomini de mitja-mitja i mitja-alta. En quant a edats predominen els adults, com gairebé a totes les ràdios de programació convencional".

La COPE des de fa uns anys ha optat per mantenir a presentadors d'una línia política molt determinada, en algunes ocasions marcadament a favor del Partit Popular i en contra de la immersió lingüística, de l'Estatut de Catalunya i en general del nacionalisme, tant català, basc o gallec. Un dels presentadors insígnies d'aquesta línia ha estat i és Federico Jiménez Losantos⁹⁶. Preguntant al director de la COPE a Girona si aquesta línia política ha perjudicat l'audiència de l'emissora a Girona, aquest responia que els resultats eren positius: "Mai se'ns havia escoltat tant com ara. Del programa de Losantos tothom en parla molt. Un espai que crea opinió i indiscutiblement amb molts oients". Sobre el respecte també s'ha preguntat per les possibles protestes rebudes per part d'oients ja sigui per telèfon, carta o personalment, ja no només pel programa de Jiménez Losantos sinó també pels de Nacho Villa o

⁹⁵ Aquest capítol es redacta el 19 de març de 2009.

⁹⁶ Es recorda de nou que aquest text es redacta el març de 2009, quan Losantos presentava encara el programa matinal *La Mañana de la COPE*.

César Vidal: “Hem tingut reaccions negatives i crítiques molt dures per part de partits polítics i alguns mitjans de comunicació, però per part dels oients no, perquè ens escolten i per tant, ningú els obliga a fer-ho. Escoltar la ràdio és un acte de llibertat, a qui no agrades.. no t'escolta. A més, els nostres oients valoren especialment la catalanitat indiscutible que emanen les nostres emissions locals”.

Lluís Arté reconeix que la línia política de l'emissora ha comportat deixar de tenir publicitat: “Especialment per part del petit comerç que té por de represàlies, també de certes empreses o entitats polititzades. Però també puc dir que hi ha algun cas d'anunciants de marketing directe (per exemple venedors d'aspiradores) que valoren les campanyes en funció de la resposta en forma de vendes. Aquests estan encantats amb nosaltres”. Pel que fa a les administracions, “tenim publicitat de diferents Ajuntaments de les nostres comarques - entre d'altres del de Girona i de Figueres per exemple-, també tenim campanyes publicitàries de la Diputació de Girona i de diferents departaments de la Generalitat. Com deia abans, tenim molts oients, som un bon suport publicitari com es demostra”. Arté va ser taxatiu: “ El resultat econòmic de les nostres emissores a Girona en l'exercici 2008 ha estat el millor dels darrers 10 anys”.

- L'accionariat de COPE l'any 2009⁹⁷

Empresa	Tant per cent de les accions
Conferència Episcopal Espanyola	51,05 %
Diòcesis espanyoles	21,14 %
Autocartera	7,10 %
Grupo de Empresas Caja Sur	5,00 %
Grupo La Información S.A ⁹⁸	5,00 %
Radio Eca Fundación Canaria	2,42 %
ONCE	2,00 %
UMAS Unión Mutua Assistencial de Seguros	2,00 %
Grupo Negocios de Ediciones y publicaciones ⁹⁹	1,80 %
Dominics	1,61 %
Treballadors de COPE	0,48 %
Jesuïtes	0,20 %
Mutualidad del Clero	0,20 %

- L'ideari de COPE

L'ideari¹⁰⁰ de la COPE va ser aprovat pel Ple de la Conferència Episcopal Espanyola del 26 d'abril de 1991. Aquests són alguns dels punts més importants¹⁰¹:

⁹⁷ Dades facilitades per Rafael Pérez del Puerto (Director General d'Administració de la Cadena COPE) el 3 d'abril de 2009.

⁹⁸ Té d'entre altres el *Diario de Navarra*

⁹⁹ Propietari de *La Gaceta de los Negocios*.

¹⁰⁰ Es pot consultar a Internet a <http://www.cope.es/ideario> (visitada el 23 març 2009)

a) Definició de la Cadena COPE

La cadena es considera confessionalment catòlica situant-se “en el marc dels fins generals de l'Església i, més en concret, de la seva presència evangelitzadora en l'àmbit de l'opinió pública”. Ha optat per un caràcter “general, professional i comercial de la seva programació, jugant en el mateix terreny que les grans firmes europees de la ràdio”.

Tot i que la COPE no sigui una emissora *religiosa* “perquè la seva programació és fonamentalment *profana*” suposa una “presència missionera que no es podria donar en altres àmbits per ser els seus una audiència general, no marcada necessàriament per la seva adscripció religiosa”.

Una dada a tenir en compte segons l'ideari: “La COPE no representa ni oficial ni oficiosament, a no ser que es faci constar en algun cas, a l'autoritat jeràrquica de l'Església. No és el seu portaveu, però això no treu, sinó afavoreix, el que hagi de ser altaveu de les ensenyances i directrius dels pastors i del dinamisme de la vida eclesial”.

Noti's aquesta matisació: “No és portaveu, però si altaveu”.

b) Objectius

- 1) Difondre la doctrina i les activitats de l'Església Catòlica
- 2) Orientar a l'opinió pública amb criteri cristià.
- 3) Col·laborar en la promoció humana, social i cultural de la societat en general.
- 4) Oferir programes informatius de notícies, comentaris, editorials i altres serveis que poden emmarcar-se dins d'aquesta temàtica.
- 5) Oferir programes recreatius de sa esbargiment.

c) Els programes religiosos

Els programes religiosos de la COPE han d'estar en sintonia amb els projectes pastoral de l'Església tant a nivell “nacional, regional o diocesà”. Registraran fidelment els esdeveniments de la vida eclesial, obrint els micròfons a veus diferents, “però no serà tribuna de divisió ni de dissensió sistemàtica, donada la responsabilitat eclesial i de comunió d'aquest mitjà”.

d) Compromisos professionals i ètics

L'ideal de la Cadena parla de la competència, afirmant que aquesta no ha de ser deshonest i que ha de procurar una posició “honrosa en l'àmbit de

¹⁰¹ La divisió d'aquests punts ha estat feta per un servidor per a major claredat i no obeeix a la divisió original de l'ideari.

la radiodifusió espanyola", mantenint relacions lleials amb els altres mitjans, privats o públics, del mateix caràcter.

Tant en els serveis informatius com en els de debat i opinió, els professionals "comprovaran amb rigor la veritat dels fets i la fiabilitat de les seves fonts noticioses, tot i l'incitament que porta la celeritat de la ràdio".

Pel que fa a l'expressió d'opinions pròpies i alienes, la COPE "observarà com a regla d'estil el respecte a les persones i al diàleg civilitzat, fugint de l'apassionament unilateral i de la crítica sistemàtica".

En respecte a temes ideològics i polítics "exercirà la llibertat constitucional d'informació i d'expressió, amb sentit de la responsabilitat i criteris d'independència, sense involucrar a la Cadena ni a cap dels seus espais en opcions partidàries".

e) Línia editorial i l'assumir l'ideari

La COPE "se situa en l'àmbit d'aquells mitjans informatius que es comprometen amb un quadre de valors i assumeixen opcions socials, educatives, culturals i espirituals. [...] Aquests propòsits han de traduir-se en una «línia editorial» de la Cadena, inspirada en el seu ideari i en consonància amb ell, compromesa amb les necessitats i aspiracions profundes de la nostra societat; i identificadora clarament d'aquest mitjà, davant la resta d'emissores i davant l'opinió pública. Aquesta línia serà interpretada pels directors de programes i pels professionals de la plantilla [...]".

Mana que qualsevol persona amb responsabilitat a la COPE, té el dret i el deure de conèixer prèviament l'ideari i els components més essencials de la seva línia editorial. Això afecta també a un càrrec "d'índole redaccional". Afegeix que "el menyspreu, l'hostilitat, la incongruència professional i el silenci sistemàtic o reiterat sobre els mateixos, qüestionarien, en principi, la seva permanència en el servei salvant sempre la seva persona de qualsevol arbitrarietat no constatada".

Els programes de la Cadena i les seves emissores "estaran sempre en consonància amb la línia editorial i aquesta amb l'ideari". Pel que fa a la resta, "les antenes han d'estar obertes a l'expressió d'altres opinions, en entrevistes o debats, sempre que no atemptin contra el significat de la Cadena. [...] En ella s'hi ha de donar sempre un talent democràtic i un respecte al pluralisme, cuidant sempre també que l'oient conegui adequadament a cada tema la posició al respecte de l'emissora".

El pensament únic editorial de Cadena sobre els aspectes que genera l'actualitat es pot escoltar en el programa titulat *Línea editorial Cadena COPE* que s'emet tres cops al dia: a les 04.55, 15.05 i 19.00 hores. La idea va sortir del pare José Luís Gago l'any 1987 quan es va reincorporar a la Cadena per dirigir l'àrea socio-religiosa. Per a Gago, el programa neix "amb el desig de donar-li a la COPE una unitat, un punt de referència: dir què pensa la COPE (no la Conferència Episcopal Espanyola, que la COPE no és portaveu d'aquesta institució, com a molt és el seu altaveu oficiós), que l'opinió pública pogués dir que la COPE té una línia de pensament cristià sobre el món i les realitats socials" (Chivite, 2008: 127). Actualment el presenta José

Luis Restán, responsable de l'Àrea de Programació socio-religiosa de la COPE. Té una durada de 1-2 minuts.

f) Promoció de valors cristians

En l'apartat que l'ideari dedica a la promoció dels valors de l'humanisme cristià, es llegeix textualment: "La COPE no serà neutra, ninó compromesa" a promoure "la solidaritat entre els éssers humans [...], el concepte cristià del matrimoni, de la família i de la sexualitat. [...] Mostrará obertament la seva opció preferencial pels pobres i pels marginats [...] Respectará sempre els àmbits de la intimitat personal i de la vida privada a excepció de quan s'atempti des d'ells contra drets aliens o el bé de la comunitat. Treballará incansablement per la pau, la justícia i per la llibertat; propiciarà sempre el talant conciliador, la convivència i el diàleg. Fará sortir a la llum pública els errors i les fallides de la societat, denunciará les injustícies, però sense semblar odís ni repartint gèrmens de divisió. Respectará les lleis i a les autoritats democràtiques, amb esperit de col·laboració al bé comú".

L'ideari indica que les notícies eclesials i religioses han d'estar presents en els informatius ordinaris de la Cadena i que "l'accent cristià i religió no ha d'aclaparar i afeixugar, però sí impregnar amb delicadesa i encert, el contingut d'altres emissions".

g) Servei a la pluralitat cultural

Les diferents cultures de l'Estat espanyol han de ser també representades a la Cadena, diu textualment l'ideari: "La consciència solidària de tots els pobles d'Espanya i les peculiaritats específiques de cada un d'ells han d'estar sempre presents a la programació de COPE i ser font inspiradora dels seus serveis radiofònics. Per tot això, la COPE, sense perdre unitat de missatge ni amplada d'horitzons, tindrà esmeradament en compte la singularitat dels pobles d'Espanya; s'identificarà amb les seves millors aspiracions, promourà la seva cultura, estarà atenta a la seva sensibilitat diferenciada".

Afegeix a més, que "ha d'impulsar una solidaritat humana i cristiana entre totes les comunitats autonòmiques, que propiciï la superació d'aquells desnivells econòmics i socials entre elles, que enfosqueixen el mapa espanyol".

D'Altra banda, la COPE "se situa sense recels, i amb la consciència crítica de cada moment, en l'horitzó de l'Europa comunitària, sense estretors nacionalistes. No considera estrangers ni els pobles ni els homes ni dones de l'Amèrica Llatina".

7.8.1.1 LES POLÈMIQUES DE LA COPE I L'ESGLÉSIA

La línia política informativa de la COPE ara esmentada ha portat en més d'una ocasió queixes per part no només de la societat laica sinó també de la mateixa jerarquia gironina i catalana en general així com dels oients. Una línia que ja no ve d'ara sinó que es remunta a l'any 1993, quan en aquella època hi havia els periodistes Antonio Herrero, Luis Herrero i Encarna Sánchez.

El 4 de novembre de 1993, els bisbes de la Conferència Episcopal Tarraconense van fer pública l'acte de la reunió 120 celebrada els dies 3 i 4 de novembre, a on d'entre altres coses es queixaven de les manifestacions "d'alguns mitjans de comunicació". Sense citar-ho es referien a una campanya contra el nacionalisme català i també sobre l'ús del català i de la immersió lingüística en alguns programes de la COPE i també d'alguns periòdics editats a Madrid. El comunicat deia:

La Conferència Episcopal Tarraconense expressa la seva preocupació per certes manifestacions que fan referència a Catalunya, provinents d'alguns mitjans de comunicació, o que han creat malestar en les diverses comunitats diocesanes. [...] Els bisbes insisteixen en la gran importància d'una convivència normal i del respecte a tots els valors, tenint present allò que més afecta a la nostra pròpia identitat.

El 19 de febrer de 1994, el bisbe de Girona Mons. Jaume Camprodon va fer arribar als mitjans de comunicació, a través de la Delegació de Mitjans de Comunicació, un manifest de tres punts sobre la línia política informativa de la cadena. Ho feia "arran de certes manifestacions públiques i de caire negatiu referents a Catalunya, a través de la cadena de ràdio COPE" i "responent a les queixes que de paraula i per escrit ha rebut". Deia el manifest:

1. Malgrat que els bisbes de les diòcesis catalanes ja van expressar la seva preocupació i queixa sobre aquests fets, en una nota informativa del dia 4 de novembre de 1993, l'esmentada cadena de ràdio continua amb insistència en la mateixa línia.
2. Aquests tipus de manifestacions lleugeres i clarament tendencioses sobre uns temes tan importants per a un poble, preocupen seriosament, ja que deterioren i poden desestabilitzar la convivència normal i pacífica que es viu a Catalunya.
3. Amb tot, podem manifestar que els bisbes catalans, sensibles a aquests fets i als efectes, estan fent gestions que són al seu abast a fi de posar-hi remei.

A l'endemà es podien llegir aquests titulars a la premsa gironina: "El bisbe de Girona exigeix la fi de la campanya de la COPE contra Catalunya" (*El Punt*, 20 febrer 1994: 5) i "El bisbe de Girona es vol deslligar de les declaracions contra Catalunya de la COPE" (*Diari de Girona*, 20 febrer 1994:34). A la secció *La Finestra*, d'aquest darrer rotatiu i sota el títol de «La COPE li acaba la paciència al bisbe de Girona» s'hi llegia (*Diari de Girona*, 20 febrer 1994: 3):

Home prudent i tolerant, no és freqüent que el bisbe de Girona faci gaires manifestacions públiques. No recordem, fins i tot, cap crítica seva a les opinions dels mitjans de comunicació. Però aquesta vegada la insidiosa campanya de la COPE contra Catalunya, amb uns contertulians d'una clara tendència política, ha acabat la paciència de Mons. Camprodon, que ha difós una nota mesurada, però oportuna i precisa, sobre alguns continguts de l'esmentada cadena que considera "tendenciosos".

Poc després d'aquestes manifestacions del bisbe Camprodon, el *Full Parroquial* del 13 de març de 1994 publicava una mena d'editorial firmada per la Delegació de Mitjans de Comunicació sota el títol *A propòsit de la COPE*. A part de les queixes vers a l'emissora eclesial, el full també demanava la creació d'una Conferència Episcopal Catalana. L'article era dur, tractant els programes de "tendenciosos", com ja els havia considerat el bisbe Jaume i de "partidistes":

Els darrers mesos s'ha revifat la polèmica entorn de la cadena radiofònica COPE, des de la qual, a alguns dels seus programes de més audiència, com són "Primera Hora" d'Antonio Herrero, "La Linterna" de Luis Herrero i "Directamente Encarna" d'Encarna Sánchez, s'estan difonent idees i continguts tendenciosos que van més enllà d'unes simples opinions i es converteixen en una ofensa pels catalans i al que configura la nostra identitat nacional.

A hores d'ara són moltes i diverses les veus que s'han alçat en protesta per aquest tracte injust, que pot desestabilitzar la convivència normal i pacífica que es viu a Catalunya [...] La situació esdevé més lamentable si considerem que un 70'6% de les accions d'aquesta cadena corresponent a institucions de l'Església [...] La COPE, precisament per ser propietat majoritària d'entitats eclesials, té un ideari que no es correspon amb els criteris partidistes i econòmics que semblen imperar i, d'altra banda, ha gaudit d'una llibertat d'expressió o d'opinió que no tenen pas tots els mitjans de comunicació. Però l'ètica posa uns límits i en això tanmateix les institucions d'Església també han de donar exemple.

Entenem que l'Església de casa nostra sempre ha servit amb fidelitat la identitat cultural i història de Catalunya i ha acompanyat el poble en el camí de recuperació arran de qualsevol pressió externa que les cultures minoritàries solen sofrir. Per això, hem trobat a faltar un posicionament col·lectiu de l'episcopat català sobre aquest fet que fereix els sentiments més sagrats de l'ànima col·lectiva del nostre poble [...] No és cap bon signe que cada bisbe hagi de reaccionar individualment, segons el seu criteri particular.

Aquesta és una altra situació problemàtica que ens ajuda a veure més clara la necessitat d'anar cap a la creació, com més aviat millor, d'una Conferència Episcopal Catalana.

[...] Esperem que acabi imposant-se el sentit de justícia, de respecte i d'ètica professional que estem segurs que tenen clars molts treballadors de la mateixa COPE, a les emissores de Catalunya i també de la resta de l'Estat [...].

El *Full Parroquial* d'aquell 13 de març de 1994 va tenir una gran acceptació i segons *El Punt* (14 març 1994:4) i el *Diari de Girona* (15 març 1994:31) es va esgotar a les parròquies. Aquest últim rotatiu, a més, informava que: "Fonts de la cadena radiofònica a Madrid no han volgut fer declaracions sobre el tema. Les fonts eclesiàstiques de Girona van explicar que en les misses de dissabte al vespre els feligresos ja reclamaven el *Full Parroquial* i felicitaven els seus rectors per l'atreviment a parlar ben clar".

Una nova reunió de la Conferència Episcopal Tarraconense, la 175 celebrada el 6 d'octubre de 2005, va tractar la línia política informativa de la cadena. Però com ja havia succeït el novembre de 2003, en el comunicat enviat als mitjans de comunicació, tampoc no va citar el nom:

Els Bisbes també han pres en consideració les moltes queixes que els arriben dels comentaris ofensius i desqualificadors d'alguns programes radiofònics d'una cadena de titularitat catòlica. Els Bisbes faran gestions davant dels seus responsables per tal de corregir aquesta manera de procedir i afavorir un clima mediàtic de convivència i de respecte mutu entre tots els ciutadans.

El 15 de novembre de 2005, un mes després de la reunió de la Conferència Episcopal Tarraconense, el Consell Presbiteral del Bisbat de Girona, va tractar la problemàtica. Es va decidir fer públic un comunicat. El més dur en quan a "lèxic" redactat fins ara. El bisbe de Girona Mons. Carles Soler n'aprova el seu contingut i des de la Delegació de Mitjans de Comunicació s'enviava a l'endemà, dia 16 de novembre, en català i en castellà a tots els mitjans informatius:

L'Església ha de ser anunci de la Bona notícia de l'Evangeli. El que la COPE està sembrant als quatre cantons d'Espanya no és pas Bona Notícia: desqualifica sistemàticament els polítics que considera contraris a les seves opinions, fins i tot insulta i injúria; de manera aferrissada denigra el Poble de Catalunya, les seves institucions, els seus governants.

Aquesta manera d'actuar ofèn els nostres sentiments més entranyables, fa perdre credibilitat a l'Església, escandalitza greument els fidels, desvetlla ressentiments i odis recíprocs.

Denunciem i protestem enèrgicament que una emissora que es presenta com a catòlica, abusi tant descaradament de la llibertat en que s'empara, contradient, amb el seu estil barroer i provocador, els principis i els ideals de l'Evangeli.

Urgim una clara actuació de la Conferència Episcopal Espanyola que posi fi a aquesta situació, que lamentablement fa massa temps que dura.

El 17 de novembre de 2005 se'n van fer ressò la majoria de premsa estatal. Pel que fa a la gironina, els titulars de portada eren: "El bisbe de Girona es mulla i acusa la COPE d'*injuriar* i *denigrar* els catalans" (*El Punt*) i "El Bisbe de Girona acusa la COPE de contradir *els principis de l'evangeli*" (*Diari de Girona*).

El Punt (17 novembre 2005: 3) recollia unes declaracions del director Lluís Arté sobre el comunicat. Aquest, considerava que les crítiques anaven dirigides "només a una part de la COPE" i reivindicava la programació local que les emissores gironines del grup tenen a la graella diària. Per a Arté, "el problema és la gent que no escolta la COPE i opina sense conèixer el seu contingut global".

L'endemà 18 de novembre de 2005, la pàgina 2 d'*El Punt* obria amb el titular de "Pluja d'aplaudiments al bisbe de Girona pels seus retrets a l'emissora a la COPE". El rotatiu recollia les opinions d'alguns membres de la societat gironina que es mostraven a favor del manifest del Consell Presbiteral. Només Concepció Veray, aleshores presidenta del PP a la demarcació de Girona, oferia matisos: "Jo sento opinions contradictòries de la

COPE, però no crec que les seves informacions siguin més distorsionades que les d'altres, com Catalunya Ràdio".

El Punt (18 novembre 2005: 21) també dedicava un dels seus editorials al bisbe de Girona sota el títol d' *El bisbe de Girona es mulla*:

No perquè sigui tardana, la decisió del bisbe de Girona, Carles Soler, de carregar contra la cadena COPE s'ha de deixar d'aplaudir. Soler ha estat segurament fins ara la veu més crítica de l'Església amb la cadena que controla la Conferència Episcopal, i la seva és una veu que s'agraeix en un moment de tensió com l'actual. L'Església no pot continuar fent veure que no passa res, i gestos valents com el del bisbe de Girona haurien de ser només el principi de tot plegat. Un repàs a l'ideari de la cadena ja deixa clar que aquest s'incompleix per norma [...]. Els fidels gironins -i la societat en general, a excepció d'aquells sectors més retrògrades- agraeixen el gest de Soler, malgrat que, tampoc no ens enganyem, ha arribat un pèl tard i després d'haver constatat que la seva no-reacció els començava a fer més mal que bé.

Federico Jiménez Losantos, l'endemà que la Delegació de Mitjans de Comunicació fes públic el manifest del Consell Presbiteral no va estar de referir-s'hi en el seu programa matinal. Va convidar a Mons. Carles a deixar-lo en pau i a escoltar Ràdio Estel (*Diari de Girona*, 18 novembre 2005: 29):

Hi ha un bisbe que està molt preocupat per la situació del poble de Catalunya. Llegeixo en un titular que el bisbe de Girona diu que la COPE denigra el poble de Catalunya. A veure, senyor bisbe, a on, quan i com ha denigrat la COPE el poble de Catalunya? Ja està bé. A veure: frases concretes dirigides al poble de Catalunya. Ara jo li plantejo una altra qüestió, senyor bisbe. Anem a veure, que La Caixa tingui a sou el Govern de Catalunya, això denigra o enalteix el poble? ... que posin 1.000 milions a la butxaca de Montilla perquè serveixi als seus interessos, això enalteix el poble català? Que a l'Esquerra li perdonin la meitat, sempre que hagin arribat al poder ... això, què? afavoreix els catalans? Què passa, senyor bisbe, que a vostè li perdonen la hipoteca?... ho dubto ... però això que és? ... però això què és? ... jo sé el que és: una dictadura. Però a què estem jugant aquí?... què passa, que és anticatalà dir que està molt malament que un banc o caixa d'estalvis tingui el sou el Govern de Catalunya? ... doncs el tenen a sou ... 1.000 milions a Montilla 500 a Esquerra. I en la vida particular, quant a quants? Però no els fa vergonya? Primer: si li molesta la COPE, canviï el dial ... no tenen cadena Estel? No són 7 emissores catòliques i nacionalistes catalanes? Escolti, i deixi'ns en pau, deixi'ns en pau ... i repeteixo: és bo per a Catalunya tenir la seva classe política, el seu govern, a sou d'una entitat privada? Això què és? Catòlic, cristià, exemplar, carinyós, solidari, entranyable ... això que és? ... nadalenc, potser? [...]

El comunicat del Consell Presbiteral es va poder llegir també íntegrament en el *Full Parroquial* l'11 de desembre de 2005.

La revista diocesana *El Senyal* del mes de novembre de 2005 publicava el següent acudit:

El Senyal, novembre 2005:22

Cal dir però, que malgrat aquests tipus de "polèmiques", les relacions entre l'Església institucional de Girona i l'emissora gironina de la COPE han estat i són positives. La institució eclesial, quan ha criticat la COPE, s'ha referit únicament als programes que ja venen en cadena des de Madrid. Des de l'emissora gironina, sempre que s'ha demanat, ha col·laborat en les campanyes publicitàries de Càritas o de Mans Unides. Sempre que ha interessat una entrevista referent a un tema diocesà per ser tractat en el programa local els responsables de l'emissora no hi han oposat resistència.

COPE Girona a més, emet un programa de temàtica religiosa diocesana en exclusiva que s'edita des del Departament d'Audiovisuals del Bisbat de Girona (*El Mirall*).

Cal afegir, que al cap d'uns quinze dies d'haver-se fet públic el comunicat del Consell Presbiteral, el bisbe Mons. Carles Soler va ser convidat en el programa de ràdio local de COPE. L'entrevista va durar una hora i va transcórrer en completa harmonia. En cap moment es va citar el comunicat.

Per altra banda, el dia abans que Mons. Francesc Pardo prengués possessió com a Bisbe de Girona, el programa religiós *El Espejo de la Iglesia* (que s'emet els dissabtes de 15 a 16 hores per a tot Espanya) es va retransmetre en directe des dels estudis de COPE Girona i va comptar amb una entrevista amb el nou prelat d'uns 20 minuts. El tracte va ser molt cordial.

També s'ha de tenir en compte que la parròquia de Sant Joan Baptista del Poble Nou de Pineda de Mar porta des de fa temps queixant-se de la cadena COPE amb una marquesina a la pàgina d'entrada del seu web (<http://www.telefonica.net/web2/parroquiapoblenou/>) amb la frase: "No volem aquesta COPE, com ho hem de dir?". El 13 d'abril de 2009 encara es podia veure.

7.8.2 RÀDIO ESTEL

La cadena de Radio Estel es pot escoltar a totes les diòcesis catalanes gràcies als repetidors de Ràdio Estel, de Ràdio Principat i a la freqüència del Bisbat de Girona.

Per una banda, Ràdio Estel pertany a un patronat autònom creat el 1994 anomenat *Missatge Humà i Cristià*, presidit sempre per l'arquebisbe de Barcelona que té en propietat les freqüències de Barcelona, Catalunya Central (Manresa), Garraf, Tarragona, Tortosa i Vic.

Ràdio Principat pertany a una entitat anomenada *Ens de Comunicació* de la qual és propietària el Bisbat d'Urgell. Funciona des de 1995. Té les freqüències de Puigcerdà, Seu d'Urgell i Andorra (totes tres en terrenys del Bisbat d'Urgell) i també les de Lleida i Bossòst (aquestes dues en el bisbat de Lleida).

El Bisbat de Girona té en propietat una freqüència que la cedeix les 24 hores del dia a Ràdio Estel perquè emeti la programació.

- Els inicis de l'emissora

Ràdio Estel va néixer a Barcelona. El divendres 6 de maig de 1994 va començar a sonar una curta gravació que s'anava repetint informant de la propera emissió en període de proves. El 8 de juliol ja va començar a emetre en proves de 7 a 23 hores amb butlletins informatius cada quart d'hora.

La programació regular va ser inaugurada per l'arquebisbe i cardenal de Barcelona Mons. Ricard Maria Carles, el divendres 28 d'octubre de 1994. El director d'aleshores era Ramon Fraxedas, que fins aquell moment s'havia encarregat del programa de ràdio diocesà de l'Arquebisbat de Tarragona.

La programació de Ràdio Estel va sobtar, ja que oferia la major part del dia una ràdio fórmula musical, cas únic d'una emissora catòlica a Europa. Cada quart d'hora oferia un servei de notícies: generals a les hores, religioses a les mitges i en els quarts i tres quarts culturals i socials. A partir de les 22 hores, espais de contingut religiós on tampoc hi faltava un programa dedicat a les ONG's.

Altres directors de Ràdio Estel han estat: Santiago Ramentol, Teresa Pou, Mn. Octavi Sánchez juntament amb la germana Gemma Morató, i actualment Mn. Jaume Aymar, que quan va néixer la emissora era aleshores el delegat de Mitjans de Comunicació de l'Arquebisbat de Barcelona.

La primera seu de Ràdio Estel va ser a la Diagonal de Barcelona. Des de fa un any, la comparteix amb el setmanari *Catalunya Cristiana* en un edifici del barri de Sants. En total hi ha 28 treballadors (14 a Ràdio Estel i 14 a *Catalunya Cristiana*). Cada cop es busquen més sinergies entre els dos mitjans. També hi ha 55 col·laboradors a l'emissora.

- Ràdio Estel a Girona

El Bisbat de Girona va obtenir una freqüència el 4 de maig de 1999 amb la concessió de noves llicències de ràdio que atorgava aleshores el Consell Executiu de la Generalitat de Catalunya. La institució eclesiàstica va decidir

emetre la mateixa programació que Ràdio Estel de Barcelona per integrar-se d'aquesta manera la cadena Ràdio Estel.

El 15 d'octubre de l'any 2000 ja es va poder escoltar des del repetidor de Rocacorba amb una potència d'1 KW i des dels 103.4 FM. "Passat el període de proves, iniciarem la nostra programació amb la potència adjudicada" (*Full Parroquial*, 15 octubre 2000)". La potència final va ser de 3 kilowatts (*El Senyal*, novembre 2000: 12).

La cadena Ràdio Estel ha emès dos programes editats des del Departament d'Audiovisuals del Bisbat de Girona: *El Cafè Internacional* (temporada 2002/03 i durant els estius del 1999 al 2002) i *La Cova del Country* (temporada 2000/01 fins la 2006/07 i els estius del 1999 al 2002).

Actualment emet *Església Viva*, el programa de ràdio diocesà, els diumenges a les 20 hores.

Els serveis informatius donen a conèixer les notícies eclesials gironines que s'envien des de la mateixa Delegació de Mitjans de Comunicació del Bisbat de Girona. Si és necessari, s'entrevisten a personatges gironins des dels estudis de Girona en forma de dúplex gràcies a la línia RDSI.

Cada dimecres a les 8.30 del matí, en l'informatiu, hi participa un contertulià gironí. L'any 2008 i en el primer trimestre del 2009 eren: Josep Casellas (Delegat de Mitjans de Comunicació del Bisbat de Girona), Josep Víctor Gay (Periodista de la Delegació de Mitjans de Comunicació del Bisbat de Girona), Pere Micaló (Delegat d'Ensenyament del Bisbat de Girona), Dolors Vidal (Professora de turisme de la Universitat de Girona) i Lluís Puigdemont (responsable de Càritas Immigració de Girona).

El res de Completes de les 24 hores és enregistrat des del Monestir cistercenc de Solius.

- L'audiència i la línia informativa i programàtica

Jaume Aymar (Barcelona, 1957) explica¹⁰² que l'audiència "és molt variada. La fidel és a partir dels 45 anys i, sobre tot, la franja dels 60 en amunt. Ara, cal tenir en compte que d'ençà la inauguració del web, el perfil va canviant. Els joves escolten la ràdio per Internet, arreu del món, especialment a l'Amèrica Llatina".

Els darrers índexs d'audiència de l'EGM (octubre-novembre 2008) a la diòcesi de Girona no són positius per a Ràdio Estel. Ja que no hi surt i quan hi ha sortit no li han donat més de 1.000 oïdors. Aymar en treia la següent valoració: "Cal tenir present que al bisbat de Girona encara hi ha zones d'ombra importants. Els estudis d'audiència tenen la fiabilitat que tenen i l'EGM no és Paraula de Déu. Amb tot, m'entristiria que fos un índex tan baix".

A nivell de Catalunya, l'EGM xifra els oïdors en 14.000: "Sí, i un altre mesurador d'audiències com és *El Baròmetre* ens en dóna 17.000. En ambdós casos és una audiència insuficient. Hem de remuntar i estem fent esforços en aquesta línia".

El director explicava també quina era la línia informativa de l'emissora. Per exemple, es parla generalment de moviments reconeguts oficialment i en canvi no tant o gens dels no institucionals com Dones de l'Església o Església

¹⁰² Declaracions en un qüestionari contestat per correu electrònic el 23 de març de 2009.

Plural: "Al noticiari de cara hora, certament, donem prioritat a les notícies d'Església institucional. Als programes el ventall és molt més ampli. En principi a l'emissora hi té veu tothom. Des de que sóc director no he negat el micròfon a ningú. Certament prioritzem els moviments eclesials reconeguts i d'abast ampli i no tant els que ja tenen d'altres plataformes de difusió".

En el web de l'emissora es llegeix que es busca "una informació justa i veraç i una programació atractiva i sense crispació". Aymar afegeix que "Procurem tenir una programació variada, amb magazines, espais religiosos, culturals, solidaris, musicals, gastronòmics... Creiem que és una programació força completa, però estem preparant nous espais". També la defineix com una "ràdio amable de companyia, pacífica i pacificadora, que ha fet i fa un bon servei a la societat catalana i als catalans esparsos arreu del món".

- Programació actual (temporada 2008/09)

La programació de Ràdio Estel combina una radio fórmula musical no estrident amb temes comercials dels anys 50 als 80 i alguns dels 90. La majoria cantants en anglès. També es posen cançons en català (unes dues l'hora) i poques en castellà. No ha d'estranyar escoltar-hi alguna vegada temes cristians de dilluns a divendres. Els diumenges, aquests últims s'amplien.

De dilluns a divendres aquesta ràdio fórmula s'inicia a les 9.30 i dura fins a les 18 (els dimecres i divendres) i les 19 (els dilluns, dimarts i dijous). A partir de les 19 hores es presenten diferents espais de continguts fins a les 24 hores que poden ser d'àmbit religiós o generalista: salut, empresa, ecumenisme, món del discapacitat, catequesi, ecologia, reflexió, espai d'entrevistes ... De 22 a 23 hores hi ha un programa dedicat a l'actualitat diocesana a Catalunya.

La programació de matinada consta, a partir de les 24 hores, amb el res de Completes. Després hi ha espais temàtics musicals: músiques del món, èxits antics, country, temes de pel·lícules, soul o pop i jazz; aquests dos últims el dissabte i el diumenge) que solen durar una hora. A partir de la 1 de la matinada, una hora dedicada a la música dels Països Catalans, i després micro espais destinats a repassar efemèrides musicals i a la poesia. Des de les 2.15 fins a les 6.55 s'ofereix una ràdio fórmula instrumental de grans orquestres.

Des de les 6.55 fins a les 8 es poden escoltar els programes d'alt contingut religiós: el santoral (es repeteix a les 14.30), el Rosari, l'evangeli (es repeteix a les 15.30) i les laudes.

A les 8 i fins a les 9.30 s'ofereix el programa informatiu que informa de notícies a nivell general i d'Església. Inclou una tertúlia a les 8.35 fins a les 9.20 aproximadament.

Durant tot el dia es poden escoltar també frases bíbliques o de pensaments.

Els dissabtes i diumenges es convida a una programació més musical, amb tot hi ha programes sobre viatges, submarinisme, sardanes, rutes ... Els diumenges es retransmet la missa des del Monestir de Montserrat (11.00) i des de la Catedral de Barcelona (19.00). També aquest dia, s'ofereix a part del

programa de ràdio diocesà del Bisbat de Girona (*Església Viva*), el de Tarragona (*El Campanar*).

El programa més seguit, segons l'EGM d'octubre-novembre de 2008, és la retransmissió de la Missa de Montserrat amb 17.000 oïdors.

La programació, amb la nova direcció, pot canviar en la temporada 2009/10 per fer una ràdio més de servei pastoral, amb més espais dedicats a plasmar la vida i la fe catòlica¹⁰³.

Anuncis de Ràdio Estel a la revista diocesana El Senyal

El Senyal, juliol/agost 2007: 16

¹⁰³ Així ho va manifestar el director Jaume Aymar en una trobada del SIMCOS el mes d'abril de 2009.

GIRONA **ràdio
estel**
FM 103.4

El Primer Cafè
L'informatiu de Ràdio Estel

*De dilluns a divendres
de 8 a 9 del matí.*

*Cada dimecres, a les 8.35, hi
participa un tertulià
des de Girona.*

El Senyal, *octubre 2007*: 7

GIRONA **ràdio
estel**
FM 103.4

Església Viva
El magatzí
de la diòcesi
de Girona

*Cada diumenge,
a les 8 del vespre,
després de la
Santa Missa*

El Senyal, *novembre 2007*: 29

7.8.3 RÀDIO MARIA

D'Itàlia al món

Ràdio Maria neix com a ràdio parroquial l'any 1982 a la parròquia d'Arcellasco d'Erba, a la província italiana de Como (Diòcesis de Milan). Surt en una època a on també hi havia diverses ràdios parroquials. Ofereix tot primer una senzilla programació amb informacions de la parròquia, la retransmissió de la Missa, el Rosari i altres pregàries. L'antena la tenien en el campanar. Es va fer molt coneguda perquè cada dijous difonia el *missatge de Medjugorje*¹⁰⁴ per encàrrec del rector d'aquella població de l'antiga Iugoslàvia. Després el missatge va passar a ser mensual (Casellas 199:61)

Així va durar fins el gener de 1987 quan es forma l'Associació Ràdio Maria, composta per laics i capellans, amb la fi de que l'emissora sigui independent de la parròquia i que les seves emissions arribin molt més lluny. Gràcies als donatius, Ràdio Maria va poder adquirir repetidors que van permetre la seva audició a tot Itàlia. De mica en mica, la xarxa de repetidors es va anar estenent pels cinc continents.

A Madrid, la primera emissió va ser el 24 de gener de 1999. Les freqüències a l'Estat espanyol actualitzades a 31 d'octubre de 2008 que es poden consultar en el seu web (<http://www.radiomaria.es>) sumen 198. Tenen com a mínim un repetidor a totes les capitals de província d'Espanya. A la diòcesi de Girona n'hi ha dos.

Té una completa cobertura mundial. Es pot escoltar en 51 països. Classificats per continents són aquests:

- Àfrica (14 països): Burkina Faso, Burundi, Congo, Kinshasa, Gabón, Kenya, Malawi, Mozambique, República Centrafricana, Rwanda, Sierra Leona, Tanzania, Togo, Uganda i Zambia.

- Amèrica (19): Argentina, Bolívia, Brasil, Canadà (en anglès), Xile, Colòmbia, Costa Rica, Equador, El Salvador, Estats Units (en anglès), Guatemala, Mèxic, Nicaragua, Panamà, Paraguai, Perú, República Dominicana, Uruguai i Veneçuela.

- Àsia (2): Filipines i Indonèsia

- Europa (14): Albània, Alemanya, Àustria, Croàcia, Espanya, França, Holanda, Hongria, Itàlia, Lituània, Malta, Romania, Rússia, Sèrbia.

- Oceania (1): Papua Nova Guinea

En el Líban està agermanada amb Ràdio La Voix de la Charité.

Ràdio Maria ofereix també emissions en idiomes no oficials per a les "minories lingüístiques" que hi viuen. Són a través d'altres set emissores a:

¹⁰⁴ El *missatge de Medjugorje* són paraules atribuïdes a la Mare de Déu que suposadament pregona periòdicament en aquesta població.

- Canadà: italià
- Estats Units (Nova York): italià
- Estats Units (Nova York): castellà
- Estats Units (Houston): castellà
- Itàlia (sud del Tirol): alemany
- Romania: hongarès
- Sèrbia: hongarès

- Els centres emissors a la diòcesi de Girona

Ràdio Maria es va poder escoltar per primera vegada a la diòcesi de Girona l'any 2007. Actualment emeten des del 88.6 FM en l'àrea urbana de Girona i bona part de la diòcesi, i des del 103.3 FM en el sud de la Costa Brava.

Els repetidors estan situats un a prop de la ciutat de Girona i l'altra a la zona de Blanes o Lloret. El director de l'emissora a l'Estat espanyol, el pare Esteban Munilla (Sant Sebastià, 1960) no va voler facilitar¹⁰⁵, els llocs a on estan situats al·legant "motius de seguretat". El que si és cert és que mai el govern català a través de la Generalitat i avui el Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC) ha concedit cap freqüència a aquesta cadena de ràdio. El repetidor de Girona podria estar instal·lat en uns terrenys particulars del cim de Rocacorba, però no a la torre de comunicacions on hi ha les antenes legals de les grans cadenes d'emissores de ràdio.

Segons Munilla "tot el que fa Ràdio Maria és legal. Nosaltres només produïm programació i la posem a Internet i en el satèl·lit Hispasat amb tots els contractes en regla". A més va afirmar que "Nosaltres no emetem a Catalunya, ho fa una altra empresa que es dedica a aquests serveis". No hi va haver cap mena de possibilitat d'aclarir aquest punt. En el llistat de freqüències de la cadena que es pot consultar i descarregar en el web, en lletra petita es pot llegir el següent:

Les freqüències citades per les quals s'emet la nostra programació a Espanya no corresponen en tots els casos a emissores propietat de Ràdio Maria, essent propietat en alguns casos d'entitats l'ideari de les quals coincideix amb els principis de l'obra apostòlica i d'evangelització que posseeix aquesta associació, entitats que exploten mitjans de comunicació en diferents llocs del territori nacional i que amb les seves pròpies infraestructures han decidit lliurement i voluntàriament difondre total o parcialment la programació que produïm i que se'ls hi cedeix, el que agraiem expressament ja que constitueix una mostra desinteressada de col·laboració que juntament amb les donacions d'oients, voluntaris i altres persones que col·laboren, ajuda a la consecució i fins d'aquesta associació.

Per altra banda, el 31 de març de 2009, el mateix director enviava una carta per correu electrònic als voluntaris¹⁰⁶ en la que feia saber que la Comunitat de Madrid havia concedit una freqüència a l'emissora a la ciutat de

¹⁰⁵ Les dades de Ràdio Maria que em va facilitar el pare Munilla va ser a través d'un qüestionari enviat per correu electrònic. Vaig contactar amb ell a través de correu electrònic diferents vegades per ampliar dades.

¹⁰⁶ Carta en la qual un servidor hi va tenir accés.

Madrid: "Es una noticia histórica para esta casa, ya que es la primera concesión que recibimos [...]". La mateixa missiva comunicava que l'altra freqüència per la qual emetien a la capital d'Espanya l'havien comprat.

- La programació

Consultant la graella de programació hom s'adona que és una emissora totalment pietosa. No en va, en els *principis inspiradors* hi figura "la Salvació de les ànimes, és a dir, l'anunci de la conversió proposant d'una manera nova la fe catòlica a través de la ràdio"¹⁰⁷. Es defineixen com a "ràdio missionera" i els locutors són "apòstols". Aquests apòstols són voluntaris "cridats per Crist que saben dir sí". Segons els principis inspiradors, aquests apòstols deixen a l'esquena "tot el que és vell per començar amb alegria el camí de la construcció del Regne de Déu". Un dels lemes és "La radio de la Virgen".

El director de l'emissora a Itàlia assegurava, en el butlletí nº 0 de l'associació, que l'emissora "és un do que ens arriba del cel. Es tracta d'una gràcia extraordinària que el cor matern de Maria ha fet a l'Església". El papa Joan Pau II fins i tot va escriure una pregària per a Ràdio Maria: "Maria, Estrella de l'evangelització, camina amb nosaltres, guia a la teva ràdio i sigues la seva protectora", es llegeix en un fragment.

De dilluns a diumenges emeten el Rosari quatre cops al dia (3.00, 6.30, 9.25 i 19.00 hores) i pregàries de la Litúrgia de les Hores com les laudes (7.30), l'Àngelus (12.00), Vespres (19.30) i completes (22.30). La Missa l'emeten cada dia (10.00) i a les 14.00 hi ha una benedicció de la taula. La resta de programes són confessionals.

La programació que s'escolta a la diòcesi de Girona és la mateixa que la de la resta de l'Estat. No hi ha cap desconexió local. Tota en castellà i feta majoritàriament a Madrid. Es fan això sí, connexions amb esglésies, convents, oratoris ...d'arreu de l'Estat per retransmetre en directe les pregàries de la Litúrgia de les Hores.

La participació gironina a nivell nacional es basa en tres punts:

- Un cop al mes, emeten el Rosari o les Vespres des de la capella de les germanes Adoratrius de Girona.

- Els divendres a les 6.00 del matí un capellà de Girona, Mn. Rafel Felipe, presenta el programa *Hermano Rafael, camino del cielo*, dedicat a plasmar la figura del beat Rafael Arnáiz.

- Dissabtes, a les 13.30 i dins del programa *Revista Diocesana*, el responsable del Departament d'Audiovisuals del Bisbat de Girona, Àngel Rodríguez, resumeix en cinc minuts l'actualitat diocesana de Girona.

Totes les ordenacions de bisbes es retransmeten en directe. Ràdio Maria va oferir la del bisbe de Girona, Mons. Francesc Pardo. L'equip mòbil estava format per unes cinc persones. La missa, que era en català, es va donar "doblada" al castellà pels propis membres de l'emissora.

¹⁰⁷ Els *principis inspiradors* de la Cadena es poden consultar en el seu web.

Calendari de butxaca

S'ha presentat un projecte per fer una Ràdio Maria en català: "de la mateixa manera que als Estats Units tenim tres ràdios, una en anglès, una altra en castellà i una altra en italià. Són diverses les nacions en les que Ràdio Maria té diverses ràdios lingüístiques. En el moment que ens donin les llicències començarem les emissions en català", afirmava el responsable de l'emissora a Espanya.

Tots els locutors són voluntaris. Només hi ha contractats cinc periodistes que s'encarreguen dels informatius i que ajuden als voluntaris a professionalitzar-se. Arreu de tot l'Estat, i segons Munilla, hi ha 400 voluntaris de programació i 3.200 de promoció i difusió.

A la diòcesi de Girona l'Associació de Ràdio Maria té 35 voluntaris que es dediquen a donar a conèixer l'emissora repartint fulletons, el butlletí, estampes ... Fan grups d'oració i també trobades.

L'Associació edita un butlletí trimestral amb un tiratge, només per a l'Estat espanyol, de 700.000 exemplars.

L'emissora només es nodreix de donatius, per tant, no ha d'estranyar escoltar sovint anuncis demanant-los. No emet publicitat comercial. Rebre donatius "forma part del carisma de Ràdio Maria", puntualitza Esteban Munilla que assegura que es cobreixen les despeses: "En el moment que la Providència no vulgui que continuem la tasca ens ho dirà per la manca de recursos per poder seguir evangelitzant".

7.9 LES ANTIGUES RÀDIOS PARROQUIALS

Les emissores parroquials han jugat un paper molt important en la història de la ràdio catòlica. La Cadena COPE, com s'ha vist, va néixer gràcies a la unió de petites emissores de ràdio que hi havia a l'Estat espanyol. La potent Ràdio Maria sortí d'una parròquia d'un petit poble italià. A la diòcesi de Girona veurem en un proper capítol com van ser d'importants les emissores missionals. Darrera però, d'una emissora parroquial, hi juga molt el caràcter del rector, l'interès d'aquest per al seu funcionament. D'ell en depèn la seva viabilitat, d'ell i de les persones que altruísticament hi vulguin col·laborar, en la seva majoria joves.

Tres emissores parroquials van funcionar a la diòcesi de Girona: Ona Jove, a Riudellots de la Selva (1984-1999), Ràdio Amistat, a Bescanó (1987-1991) i Ràdio Shalom, primer a les Planes d'Hostoles (1987-1989) i després a la ciutat de Girona, a Palau Sacosta (1992-2004).

En un altre apartat, es veurà una altra experiència missional, La Veu dels Àngels, una emissora temporal que es va crear amb motiu de la celebració dels 50 anys de la reposició de la imatge de la marededéu al santuari dels Àngels (Sant Martí Vell). Va funcionar de l'11 al 26 de setembre de 1993.

7.9.1 ONA JOVE RIUDELLOTS (1984-1999)

L'emissora parroquial de Riudellots de la Selva es va posar en marxa l'any 1984 "per afany de servei i per voluntat que el seu paper evangelitzador arribés també per aquest mitjà a totes les persones del nostre poble que ho acceptin" (*El Cric*, abril 1989: 5). La programació d'aquella emissora parroquial es limitava a oferir simplement el Rosari i la Missa cada dia; la resta d'hores estava desconnectada. El propòsit de la parròquia era oferir una ràdio de "servei", encaminada a retransmetre aquests dos programes per a les persones malaltes, grans o que simplement no es podien acostar al temple. Els senzills equips tècnics estaven a la mateixa sagristia de la parròquia.

L'any 1989 des de la revista local *El Cric*, aleshores depenent de la parròquia, es preguntaven si "en el futur, al nostre poble hi ha d'haver una emissora parroquial o bé municipal". La resposta: "Sobre aquesta qüestió no volem discutir gens ni mica, perquè no volem tenir l'exclusiva de res. Si en el futur es pensés en una emissora municipal i s'hi donés cabuda a la parròquia, rebria el nostre suport i ajuda [...] com mantenim també, des de l'emissora parroquial, obertura a totes les iniciatives, municipals o d'altres grups i persones" (*El Cric*, abril 1989: 5). Encara l'emissora no tenia nom, es parlava d'emissora parroquial.

L'any 1989 un grup de cinc joves proposen fer ràdio els dissabtes. Es tractava d'un programa musical i d'informació local i comarcal que s'emetria de 16 a 19 hores: "Si aconseguim arribar a tenir telèfon rebríem dedicatòries i podríem arribar a muntar un concurs sobre cultura general, música ..." (*El Cric*, Abril 1989:16). La parròquia va recolzar la posada en marxa d'aquest programa i va comportar també la creació d'uns estudis, situats en un nou local al costat de l'església parroquial. Emetien pel 101.2 de la FM.

El nom escollit va ser el d'Ona Jove: "Voldríem que fos una font de rejuveniment per a la nostra parròquia i més per al nostre poble", escrivia Mn. Josep Maria Pont (*El Cric*, abril 1990: 9).

L'estiu de 1991 va tancar per problemes d'infraestructura tècnica. Aleshores, els joves responsables de l'emissora decideixen proposar la constitució d'un patronat mixte format per la parròquia i l'Ajuntament perquè s'encarregués de la gestió de la ràdio (*El Cric*, març 1992: 19).

L'estiu de 1992 Ona Jove va tornar a funcionar amb les retransmissions litúrgiques ja esmentades i amb una programació els dissabtes elaborada per una vintena de joves del poble més altres col·laboradors.

L'any 1994 emetia pels 104 FM i oferia tota una sèrie de programes variats, sobretot musicals -amb tots els estils-, sardanes, culturals, tertúlies, cinema, teatre, d'història ... La programació era (*El Cric*, desembre 1994: 22):

- Dimarts a divendres: entre una i dues hores després de les 21.00 hores.
- Dissabtes: de 9 a 23.15.
- Diumenges: 12.15 a 13.15.
- Programes religiosos: Rosari cada dia de 19.30 a 20.00 hores i la Missa els dissabtes (20.30) i els diumenges (11.30).

A meitat de febrer de 1995 Ona Jove torna a deixar d'emetre. El director dimiteix després que el patronat gestor demanat encara no s'hagués constituït.

El silenci duraria un any, ja que el 6 de gener de 1996, tornava a les ones: "els nostres projectes es redueixen a seguir fent ràdio a l'expectativa de que en curt o mig termini se solucionin els problemes de subvencionament i pels quals vam tancar l'emissora l'any passat (*El Cric*, març 1996:12). En aquell mateix exemplar, a la pàgina 33, es publicava la graella de programació. Ja no hi havia cap mena de vinculació parroquial. Com es llegeix a la graella, era l'"Emissora Municipal de Riudellots de la Selva". Amb tot es radiaven igualment els programes religiosos.

La darrera graella de l'emissora que va publicar la revista *El Cric*, va ser en l'exemplar del mes de juliol de 1997. Hi havia programació els caps de setmana i la resta de dies un fil musical (*El Cric*, juliol 1997:32):

- Divendres:

18.30 a 19.30 música variada
22.00 a 23.00 programa de cinema

- Dissabtes:

12.00 a 13.00 magazine
15.00 a 15.30 programa de poesia
15.30 a 16.00 El Cafè Internacional
20.00 a 20.30 Església Viva
20.30 a 21.15 Missa
23.00 a 24.00 música de discoteca

- Diumenges

11.30 a 12.15 Missa

12.15 a 13.15 Sardanes

El Rosari s'emetia cada dia a les 19.30.

El fil musical que s'escoltava quan no hi havia programes era possible gràcies a un multi cd; un aparell on s'hi podien posar una gran quantitat de cds.

Recordar que els programes *Església Viva* i *El Cafè Internacional* són produïts pel Departament d'Audiovisuals del Bisbat de Girona.

L'últim any d'emetre va ser el 1999.

7.9.2 RÀDIO AMISTAT DE BESCANÓ (1987-1991)

Va emetre per primera vegada el divendres 6 de març de 1987. Així ho anunciava el Suplement Parroquial de la parròquia de Santa Maria Assumpta el diumenge 22 de febrer de 1987: "El proper dia 6 de març, ajudant Déu, començarà a emetre l'emissora l'Amistat, vol arribar als malalts, i persones grans que no surten de casa. L'hora d'emissió serà a partir de les 4 de la tarda. La localitzareu FM 104 MHz del vostre aparell".

La idea va sorgir de Mn. Josep Sarola, aleshores rector de Bescanó. L'estudi i l'antena estaven instal·lats en els mateixos locals parroquials. Per una banda es va aprofitar l'equip emissor que havia utilitzat l'antiga emissora municipal, i per l'altra el mossèn va ajudar en l'adquisició de nou material (*Diari de Girona*, 21 abril 1987: 27).

La programació era en caps de setmana, de divendres a diumenge, i durant els anys d'emissió va seguir un mateix esquema: "Els divendres és un programa preparat per gent adulta i orientada a la gent malalta, grans i adults que estan a casa [...]. El dissabte és preparat i portat a terme per un grup de joves; el programa és musical i hi ha cançons per a tots els gustos. El diumenge consta de música clàssica, retransmissió de la Santa Missa i acabada aquesta sardanes per celebrar la festa" (*Suplement Parroquial*, 23 octubre 1988).

També havien arribat a emetre el programa de ràdio diocesà *Església Viva* els diumenges (*Suplement Parroquial*, 14 gener 1990).

Els horaris d'emissió eren, aproximadament, de 16 a 18 els divendres, de 10 a 14 els dissabtes i de 11.30 a 13 els diumenges.

A part d'aquests programes de caps de setmana, cada dia, a excepció dels dissabtes, es connectava amb la parròquia per oferir la missa que se celebrava a les 19.15 hores. També de dilluns a divendres, i des de la mateixa església, es resava el Rosari que era ofert en directe un quart d'hora abans. En temps de Quaresma s'havia ofert el Via Crucis.

Ràdio Amistat es va poder escoltar com a mínim fins el mes de setembre de 1991. En el *Suplement Parroquial* del 15 de setembre d'aquell any s'informava que l'emissora tornava a emetre un cop arranjat l'equip emissor que havia estat malmès per culpa d'una tempesta. No es donaven detalls de cap programa, sinó de la retransmissió de la missa (els diumenges i

dies feiners) i del Rosari (cada dia). L'octubre de 1991 seria l'últim mes de Mn. Josep Sarola com a rector de Bescanó. L'emissora va desaparèixer amb el final del seu rectorat.

També cal dir que l'any 1989 l'emissora va patir uns dies de silenci per culpa d'una nota governativa (*Suplement Parroquial*, 9 d'abril 1989).

La freqüència va canviar en diverses ocasions, primer en els 104.0, però també va arribar a emetre en els 103.7 i en els 107.0 de la FM.

Els joves van ser l'autèntica ànima d'aquesta emissora parroquial:

Un grup de joves han entrat a Ràdio Amistat amb el seu dinamisme i la seva joia, volent fer arribar als seus companys cançons i noves que els poden agradar i interessar, a més d'altres emissions que els mateixos donaran a conèixer. (...) Desitgem el millor per aquests joves operadors i locutors a fi que facin un bon servei a tots, en especial a la joventut de Bescanó. Endavant joves, la vostra aportació és molt important per a la bona marxa del nostre poble. Confiam en vosaltres (*Suplement Parroquial*, 22 març 1987).

7.9.3 RÀDIO SHALOM (1987-1989 I 1992-2004)

Va ser impulsada per Mn. Frederic Pujol. Va començar el 25 d'octubre de 1987 a les Planes d'Hostoles i emetia només els diumenges. L'emissió era de dues hores. Començava a les 10 del matí amb un programa que es titulava *Avui és Festa*. Hi havia informació litúrgica de la celebració del dia, moviment parroquial, un apartat d'història del poble i l'emissió en directe de la missa des de la parròquia. L'altra emissora del poble, Ràdio Les Planes (de propietat municipal), connectava amb Ràdio Shalom per oferir la missa conjuntament.

Ràdio Shalom va passar a emetre des de Palau-sacosta de Girona quan Mn. Frederic Pujol va ser traslladat a la parròquia d'aquesta zona de la ciutat de Girona. Es tenen constatades emissions des del primer trimestre de 1992 (*Full Parroquial* diocesà, 1 març 1992).

Quan va passar a Palau, també només va emetre els diumenges. S'iniciava la programació a les 9.30 amb música fins a les 10.30 que es passava el programa de ràdio diocesà *Església Viva* i a les 11, la retransmissió en directe de la missa des de la parròquia. La música que s'oferia de 9.30 a 10.30 era generalment l'emissió dels programes *La Cova del Country* i *El Cafè Internacional*, produïts pel Departament d'Audiovisuals de la Delegació diocesana de Mitjans de Comunicació del Bisbat de Girona.

Va deixar d'emetre el maig de 2004 complint un avís de tancament de la secretaria de Comunicació de la Generalitat de Catalunya.

L'equip emissor no era potent: 1 wat; però tenia força cobertura a les zones del barri i també de la ciutat, ja que el lloc on es troba la parròquia és alt.

Va tenir dues freqüències, la primera el 106.6 FM i després, a partir del 1997, el 107.9 FM.

La principal raó de l'existència d'aquesta emissora va ser poder retransmetre la missa per aquelles persones que no podien assistir presencialment en el temple: malalts, persones grans ... L'estudi estava en els mateixos locals parroquials.

7.10 LA VEU DELS ÀNGELS

La Veu dels Àngels va ser una emissora temporal que es va crear amb motiu de la celebració dels 50 anys de la reposició de la imatge de la marededéu al santuari dels Àngels¹⁰⁸. Aquest temple es troba a 15 quilòmetres de la ciutat de Girona en el terme municipal de Sant Martí Vell, a la comarca del Gironès.

La idea va sortir de Mn. Joan Juanola, aleshores rector del santuari, que va comptar amb l'assessorament de missioners de Casa Missió de Banyoles. Les despeses van ser sufragades pel propi santuari.

Des de l'11 de setembre de 1993 va començar a emetre en període de proves una selecció musical. La programació oficial va començar sense interrupció el dissabte dia 18 fins el diumenge dia 26 de setembre.

Els estudis es van muntar en el propi santuari, a la sala del Dr. Marquès. Va comptar amb dos locutors de ràdio professionals de continuïtat: Àngel Rodríguez, del Departament d'Audiovisuals del Bisbat de Girona - que a més va exercir les funcions de cap de programació i emissió -, i de Narcís Carreras.

Els programes formatius i catequètics van ser assessorats pels missioners de Casa Missió.

Aquesta era la graella de programació

07.15 *Obertura i presentació de la programació*

S'explicava breument el motiu de l'existència de l'emissora i es presentava la programació del dia,

07.30 *Laudes*

Pregària matinal gravada dies abans expressament per aquesta emissora en diferents comunitats de la diòcesi de Girona: Benedictines de Sant Daniel, Carmelites Descalces de Girona, Cistercencs de Solius, Cistercenques de Sant Medir, i Clarisses de Vila-Sacra.

08.00 *Un minut per a la reflexió*

Reflexió de Mn. Josep Maria Pont sobre l'actualitat i aspectes socials i humans.

08.01 *Santoral, agenda*

Repàs als sants del dia i als actes més importants que se celebraven a la diòcesi de Girona.

08.15 *Temes monogràfics* (repetició)

09.15 *Tema doctrinal* (repetició)

09.45 *Bon dia des del Santuari dels Àngels*

Programa de selecció musical variada amb èxits d'ahir i d'avui presentat pel locutor de continuïtat.

¹⁰⁸ Aquesta imatge del 1943 va ser obra del barceloní Josep Espelta

12.00 *Àngelus*

Pregària mariana. Gravada amb les veus de Maria Jesús Medina i Josep Maria Pladebeya.

12.05 *Temes monogràfics*

Reportatges sobre la tasca pastoral que desenvolupa el Bisbat de Girona a través de les seves respectives delegacions.

13.00 *Bon dia des del Santuari dels Àngels* (continuació)

14.00 *Música clàssica*

Cada dia es posava un compositor diferent. Es presentava al principi de l'emissió el compositor i les peces que es podrien escoltar.

15.00 *Un minut per la reflexió* (repetició)

15.01 *Santoral, agenda* (repetició)

15.20 *Bona tarda des del Santuari dels Àngels*

Programa de selecció musical variada amb èxits d'ahir i d'avui presentat pel locutor de continuïtat.

18.30 *Rosari*

Audició del Rosari a través d'una cinta de cassette comercial.

19.00 *Tema doctrinal*

Comentaris de Mons. Jaume Camprodon i Rovira, bisbe de Girona, i de Mn. Teodor Suau.

19.30 *Taula rodona*

Diferents persones relacionades amb l'Església de Girona participaven en una taula rodona per parlar sobre la vida de l'Església.

20.30 *Pregària del vespre*

Comentari i pregària a càrrec de Mn. Jordi Carrera.

20.35 *Comiat i selecció musical fins l'endemà*

La majoria dels programes s'enregistraven en els estudis del Departament de Ràdio del Bisbat de Girona. En el cas dels comentaris de Mn. Teodor Suau, aquests van venir ja enregistrats des de Mallorca. Els únics programes que es van emetre en directe van ser: *Bon dia / bona tarda des del Santuari dels Àngels, santoral/agenda, música clàssica i pregària del vespre.*

Els dissabtes (18 i 25) i diumenges (19 i 26) la programació va consistir en retransmetre els actes més importants de la commemoració. Van ser aquests:

Dissabte 18 setembre

18.30 Pregària de vespres i Missa concelebrada

Diumenge 19 setembre

12.00 Acte sobre el dia de la família. Xerrada: *La família al servei del Regne de Déu*

Dissabte 25 setembre

12.00 Trobada de noies i senyores que porten el nom de Maria Àngels.

13.00 Missa.

Diumenge 26 setembre

12.00 Missa solemne presidida pel Bisbe de Girona

- Aspecte tècnic

L'emissora va emetre en els 104.4 MHz de la freqüència modulada amb una potència de 10 Kw. Tot l'aspecte d'alta i baixa freqüència va ser confiat al tècnic Francesc Genover.

El senyal d'emissió que sortia des d'una antena del Santuari dels Àngels era enviat a l'antena repetidora instal·lada en el Santuari de la Mare de Déu del Mont. La forta potència (10 KW) i els 1.124 metre d'alçada del Mont, feien que l'emissió s'escoltés més enllà de la diòcesi de Girona. S'havien rebut controls d'audiència de Perpinyà i Vic.

Una emissora a Llagostera per la Mare de Déu de Fàtima

Una experiència semblant, però amb una repercussió menor va succeir l'any 1951. Aquell any es va instal·lar a Llagostera una emissora d'ona curta per retransmetre els actes amb motiu de l'estada de la imatge de la Mare de Déu de Fàtima en aquesta població. Aquell any, una imatge d'aquesta advocació mariana va pelegrinar per diferents indrets de la diòcesi. A Llagostera hi va ser de l'1 al 3 d'abril. L'emissora ja va començar les emissions el dissabte 31 de març. La programació consistia en la retransmissió en directe dels actes litúrgics religiosos que es portaven a terme per venerar la imatge: missa, rosaris, salves ... Fora de les retransmissions, també emetien música clàssica. L'emissora se sintonitzava en els 49,58 khz "localizada en los receptores junto a la estación de Andorra" (*Los Sitios*, 31 març 1951: 6). Era un estil de "ràdio missional". Un aspecte que es tracta en el proper capítol.

7.11 LA RÀDIO DE LA MISSIÓ

Les “missions populars”, conegudes també amb el nom de la “Santa Missió”, consistien en un seguit de prèdiques continuades en una població amb una durada aproximada de deu a quinze dies. Les portaven a terme sacerdots, religiosos o frares que eren anomenats “missioners”.

La ràdio hi va jugar un paper important. Els que més la van utilitzar a la diòcesi de Girona van ser els missioners de Casa Missió de Banyoles. Es va popularitzar a finals de la dècada dels 50 i va tenir una durada aproximada d'uns deu anys. No hi havia professionals, eren els mateixos missioners que es posaven davant d'un micròfon per presentar programes catequètics. La major part de la programació consistia en retransmetre allò que ja sortia per altaveus instal·lats en el campanar del poble: sermons, misses, rosaris ... De fet, la ràdio, el que va aconseguir, va ser apropar a les cases, una mena de filo-programació radiofònica que ja sortia pels altaveus.

- Què eren les missions populars?

Les “missions populars” venen de molt antic. Ja se les coneixia per aquest nom les que feia el dominic valencià Vicent Ferrer (1350-1419), de qui es diu que predicava en català en molts països d'Europa sense cap mena de dificultat. Moltes persones l'acompanyaven per escoltar els seus sermons versats en la fi del món i en la pràctica penitencial. Tampoc cal oblidar els sermons del franciscà sicilià Mateu Guimerà d'Agrigent (1377-1450) o les del sacerdot castellà Joan d'Àvila (1500-1569).

La pietat que fomentà el Concili de Trento (1545-1563) va fer augmentar i popularitzar arreu aquest tipus de prèdiques. Els caputxins s'hi dedicaren a Catalunya des de 1667. Ells van començar a repartir en les missions diversos fulletons que eren resums del que es predicava. Els franciscans de la branca dels observants van obrir fins i tot un seminari missional a Escornalbou (Baix Camp). Per altra banda, Sant Vicenç de Paül va fundar la Congregació de la Missió, la qual es va establir a Barcelona el 1703.

Existeixen missions populars molt antigues documentades a la diòcesi de Girona que eren encomanades pels bisbes. Per exemple, Mons. Francesc Arévalo de Zuazo en va proposar una l'any 1601 (*Diccionari d'Història eclesiàstica de Catalunya*: 633) i altres prelats posteriors com Francesc de Senjust en el 1625, Francesc Dou en el 1669 o en el 1732 Baltassar Bastero¹⁰⁹. Se sap per Lluís G. Constans (1952: 2-4) que Banyoles havia rebut una missió l'octubre de 1733 organitzada pels pares jesuïtes. Més missions a la ciutat de l'Estany n'hi hagueren el 1764 (jesuïtes), 1791 (caputxins) i 1802 (caputxins). La més important celebrada fins aleshores era la del pare Antoni Maria Claret que es va portar a terme a finals de l'any 1845. En l'article de Constans es llegeix:

“Desde los más apartados rincones y villorrios de la comarca, en procesión y rezando el santo Rosario, como los buenos vecinos de San Miguel de Campmajor, que se

¹⁰⁹ Aquestes darreres dades són extretes del web de l'Arxiu Diocesà de Girona <http://www.arxiuadg.org/annex/girona.htm>. Consulta efectuada el 3 de desembre de 2006.

tiraban diez kilómetros bien cumplidos, acudían a la Santa Misión de Bañolas, doblemente famosa por haber ocurrido en ella, según testigos de vista, el siguiente caso: Advertido el Santo de la presencia de una mujer que persistía en quedarse en el templo en un acto especial para hombres, dícese que contestó tranquilamente: «No us hi amoineu; deixeu-la, que no sentirà res». Y en efecto. A pesar de estar bien sentada muy cerca del púlpito, ni palabra percibió de la mentada conferencia”.

Després de 1845, Banyoles tindria moltes més missions populars organitzades per jesuïtes, caputxins o els missioners de Casa Missió. D'entre les més participatives, la de 1953, a càrrec dels pares jesuïtes i el missioner de Casa Missió Sebastià Regí.

Altres missioners populars a Catalunya foren el pare carmelita teresià, Antoni Palau (1811-1872) o el dominic Francesc Coll (1812-1875).

El pare Antoni Maria Claret (1807-1870) fundà l'any 1849 la Congregació de Missioners de l'Immaculat Cor de Maria. Imitant allò que antigament feren els caputxins, es va convertir en un autèntic apòstol de la premsa. Va participar en la fundació d'una editorial religiosa a Barcelona, va escriure llibres i opuscles que regalava en els seus sermons i fins i tot el papa Pius XI parlaria d'ell com “l'apòstol modern de la bona premsa”¹¹⁰.

No cal oblidar els jesuïtes. Tenim el cas del pare Josep Maria Pijoan que creà el 1920 l'Apostolat de Missions Parroquials a Catalunya (*Horizontes*, febrer-març 1953: 8). Aquesta entitat va publicar fins i tot un manual: *Instrucció i cerimonia per organitzar les missions populars a Catalunya*. L'Apostolat de Missions Populars encarregava al Foment de Pietat¹¹¹ opuscles i material imprès per repartir. Un altre cas és del pare jesuïta Ignasi Casanovas (1872-1936) que va fundar la Biblioteca Balmes com una secció del Foment de Pietat que es dedicava a l'edició de llibres religiosos. L'any 1951 els jesuïtes van predicar 550 missions a l'Estat espanyol (*Horizontes*, febrer-març 1953: 8).

- El naixement de Casa Missió. El pare Planas

Bona part de les missions populars a la diòcesi de Girona a partir de la tercera meitat del segle XIX van anar a càrrec dels missioners diocesans de Casa Missió. Amb tot, també en van convocar religiosos de diverses comunitats. A tall d'exemple tenim els pares paüls (Beuda, desembre de 1941), els ja esmentats jesuïtes (Lloret de Mar, novembre 1942), els pares Claretians (Salt, febrer 1944; Figueres, març 1961) o bé els pares cordimarians (Salt, març 1961).

Casa Missió va ser fundada pel pare Joan Planas i Congost (Navata, 27 novembre 1810 - Girona, 4 abril 1886). Era un frare dominic exclaustat des de l'any 1835, data de la desamortització de Mendizábal. D'entre altres, va ser director del periòdic *El Norte* (any 1869), provincial de l'orde dels dominics a l'Estat espanyol, i fundador, el 1856, del *Butlletí* oficial del Bisbat

¹¹⁰ Aquesta declaració del papa Pius XI es troba a la pàgina web oficial dels pares claretians (<http://www.claretians.org> en l'apartat dedicat a la biografia d'Antoni Maria Claret). Consulta efectuada el 3 de desembre de 2006

¹¹¹ Institució fundada pel sacerdot Eudald Serra el 1916.

de Girona -del que en seria director durant el primer any-, autor de com a mínim 15 llibres, i diputat a les Corts espanyoles¹¹².

El contacte sovint del pare Planas amb les persones del carrer el va convèncer de la necessitat d'una predicació popular i de confessors. L'1 de juliol de 1851 es reuní amb altres capellans a casa seva -situada al carrer Escola Pia de Girona- i fundaren la "Companyia del lector Pare Planas". L'1 de maig de 1858 s'aprova el primer reglament del que seria el "Colegio de Misioneros del Obispado de Gerona" amb vuit sacerdots i la comunitat es traslladaria a Banyoles. El nou edifici, una restauració de l'antic monestir benedictí, passaria anomenar-se Casa Missió i seria inaugurat l'any 1867.

- La predicació dels missioners de Casa Missió. La Santa Missió

La predicació era la feina bàsica dels membres de Casa Missió. Per això, es requerien en els predicadors, unes determinades condicions físiques en aquells temps que no hi havia altaveus. Havien de fer-se sentir bé, vocalitzant i canviant el to de veu. Per aquest motiu els qui volien entrar a la Casa Missió havien de subjectar-se a una prova. La predicació era de caràcter moral a la recerca de la conversió¹¹³.

Quan s'acostava una època concreta de l'Any Litúrgic (Advent, Nadal, Quaresma ...), molts rectors de parròquies contractaven els missioners de Casa Missió perquè hi fessin les seves prèdiques. També per dates o temps especials, com el maig (Mes de Maria) o el dia de la festa patronal del poble.

Les missions populars, o Santa Missió, a diferència de qualsevol altra predicació que realitzaven, es convocaven generalment des de la tardor fins el mes de maig. Durava, entre deu i quinze dies. S'iniciava un dimecres i finalitzava el diumenge de la següent setmana. Comptaven generalment amb dos missioners. Si la població tenia un nombre d'habitants ja gran, la xifra pujava a quatre ó cinc. També per les dates de Nadal es celebraven missions populars, després del 25 de desembre fins el diumenge després de reis.

Es tancaven comerços i bars (*Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 15 maig 1947: 102): "Es muy de alabar el cierre completo y voluntario de cafés, tabernas y barberías durante los actos misionales, así como la suspensión de espectáculos en ambos días festivos" (De la missió a Jafre).

El merchandising que generaven era considerable. La de Parlavà convocada el Nadal de 1929 "fue anunciada con unos carteles apropiados que se pusieron en las tiendas, mesones y lugares públicos, y durante ella se repartieron unas 4.300 hojas de propaganda, más de 2.000 libritos de *Bona Llevor*, y unas 600 medallas y crucifijos: todo en gran parte sufragado por el «Apostolat de Missions y Exercicis» de Barcelona" (*Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*).

¹¹² Per conèixer més dades del pare Planas, podeu consultar Jaume Marquès Casanovas. «El P. Planas i la Casa Missió». *Butlletí de l'Església de Girona*, juliol-agost 1986, pp. 396-406. Girona.

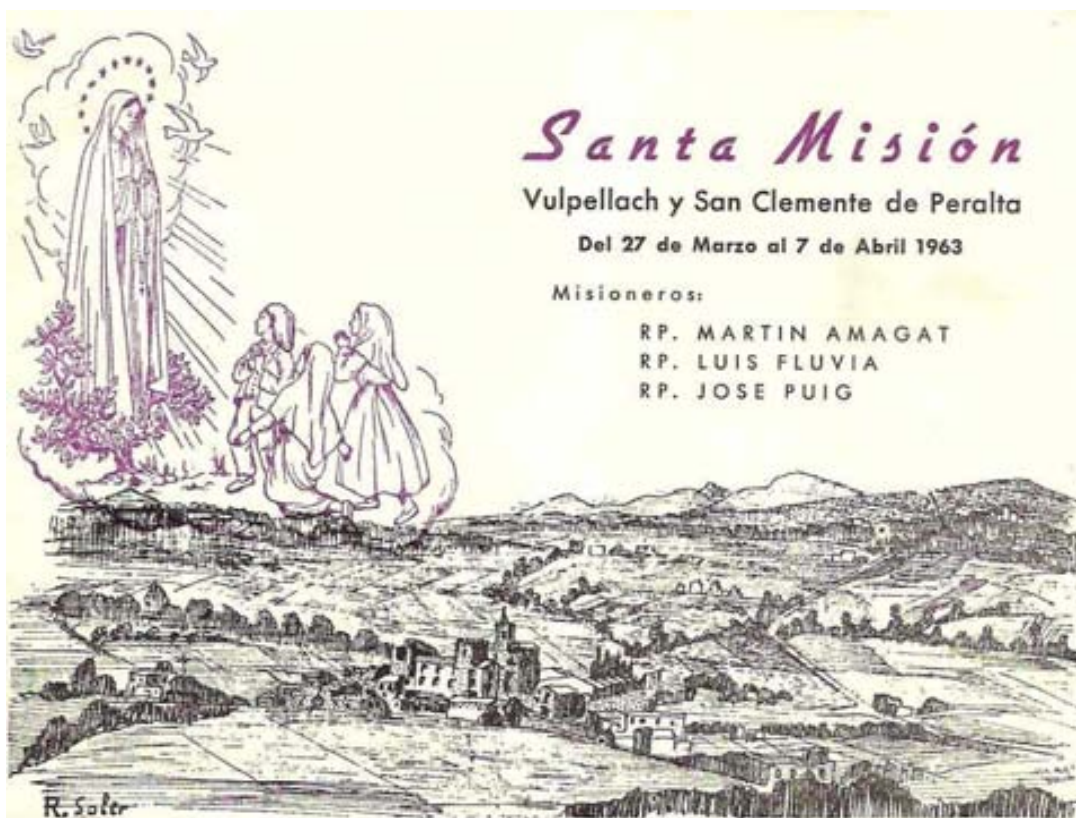
¹¹³ Més dades sobre la Casa Missió i les prèdiques dels missioners en l'article de Mn. Andreu Soler Soley. «La Casa Missió de Banyoles». *Butlletí de l'Església de Girona*, maig 2005, pp. 394-395. Girona.

Record de la Missió de Sors (febrer 1959)

Un altre exemple el tenim a la de Santa Coloma de Farners del 28 de gener al 9 de febrer de 1931 (*Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 29 abril 1931:199-200):

“Se repartieron 14.000 hojas de propaganda, 3.000 recordatorios, y se entregó a cada una de las familias de la parroquia un ejemplar de la *Vida de Ntro. Sr. Jesucristo*, escrita en catalán por el Rdo Cayetano Soler. Como recuerdo de la Misión fue bendecida y erigida una monumental Cruz de hierro ofrecida por una piadosa familia, apareciendo emplazada en la carretera de Anglès, frente al Patronato parroquial”.

Programa de la Santa Missió de Vulpellac (març-abril 1963)

Les missions populars tot i celebrar-se en una població, tenien també el caràcter de comarcal. No ha d'estranyar, per tant, llegir que en una processó a Cornellà de Terri hi assistissin 7.000 persones (*Butlletí de l'Església de Girona*, 15 abril 1943: 108).

També es concedien indulgències¹¹⁴.

- Els altaveus

Els missioners de Casa Missió i amb la intenció d'arribar a quanta més gent millor van instal·lar potents altaveus a la majoria de poblacions. Hi ha referències d'una instal·lació l'abril de 1947 a Jafre (*Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 15 maig 1947: 102):

"Durante todos los días funcionó una instalación de micrófonos y correspondientes altavoces. Uno de estos, colocado en la terraza del campanario gracias al cual los sermones y cánticos eran escuchados por los enfermos desde su cama, abierta la ventana, por los guardianes indispensables de las casas, incluso de campo, situadas a media hora de distancia y hasta por los contadísimos sordos voluntarios. Los cánticos del Coro Parroquial ante el micrófono del templo eran coreados por la gente de los pueblos vecinos en su ida y vuelta y por los asistentes a la Procesión".

¹¹⁴ Significat en el *Nomenclàtor*.

La instal·lació d'altaveus a la Santa Missió va ser freqüent pocs anys després, segons les fonts aportades per l'aleshores missioner de Casa Missió Mn. Joan Marquès i Suriñach¹¹⁵ (Cruïlles, Baix Empordà, 1928), que creu que no van tenir el seu punt àlgid fins els anys 1953-1954.

Quan la Missió es va celebrar la Setmana Santa de 1955 a la ciutat de Girona, els organitzadors no van dubtar en instal·lar-los a dalt del campanar de la Catedral "que se oían desde toda la ciudad. Desde allí se anunciaba por la mañana el Rosario de la Aurora, y al toque de la oración se difundían cánticos misionales" (*Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 15 març 1955: 58-60). També se'n feia ressò el diari local *Los Sitios* (4 març 1955: 2). Afirmava que els càntics eren "entonados por la Schola Cantorum del Seminario Conciliar y grabados en cinta magnetofónica" i que eren "una y otra vez retransmitidos por el potente servicio de altavoces que los hace resonar hasta el último confin de la urbe".

Per regla general es posaven quatre altaveus, dos a cada costat del campanar. Cada un tenia 20 wats: "Los potentes altavoces instalados en la torre del campanario hicieron llegar la voz de los misioneros a los que viven en casas de campo y en grupos de casas situadas fuera del casco urbano". (De la missió celebrada a Blanes. *Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 15 novembre 1961: 282).

Tot i la potència dels altaveus (en alguns casos 80 wats, 20 wats a cada un dels quatre altaveus), no hi van haver queixes: "La gent estava molt contenta en general, sobretot quan vam introduir *l'emissió de la simpatia*, perquè va cridar l'atenció de moltes persones", explica Marquès. El propi mossèn la va impulsar per primera vegada el 1954. Es presentava cada dia al migdia i consistia en fer participar els infants del poble: "passaven els nens davant del micròfon i recitaven un poema, cantaven una cançó, saludaven els pares, i això va despertar molt d'interès".

- La programació

La programació que s'oferia pels altaveus era com si sortís per ràdio. Era el primer pas del que seria després la ràdio de la missió. Cada dia i ja de bon matí, retransmetia la *missa* que solia ser cap a les 7.30. Després es tancava i es tornava a obrir a les 11 per oferir una *Missió Infantil* que consistia en prèdiques adreçades als més menuts del poble. A continuació hi havia la *Missió de la Simpatia*, i en acabar, a la 1 del migdia, s'oferia el *Guió Radiofònic*. Era una mena de magazine amb entrevistes a persones del poble, temes relacionats amb el catecisme i amb el dogma. Durava una hora i es tornava a tancar.

Per la tarda es tornava a obrir cap a les 5 aproximadament, amb una emissió adreçada als malalts. Hi havia xerrades doctrinals, entrevistes ... Durava una hora i després, a excepció d'alguns casos, es tancaven els altaveus i es tornaven a obrir al vespre, normalment a les 7 o a les 8 per oferir un acte

¹¹⁵ Les declaracions de Mn. Joan Marquès i de Mn. Pere Bach van ser efectuades en una xerrada mantinguda el 12 de juliol de 2006 a Casa Missió de Banyoles. Mn. Joan Marquès va ser missioner de Casa Missió des de l'any 1952 fins el 1966. Actualment és rector de parròquia. Mn. Pere Bach continua essent membre de Casa Missió.

missional. Consistia en el r s del rosari, el punt doctrinal i un sermó. El punt doctrinal era un diàleg entre dos missioners sobre els manaments de la Llei de Déu. Un preguntava, posava objeccions i l'altre responia. Es tractava de fer un diàleg am : "Hi havia missioners que tenien molta sal en fer les preguntes i les respostes. Els fidels s'ho passaven molt bé, perquè al mateix temps que escoltaven una doctrina solien riure". Tant el punt doctrinal com el sermó duraven mitja hora cada un.

Tots els actes missionals eren retransmesos pels altaveus a excepció de les conferències nocturnes que s'organitzaven després del sermó.

Aquesta programació s'alterava els dissabtes i diumenges, però es mantenia inalterable els dies de cada dia, des del dimecres que començava fins el diumenge de la setmana següent; per tant deu dies.

L'emissora de ràdio. *La ràdio de la missió*

La instal·lació dels altaveus va venir completada amb una emissora de ràdio que retransmetia els actes. La primera emissió radiof nica amb motiu d'una Santa Missió la tenim documentada l'any 1955, celebrada a la ciutat de Girona. Ara bé, no va ser aquesta la primera ràdio nascuda expressament a la diòcesi de Girona per a un acte devocional. Els dies 1,2 i 3 d'abril de 1951, arran d'uns actes dedicats a una imatge de la Mare de D u de Fàtima que pelegrinava per diferents indrets de la diòcesi, va funcionar a Llagostera una emissora per ona curta per retransmetre tots els actes (*Los Sitios*, 31 març 1951: 6). Emetia al migdia i al vespre.

En la missió de Girona del 1955, l'emissora era coneguda com "Emisora Santa Misión" i va emetre per ona mitjana en els 940 Khz¹¹⁶ (*Los Sitios*, 24 febrer 1955: 2). Aquesta però, no va ser convocada exclusivament pels missioners de Casa Missió, sinó per diferents ordes religioses com els dominics, els jesuïtes, els claretians i un missioner de Casa Missió com va ser Mn. Jordi Carrera. Va començar el 23 de febrer i va finalitzar el 6 de març. Es llegeix en el *Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona* (15 març 1955: 60) que "la radio fue un poderoso elemento auxiliar para el perfecto desarrollo de la Misión principalmente en los actos dedicados a los enfermos".

Els organitzadors demanaven a través de *Los Sitios* (6 març 1955:2) que "los fieles cuyos domicilios est n situados en el trayecto que recorrer  la procesi  eucarística de conclusi  de la Santa Misión, coloquen sus aparatos de radio en las ventanas y balcones y sintonicen con la Emisora «Santa Misión», que emitirá, a partir de las 3.30 de la tarde, [...] desde la cual serán dirigidos todos los cantos de la Procesi ". Una iniciativa que va tenir èxit: "Esta fue una innovació digna de tenerse en cuenta, ya que de esta forma la procesi  en masa, en la que formaban cerca de diez mil personas, cantaban al unísono las alabanzas al Señor y a la Santísima Virgen" (*Los Sitios*, 8 març 1955: 2).

¹¹⁶ El diari *Los Sitios* escriu que l'emissora es pot sintonitzar en "Onda normal de 319 m. equivalente a 490 kilociclos ". Es tracta d'un error tipogràfic que es va anar repetint la resta de dies, ja que 319 metres equivalen a 940 khz i no a 490 Khz. (Consulta efectuada a Alexandre Teixidor, tècnic de Ràdio Nacional d'Espanya a Girona, el desembre de 2006).

El triomf d'aquella primera "ràdio de la missió" com a suport dels actes que es portaven a terme va animar als missioners de Casa Missió a utilitzar la ràdio. Ho feren a finals dels anys 50 i va tenir una durada aproximada d'uns deu anys. Ja es coneixen emissions documentades de la ràdio promoguda des de Casa Missió el 1958 a Vilanna. Aquelles primeres emissions es van realitzar per ona curta.

La part tècnica es va encomanar tot primer a Pere Guitart (Galliners, Pla de l'Estany, 1932), el mateix que instal·lava els altaveus. Però l'emissió per aquesta banda va durar poc, perquè ràpidament es va optar per passar a l'ona mitjana: "D'aquesta manera guanyàvem en qualitat de so i era més fàcil sintonitzar-la", assegura Mn. Joan Marquès. Guitart recordava¹¹⁷ haver fet unes cinc o sis emissions. Pels programes que s'han pogut obtenir per dur a terme aquesta investigació, consten tres missions amb ona curta: les de Vilanna (1958) i Sors (1959) i probablement també la de Sant Jordi Desvalls (1959)¹¹⁸.

Després, tant l'emissora com la megafonia va ser encomanada a Josep Figueras¹¹⁹ (Vulpellac, Baix Empordà, 1921), que també es va fer càrrec dels altaveus. Ell mateix explicava que aquella emissora d'ona mitjana era senzilla. Es partia d'una vàlvula oscil·ladora en la que es fixava la freqüència que es volia sortir a l'èter. Al ser un oscil·lador variable, podien escollir la posició a ocupar en el dial, procurant sempre de trobar un lloc de la banda el més net possible. El senyal de l'oscil·lador l'amplificaven amb unes vàlvules que donaven fins a 10 wats de potència que eren els que s'enviaven a una antena tipus *marconi*.

L'antena de la ràdio consistia en un fil penjat entre el teulat de dos edificis. Normalment entre el temple parroquial i una casa del voltant, o bé des del campanar de l'església fins a una punta del mateix edifici. Tenia una allargada aproximada de 84 metres.

El mateix Josep Figueras era l'encarregat de muntar els equips de baixa freqüència. L'estudi era normalment a la rectoria i consistia habitualment de dos o tres micròfons, dos tocadiscs, una platina de cassette i si calia un magnetòfon. A vegades, també s'havia muntat un altre estudi de reforç en el mateix temple parroquial.

- El nom

L'emissora també tenia en molts casos un nom que anava relacionat amb el del poble, del patró o patrona de la població o simplement amb la Mare de Déu. Aquestes emissores, a excepció de la primera, van funcionar en missions organitzades per Casa Missió¹²⁰:

¹¹⁷ Conversa telefònica mantinguda el 20 de desembre de 2006.

¹¹⁸ Els programes promocionals de la Santa Missió de Vilanna i Sors esmenten que l'emissora emetrà per ona curta. La de Sant Jordi Desvalls no ho diu, però m'inclino a creure que també hi va emetre, ja que va coincidir en els mateixos dies.

¹¹⁹ Totes les dades tècniques del que va ser aquesta emissora i dels altaveus van ser facilitades per Josep Figueras en conversa telefònica mantinguda el 19 d'octubre de 2005.

¹²⁰ Les dades dels noms de les emissores i de les seves freqüències han estat extretes dels programes promocionals que es repartien. La de la Cellera de Ter ha estat possible gràcies a

Emisora Santa Misi3n (Girona 1955)
R3dio F3tima (Vilanna, missi3 de Nadal 1958)
R3dio Sant Jordi (Sant Jordi Desvalls 1959)
Sempre Verge Maria (Sors 1959)
R3dio Nostra Senyora del Remei (Angl3s 1959)
R3dio Sant Juli3 (Sant Juli3 de Ramis 1960)
R3dio Camallera (Camallera 1960)

Quan no portava un nom concret, era coneguda com a "emissora" o "r3dio diocesana", "emissora missional" o simplement com a "emissora de la missi3":

La Celler de Ter: 1957
Lloret de Mar, Mediny3, Porqueres, Sant Llorenç de la Muga: 1961
Santa Susanna: 1962
Vulpellac: 1963
Ullastret: 1966
Viladamat: 1967
Caldes de Malavella: 1973

Els pares missioners eren tamb3 els encarregats de les emissions radiof3niques que comptaven amb la col·laboraci3 del rector.

La m3sica que es posava era cl3ssica. Es va retransmetre sempre en catal3. En aquelles poblacions que hi havia emigraci3 d'altres punts de l'Estat (Andalusia, Extremadura ...) es feia biling3e. Eren pocs casos.

Els guions es preparaven al llarg del dia o b3 s'improvisaven.

L'estudi estava instal·lat a les depend3ncies de la rectoria o a dins mateix del temple.

A quasi totes les missions hi havia emissora de r3dio. Explica Mn. Marqu3s que la decisi3 era del rector: "Quan ens venia a contractar una missi3, li deman3vem si volia l'emissora. Nosaltres 3rem partidaris que n'hi hagu3s perquè s'aprofitava m3s el treball. Per3 tamb3 suposava una despesa econ3mica que no sempre estava disposat a sufragar-la". La despesa d'una missi3 anava a compte de la pr3pia parr3quia. Els diners sortien dels propis fons parroquials, dels diners que es recollien per a tal fi i per benefactors. Si no es podia pagar el cost de l'emissora, aleshores s'emetia nom3s per altaveus.

- Pot3ncia i freq3ncies

El radi de penetraci3 amb una qualitat de so perfecte era d'uns 20 quil3metres, "ara b3, tamb3 pot ser que en determinades zones s'escamp3s m3s el radi i s'escolt3s de molt m3s lluny", puntualitza Mn. Marqu3s. Se sap pel *Bolet3n Oficial Eclesi3stico del Obispado de Gerona* (15 març 1960: 68)

Los Sitios (2 febrer 1957: 8) i les de Ullastret i Viladamat del *Full Parroquial*: 18 de desembre de 1966 i 8 gener de 1967.

que Ràdio Sant Julià va ser “una potente emisora” que “retransmitia todos los actos, escuchados con avidez, hasta entre los pueblos vecinos que se aprovecharon así de las enseñanzas ...”.

Els 10 wats de potència era una xifra suficient perquè se sentís en el poble on es desenvolupava la missió i a les poblacions veïnes, però sorprenent quan llegim (*Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 15 juliol 1961: 169) que en la celebrada a Borrassà l'abril de 1961 es va sentir a Perpinyà i a Barcelona:

“Gracias a la potente emisora, perfectamente oída desde Perpignan y Barcelona, y aún, según referencias autorizadas, de regiones más lejanas, ha sido seguida con gran interés por multitud de pueblos de la Diócesis, que oían perfectamente las transmisiones; resultando así una Misión de gran proyecto espiritual en la parroquia y también en la comarca”.

Mn. Josep Maria Fàbrega, en un sermó pronunciat a Caldes de Malavella el 1983 amb motiu dels deu anys d'haver-s'hi celebrat la missió, explicava que “molts eren els que, des de casa seva, moltes vegades durant el treball amb el bestiar, escoltaven a través dels transistors l'Emissora Missionera. Vam saber que des de Girona, Banyoles, Celrà, Flaçà, la Bisbal, Blanes, etc. Podien seguir perfectament els actes missionals”.

Es pot imaginar doncs, que en algunes ocasions, la potència era molt més gran que la dels 10 wats.

Aquí tenim exemples d'algunes de les freqüències d'aquestes emissores:

Emisora Santa Misión (Girona): 940 khz (OM)
Ràdio Fàtima (Vilanna): 40 khz (OC)
Ràdio Sempre Verge Maria (Sors): 40 khz (OC)
Ràdio Nostra Senyora del Remei (Anglès): 850 khz (OM)
Ràdio Sant Julià: 900 khz (OM)
Ràdio Camallera: 1200 khz (OM)

Per si hi havia dubtes d'on sintonitzar-la, en el programa de la missió celebrada a Vilanna s'indicava que Ràdio Fàtima “retransmetrà per onda curta de 40 metres, i es trobarà entre Ràdio Andorra i Radio Madrid i es podrà sentir en un radi de 10 km”. La Ràdio Missionera de Porqueres, segons anunciava també el seu programa, emetria per “Onda normal entre E.AJ. 1 de Barcelona i Ràdio Saragossa”.

Els mateixos organitzadors de la missió facilitaven transistors a aquelles persones que no en tenien. Llegim en el programa de la missió mariana celebrada a Anglès el mes de setembre de 1959: “Los que estén impedidos, por enfermedad, de acudir a los actos marianos y no posean aparato de radio, avisen cuanto antes a fin de facilitarles uno”.

A Lloret de Mar els missioners de Casa Missió la van celebrar el desembre de 1961. El corresponal d'aquesta població de *Los Sitios* (10 desembre 1961: 9) escrivia:

“La radio diocesana da un mayor atractivo y eficacia a estas jornadas misionales, permitiendo su audición desde los hogares de Lloret y de un amplio sector de los obispados de Gerona y de Barcelona. Las emisiones se desarrollan de acuerdo con interesantes y amenos guiones, siendo muy celebrada la predicación para enfermos imposibilitados, la emisión de la simpatía para niños, las entrevistas con personas representativas de la villa, etc.”

A Sarrià de Ter la missió que s’hi va portar a terme el març de 1963 va comptar amb dues emissores (*Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 15 juny 1963: 149): “Contribuyeron en gran manera a la difusión de los actos misionales las dos emisoras colocadas en las dos iglesias parroquiales y los potentes altavoces en sus campanarios, participando así todo el público de los mismos (...)”.

Quan no hi havia l’emissora de la missió, es comptava amb la col·laboració d’alguna ràdio local ja existent que retransmetia part dels actes. Per exemple, Ràdio Olot en la que es va convocar l’octubre de 1955 (*Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 15 gener 1956: 30) i La Voz de la Costa Brava de Palamós, en la de novembre de 1961¹²¹.

També s’havia donat el cas que, tot i existir la ràdio de la missió, l’emissora local de la població retransmetés algun acte. És l’exemple, a Girona, de Radio España de Gerona el febrer-març de 1955 (*Los Sitios*, 25 febrer 1955: 2) i, a Blanes, de Ràdio Blanes l’octubre de 1961 (*Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 15 novembre 1961: 282).

En algun cas, l’emissora es va instal·lar dies abans de celebrar-se la missió. A Sant Mori l’abril de 1961 (*Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 15 maig 1961: 115) o la ja mencionada de Lloret de Mar el 1961, els equips de la qual “desarrollaron una eficiente campaña pro Misión, durante los días que precedieron la primera jornada, con programas de escogido sabor local [...]” (*Los Sitios*, 10 desembre 1961: 9).

Tant Mn. Joan Marquès com Mn. Pere Bach i Fernando (Banyoles 1931), reconeixen que mai van demanar permís a l’estat per muntar l’emissora: “ja sabíem que érem il·legals. Hi havia la Guàrdia Civil que seguia tots els actes que fèiem. No vam tenir mai queixa de la Guàrdia Civil, fora d’una vegada que un nen va explicar un acudit sobre en Franco. Al cap de poca estona van venir els guàrdies a queixar-se, però no va passar res i l’emissora no es va tancar. No ens posàvem amb política, només parlàvem de religió”.

- Les “altres” missions populars

Com s’ha dit al principi, els missioners de Casa Missió no eren els únics, per bé que si els majoritaris, que convocaven missions populars. La de Salt del febrer de 1961 se’n van fer càrrec els pares Cordimarians i el missioner de Casa Missió Mn. Jordi Carrera. Sabem que tots els actes es podien escoltar per la Ràdio Diocesana i que “al mediodía es retransmitido un diario de sobremesa informando sobre la marcha de la misión; diario que es la delicia de los saltenses” (*Los Sitios*, 16 febrer 1961: 6).

¹²¹ Es llegeix a la contraportada del programa que es va publicar: “El Guión Radiofónico de sobremesa y el Acto General, serán retransmitidos por la Emisora Local «La Voz de la Costa Brava»”.

A Figueres, el març de 1961, van ser confiada als pares Missioners del Cor de Maria i també va comptar amb una emissora (*Los Sitios*, 14 març 1961: 8).

També l'any 1951 una imatge de la Mare de Déu de Fàtima va pelegrinar per la diòcesi. Ja hem vist abans que una emissora instal·lada a Llagostera va narrar els actes que en aquest població s'havien organitzat.

La fi de les missions populars

Des de l'any 1940, data de la primera missió documentada després de la Guerra Civil, fins el 1967 hi ha comptabilitzades 202 missions populars organitzades per Casa Missió¹²².

De les últimes, cal tenir en compte les de Caldes de Malavella (1973) i la Vall d'en Bas (1987). Ambdues amb emissora missional. En la de la Vall d'en Bas, se sap que "cada dia es feia un resum de l'acte missional del dia abans. També hi havia un diàleg amb algú de la Vall i es contestaven les preguntes que es feien per escrit" (*Butlletí de l'Església de Girona*, maig 1987: 334).

És notòria la davallada de les missions populars un cop acabat el Concili Vaticà II, celebrat entre els anys 1962 i 1965. Explica Mn. Joan Marquès que: "les Missions populars dirigides per la Casa Missió van experimentar també la crisi que va afectar l'Església en general després del Concili. Es va creure que les Missions tradicionals no responien a les necessitats dels temps, i es van assajar nous models amb més o menys èxit pastoral. La particularitat del nou estil va consistir, principalment, en una preparació profunda de les parròquies durant els mesos anteriors, donar a la predicació una dimensió comarcal i fer ressaltar els actes a grups homogenis, com els dedicats als adolescents, als joves, als matrimonis, etc. No obstant, això no va donar una nova embranzida a la celebració de Missions populars, sinó que el seu nombre va continuar disminuint d'una manera progressiva".

L'any 2008, els missioners a Casa Missió n'eren cinc, que es dedicaven a diferents tasques pastorals a parròquies principalment del Pla de l'Estany. Mn. Pere Bach afirma "que havíem arribat a ser 18 missioners a la casa".

La darrera missió popular a la diòcesi de Girona va ser el mes de novembre de l'any 2000 a Palafrugell, organitzada per la pròpia Parròquia. Va portar per nom "Missió-jubileu". Es va desenvolupar en el temple parroquial i en 40 cases de fidels. No hi va haver emissora missional. Amb tot, l'emissora local (Ràdio Palafrugell) va dedicar dues entrevistes a parlar-ne i se'n feia ressò a l'apartat d'agenda.

El Concili Provincial Tarraconense celebrat el 1995, recomana en la seva resolució nº15 "les missions populars -degudament actualitzades-, les jornades i els cursets de formació cristiana, i els exercicis espirituals de molta tradició i fruit en el nostre poble".

¹²² Tinc tot el llistat de les missions celebrades després de la Guerra Civil. Facilitat per la pròpia Casa Missió de Banyoles.

La Bisbal 26 de diciembre de 1961

Parroquia de Medià

Por el alquiler de un equipo microfónico completo con motivo de la Santa Misión.

Total 5330 Ptas.

Recibidas

Laci Figueras

PARROQUIA DE MEDINA

Por el alquiler de la emisora	2000 Ptas.
Por el alquiler de un equipo modulador extra	1200 ..
Por el alquiler de un amplificador con tres altavoces al campanario	1300 ..
Alquiler de una columna sonora y 2 altavoces individuales	300 ..
Alquiler de un tocadiscos	200 ..
Transporte aparatos de ida y vuelta	330 ..
	<hr/>
Total	5330 Ptas.

26-12-61

Aquestes són dues fulles d'una factura expedida per l'empresa Figueras que corresponen al lloguer d'un equip de ràdio amb motiu de la Santa Missió celebrada a Medinyà l'any 1961.

Capítol 8

8. INTERNET

8.1 L'ESGLÉSIA INSTITUCIONAL I INTERNET

Segons la tercera onada del 2008 (octubre-novembre) de l'EGM¹²³, un 46,8 % des espanyols són usuaris d'Internet (l'any 1998 n'hi havia un 4,6 %). Catalunya ocupa el tercer lloc de l'Estat amb un 51,8 % després de Madrid (54,6 %), i Balears (54,5 %). Catalunya ha perdut empenta en comparació amb altres anys, per exemple, el 2002 era la primera empatada amb el País Basc.

El Vaticà va obrir un web¹²⁴ l'any 1995 quan es va començar a popularitzar aquesta nova tecnologia a Europa. El Bisbat de Girona el té des de finals de 1996 (el primer Bisbat de Catalunya en tenir-ne), la Conferència Episcopal Espanyola des del 1997 i la Conferència Episcopal Tarraconense des de 2002.

La xarxa està farcida de paraules relacionades amb la religió, i en aquest cas del catolicisme. En la taula de la plana següent es veuran exemples de referències de les paraules que s'han cercat¹²⁵.

¹²³ Es pot consultar a <http://www.aimc.es> i a <http://www.aui.es>

¹²⁴ En aquesta tesi s'utilitzarà sempre la paraula en masculí. Consulteu el raonament en el *Nomenclàtor*. Veure "Web".

¹²⁵ Per a les paraules en castellà es va marcar l'opció "páginas en español". Per a les catalanes es va anar a l'adreça catalana de Google (<http://www.google.es/ca>) i es va escollir l'opció "pàgines en català". D'aquesta manera, es pot saber amb més exactitud els documents webs que tenen aquestes referències, que no pas si es marca directament "a la web" o a "a tota la xarxa". Per a les paraules en anglès es va anar a l'opció en anglès del buscador.

Nom	2008 ¹²⁶	2005 ¹²⁷
God	480.000.000	118.000.000
Religion (en anglès) ¹²⁸	293.000.000	134.000.000
Church	288.000.000	78.700.000
Catholic	80.900.000	38.500.000
Jesus Christ	34.400.000	6.000.000
Dios ¹²⁹	30.700.000	3.030.000
Iglesia	14.500.000	2.730.000
Religión	9.050.000	1.530.000
Virgin Mary	5.870.000	1.030.000
John Paul II	4.960.000	4.350.000
Jesucristo	2.650.000	1.200.000
Benedicto XVI	2.430.000	768.000 ¹³⁰
Església	2.130.000	98.600
Déu	2.030.000	-
Virgen María	765.000	234.000
Religió	970.000	72.600
Mare de Déu	565.000	38.700
Jesucrist	138.000	7.580
Benet XVI	110.000	-

Els creients catòlics també s'han fet seu aquest nou mitjà de comunicació, ja sigui amb el mail, webs, fòrums i altres opcions que dona la xarxa. Fins i tot, han creat emoticones:

0:-)	Sant o àngel
+:-)	Capellà, religiós, monjo
+<:-)	El Papa
*<:-)	Santa Claus

El propi sant Pare, Joseph Ratzinger, té un mail on tothom s'hi pot adreçar: benedictoxvi@vatican.va.

L'any 2008, dels 204 capellans diocesans incardinats a la diòcesi de Girona, 99 tenen correu electrònic. Representa un 48,52 %.

Dels 46 instituts de vida religiosa presents la diòcesi, en tenen 39 (independentment de les comunitats)¹³¹ el que representa un 84,78 %.

¹²⁶ Paraules cercades el 30 de desembre de 2008.

¹²⁷ Dades extretes d'un treball oral per a l'assignatura *El pensament en ciències comunicatives a Europa* del professor Dr. Manuel Parés i Maicas. Doctorat en Periodisme i Ciències de la Comunicació (Curs 2004/05). Universitat Autònoma de Barcelona.

¹²⁸ S'ha de tenir en compte que el buscador també marca com a "religion" informació del grup musical Bad Religion.

¹²⁹ Google inclou els documents que tracten sobre el conjunt musical "Vaya con Dios".

¹³⁰ Com a Joseph Ratzinger, escollit Papa el 19 abril de 2005. Tot i que la recerca es va fer el maig d'aquell mateix any (un mes després de ser escollit Papa), es va preferir buscar-lo pel nom de baptisme perquè sortien més referències.

¹³¹ Els comptabilitzen els instituts de vida religiosa com a tals, no les comunitats que tenen repartides a la diòcesi. És a dir, les Carmelites de la Caritat Vedruna, com a institut religiós tenen correu electrònic. Disposen de 9 comunitats a la diòcesi de Girona, però no en totes 9

8.1.1 ELS DOCUMENTS DE L'ESGLÉSIA INSTITUCIONAL SOBRE INTERNET

8.1.1.2 Primeres passes (1990-2001)

El Vaticà va tardar en redactar un document oficial sobre Internet, no ho va fer fins el 2002; però en canvi, sí que va reaccionar aviat en escriure un document oficial sobre les noves tecnologies sota el títol d'*El desafiament de l'era computadora*. Va ser l'any 1990. Es tractava del missatge del sant Pare amb motiu de la XXIV Jornada Mundial de les Comunicacions Socials. Aleshores, Joan Pau II afirmava que en la nova cultura de les computadores, l'Església pot informar amb major rapidesa al món sobre el seu credo i explicar les raons de la seva postura sobre tots els problemes o esdeveniments. Animava a aprofitar-se d'aquesta nova tecnologia per evangelitzar a la societat i en especial als joves.

També el 1990, els bisbes de la Comissió de Mitjans de Comunicació Social de la Conferència Episcopal Espanyola, publicaven amb motiu de la Jornada Mundial de les Comunicacions, un missatge sota el títol *Les noves tècniques informàtiques al servei de l'home i de l'evangeli* (Serrano, 2000: 123). Amb idèntica forma que el sant Pare, els prelats manifestaven que "si volem que el progrés no es realitzi lluny de les exigències ètiques sinó respectant la naturalesa i servint al bé de la humanitat, els creients no podem quedar al marge de la nova cultura, que certament, quedaria modelada, en bona part, per les noves tècniques de la informació". Convidaven a usar-les perquè no són hostils a l'home ni a la fe i que "ben utilitzades, poden aportar molts beneficis".

La paraula "Internet" encara no hi surt, i és que quan es van redactar aquests textos l'any 1990, s'entenia com a noves tecnologies la informàtica i el computador (avui conegut com a ordinador), el telefax o bé el videotext. Com se sap, l'expansió d'Internet agafaria volada cap a meitat dels anys 90, pels volts del 1993-1994.

L'Església Espanyola comença a prendre's seriosament Internet el 1997. El Pla Pastoral de la Comissió Episcopal de Mitjans de Comunicació per al trienni 1997-2000 (Comisión Episcopal de Medios de Comunicación Social, 1997) té en el seu sisè objectiu l'obertura als nous camins informatius. En el punt 18 es llegeix: "Es prestarà atenció especial a les possibilitats informatives que ofereixen les noves vies de la comunicació cibernètica, principalment via Internet" i a continuació afegeix: "un comitè tècnic, designat per la Comissió, ajudarà a la gradual incorporació de la Conferència Episcopal Espanyola en aquests nous camins i en l'elaboració dels hipertextos".

També el Pla Pastoral de Secretariat Interdiocesà de Mitjans de Comunicació Social (SIMCOS) de la Conferència Episcopal Tarraconense del

disposen de correu electrònic. Les dades, tant dels instituts religiosos com les dels capellans, han estat estretes de la *Guia de l'Església 2009*. S'han tingut en compte també els correus electrònics que un servidor sap i que a la Guia no hi consten. Hi ha capellans, per exemple, que tenen correu electrònic però que no volen que surti a la Guia.

trienni 1997-2000¹³², demanava prestar atenció a les noves tecnologies Internet i la creació d'un web de l'Església de Catalunya.

Un editorial conjunt dels fulls parroquials catalans publicat el 22 de febrer de 1998, ja preveia que "Internet és un nou àmbit pastoral". Tot i beneir aquesta nova realitat d'informació, els fulls demanaven tenir formació per accedir-hi, ja que "ens demana una gran capacitat de discerniment i d'escollir". Un dels reptes que es marcaven els fulls catalans era el d'oferir recursos per orientar els catòlics que naveguessin per la xarxa.

L'any 1999 es va celebrar en el Monestir de Montserrat el Congrés dels bisbes responsables de la comunicació a Europa¹³³. S'aconsellava que abans de començar el tercer mil·lenni, totes les Esglésies catòliques dels diferents països europeus estiguessin connectades a través d'un web. Així, es podria accedir a la diòcesi que hom volgués i es podrien conèixer les notícies d'actualitat i els serveis de cada una d'elles¹³⁴.

També es va proposar que, amb l'objectiu d'evitar les diferències entre les persones "riques en informació" i les persones "pobres en informació", les parròquies i altres institucions de l'Església possibilitessin l'accés a les persones més necessitades¹³⁵. Una altra manera de lluitar contra *l'esquerda digital*.

Finalment, l'any 2002, el Vaticà es pronunciava de forma oficial sobre Internet. Per una banda, el 22 de febrer van sortir publicats dos documents signats pel Pontifici Consell per a les Comunicacions Socials: *L'Església i Internet* (Cebollada, 2005: 1122-1141) i *Ètica a Internet* (Cebollada, 2005: 1103-1122). Per l'altra, el missatge del sant Pare amb motiu de la XXXVI Jornada Mundial de les Comunicacions socials: *Internet: un nou fòrum per a la proclamació de l'evangeli* (Cebollada, 2005: 1142-1147)

8.1.1.3 *L'Església i Internet*

El document *L'Església i Internet* començava afirmant que l'Església veu els mitjans de comunicació com "un regal de Déu". Parafrasejava d'aquesta manera, el papa Pius XI qui l'any 1936 ho va escriure a l'encíclica *Vigilanti cura* (Cebollada, 2005: 68), i que després, se la va fer seva Pius XII el 1957 a la carta encíclica *Miranda prosus* (Cebollada, 2005: 255).

D'aquesta instrucció pastoral *Església i Internet* es poden extreure diferents conclusions positives:

a) L'Església se sentiria culpable davant Déu si no utilitzés aquesta nova forma de comunicació" (*Evangelii nuntiandi* 45).

¹³² Document no publicat. Facilitat pel Secretariat Interdiocesà de Mitjans de Comunicació Social (SIMCOS) de la Conferència Episcopal Tarraconense.

¹³³ Aquests congressos es convoquen cada tres o quatre anys i són organitzats pel Comitè Episcopal Europeu per al Mitjans de Comunicació (CEEM) del Consell de les Conferències Episcopals d'Europa (CCEE).

¹³⁴ Aquest web no s'ha fet mai.

¹³⁵ La Parròquia de Sant Joan Baptista de Pineda de Mar disposa de diferents voluntaris que ensenyen informàtica a persones principalment de baixos recursos econòmics.

b) S'insta a utilitzar aquesta nova tecnologia per les grans possibilitats que brinda a l'hora de difondre informació i ensenyament de caràcter religiós, superant obstacles i fronteres.

c) És un mitjà molt ric per a l'evangelització que pot servir de complement per "atraure les persones cap una experiència més plena de la vida de fe i enriquir la vida religiosa dels usuaris".

d) Destaca la importància que proporciona a l'Església la possibilitat de comunicar-se amb grups de joves, adults o ancians que viuen en zones allunyades, que estan impeditos o membres de comunitats a les quals difícilment podria arribar.

e) S'insta que els fidels l'utilitzin per manifestar als sacerdots les seves opinions "tot i que les veritats de fe no deixen espai a interpretacions arbitràries, existeix una gran àrea on poden expressar els seus punts de vista".

f) Un altre avantatge és l'educació i formació que ofereix per als seminaristes, sacerdots, religiosos i laics com mestres, pares i estudiants en programes globals d'educació.

Després d'enumerar tots aquestes aspectes positius, s'esmenten els negatius:

a) Existeixen webs "plens d'odi dedicats a difamar i atacar els grups religiosos i ètnics, alguns dels quals tenen com a punt de mira l'Església catòlica".

b) Altres espais negatius són la pornografia i la violència que hi ha en els webs. El Pontifici Consell demana l'aplicació de l'autoregulació, i quan sigui necessari "la intervenció de l'autoritat pública per establir i fer respectar alguns límits raonables a l'entorn del que es pot dir".

c) Menciona també les pàgines webs que s'autodefineixen com a catòliques. Afirmar que els grups vinculats a l'Església tenen dret a estar presents a la xarxa, així com les persones ben informades com els grups no oficials que actuen per iniciativa pròpia. El document però, assenyalava que "origina confusió, com a mínim, no distingir interpretacions doctrinals desviades, pràctiques arbitràries de devoció i postures ideològiques que s'autoqualifiquen de "catòliques", de les posicions autèntiques de l'Església". Per aquest motiu, recomana que "podria ser útil un sistema de certificació voluntària a nivell local i nacional sota la supervisió de representants del Magisteri". El Pontifici Consell no ho considera una forma de censura, sinó que es tracta "d'oferir als usuaris d'Internet una guia segura sobre el que expressa la posició autèntica de l'Església"¹³⁶.

d) El document també deixa clar que la "comunitat virtual" no ha de substituir la "comunitat parroquial" en el temple: "no existeixen els

¹³⁶ Aquesta mena d'autoidentificació catòlica mai s'ha arribat a portar a terme.

sagraments a Internet". Amb tot, s'insisteix en la importància d'Internet per a l'ensenyament i catequesi.

e) S'anima a que les universitats, col·legis i escoles catòliques ofereixin cursos per a seminaristes, sacerdots, religiosos, laics, professors, pares i estudiants. S'impartirien nocions de tecnologia, administració, ètica i política de les comunicacions destinada a les persones que es preparen per treballar professionalment en els mitjans de comunicació, o bé que ja hi estan treballant.

f) Els pares també hi tenen un apartat. Se'ls anima a estar informats per "donar exemple en les seves llars d'un ús prudent". S'aconsella que posin filtres en els ordinadors per protegir els fills de la pornografia "dels depredadors sexuals i d'altres amenaces". Es recomana que els pares i els fills discuteixin junts el que es veu i s'experimenta en el ciberespai.

g) El document considera els joves com el futur de la societat i de l'Església i que un ús correcte pot ajudar a preparar-los per a les seves responsabilitats. Creu que Internet no és només un mitjà d'entreteniment i gratificació, sinó que ha de servir com a "un instrument per realitzar un treball útil, i els joves han d'aprendre-ho a veure-ho i a usar-ho així. En el ciberespai, com en qualsevol altre lloc, poden ser cridats a anar contra corrent, exercir la contracultura i, fins i tot, sofrir".

8.1.1.4 Ètica a Internet

En aquest altre document s'afirma d'entre altres coses:

a) Internet és un poderós mitjà de comunicació, un bon instrument per a l'educació i l'enriquiment cultural, per a l'activitat comercial i la participació política, per al diàleg, la comprensió intercultural i en favor de la causa religiosa. Tot i així, "els mitjans de comunicació, que poden utilitzar-se per al bé de les persones i les comunitats, també poden usar-se per a explotar-les, manipular-les, dominar-les i portar-les a la corrupció".

b) Aquesta nova tecnologia pot ser mal usada en un món globalitzat i en el qual a Internet ja no hi ha fronteres: "La globalització pot fer créixer la riquesa i fomentar el desenvolupament, oferint avantatges com l'eficàcia i l'increment de la producció, la unitat dels pobles, i un millor servei a la família humana". Però "fins ara aquests beneficis no s'han distribuït equitativament. Algunes persones, empreses comercials i països han incrementat enormement la seva riquesa, mentre que altres han quedat endarrerits. [...] La globalització, que ha transformat profundament els sistemes econòmics, creant possibilitats de creixement inesperades, ha fet també que molts s'hagin quedat a la vora del camí: l'atur en els països més desenvolupats i la misèria en gran part dels països de l'hemisferi sud, segueixen mantenint milions de dones i homes al marge del progrés i del benestar".

c) S'anima a la utilització d'Internet per resoldre els problemes humans, promoure el desenvolupament integral de les persones i crear un món regit per la justícia, la pau i l'amor.

d) En un altre punt, es parla de les grans característiques que té el mitjà: la immediatesa, la descentralització, la interactivitat, la capacitat d'entendre il·limitadament els seus continguts, la flexibilitat, la possibilitat que qualsevol amb un equip necessari i uns coneixements mínims hi pugui accedir ... fins i tot, es considera positiva la possibilitat de l'anonimat, el poder interpretar un paper, "fantasiejar" i entrar en contacte amb els altres i poder compartir. Per contra, adverteix que tots aquests aspectes que podrien conduir a una millor comunicació, poden arribar també a un major egocentrisme. Es remarca que Internet pot unir les persones, però també separar-los "amb sospites mútues, a les persones i als grups dividits per ideologies, polítiques, possessions, raça, ètnia, diferències intergeneracionals i fins i tot religió".

e) *Ètica a Internet* fa referència a l'esquerda digital, "una forma de discriminació que separa els rics dels pobres, sobre la base de l'accés o no a la nova tecnologia de la informació". El text diu que l'Església ha de preocupar-se perquè aquesta nova tecnologia estigui a l'abast de "la humanitat sencera i no només d'una elit rica que controla la ciència, la tecnologia, la comunicació i els recursos del planeta. Es desitja una globalització que estigui al servei de tota la persona i de totes les persones".

f) Sobre la llibertat d'expressió s'afirma: "Deplorem les temptatives de les autoritats públiques de bloquejar l'accés a la informació, bé sigui a Internet o en altres mitjans de comunicació social, considerant-la amenaçadora o molesta, manipular el públic amb la propaganda i la desinformació, o impedir la legítima llibertat d'expressió i opinió". Es demana evitar la censura prèvia dels governs: "només s'hauria d'utilitzar en els casos realment extrems".

g) Es reclamen noves lleis a fi d'afrontar els delictes especials, com la difusió de virus d'ordinadors, robatoris de dades i altres similars.

h) Critica el fet que Internet és també lloc de calúmnies i de manca a la veritat en algunes democràcies, "on els polítics i els seus consellers no respecten la veritat i la lleialtat, calumniant els opositors i reduint les qüestions a dimensions insignificants".

i) S'insta a protegir la propietat intel·lectual, que la informació estigui a l'abast de com més llengües millor i que Internet pugui contribuir a la prosperitat, la pau, el creixement intel·lectual i a la comprensió mútua entre els pobles i les nacions a escala mundial.

j) Aquesta nova tecnologia pot ajudar, segons el Magisteri, a les persones d'aquest temps en la seva contínua recerca de l'autocomprensió: "Des de sempre, l'home ha volgut trobar respostes a les preguntes de: qui sóc?, d'on vinc? i on vaig?, per què existeix el mal?, què hi ha després

d'aquesta vida? L'Església no pot imposar les seves respostes, però pot i ha de proclamar al món les respostes que té; i avui, com sempre, ofereix l'única resposta totalment satisfactòria als interrogants més profunds de la vida: Jesucrist, que manifesta plenament l'home al propi home i li descobreix la grandesa de la seva vocació".

El text finalitza afirmant que Internet està dirigit per Crist: "el món dels mitjans de comunicació, incloent Internet, ha estat conduït per Crist, de manera incipient però vertadera, dins dels límits del regne de Déu i posats al servei de la paraula de Salvació".

8.1.1.5 El Congrés "Iglesia & Informática" (2003)

Tot i que d'aquest Congrés no en va sortir cap document del "Vaticà", sí que es important remarcar-lo perquè va ser promogut pel Pontifici Consell per a les Comunicacions socials i el Consell Episcopal Llatinoamericà (CELAM). Es va celebrar a Monterrey (Mèxic) del 2 al 5 d'abril del 2003. El lema fou *Cap a una xarxa humana de respostes i ajudes*. El congrés presentava ponències i taules de treball en la que hi eren convidats bisbes responsables de mitjans de comunicació, delegats de mitjans de comunicació de les diferents diòcesis mundials, i periodistes catòlics.

- El discurs de Mons. Darío Castrillón¹³⁷

Des de la consolidació d'Internet alguns membres de l'Església institucional han vist en aquest nou mitjà de comunicació el perill que l'internauta busqui la fe a la pantalla i no al temple, és a dir, que la "comunitat parroquial" pugui ser substituïda per la "comunitat virtual". Un aspecte ja assenyalat en el document *L'Església i Internet*. Aquesta preocupació la va fer palesa el cardenal Darío Castrillón Hoyos en la conferència del congrés: "Les experiències religioses possibles a Internet per la gràcia de Déu són insuficients si es troben separades de la interacció del món real amb altres persones de fe". El purpurat va anar més lluny quan va afirmar que "la mercaderia que ofereix (Internet) són religions proclamades per l'home, no per Déu".

Fins i tot, va criticar alguns webs catòlics: "han construït un catolicisme a mesura, allunyat de la Sagrada Escripura i de la Revelació, fet més d'opinions que de doctrines d'origen sobrenatural, carregades més del que és efímer i egoista que de la vertadera salvació. [...] S'arriba a fer un nou déu a la mesura dels homes i de les necessitats".

El purpurat comentà que "Internet multiplica les possibilitats d'elecció, sense importar realment si aquests déus existeixen o no. Ara, els nous déus no són de fang ni d'or, sinó de bits, més còmodes d'adorar, menys molestos, i

¹³⁷ El cardenal colombià Darío Castrillón Hoyos és bisbe des de 1971. Va ser president del Consell Episcopal Llatinoamericà (CELAM) i havia estat membre del Pontifici Consell per a les Comunicacions Socials. Actualment, és president des de l'any 2000 de la comissió Ecclesia Dei.

sempre a punt d'atendre els nostres gustos". I afegia: "Internet és un gran arxipèlag de credos, però credos sense força ni creença, on es barregen cultes, sectes, confessions, religions vertaderes, i esglésies institucionals".

Malgrat aquestes crítiques, Mons Darío va ser conscient que "Internet pot oferir magnífiques oportunitats per a l'evangelització si es fa servir amb competència", i proposava que s'utilitzés com a mitjà de suport per a la catequesi i l'evangelització.

- Les conclusions del congrés

Moltes de les conclusions ja havien estat assenyalades en els documents pontificis abans esmentats. Com a novetat es proposava:

a) Formar tècnics per a l'Església. Promoure la creació o consolidació d'Oficines d'Informàtica en l'àmbit de les Conferències Episcopals i de les Diòcesis, assignant com a mínim a una persona responsable de manera estable que tingui coneixements tècnics i eclesials. La seva formació s'ha de poder actualitzar permanentment.

b) Elaborar programes informàtics per a l'Església.

8.1.1.6 Altres dos documents d'interès

El 24 de gener de 2005, el papa Joan Pau II escriuria una carta apostòlica adreçada als responsables de les comunicacions socials titulada *Davant el ràpid desenvolupament tecnològic* (Cebollada, 2005: 1162-1175). El pontífex animava a no tenir por a les noves tecnologies, ja que està "entre les coses meravelloses que Déu ha posat a la nostra disposició per descobrir, fer servir, donar a conèixer la veritat, fins i tot la veritat sobre la nostra dignitat i el nostre destí de fills seus, hereters del Regne etern". Fixem-nos com novament Joan Pau II considera Internet un "regal de Déu". Una afirmació ja feta pel Pontifici Consell de les Comunicacions tres anys abans amb el document *L'Església i Internet* i pronunciada per primera vegada el 1936 a l'encíclica *Vigilanti Cura* de Pius XI.

Tot i que aquesta tesi té el punt final en el 2008, s'ha considerat oportú fer una excepció i esmentar el missatge de l'any 2009 del sant Pare amb motiu de la 43 Jornada Mundial de les Comunicacions, ja que parla de les noves tecnologies. El lema és *Noves tecnologies, noves relacions. Promoure una cultura de respecte, de diàleg i d'amistat*¹³⁸.

El papa Benet anima que els avantatges que comporten aquestes noves tecnologies es posin al servei de tota la humanitat i en especial per als més necessitats i vulnerables. Les ànsies que té la humanitat per comunicar-se respon, segons el Papa, a la "crida divina, una crida que esta gravada en la nostra naturalesa d'ésser creats a imatge i semblança de Déu, el Déu de la comunicació i de la comunió. [...] En realitat, quan ens obrim als altres,

¹³⁸ Consultada l'11 de febrer de 2009 a <http://www.pccs.it/> a l'apartat de documents.

realitzem una de les nostres més profundes aspiracions i ens fem més plenament humans”.

El pontífex anima als responsables del sector de la producció i de la difusió dels continguts d'aquests nous mitjans de comunicació a que es comprometin a respectar la dignitat i el valor de la persona humana: “Si les noves tecnologies han de servir per al bé dels individus i de la societat, qui les utilitzen han d'evitar compartir paraules i imatges degradants per a l'ésser humà, i excloure per tant el que alimenta l'odi i la intolerància, degrada la bellesa i la intimitat de la sexualitat humana, o el que explota als dèbils i indefensos”.

També demana que en les converses que es facin a través del món digital s'utilitzin formes “honestes i correctes d'expressió, a més d'una escolta atenta i respectuosa. El diàleg ha d'estar basat en una recerca sincera i recíproca de la veritat per potenciar el desenvolupament en la comprensió i la tolerància. La vida no és una simple successió de fets i experiències, és més la recerca de la veritat, del bé i de la bellesa”.

Benet XVI demana que amb la quantitat de persones que es poden arribar a conèixer a la xarxa no es banalitzï el concepte d'“amistat”, ja que “sempre s'ha considerat l'amistat com una de les riqueses més grans que pot tenir l'ésser humà”. Afirmar, a més, que “quan el desig de connexió virtual es converteix en obsessiu, la conseqüència és que la persona s'aïlla i interrompi la seva interacció social real. Això acaba per alterar també els ritmes de repòs, de silenci i de reflexió necessaris per a un sa desenvolupament humà”. Després de mostrar-se content amb les noves xarxes digitals que tracten de promoure la solidaritat humana, la pau, la justícia, els drets humans, el respecte per la vida i el bé de la creació, el Papa insisteix - com ja s'havia fet en altres documents -, que el món digital sigui accessible a tots: “Seria greu per al futur de la humanitat si els nous instruments de comunicació, que permeten compartir el saber i la informació de manera més ràpida i eficaç, no fossin accessibles a qui ja estan social i econòmicament marginats [...]”. Benet XVI acaba el missatge animant als joves a portar la seva fe al món digital.

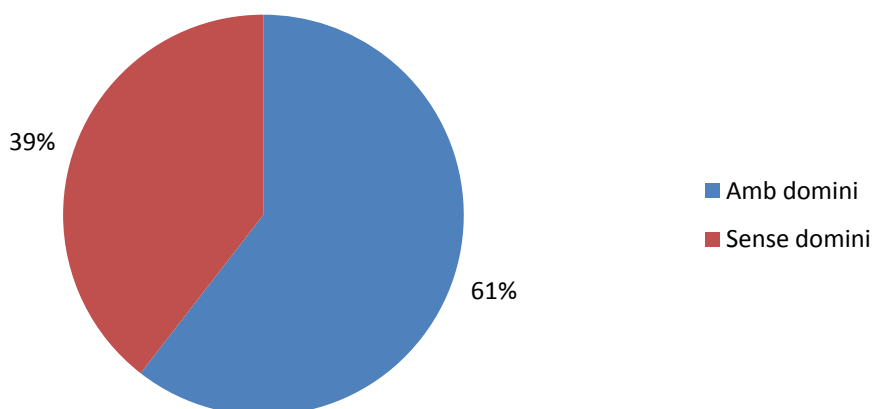
8.2 WEBS CATÒLICS ACTUALS A LA DIÒCESI DE GIRONA

8.2.1 CARACTERÍSTIQUES

L'any 2008 es van localitzar a la diòcesi de Girona 129 webs de temàtica catòlica¹³⁹. A partir de les variables que s'han aconseguit en un qüestionari i amb l'anàlisi de continguts que s'ha portat a terme, es coneixeran les característiques de cada web a partir de l'adreça, l'editor, la població des d'on es gestiona, quan va ser creat, l'idioma, les actualitzacions, la quantitat de persones que el fan possible, qui el dissenya, la repercussió, els serveis que ofereix i el nombre de visites.

8.2.1.1 ADREÇA

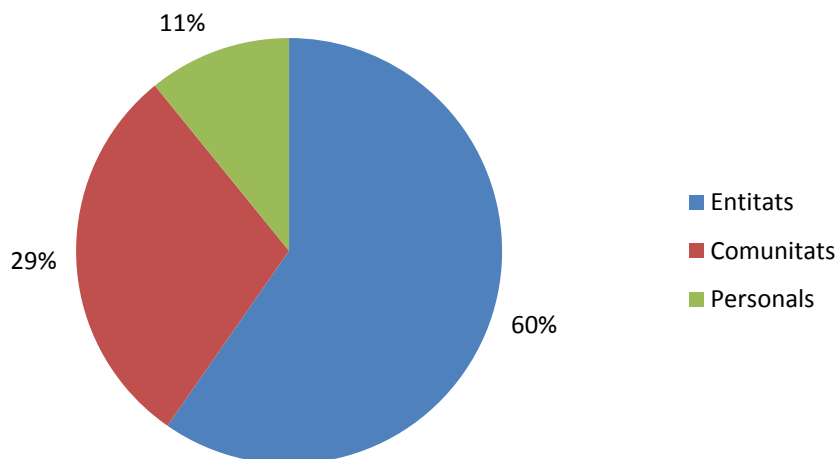
Dels 129 llocs, 72 tenen domini propi i 47 no. Aquests últims depenen de l'adreça web que els cedeix el servidor o l'empresa que facilita l'hostatge del bloc o fotolog.

8.2.1.2 EDITOR

- Entitats, associacions i institucions: 77 webs
- Comunitats, fraternitats i ordes religiosos: 38
- Personals: 14

¹³⁹ Tots els webs que a continuació s'esmenten es podien veure fins el desembre de 2008. L'anàlisi de dades que a continuació es detalla va finalitzar a finals de gener de 2009. Com es veurà, hi ha algunes adreces que podrien ser, en el moment que es llegeix aquesta tesi, diferents, ja que el servidor on s'hostatjaven tenia previst desaparèixer.

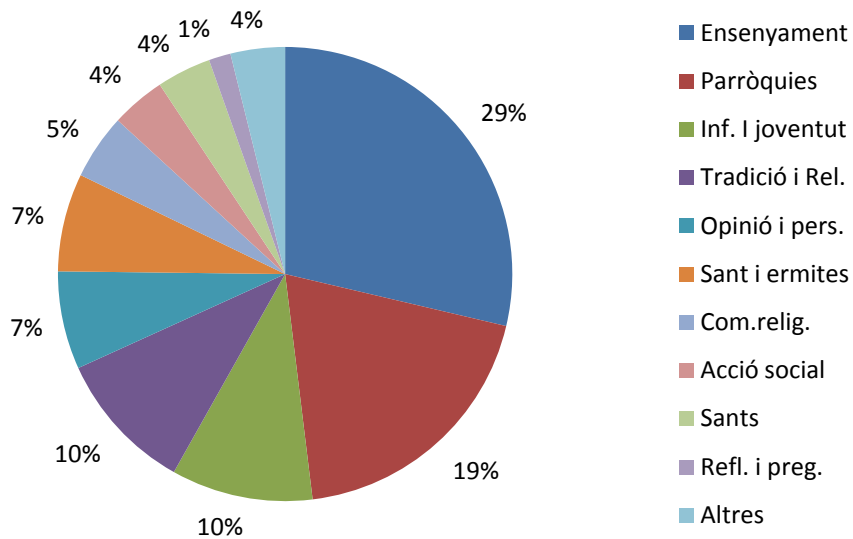

No ha d'estranyar que hi hagi 38 webs de comunitats, fraternitats o ordes religiosos, ja que existeixen 32 escoles que pertanyen a comunitats religioses.

Per continguts:

- Ensenyament: 37 webs
- Parròquies, agrupacions parroquials i altres temples¹⁴⁰: 25
- Infància i joventut: 13
- Tradició i religiositat popular: 13
- Opinió i personals: 9
- Santuaris i ermites: 9
- Comunitats, fraternitats i ordes religiosos: 6
- Acció social: 5
- Sants i santes: 5
- Reflexió i pregària: 2
- Altres webs: 5

¹⁴⁰ Com a "altres temples" només hi ha la Catedral de Girona i el Temple del Sagrat Cor.

8.2.1.3 POBLACIÓ

Aquestes són les poblacions des d'on es gestionen els webs. S'entén com a "gestionar" el lloc des d'on els seus editors fan les corresponents actualitzacions i no des de la població on hi tenen el servidor que els hi hostatja el web.

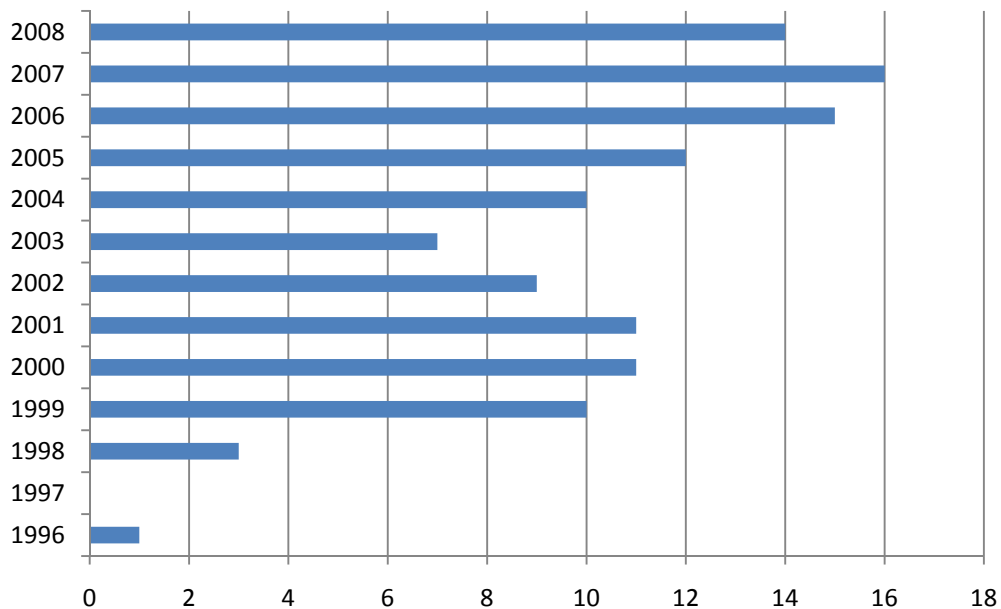
Girona és la localitat a on s'hi gestionen més webs (46), seguida de Figueres (10), Salt (7), Olot (5) i Blanes (4). El llistat complet és aquest:

- Girona: 47 webs
- Figueres: 10
- Salt: 7
- Olot: 5
- Blanes: 4
- Banyoles: 3
- Besalú: 3
- Canet de Mar: 3
- Lloret de Mar: 3
- Palafrugell: 3
- Palamós: 3
- Pineda de Mar: 3
- Arenys de Mar: 2
- la Bisbal: 2
- Darnius: 2
- Roses: 2
- Santa Coloma de Farners: 2
- Torroella de Montgrí: 2
- Verges: 2
- Agullana: 1
- Albanyà: 1

- Anglès: 1
- Calella: 1
- Camallera: 1
- Corçà: 1
- Cassà de la Selva: 1
- Castelló d'Empúries: 1
- Empúries: 1
- Llagostera: 1
- Maçanet de Cabrenys: 1
- Malgrat de Mar: 1
- Monistrol de Montserrat (Montserrat): 1
- Roma: 1
- Sant Ferriol: 1
- Sant Martí Vell: 1
- Solius: 1
- Terrades: 1
- Vila-sacra: 1
- Vilobí d'Onyar: 1
- Altres ¹⁴¹: 1

8.2.1.4 FUNDACIÓ

El web més antic que s'ha pogut localitzar és el del Bisbat de Girona que va sortir a finals del 1996. L'any 1997 no en va sortir cap, i el 1998 ja n'hi havia tres, els de: l'escola Maristes de Girona, l'escola de Sant Gabriel de Torroella de Montgrí, i el web de reflexions *El Salmista*.

Com es pot veure en la gràfica, l'auge dels webs comença a partir del 2004 amb 10 webs. La xifra aniria creixent en anys posteriors 12 (2005), 15

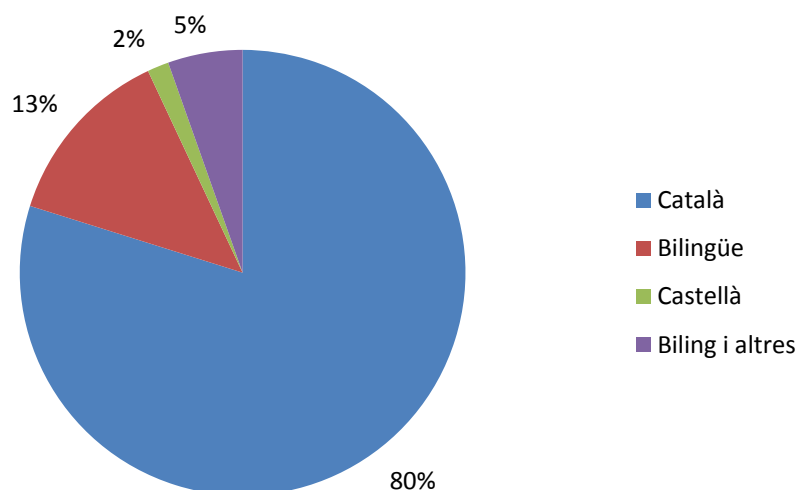
¹⁴¹ Es gestiona des de diferents poblacions.

(2006), 16 (2007) i 14 (2008). Hi ha 9 webs que no s'ha pogut conèixer la dada per que no l'han facilitada o bé no l'han recordada.

8.2.1.5 IDIOMA

El 80 % dels webs són únicament en català. Destaca que cap web escolar està en un altre idioma que no sigui en català i que només dos webs són únicament en castellà. Curiós el lloc de les germanes clarisses de Santa Clara de Vilobí d'Onyar que el tenen en sis idiomes.

- Català: 103 webs
- Bilingüe (català i castellà): 17
- Castellà: 2
- Català, castellà, anglès i francès: 2
- Català, castellà i anglès: 2
- Català, castellà, anglès i italià: 1
- Català, castellà, anglès, francès i alemany: 1
- Català, castellà, anglès, francès, portuguès i italià: 1

8.2.1.6 ACTUALITZACIÓ

A part de les opcions periòdiques (diària, setmanal, mensual ...), en el qüestionari i vist l'anàlisi de cada web i la posterior consulta amb els seus responsables, s'han escollit altres termes amb el propòsit d'afinar molt més aquesta variable. Aquests termes són els de:

- EN ESPERA: és un web no actualitzat però que està pendent d'actualització. S'entén que aquesta "espera" no pot ser superior a un any. És el que en anglès es coneix com a *stand by*.

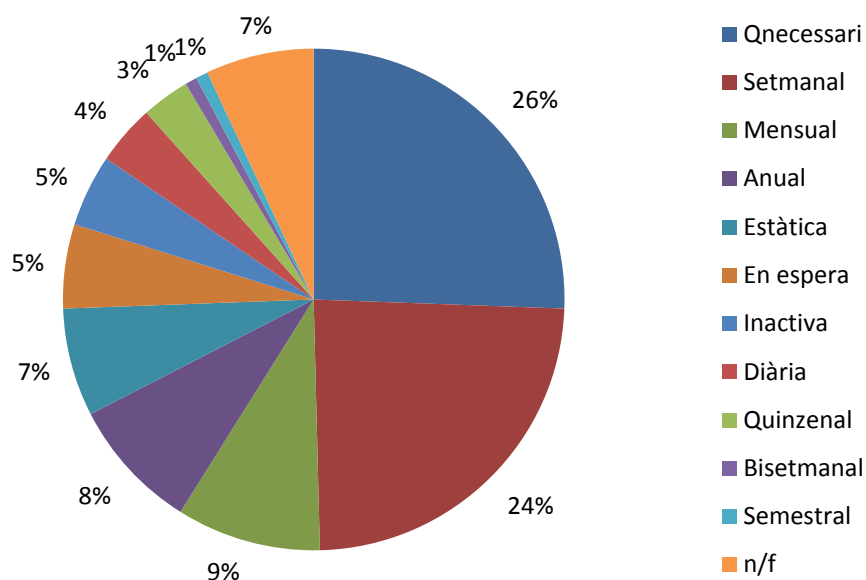
- ESTÀTIC: és un web que només s'actualitza en casos molt especials. La seva funció és la de donar a conèixer uns continguts sense que requereixin una actualització constant.

- INACTIU: web no actualitzat des de fa més d'un any. Abandonat.

Els resultats han estat el següents:

- Quan és necessari: 33 webs
- Setmanal: 31
- Mensual: 12
- Anual: 11
- Estàtica: 9
- En espera: 7
- Inactiva: 6
- Diària: 5
- Quinzenal: 4
- Bisetmanal: 1
- Semestral: 1

Hi ha 9 webs que no s'ha pogut conèixer la seva periodicitat perquè no l'han facilitada. Són considerats com a "n/f" (no facilitada) en el present percentatge:

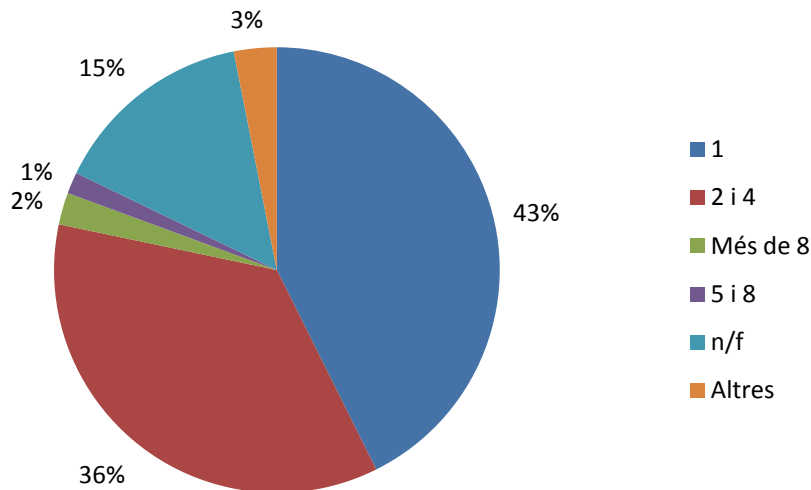
Com es veu en la gràfica, la meitat dels webs gaudeixen d'una bon actualització de dades. Ja que es posen el dia quan l'ocasió ho requereix o bé com a mínim de forma setmanal.

8.2.1.7. RESPONSABLES

S'ha entès com a responsable el nombre de persones que es fan càrrec del web, en especial de l'edició i disseny.

- 1 persona responsable: 55 webs
- Entre 2 i 4: 46
- Més de 8: 3
- Entre 5 i 8: 2
- No han facilitat la dada (n/f): 19
- Altres (no n'hi ha perquè està en espera o inactiu): 4

El percentatge indica que un 43 % dels webs els porta una sola persona.

8.2.1.8 EDICIÓ CONTINGUTS

En aquesta variable s'ha volgut saber si l'actualització dels continguts del web es fan des de la mateixa editora (entitat, associació, comunitat, parròquia ...) o bé s'encomana a una empresa perquè els posi a la xarxa. En aquest darrer cas, també s'ha intentat conèixer si l'empresa cobra o no pel servei.

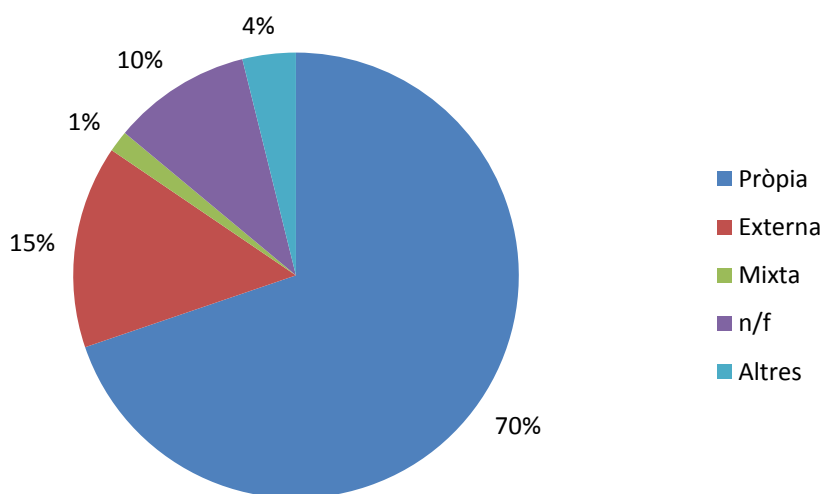
- Edició pròpia: 90 webs
- Edició externa: 19 (11 pagament i 8 gratuïta)
- Mixta¹⁴² : 2
- Dada no facilitada: 13
- Altres: 5 (inactiu, en espera ...)

¹⁴² Els continguts els fa una empresa externa (no s'ha conegut si és de pagament o no) però a part utilitzen un bloc o fotolog.

Algunes escoles fan el propi disseny del web. Fins i tot, en alguns casos hi col·laboren els alumnes. Però hi ha editors que se'ls hi fa difícil aprendre programes d'edició de webs com poden ser Dreamweaver o FrontPage. Una solució ha estat l'ús de blocs i en menor mesura de fotologs, com a webs de l'entitat. També hi ha empreses que desenvolupen un disseny genèric, en aquets intocable, però que permet des de qualsevol altre ordinador introduir-hi dades. L'accés està restringit per als membres editors. Un exemple és el web de la Catedral de Girona que permet introduir-hi dades en un espai del web molt definit. També un altre cas és el del Bisbat de Girona. El disseny mestre és fet des d'una empresa, però totes les actualitzacions s'introdueixen des de la mateixa institució a través d'un programa de disseny de webs.

En els 90 webs que es fan des de la pròpia entitat editora, hi juga un paper molt important els voluntaris i per suposat els membres de l'entitat. En el casos de parròquies, molts d'aquests webs es fan gràcies a l'aportació desinteressada de fidels.

Els blocs juguen també un paper important com a complement dels webs. Hi ha webs fets des de la mateixa entitat que tenen enllaços a un bloc que els hi serveix per actualitzar informacions.

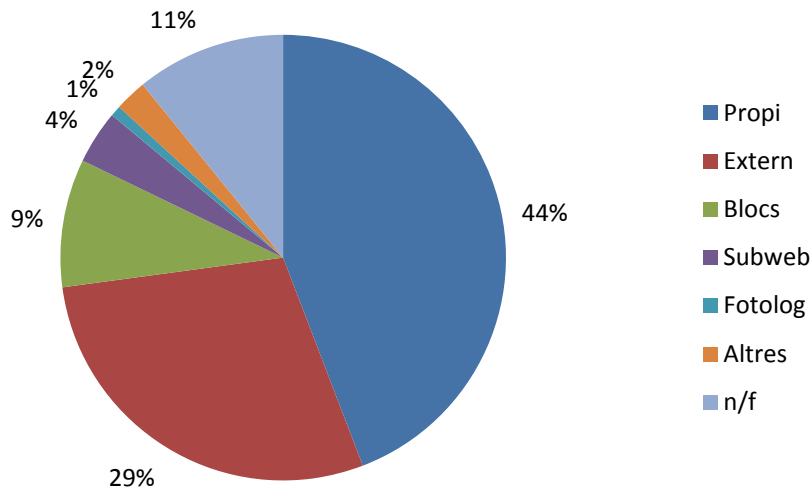

8.2.1.9 DISSENY

La majoria de webs són fets pels propis editors (57 webs). Quan es parla de disseny extern, es refereix a que el fa una empresa o una persona aliena a l'editor que pot o no cobrar per la feina. No s'ha pogut saber només en un cas si aquesta feina externa era remunerada o no (n/f). Hi ha tres casos que s'han posat com a altres, per ser webs inactius o en espera.

També cal ressaltar que algunes empreses de dissenys de webs, en tractar-se d'un web de caràcter catòlic rebaixen les tarifes o fins i tot ho fan de franc.

- Disseny propi: 57 webs
- Extern: 37 (26 de pagament, 10 gratuïts i 1 n/f)
- Blocs: 12
- Subweb: 5
- Fotolog: 1
- Dada no facilitada: 14
- Altres: 3 (inactiu, en espera ...)

* Els blocs

La xifra dels webs amb disseny propi augmenta si se'ls hi sumen els blocs (12). En aquests últims, un mateix escull el disseny a partir d'uns patrons que facilita l'empresa que els hostatja. Com ja s'ha comentat abans, els blocs permeten, gràcies a la seva facilitat d'edició, un còmode accés i la possibilitat que tothom pugui tenir-ne un, en especial aquells que l'agafen com a substitut d'un lloc web. Amb aquest objectiu hi ha tres escoles: la Sagrada Família (Girona), Vedruna (Palamós) i La Miraculosa (Santa Coloma de Farners); així com l'AMPA del Sagrat Cor (Girona). Fora de l'àmbit escolar, altres blocs de temàtiques diferents que són utilitzats com a "lloc web" hi ha els d': Església Plural, La veu del Santuari (informa de l'estat de comptes del santuari de la Misericòrdia de Canet de Mar), Beats de Salt i Padre Fundador y Beatas Fradera.

Llevat d'aquests vuit casos, sí que hi ha quatre persones que utilitzen aquesta plataforma per allò que teòricament va ser creada: opinar o explicar les seves vivències personals. Tres capellans de la diòcesi de Girona i un monjo de Montserrat, tots quatre d'arrels gironines, tenen bloc:

- ENDAVANT, SEMPRE ENDAVANT (<http://sinsabloc.blogspot.com>) de Mn. Jordi Callejon.

- MEMÒRIES DEL BURXETA (<http://memoriesdelburxeta.blogspot.com>) de Mn. Joaquim Pla.

- OIKÍA (<http://sergidassis.blogspot.com>) del Germà Sergi d'Assís i

- SÉ EN QUI HE CREGUT (<http://enjoansoler.blogspot.com>) de Mn. Joan Soler.

Hi ha altres webs que fan servir blocs com a eina de suport per posar-hi les activitats, notícies ... Aquests blocs no són independents, ja que formen part del mateix web i no s'han tingut en compte quantitativament en l'estudi, però si que han estat esmentats en les fitxes que es podran consultar en el proper capítol.

* Els subwebs i fotologs

En l'estudi s'han tingut en compte també els anomenats *subwebs*. Són espais webs que estan englobats dins d'un altre web com si volgués ser-ne un de propi, però amb disseny i estructura igual que el web "mare". Se n'han trobat cinc. L'edició la fan ells mateixos:

- Centre Cristià dels Universitaris
Adreça: <http://www.udg.edu/ccu>
Disseny: Web de la Universitat de Girona

- Fraternitat Franciscana Seglar
Adreça: <http://www.arenysdemar.org/entitats/fraternitat>
Disseny: Web de l'Ajuntament d'Arenys de Mar

- SAFOR
Adreça: <http://www.udg.edu/safor>
Disseny: Web de la Universitat de Girona

- Sagrat Cor (Girona)
Adreça: <http://groups.msn.com/sagratcor>
Disseny: Grups de MSN de Microsoft

- Seglars Dominics
Adreça: <http://groups.msn.com/seglarsdominics>
Disseny: Grups de MSN de Microsoft

Com ja s'indica en les corresponents fitxes, els grups MSN de Microsoft van desaparèixer el febrer de 2009, però l'any 2008 aquest espai web encara existia, és per aquest motiu que s'inclou en l'estudi.

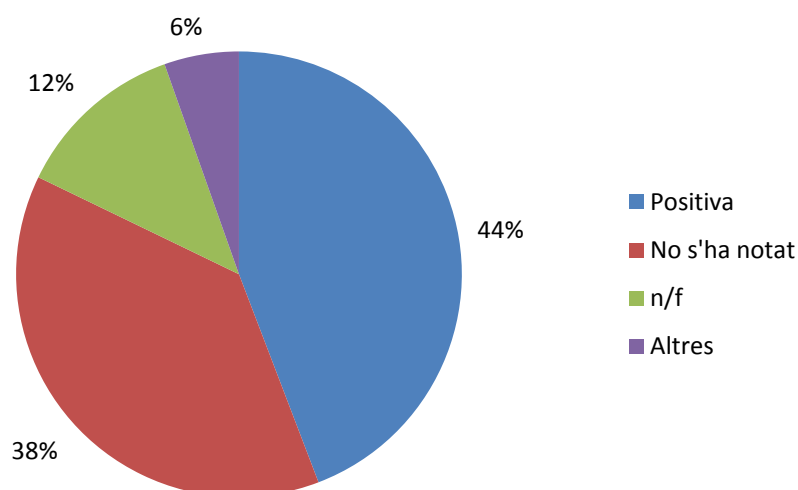
També s'ha localitzat un fotolog, una plataforma semblant al bloc, però que prima la fotografia per damunt de la lletra. Es tracta del grup de

joves Pedres Vives (<http://www.fotolog.com/pedresvives>) de la Bisbal d'Empordà.

8.2.1.10 DIFUSIÓ

La pregunta que es formulava en el qüestionari per conèixer la repercussió del web era aquesta: "Des de que el web és a Internet, heu notat més interès cap a la vostra parròquia, entitat, escola, grup¹⁴³ ... que abans no coneixia?". En el cas de la parròquia fins i tot es preguntava si el web havia comportat més assistència o interès cap al temple. En general, la difusió del web havia estat considerada per part de tots com a :

- Positiva: 57
- No s'ha notat: 49
- dada no facilitada: 16
- Altres: 7 (inactiu, en espera ...)

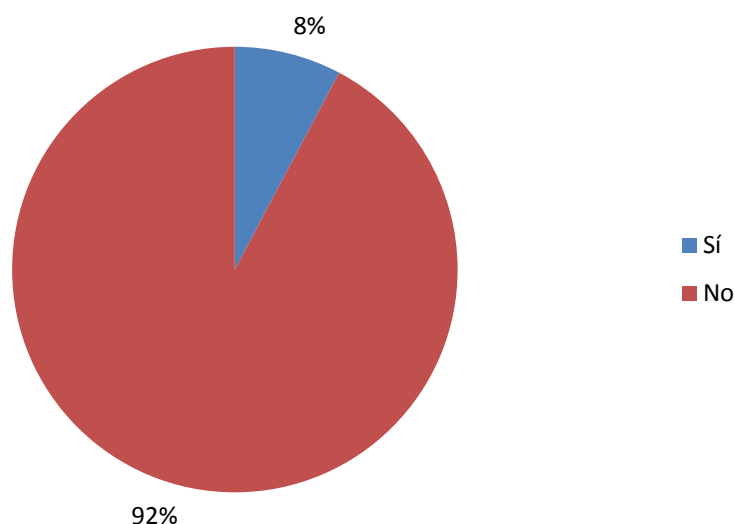
Destaca el fet que de 35 escoles, només 2 hagin respost positivament a les repercussions que els hi ha donat el web per donar-se a conèixer. 25 d'elles no havien notat més interès, i 8 no van facilitar la dada.

Els webs parroquials, interparroquials, de santuaris i ermites, (juntament amb el de la Catedral i el Temple del sagrat Cor, veuen positiva la difusió amb 17 respostes, per 11 en contra. No van respondre 2 i 1 s'ha posat a l'apartat d'"altres" per estar inactiva.

¹⁴³ Depenent de qui s'enviava el qüestionari es feia servir una o altra paraula

8.2.1.11 TRAMESES

Només 10 webs ofereixen un servei de trameses a través de correu electrònic als seus seguidors. Aquest servei queda explicitat en el mateix web¹⁴⁴. S'entén com un "servei de trameses" l'enviament periòdic d'un butlletí o de qualsevol altra mena d'informació relacionat amb ell lloc web. La resta, 119 webs, no ofereixen aquesta mena de contacte.

Els 10 webs que ofereixen aquest servei són els de

- Akan: Butlletí de l'entitat.
- El Àngel de la Web: circulars informatives.
- Basílica de Castelló d'Empúries: activitats que es fan a la Basílica.
- Bisbat de Girona: *Full Parroquial*.
- Grups d'Oració i Amistat: butlletí intern.
- Lliberada Ferrarons: butlletí de canonització
- Matrimonio Nulo: circulars informatives.
- Parròquies d'Agullana, Darnius, Maçanet de Cabrenys: comentari setmanal del rector (les tres parròquies tenen el mateix rector).

8.2.1.12. NOMBRE DE VISITES

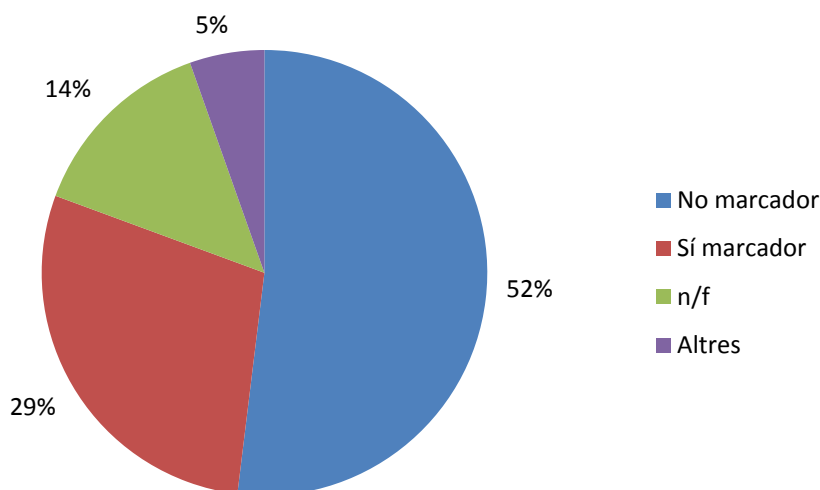
Només 37 webs tenen un marcador fidedigne dels visitants, però ha estat complicat fer-ne una lectura estadística, ja que alguns donen les dades per dia, altres per mesos, anys, des de l'inici en que van ser fundats ... Per tant, no es pot fer una anàlisi científica per saber, encara que sigui per curiositat, el web més visitat.

¹⁴⁴ Hi poden haver casos de grups que ofereixin una comunicació periòdica als seus seguidors però que no ho anunciïn en el web.

En el cas dels qüestionaris que no han facilitat la dada s'han visitat els webs en qüestió per saber si tenien comptador i anotar d'aquesta manera la dada (han estat pocs casos).

Sobta que més de la meitat de webs no tinguin un marcadore per conèixer el nombre de visitants. És més, si se sumessin els webs que no tenen comptador de visites i els que no han facilitat la dada i que tampoc tenen un comptador "visible", la xifra pujaria a 85 webs, que vindria a significar un 66%.

- Webs que no tenen marcadore de visites: 67
- Webs amb comptador visible o que coneixen el nombre de visites¹⁴⁵: 37
- No han facilitat la dada i tampoc tenen comptador "visible"¹⁴⁶: 18
- Altres¹⁴⁷: 7

8.2.1.13 ALTRES ASPECTES ...

8.2.1.13.1 Publicitat o espònsors

Només cinc webs del 129 tenen publicitat o patrocinadors. Són els de l'Escola Esportiva Vedruna, la parròquia d'Empúries, la parròquia de Palafrugell, la Confraria de Jesús Crucificat (Manaies de Girona) i l'Arxiu diocesà - Biblioteca del Seminari de Girona.

¹⁴⁵ Hi ha webs que hi posen comptadors "invisibles" per al cibernauta.

¹⁴⁶ No se'ls ha comptat com a "webs que no tenen marcadore" perquè podria haver la possibilitat que alguns d'ells tingués un marcadore "invisible".

¹⁴⁷ En aquest apartat d' "altres" no només hi he comptat alguns webs inactius, estàtics o en espera que no tenen marcadore, sinó que també hi he tingut present alguns webs el marcadore del qual no és del tot fiable. Es el cas d'alguns que webs tenen un marcadore a la pàgina d'inici on hi ha el menú d'opcions. Cada cop que tornes de nou a aquest menú compta com a nova visita. Per això no s'ha tingut en compte.

8.2.1.13.2 Els webs escolars

Cal destacar el servei que ofereixen els webs escolars de cara als alumnes i en especial als pares. La gran majoria de webs ofereixen, a part de la història de centre escolar, l'ideari i, en alguns casos la vida del fundador o fundadora, una sèrie de recursos molt útils: descàrrega de circulars, el llistat de deures, el menú del menjador ... També hi ha revistes internes fetes pels propis escolars o bé una intranet on, a través d'un codi, es poden descarregar els deures del dia o saber les notes.

8.2.1.13.3 La campanya de Mn. Ramon Masachs

El febrer de 2008 Mn. Ramon Masachs, rector de la parròquia de Sant Joan Baptista de Pineda de Mar (al barri del Poble Nou), va insertar a la primera pàgina del web parroquial, i en forma de marquesina¹⁴⁸, aquest text:

Jo estic a favor del matrimoni homosexual, de legislar l'avortament, de que no hi hagi concordat Església-Estat, que no hi hagi assignatura de religió catòlica a l'escola, de que hi hagi assignatura de cultura religiosa per a tothom, de que hi hagi l'assignatura d'Educació per a la ciutadania, crec amb un final de negociació amb ETA, crec que no perilla cap democràcia pel fet de ser laica... i no estic d'acord amb molts bisbes. (R.M. seguidor de Jesús)

La marquesina va ser penjada un mes abans de les eleccions generals. El detonant va ser el contingut ideològic d'una multitudinària manifestació en favor de la família celebrada a Madrid a finals de desembre de 2007 i també, un text de la Conferència Episcopal sobre les eleccions generals que fou publicat el 30 de gener de 2008. Va tenir una gran repercussió mediàtica en diferents mitjans de comunicació catalans i estatals, així com en fòrums i webs. Mn. Masachs raonava el per què d'aquest text d'aquesta manera: "Era la necessitat d'expressar la indignació davant de les manifestacions d'alguns bisbes. Vaig penjar el text al web parroquial immediatament després de la declaració de la Conferència Episcopal. Sé el que em deia, i em mantinc" (*Diari Maresme*, 3 març 08¹⁴⁹)

Des de la mateixa parròquia es van recollir firmes de suport al rector. Els fulls de firmes es podien aconseguir a l'entrada de l'església o bé imprimint-los per Internet. Se'n van recollir un total de 646.

La campanya va tenir el recolzament d'un grup de la mateixa parròquia anomenat Paraula i Acció. Es defineixen com "un grup revulsiu, un corcó que no us deixi adormir, us recordi les injustícies del món, i senyali camins perquè

¹⁴⁸ La marquesina és un text en moviment que es posa en un web. Surt des del costat dret de la pantalla i arriba fins a l'esquerra. Un exemple a la televisió el tenim en el Canal 3/24 en els titulars que constantment surten a la part inferior de la pantalla.

¹⁴⁹ El 31 de gener de 2009 encara es podien trobar aquestes manifestacions en aquest enllaç: <http://diarimaresme.com/entrevistes/1%5C'entrevista/ramon-masachs/>

cadascú pugui triar quin vol prendre”¹⁵⁰. Editen una publicació titulada com ells, *Paraula i Acció*¹⁵¹, que també va ajudar en la iniciativa.

Tot primer, en el *Paraula i Acció* del mes de gener de 2008¹⁵² es llegia a tota portada i sota el titular de *L'Església no són els Bisbes* el següent:

Des de Paraula i Acció hem decidit posicionar-nos davant el que considerem la campanya electoral dels bisbes, és a dir, la manifestació i els mitings que van fer «en defensa de la família» a Madrid, i que preparen per fer també a Barcelona. Lamentem aquestes accions de la Jerarquia i reivindicuem que l'Església no són els bisbes el següent:

1) Els bisbes són els màxims representants de l'Església catòlica, encapçalats pel Papa. Però cal recordar que aquests no han estat mai escollits democràticament, ni pels capellans ni pels fidels.

2) El terme *Església* sí que engloba a tothom, i cal subratllar que l'Església és molt més àmplia i plural. Hi ha moltíssims sectors progressistes a l'Església, —teòlegs, capellans i fidels—, amb visions més obertes en qüestions com ara el divorci, la reproducció assistida, l'homosexualitat, l'ús del preservatiu o el paper de la dona. També veiem molt més evangèlic el compromís social i solidari que no pas l'obsessiu adoctrinament íntim i personal que pretén fer la Conferència Episcopal. L'Església és més àmplia i plural i ha d'esdevenir més poble i comunitat que no pas Jerarquia.

El mes de febrer, a la contraportada s'animava a la recollida de firmes d'aquesta manera:

Diversos membres d'aquesta comunitat [...] hem lamentat molt l'actitud dels bisbes en aquests dos mesos preelectorals. Primer va ser el miting i manifestació del 30 de desembre a Madrid, en què, amb l'excusa de defensar l'anomenada “família cristiana”, es va atacar el govern Zapatero. Després, el 31 de gener, els bisbes van fer una nota en què a base de ressaltar molt intencionadament uns determinats temes, i ometent expressament uns altres, donaven com a única opció possible de vot per al 9 de març la del Partit Popular. I els bisbes catalans no van ser capaços de marcar cap mena de distància. Sort de l'abat de Montserrat, que ens va salvar la dignitat. I de col·lectius de cristians laics i de capellans de diversos fòrums catalans i espanyols que s'han anat pronunciant.

El nostre rector, en Ramon, també es va pronunciar públicament en resposta als bisbes i va ser dels primers que ho va fer. Ho va fer a títol individual i de forma contundent, penjant una declaració personal a la web de la parròquia. Davant d'això, alguns ens vam sentir feliços, però alhora preocupats perquè no és el mateix pronunciar-se en solitari que fent pinya. Per això, el grup Paraula i Acció de la Parròquia de Poblenou proposem que totes aquelles persones que estiguem d'acord amb el que ha escrit en Ramon ho signem també. [...].

La campanya de Mn. Ramon Masachs va ser contestada des d'un web catòlic gironí, el Catòlics Girona, a on encara a finals del mes de desembre de 2008 es podia llegir a tota plana el comunicat que van penjar el febrer d'aquell mateix any:

¹⁵⁰ Definició efectuada en el qüestionari enviat.

¹⁵¹ Aquesta publicació com ja s'ha dit en el catàleg (de quatre pàgines en format 21 x 14,8 cm) no s'ha tingut en compte en l'apartat de publicacions actuals perquè el mateix Mn. Ramon Masachs va afirmar al responsable d'aquesta tesi que no tenia una periodicitat fixada. Al principi, l'any 2006, tenia una periodicitat mensual, però després va ser irregular. L'any 2008 van sortir els exemplars de gener i febrer i no va tornar a sortir un altre el desembre.

¹⁵² Per error, a la capçalera de la publicació, hi figura la data de 2007 i no de 2008.

Un vegada més, els fidels catòlics de la diòcesi de Girona veiem amb sorpresa unes declaracions d'un sacerdot en actiu, rector d'una parròquia, que són clarament contradictòries amb la doctrina de l'Església. Una vegada més, trobem a faltar que algú amb autoritat posi les coses al seu lloc i desautoritzi aquestes manifestacions. Deixant de banda les afirmacions de que està "indignat amb l'actuació dels bisbes", cosa ja de per sí lamentable i inconseqüent amb el seu status, les seves afirmacions en favor del matrimoni gai i de l'avortament són clarament contràries a la doctrina catòlica, recollida al *Catecisme de l'Església Catòlica*.

És clar que ell mateix ja reconeix que no pertany a l'Església catòlica quan afirma que "l'Església que el bisbes representen no és la seva".

Però davant d'aquest fet, nosaltres com a catòlics que volem ser fidels a l'Església ens preguntem:

Com es pot permetre que aquesta persona segueixi essent rector d'una parròquia?

Amb quina confiança hem d'enviar els nostres fills a les catequesis d'una parròquia dirigida per una persona que es manifesta amb idees totalment contràries al que hauria de defensar?

On és la declaració dels seus superiors posant a lloc les coses i desautoritzant aquestes manifestacions? O és que potser també pensen igual?

Creiem que com a creients tenim dret a que les manifestacions dels nostres rectors siguin conformes a la doctrina catòlica.[...].

El desembre de 2008, es podia llegir a la primera pàgina del web parroquial una altra marquesina amb aquest text: "No volem aquesta COPE, com ho hem de dir?".

8.2.1.13.4 El diari del rector. Mn. Martirià Brugada

Mn. Martirià Brugada, rector de la parròquia de Sant Martí de Palafrugell, aprofita el web de la seva parròquia per escriure cada dia el seu "diari". Opina sobre fets socials, de l'Església en general, del poble de Palafrugell i també narra fets personals. A tall d'exemple, el 28 de desembre de 2008 s'hi podia llegir:

A les misses manifesto el malestar i la indignació per la manca de seguretat. Comento que els regidors podrien passar amb un sou més ajustat, amb menys dietes i que no entenc perquè han de cobrar per assistir als plens. Retallant un xic de tot això, es podria millorar una mica més la seguretat del poble. Em penso, però, que és picar ferro fred.

L'administrador de les galeries Cavallers, encara per inaugurar, em comenta que uns lladres hi van entrar i van carregar una furgoneta amb radiadors i forns de varis pisos. Suposo que hi estarien una bona estona remenant i carregant: i cap patrulla de la policia va passar, en aquelles dos horettes, pel carrer de la Caritat? S'haurà d'organitzar un sometent popular? (Per cert, el meu besavi n'havia estat caporal, a Banyoles, i sembla que alguna cosa me n'ha quedat a les venes).

8.2.2 CATÀLEG DE WEBS CATÒLICS A LA DIÒCESI DE GIRONA

Imatge que s'ha trobat a la xarxa a través del buscador d'imatges de Google posant les paraules "Dios + Internet". Juny 2009.

A continuació s'indexen amb les seves corresponents fitxes els 129 webs catòlics que existeixen a la diòcesi de Girona l'any 2008. S'ha fet sota la següent classificació:

- Acció social i serveis
- Comunitats, Fraternitats i ordres religiosos
- Ensenyament
- Infància i Joventut
- Parròquies i altres temples
- Opinió i personals
- Reflexió i pregària
- Santuaris i ermites
- Sants i Santes
- Tradició i religiositat popular
- Altres

8.2.2.1 ACCIÓ SOCIAL I SERVEIS

CÀRITAS DIOCESANA DE GIRONA

- 1) Adreça: <http://www.caritasgirona.cat>
- 2) Editor: Càritas Diocesana de Girona
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 2002
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: setmanal
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: extern. Pagament
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: 900 mensuals

Web on principalment es donen a conèixer les campanyes i projectes de l'entitat. També hi ha una relació de les diferents Càritas parroquials i informacions relacionades sobre la història i el sentit de Càritas.

Es pot descarregar en PDF la memòria anual de les accions que han portat a terme.

ÀKAN

- 1) Adreça: <http://www.akan.cat>
- 2) Editor: Associació Àkan de suport i acollida als immigrants
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 2004
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: setmanal
- 7) Responsables: 3
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: extern. Gratuït
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: sí
- 12) Nombre visites: no es coneixen

Àkan és el nom de la llengua més parlada de les 26 que hi ha a Ghana: "Un dia necessitàvem una Bíblia i un noi de Ghana ens va deixar la seva en àkan. L'havia passat sota el braç amb la pastera. Va ser un bon exemple i vam decidir posar el nom d'Àkan a la nostra associació"¹⁵³, ens explica en el qüestionari el pare jesuïta Santi Thió, un dels fundadors d'aquesta entitat juntament amb Lluïsa Geronès. En el web hi llegim que és "una associació de caire voluntari, d'inspiració cristiana, que es dedica a l'acollida de persones immigrades en situació especialment difícil".

Hi trobem les activitats, articles, recomanacions de llibres ...

¹⁵³ Totes les paraules entre cometes (") que surtin a les fitxes estan extretes del mateix web o del qüestionari que s'ha enviat per conèixer les dades.

S'hi poden descarregar en PDF tots els butlletins editats fins ara.

CÀRITAS FIGUERES

- 1) Adreça: <http://www.caritasfigueres.com>
- 2) Editor: Càritas Parroquial de Figueres
- 3) Població: Figueres
- 4) Fundació: 2001
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: Mensual aproximadament. Està en procés de renovació.
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: externa. Pagament
- 9) Disseny: extern. Pagament
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

Web de la Càritas interparroquial (agrupa les diferents parròquies) de Figueres. Explica els programes que tenen en curs, la història de la entitat i la memòria.

MATRIMONIO NULO

- 1) Adreça: <http://www.matrimonionulo.com>
- 2) Editor: Mn. Rafel Felipe
- 3) Població: Darnius
- 4) Fundació: 2007
- 5) Idioma: castellà
- 6) Actualització: quan és necessari
- 7) Responsables: 5
- 8) Edició continguts: externa. Pagament
- 9) Disseny: extern. Pagament
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: sí de forma no periòdica a unes 200 persones ja subscrites.
- 12) Nombre visites: no es coneixen

Espai dedicat a explicar que és la nul·litat matrimonial i els processos necessaris per aconseguir-la. El responsable és llicenciat en dret canònic.

PROJECTE MAKORÉ

- 1) Adreça: <http://www.makore.org/>
- 2) Editor: Escola Bell-Iloc
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 2007
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: estàtica
- 7) Responsables: una vintena
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi

- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

Web per promocionar la Campanya Solidària Makoré, impulsada pels estudiants de 1r. de Batxillerat de l'escola Bell-Iloc de Girona. La campanya tenia com a objectiu recaptar diners per ajudar al manteniment d'una escola bressol a Abidjan, capital financera de Costa d'Ivori. Va durar des de finals de 2007 fins l'estiu de 2008. Continua el web a la xarxa "estàticament", però és probable que desaparegui el dia menys pensat. Hi ha totes les dades del projecte.

8.2.2.2 COMUNITATS, FRATERNITATS I ORDES RELIGIOSOS

FRATERNITAT SANTA CLARA

- 1) Adreça: <http://www.clarisas.cat>
- 2) Editor: Germanes de Santa Clara
- 3) Població: Vilobí d'Onyar
- 4) Fundació: 2003
- 5) Idioma: català, castellà, anglès, francès, portuguès i italià
- 6) Actualització: quan és necessari
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

Explica la història d'aquesta comunitat, les seves instal·lacions, la seva espiritualitat, orientacions ...

FRATERNITAT FRANCISCANA SEGLAR

- 1) Adreça: <http://www.arenysdemar.org/entitats/fraternitat>
- 2) Editor: Fraternitat Franciscana Seglar
- 3) Població: Arenys de Mar
- 4) Fundació: 2000
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: mensual
- 7) Responsables: 2
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: subweb. Web de l'Ajuntament d'Arenys de Mar
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

Informació del que és aquesta comunitat seglar i de les activitats que organitzen

MONESTIR CISTERCENC DE SANTA MARIA DE SOLIUS

- 1) Adreça: <http://perso.wanadoo.es/msolius/monasterio/index.htm>
- 2) Editor: Comunitat de monjos cistercencs de Solius
- 3) Població: Solius
- 4) Fundació: 1999
- 5) Idioma: català i castellà
- 6) Actualització: quan és necessari
- 7) Responsables: 2
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: positiva

- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

Descripció del monestir d'aquesta comunitat del Baix Empordà. S'informa de l'hostatgeria, del taller d'enquadernació i del conegut pessebre de diorames que és obert tot l'any.

MONESTIR DE SANT DANIEL

- 1) Adreça: <http://www.santdaniel.com/>
- 2) Editor: Monges benedictines de Sant Daniel
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 2000
- 5) Idioma: català, castellà i anglès
- 6) Actualització: anual
- 7) Responsables: 2
- 8) Edició continguts: externa. Pagament
- 9) Disseny: extern. Pagament
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

Història de la comunitat, la seva forma de vida, funcionament de la hostatgeria, fotografies i també aspectes relacionats amb la Vall de Sant Daniel.

RESIDÈNCIA SANT DANIEL

- 1) Adreça: <http://www.residenciasantdaniel.com>
- 2) Editor: Monges benedictines de Sant Daniel
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 2001
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: anual
- 7) Responsables: 2
- 8) Edició continguts: externa. Pagament
- 9) Disseny: extern. Pagament
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

Web dedicat a informar de la residència universitària per a noies que tenen en propietat la comunitat benedictina de Sant Daniel. Cada 20 segons es canvia el fons de la pàgina amb una fotografia de la residència.

SEGLARS DOMINICS

- 1) Adreça: <http://groups.msn.com/seglarsdominics>
- 2) Editor: Seglars dominics
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 2004
- 5) Idioma: castellà (principalment) i català
- 6) Actualització: quan és necessari
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: Subweb. Grups de MSN de Microsoft¹⁵⁴
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

Documentació sobre els seglars dominics i la seva importància en el món. Recull de les activitats que organitza el grup de seglars de Girona, vides de sants dominics, estatuts, pregàries, temes de reflexió ...

¹⁵⁴ Els Grups de MSN de Microsoft van desaparèixer el febrer de 2009, però l'any 2008 aquest espai web encara existia, és per aquest motiu que s'inclou en l'estudi. Se suposa que la comunitat editora a hores d'ara deu tenir un altre espai web o domini web per seguir presents a la xarxa.

8.2.2.3 ENSENYAMENT¹⁵⁵

De 44 escoles religioses que existeixen a la diòcesi de Girona, 34 tenen web, el que representa un 77 %.

VALL DELS ÀNGELS (Anglès)

- 1) Adreça: <http://www.xtec.cat/centres/b7000147/>
- 2) Editor: Dominiques de l'Anunciata
- 3) Població: Anglès
- 4) Fundació: 2005
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: setmanal
- 7) Responsables: 2
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

CASA NOSTRA (Banyoles)

- 1) Adreça: <http://www.escolacasanostra.cat>
- 2) Editor: Operàries Parroquials
- 3) Població: Banyoles - Porqueres
- 4) Fundació: 2004
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: quan és necessari
- 7) Responsables: 2
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

COR DE MARIA (La Bisbal)

- 1) Adreça: <http://www.xtec.es/centres/b7000421>
- 2) Editor: Fundació privada Cor de Maria
- 3) Població: la Bisbal d'Empordà
- 4) Fundació: n/f
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: mensual
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: n/f

¹⁵⁵ Les escoles estan ordenades alfabèticament pel lloc de població.

COR DE MARIA (Blanes)

- 1) Adreça: <http://www.cordemariablanes.cat/>
- 2) Editor: Missioneres del Cor de Maria
- 3) Població: Blanes
- 4) Fundació: 2007
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: setmanal
- 7) Responsables: 3
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

SANTA MARIA (Blanes)

- 1) Adreça: <http://www.santamariablanes.org>
- 2) Editor: Fills de la Sagrada Família
- 3) Població: Blanes
- 4) Fundació: 2000
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: quinzenal
- 7) Responsables: 2
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: 400 mensuals, aproximadament

ESCOLA PIA (Calella)

- 1) Adreça: <http://www.escolapia.net/calella/index.html>
- 2) Editor: Escolapis
- 3) Població: Calella
- 4) Fundació: 2003
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: setmanal
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

LA SALLE (Cassà de la Selva)

- 1) Adreça: <http://www.cassa.lasalle.cat>
- 2) Editor: Germans de les Escoles Cristianes
- 3) Població: Cassà de la Selva

- 4) Fundació: 2005
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: setmanal
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

COR DE MARIA (Figueres)

- 1) Adreça: <http://www.xtec.es/col-cordemaria-figueres/>
- 2) Editor: Missioneres Esclaves de l'Immaculat Cor de Maria
- 3) Població: Figueres
- 4) Fundació: n/f
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: n/f
- 7) Responsables: n/f
- 8) Edició continguts: n/f
- 9) Disseny: n/f
- 10) Difusió: n/f
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: n/f

PAULA MONTAL (Figueres)

- 1) Adreça: <http://www.xtec.es/esc-escolapies-figueres/>
- 2) Editor: Escolàpies Filles de Maria
- 3) Població: Figueres
- 4) Fundació: n/f
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: n/f
- 7) Responsables: n/f
- 8) Edició continguts: n/f
- 9) Disseny: n/f
- 10) Difusió: n/f
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: n/f

LA SALLE (Figueres)

- 1) Adreça: <http://www.sallefigueres.cat>
- 2) Editor: Germans de les Escoles Cristianes
- 3) Població: Figueres
- 4) Fundació: 2001
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: diària
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: pròpia

- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: 9.687 (el 16-01-09 però no se sap des de quan)

LES ALZINES (Girona)

- 1) Adreça: <http://www.institucio.org/lesalzines>
- 2) Editor: Institució Familiar d'Educació¹⁵⁶
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 2002
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: setmanal
- 7) Responsables: 3
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: extern. Pagament
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: 3.000 mensuals aproximadament

BELL-LLOC (Girona)

- 1) Adreça: <http://www.bell-lloc.org>
- 2) Editor: Bell-lloc¹⁵⁷
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 2001
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: diària
- 7) Responsables: 4
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

DOCTOR MASMITJÀ (Girona)

- 1) Adreça: <http://www.xtec.cat/col-dr-masmitja/>
- 2) Editor: Missioneres del Cor de Maria
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 1999
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: setmanal
- 7) Responsables: 3
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no

¹⁵⁶ La formació religiosa i espiritual està confiada a l'Opus Dei.

¹⁵⁷ Obra corporativa de l'Opus Dei

12) Nombre visites: no es coneixen

MARISTES (Girona)

- 1) Adreça: <http://www.maristes.cat/girona>
- 2) Editor: Germans Maristes de l'Ensenyament
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 1998
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: setmanal
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: extern. Pagament
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

PARE COLL (Girona)

- 1) Adreça: <http://www.xtec.cat/col-parecoll-girona/>
- 2) Editor: Dominiques de l'Anunciata
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 1999
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: mensual
- 7) Responsables: entre 5 i 20
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: unes 6.000 anuals

SAGRADA FAMÍLIA (Girona) Bloc

- 1) Adreça: <http://escolasagradafamiliagirona.blogspot.com/>
- 2) Editor: Religioses de Sant Josep de Girona
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 2008
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: quan és necessari
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: bloc
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneix

SAGRADA FAMÍLIA (Girona) Web

- 1) Adreça: <http://www.xtec.cat/centres/b7001942/>
- 2) Editor: Religioses de Sant Josep de Girona
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 2004
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: inactiva
- 7) Responsables: -
- 8) Edició continguts: -
- 9) Disseny: n/f
- 10) Difusió: n/f
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: n/f

Se la considera inactiva perquè utilitzen el bloc i tampoc ja utilitzen el web com a promoció de l'escola. S'espera que desaparegui properament. El desembre de 2008 encara estava penjada.

SAGRAT COR (Girona)

- 1) Adreça: <http://www.xtec.es/col-sagratcor-girona/>
- 2) Editor: Dominiques de l'Anunciata
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: n/f
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: n/f
- 7) Responsables: n/f
- 8) Edició continguts: n/f
- 9) Disseny: n/f
- 10) Difusió: n/f
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: n/f

LA SALLE (Girona)

- 1) Adreça: <http://www.girona.lasalle.cat>
- 2) Editor: Germans de les Escoles cristina
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 2005
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: setmanal
- 7) Responsables: 2
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

VEDRUNA (Girona)

- 1) Adreça: <http://girona.eduvedruna.org>
- 2) Editor: Carmelites de la Caritat Vedruna
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 2002
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: quan és necessari
- 7) Responsables: 2
- 8) Edició continguts: extern. Pagament
- 9) Disseny: extern. Pagament
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

Web dedicat a l'ensenyament de la província de Girona de les escoles Vedruna. Enllaça a les escoles de la congregació que tenen web. Les que no en tenen, aquest web ofereix informació.

MARE DE DÉU DEL CARME (Llagostera)

- 1) Adreça: <http://www.xtec.cat/centres/b7002041/>
- 2) Editor: Germanes de Sant Josep
- 3) Població: Llagostera
- 4) Fundació: 2002
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: setmanal
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

IMMACULADA CONCEPCIÓ (Lloret de Mar)

- 1) Adreça: <http://www.xtec.net/col-imma-lloret/>
- 2) Editor: Religioses de la Immaculada Concepció de Castres
- 3) Població: Lloret de mar
- 4) Fundació: 2003
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: quan és necessari
- 7) Responsables: n/f
- 8) Edició continguts: n/f
- 9) Disseny: n/f
- 10) Difusió: n/f
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: una 20 diàries

VEDRUNA (Malgrat de Mar)

- 1) Adreça: <http://www.xtec.es/colvedrunamalgrat/index.htm>
- 2) Editor: Carmelites de la Caritat Vedruna
- 3) Població: Malgrat de Mar
- 4) Fundació: n/f
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: n/f
- 7) Responsables: n/f
- 8) Edició continguts: n/f
- 9) Disseny: n/f
- 10) Difusió: n/f
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: n/f

COR DE MARIA - MARIA REINA (Olot)

- 1) Adreça: <http://www.cordemariaolot.cat/>
- 2) Editor: Fundació privada Cor de Maria
- 3) Població: Olot
- 4) Fundació: 2007
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: anual
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: extern. Gratuït
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

ESCOLA PIA (Olot)

- 1) Adreça: <http://olot.escolapia.cat>
- 2) Editor: Escolapis
- 3) Població: Olot
- 4) Fundació: 2005
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: setmanal
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

VEDRUNA (Palamós)

- 1) Adreça: <http://vedrunap.blogspot.com/>
- 2) Editor: Carmelites de la Caritat Vedruna
- 3) Població: Palamós

- 4) Fundació: 2008
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: quan és necessari
- 7) Responsables: 2
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: bloc
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: 3.042 (a finals de desembre des dels seus inicis)

PRATS DE LA CARRERA (Palafrugell)

- 1) Adreça: <http://www.xtec.net/esc-pratsdelacarrera/pratsdelacarrera/>
- 2) Editor: Bisbat de Girona
- 3) Població: Palafrugell
- 4) Fundació: 2000
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: quan és necessari
- 7) Responsables: 2
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: 1.300 (de setembre a desembre de 2008)

VEDRUNA (Palafrugell)

- 1) Adreça: <http://www.xtec.cat/esc-vedrunapalafrugell/vedruna>
- 2) Editor: Carmelites de la Caritat Vedruna
- 3) Població: Palafrugell
- 4) Fundació: 1999
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: quinzenal
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

S'ajuden de dos blocs per posar-hi notícies i activitats ¹⁵⁸:
<http://blocs.xtec.cat/vedrunapalafrugell> i
<http://blocs.xtec.cat/aavedrunapalafrugell>

¹⁵⁸ No els he considerat bloc independents, ja que serveixen com a pàgines del mateix web per posar-hi les activitats d'una forma molt més còmode que no pas utilitzant un programa de disseny de webs.

LA SALLE (Palamós)

- 1) Adreça: <http://www.palamos.lasalle.cat>
- 2) Editor: Germans de les Escoles Cristianes
- 3) Població: Palamós
- 4) Fundació: n/f
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: n/f
- 7) Responsables: n/f
- 8) Edició continguts: n/f
- 9) Disseny: n/f
- 10) Difusió: n/f
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: n/f

MARE DE DÉU DEL ROSER (Pineda de Mar)

- 1) Adreça: <http://www.xtec.cat/centres/a8022811/>
- 2) Editor: Dominiques de l'Anunciata
- 3) Població: Pineda de Mar
- 4) Fundació: 2001
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: mensual
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

MARE DE DÉU DEL ROSER (Salt)

- 1) Adreça: <http://www.xtec.cat/centres/b7003197/>
- 2) Editor: Dominiques de l'Anunciata
- 3) Població: Salt
- 4) Fundació: 2001
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: anual
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

LA MIRACULOSA (Santa Coloma de Farners)

- 1) Adreça: <http://blocs.xtec.cat/lamiraculosa>
- 2) Editor: Filles de la Caritat Sant Vicenç de Paül
- 3) Població: Santa Coloma de Farners

- 4) Fundació: 2008
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: quinzenal
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: propi
- 9) Disseny: bloc
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

LA SALLE (Santa Coloma de Farners)

- 1) Adreça: <http://www.santacoloma.lasalle.cat>
- 2) Editor: Germans de les Escoles Cristianes
- 3) Població: Santa Coloma de Farners
- 4) Fundació: 2002
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: mensual
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

SANT GABRIEL (Torroella de Montgrí)

- 1) Adreça: <http://www.santgabriel.org>
- 2) Editor: Germans de Sant Gabriel
- 3) Població: Torroella de Montgrí
- 4) Fundació: 1998
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: diària
- 7) Responsables: 3
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: extern. De pagament
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

ALTRES:

ESCOLA ESPORTIVA VEDRUNA (Girona)

- 1) Adreça: <http://www.vedrunagirona.cat>
- 2) Editor: Carmelites de la Caritat Vedruna
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 2007
- 5) Idioma: català

- 6) Actualització: quan és necessari
- 7) Responsables: n/f
- 8) Edició continguts: n/f
- 9) Disseny: n/f
- 10) Difusió: n/f
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: n/f

Web dedicat a informar dels resultats dels equips dels diferents esports que practica aquest centre d'ensenyament.

AMPA SAGRAT COR (Girona)

- 1) Adreça: <http://ampasagratcorgirona.blogspot.com>
- 2) Editor: AMPA de l'Escola Sagrat Cor de Girona
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 2008
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: quan és necessari
- 7) Responsables: -
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: bloc
- 10) Difusió: -
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: 544 a finals de desembre (però no se sap des de quan)

A la capçalera del bloc s'expliquen els motius de la seva existència: "Hem creat aquest bloc per facilitar l'accés a les activitats que duem a terme des de l'AMPA, amb la intenció de que tot allò que fem pels nostres fills estigui més a l'abast de tots".

APA MARISTES (Girona)

- 1) Adreça: <http://www.apamaristes.com>
- 2) Editor: Associació de Pares de l'Escola marista de Girona
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 2002
- 5) Idioma: català, castellà
- 6) Actualització: en espera
- 7) Responsables: -
- 8) Edició continguts: -
- 9) Disseny: -
- 10) Difusió: -
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: -

Es llegeix: "Aquesta pàgina romandrà tancada i amb aquest missatge de protesta fins que el president de la junta d'aquesta APA compleixi mínimament els estatuts als que es subjecta i convoqui l'Assemblea General, tal i com està obligat i com es va aprovar en una reunió ordinària de junta el

passat mes de novembre. Que s'aclareixin els comptes, que expliquin la gestió i perquè dimiteixen un darrera l'altre els membres de la junta, una junta darrera l'altra, essent l'únic que perdura en el càrrec, el president".

8.2.2.4 INFÀNCIA I JOVENTUT

AGRUPAMENT ESCOLTA I GUIES SANT PERE DE FIGUERES

- 1) Adreça: <http://www.aeigsantpere.org/>
- 2) Editor: Agrupament Sant Pere de Figueres
- 3) Població: Figueres
- 4) Fundació: 2006
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: en espera
- 7) Responsables: 3
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

Lloc web de l'Agrupament d'Escoltes i Guies de la parròquia de Sant Pere de Figueres pendent d'actualització. Informa de les diferents branques de l'escoltisme figuerenc, activitats i fotografies.

ASSOCIACIÓ CULTURAL UNRARIS

- 1) Adreça: <http://www.undaris.org>
- 2) Editor: Associació Cultural Undaris
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 2005
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: quinzenal
- 7) Responsables: 2
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: 1.005 el dia 1-1-09 (no se sap des de quin dia)

Club infantil i juvenil de temps de lleure adreçat a noies a partir de vuit anys. Es llegeix que "té com a finalitat complementar l'educació que els noies reben a casa i a l'escola. [...] Cada sòcia compta amb una preceptora que, en contacte amb els pares, col·labora en l'educació de la noia en l'aprofitament de les activitats i en la seva formació acadèmica, humana i espiritual. [...] El conjunt d'activitats de formació humana i cristiana estan encomanades a l'Opus Dei. El club funciona de forma diària, allà la sòcia hi fa els deures escolars i després les activitats. Els caps de setmana les activitats es poden complementar amb excursions. El web serveix majoritàriament per informar del club i de les activitats que han programat.

CENTRE CRISTIÀ DELS UNIVERSITARIS

- 1) Adreça: <http://www.udg.edu/ccu>
- 2) Editor: Centre Cristià dels Universitaris
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 2000
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: mensual
- 7) Responsables: 2
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: subweb. Web de la Universitat de Girona
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

Entitat destinada als joves universitaris que organitza activitats diverses, voluntariat, excursions i conferències. L'espai web informa d'aquestes activitats i del que és el centre.

ESPLAI PARRÒQUIES DE FIGUERES

- 1) Adreça: <http://www.terra.es/personal3/esplai.figueres/>
- 2) Editor: Esplai de les parròquies de Figueres
- 3) Població: Figueres
- 4) Fundació: n/f
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: inactiva
- 7) Responsables: n/f
- 8) Edició continguts: n/f
- 9) Disseny: n/f
- 10) Difusió: n/f
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: -

L'Última actualització és del 21 de gener de 2006. Informació i activitats de l'esplai que agrupa les parròquies de la ciutat de Figueres.

FUNDACIÓ ESPLAI GIRONA

- 1) Adreça: <http://www.fundacioesplaigirona.org/>
- 2) Editor: Fundació Esplai Girona
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 1999
- 5) Idioma: català i castellà
- 6) Actualització: quan és necessari
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: externa. Pagament
- 9) Disseny: extern. Pagament
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

Agrupa l'Escola de l'Esplai (entitat que ofereix formació a educadors d'infants i adolescents que treballen en l'àmbit professional i de voluntariat de l'educació en el lleure) i la Coordinació dels Centres d'Esplai (Associació de fidels que engloba els centres d'esplai, colònies i casals del Bisbat de Girona). Informa dels cursos i activitats que organitzen, els objectius, de les cases de colònies que disposen, ofertes de treball per a monitors ...

GIROVES

- 1) Adreça: <http://www.giroves.org>
- 2) Editor: Delegació de la Pastoral amb Joves del Bisbat de Girona
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 2006
- 5) Idioma: català i castellà
- 6) Actualització: quan és necessari
- 7) Responsables: 2
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

Web de la Pastoral amb Joves del Bisbat de Girona que dona a conèixer de les activitats que organitzen. També hi ha material per descarregar-se, molt d'ell per als agents de pastoral que eduquen amb joves. Hi ha un apartat extens dedicat a la Pasqua Jove, una festa de joves que es convoca el dissabte de Pasqua. Com a curiositat, destacar que hi ha una salutació del bisbe de Girona amb llenguatge col·loquial.

PEDRES VIVES

- 1) Adreça: <http://www.fotolog.com/pedresvives>
- 2) Editor: Pedres Vives
- 3) Població: la Bisbal d'Empordà
- 4) Fundació: 2007
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: quan és necessari
- 7) Responsables: 15 (tots els membres del grup)
- 8) Edició continguts: propi
- 9) Disseny: format fotolog
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

Fotolog d'un grup de joves de l'àrea de la Bisbal que es reuneixen periòdicament per compartir inquietuds i vivències. Serveix per mantenir el contacte entre ells i per promocionar les trobades.

ROCABRUNA

- 1) Adreça: <http://www.gratisweb.com/teia/rocabruna/index.htm>
- 2) Editor: Associació cultural, esportiva i social Rocabruna
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 2006
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: anual
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

Mateixes característiques que Undaris, en aquest cas, les sòcies són de nou anys per endavant. L'orientació cristiana està confiada a la Prelatura de l'Opus Dei. També es pot visitar a <http://clubrocabruna.weboficial.com/>

SAFOR

- 1) Adreça: <http://www.udg.edu/safor>
- 2) Editor: Servei d'Assistència i Formació Religiosa
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 2007
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: semestral
- 7) Responsables: 2
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: subweb. Web de la Universitat de Girona
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

Espai del SAFOR (Servei d'Assistència i Formació Religiosa de l'Església de Girona) a la Universitat de Girona. Va adreçat als estudiants, professorat i treballador universitari. Organitzen cicles de xerrades, el programa dels quals es troben detallats en el web.

TEMPIR CLUB JUVENIL

- 1) Adreça: <http://www.tempir.org>
- 2) Editor: Club juvenil Tempir
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 1999
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: setmanal
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: pròpia (a través de fotologs) i externa (no es coneix si és de pagament)
- 9) Disseny: extern (no es coneix si és de pagament o no)

- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

Club juvenil adreçat a nois d'entre deu i divuit anys, l'orientació cristiana del qual està confiada a la Prelatura de l'Opus Dei. De semblants característiques que Undaris, però en aquest cas només per a nois. El web fa saber aspectes relacionats sobre el club i les activitats. Cada grup d'edats del club té una secció pròpia (disseny de fotolog) on parlen de les activitats.

TMT

- 1) Adreça: <http://www.tramun.cat>
- 2) Editor: Associació cultural i esportiva Club Tramuntana
- 3) Població: Salt
- 4) Fundació: 2007
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: quan és necessari
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: externa (de pagament) i pròpia (a través de bloc)
- 9) Disseny: extern. Pagament
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

Club juvenil adreçat a nois a partir de deu anys de semblants característiques que el Tempir. L'orientació cristiana està confiada a la Prelatura de l'Opus Dei. Incideix en aspectes esportius. El web informa de tot el que és el club i de les activitats, ajudat del bloc (actualitzat entre dos i tres cops al mes) que fan els mateixos socis i responsables: <http://www.tramunbloc.tk/>

Editen una revista generalista, *La Nova*, que es pot descarregar en PDF.

TROCA

- 1) Adreça: <http://www.palahi.es/troca/>
- 2) Editor: Troca
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 2000
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: inactiva
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: -
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: 2.019 (a finals de desembre de 2008, però no se sap des de quan).

Troca eren les inicials de "Trobades d'Orientació Cristiana de Joves i Adolescents". Fou un grup de servei de convivències a disposició de parròquies i moviments, que intentava comunicar valors als joves cristians de la diòcesi. Es va inaugurar l'any 2000 i va deixar de funcionar l'any 2004.

XIPRERS AL VENT

- 1) Adreça: <http://www.xiprersalvent.org>
- 2) Editor: Agrupament Escola La Salle de Figueres
- 3) Població: Figueres
- 4) Fundació: n/f
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: n/f
- 7) Responsables: n/f
- 8) Edició continguts: n/f
- 9) Disseny: n/f
- 10) Difusió: n/f
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: n/f

Entitat fundada meitat dels anys 90. Notifica les activitats de les diferents branques del moviment amb moltes fotografies.

8.2.2.5 PARRÒQUIES I ALTRES TEMPLES

S'ha dividit en tres apartats: Parroquials (el web és editat per la mateixa parròquia), interparroquial (l'editen dues o més parròquies) i altres temples (s'hi ha inclòs la Catedral i el Temple del Sagrat Cor de Girona, que no són parròquies però tenen un web). La llista està ordenada alfabèticament i pel nom de la parròquia. Quan en una població hi ha més d'una parròquia es posa el nom de la que té web entre parèntesi.

Tots els webs parroquials tenen unes dades comunes d'informació: els horaris litúrgics, els serveis parroquials, notícies, un comentari del rector i en la gran majoria un apartat d'enllaços a webs afins. Si hi ha algun web que ofereix opcions diferents es destacarà, en cas contrari, només es dona com a informació la que hi ha a la fitxa.

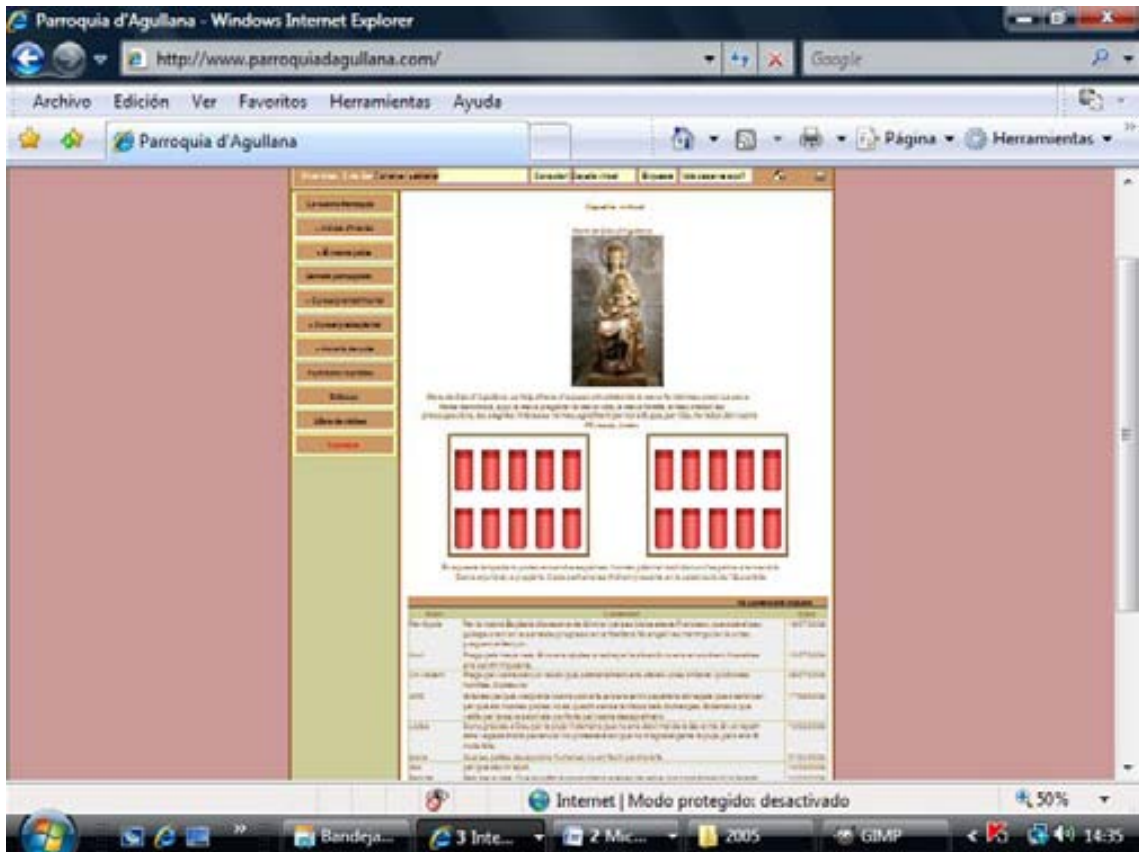
PARROQUIALS

AGULLANA

- 1) Adreça: <http://www.parroquiadagullana.com/>
- 2) Editor: Parròquia d'Agullana
- 3) Població: Agullana
- 4) Fundació: 2006
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: setmanal
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: extern. Pagament
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: sí
- 12) Nombre visites: 8.955 fins el dia 2-01-09 (però no se sap des de quan)

El web d'aquesta parròquia guarda les mateixes similituds que els webs de les parròquies de Darnius i Maçanet de Cabrenys, ja que el rector és el mateix. L'estructura de disseny és quasi la mateixa per a les tres, però tenen continguts diferents i les adreces webs també. Només comparteixen un comentari setmanal del propi rector. Tenen cada una d'elles un consultori - on els internautes formulen preguntes i el mossèn respon-, una enquesta i fins i tot una capella virtual que ofereix la possibilitat d'encendre un ciri i formular un desig. També hi ha un llibre de visites.

S'envia per correu electrònic el comentari que escriu cada setmana el rector. Hi estan subscriptes unes 50 persones.

Captura de pantalla de la capella virtual. A dalt hi ha una imatge de la marededéu que es venera a la parròquia i a sota uns ciris. Si hom clica amb la rata damunt d'un d'ells s'encén. Després, es pot deixar un missatge en una mena de taulell d'anuncis. A la capella virtual de Darnius es pot fer una visita al Santíssim i a la Mare de Déu i a la de Maçanet de Cabrenys hi ha la imatge de la Mare de Déu de les Salines, que es venera en el seu santuari situat a uns tretze quilòmetres de la població.

BESALÚ

- 1) Adreça: <http://www.parroquiadebesalu.com/>
- 2) Editor: Parròquia de Sant Vicenç
- 3) Població: Besalú
- 4) Fundació: 2008
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: en espera ¹⁵⁹
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: n/f
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no facilitades

¹⁵⁹ En el moment que es va fer aquesta consulta el 3 de gener de 2009, el web tenia moltes seccions no actualitzades. El suplement del full parroquial que es podia llegir era del 28 de setembre, per tant, amb tres mesos de retard. Tampoc ens va ser possible aconseguir les dades requerides.

Es pot llegir en HTML el full parroquial local.

CANET DE MAR

- 1) Adreça: <http://parroquiasantperesantpau.jimdo.com/>
- 2) Editor: Parròquia de Sant Pere i Sant Pau
- 3) Població: Canet de Mar
- 4) Fundació: 2008
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: setmanal
- 7) Responsables: 2
- 8) Edició continguts: externa. Gratuïta
- 9) Disseny: extern (gratuït)
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: 620 (des de febrer fins desembre de 2008)

CASTELLÓ D'EMPÚRIES

- 1) Adreça: <http://www.basilicadecastello.com>
- 2) Editor: Parròquia - Basílica de Santa Maria
- 3) Població: Castelló d'Empúries
- 4) Fundació: 2003
- 5) Idioma: català, castellà, alemany, anglès i francès
- 6) Actualització: setmanal
- 7) Responsables: 2
- 8) Edició continguts: propi
- 9) Disseny: extern. Pagament
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: sí. Activitats (llista de correu)
- 12) Nombre visites: 15.000 visites l'any 2008

DARNIUS

- 1) Adreça: <http://www.parroquiadedarnius.com>
- 2) Editor: Parròquia de Darnius
- 3) Població: Darnius
- 4) Fundació: 2005
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: setmanal
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: extern. Pagament
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: sí
- 12) Nombre visites: 12.073 fins el dia 2-01-09 (però no se sap des de quan)

Veure continguts extres a les dades de la Parròquia d'Agullana.

EMPÚRIES

- 1) Adreça: <http://www.parroquiaempuries.org>
- 2) Editor: Parròquia de Sant Martí
- 3) Població: Empúries
- 4) Fundació: 2004
- 5) Idioma: català, castellà, francès, anglès
- 6) Actualització: quan és necessari
- 7) Responsables: 2
- 8) Edició continguts: propi
- 9) Disseny: extern. Pagament
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

Ofereix la possibilitat de fer una visita virtual pel temple (panoràmics de 360 graus).

FIGUERES (Bon Pastor)

- 1) Adreça: <http://www.acp-bonpastor.cat/index-parroq.htm>
- 2) Editor: Parròquia del Bon Pastor
- 3) Població: Figueres
- 4) Fundació: 2006
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: mensual
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: -

Es pot descarregar en PDF el suplement del full parroquial

GIRONA (Sant Josep)

- 1) Adreça: <http://www.parroquiadesantjosep.org>
- 2) Editor: Parròquia de Sant Josep
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 2005
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: en espera
- 7) Responsables: en espera
- 8) Edició continguts: en espera
- 9) Disseny: extern. Pagament
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

MAÇANET DE CABRENYS

- 1) Adreça: <http://www.parroquiademassanetdecabrenys.com>
- 2) Editor: Parròquia de Maçanet de Cabrenys
- 3) Població: Maçanet de Cabrenys
- 4) Fundació: 2006
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: setmanal
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: extern. Pagament
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: sí
- 12) Nombre visites: 3.294 fins el dia 2-01-09 (però no se sap des de quan)

Veure continguts extres a les dades de la Parròquia d'Agullana.

PALAFRUGELL

- 1) Adreça: <http://www.parroquiadepalafrugell.com/>
- 2) Editor: Parròquia de Sant Martí
- 3) Població: Palafrugell
- 4) Fundació: 2000
- 5) Idioma: català i castellà
- 6) Actualització: setmanal
- 7) Responsables: 2
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: 150 de mitjana diària

Es pot descarregar el suplement del full parroquial en PDF. Té un apartat molt complert titulat *Dit i Fet* amb notícies i fotografies referents a les activitats parroquials. S'hi poden descarregar textos litúrgics, hi ha un santoral, es poden baixar fons d'escriptori per a l'ordinador ... Sobresurt un dietari personal del rector sobre les seves vivències. Hi ha crítica de llibres, recomanacions de vídeos ... Té anuncis de patrocinadors.

PALAMÓS (Santa Maria)

- 1) Adreça: <http://www.parroquiapalamos.com/>
- 2) Editor: Parròquia de Santa Maria
- 3) Població: Palamós
- 4) Fundació: 2006
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: setmanal
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: extern. Pagament
- 10) Difusió: positiva

- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: 3.500 fins l'octubre de 2008 (no se sap des de quan)

Ofereix el suplement del full parroquial en HTML, homilies i textos litúrgics.

PINEDA DE MAR (Sant Joan Baptista)

- 1) Adreça: <http://www.telefonica.net/web2/parroquiapoblenou>
- 2) Editor: Parròquia de Sant Joan Baptista del barri del Poble Nou
- 3) Població: Pineda de Mar
- 4) Fundació: 1999
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: quan és necessari, mínim setmanal
- 7) Responsables: 2
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: unes 18.500 l'any.

Es pot descarregar el suplement del full parroquial en PDF. També números antics d'un altre butlletí *Paraula i Acció*, que en aquests moments es troba aturat. S'ajuden d'un bloc per posar-hi notícies i comentaris diversos: http://esglesiaplural.cat/blogs/2_parroquia_poblenou/

També hi ha textos litúrgics per baixar-se.

PINEDA DE MAR (Santa Maria)

- 1) Adreça: <http://santamariapineda.wordpress.com>
- 2) Editor: Parròquia de Santa Maria
- 3) Població: Pineda de Mar
- 4) Fundació: 2003
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: setmanal
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: propi
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: n/f

Es pot descarregar el suplement del full parroquial en PDF.

ROSES

- 1) Adreça: <http://www.rosesdigital.com/stamaria>
- 2) Editor: Parròquia de Santa Maria Assumpta
- 3) Població: Roses

- 4) Fundació: 2006
- 5) Idioma: Català i castellà
- 6) Actualització: setmanal
- 7) Responsables: 2
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: 30 visites diàries

L'any 2008 s'hi podia llegir la traducció al castellà del full parroquial diocesà.

TORROELLA DE MONTGRÍ

- 1) Adreça: <http://www.telefonica.net/web2/parroquia-sant-genis/>
- 2) Editor: Parròquia de Sant Genís
- 3) Població: Torroella de Montgrí
- 4) Fundació: 2004
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: setmanal
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: propi
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

Es pot llegir el suplement del full parroquial en HTML.

INTERPARROQUIALS

AGRUPACIÓ DE PARRÒQUIES DE L'ÀREA DE LA BISBAL

- 1) Adreça: <http://www.apalb.org>
- 2) Editor: Agrupació de Parròquies de l'Àrea de la Bisbal (25 parròquies)¹⁶⁰
- 3) Població: Es coordina des de Corça
- 4) Fundació: 2006
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: setmanal
- 7) Responsables: 2
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi

¹⁶⁰ Agrupa les parròquies de la Bisbal, Caça del Pelràs, Canapost, Casavells, Castell d'Empordà, Corça, Cruïlles, Fitor, Foixà, Fonteta, Matajudaica, Monells, Pedrinyà, la Pera, Peratallada, Púbol, Ruplà, la Sala, Sant Cebrià de Lledó, Sant Cebrià dels Alls, Sant Pol, Sant Sadurní de l'Heura, Sant Climent de Peralta, Ullastret, Vulpellac.

- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: 60 mensuals

Es pot descarregar el suplement del full parroquial en HTML.

PARRÒQUIES DE BANYOLES

- 1) Adreça: <http://www.parroquiesbanyoles.org/>
- 2) Editor: Parròquies de Santa Maria dels Turers i Sant Pere
- 3) Població: Banyoles
- 4) Fundació: 2006
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: setmanal
- 7) Responsables: 2
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

Es pot descarregar el suplement del full parroquial en PDF.

PARRÒQUIES DE BLANES

- 1) Adreça: <http://www.blandaecclesia.org/>
- 2) Editor: Parròquies de Santa Maria, Sagrada Família i Santa Teresa
- 3) Població: Blanes
- 4) Fundació: 2001
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: setmanal
- 7) Responsables: 3
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: extern. Pagament
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

A part de les tres parròquies, hi ha també un apartat dedicat al santuari de la Mare de Déu del Vilar, que depèn de la parròquia de Santa Teresa. Les informacions del suplement parroquial de cada parròquia es troben desglossades en diferents seccions del web. Cada parròquia té un apartat propi, però comparteixen continguts comuns, com crítiques a llibres i a pel·lícules de cinema.

PARRÒQUIES DE CAMALLERA, GAÜSES, LLAMPAIES, SAUS, VILAÜR, VILOPRIU

- 1) Adreça: <http://www.terraprims.com>
- 2) Editor: parròquies de Camallera, Gaüses, Llampaies, Saus, Vilaür i Vilopriu
- 3) Població: es coordina des de Camallera
- 4) Fundació: 2007
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: setmanal
- 7) Responsables: 2
- 8) Edició continguts: extern. Pagament
- 9) Disseny: extern. Pagament
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

Es pot llegir el suplement parroquial en HTML que cada mes s'edita a l'apartat *d'Informacions mensuals*. Hi ha poesies, homilies i textos bíblics escrits pel propi rector.

PARRÒQUIES DE FIGUERES

- 1) Adreça: <http://www.parroquiesdefigueres.org/>
- 2) Editor: Parròquies de la Immaculada i Sant Pau, Sagrada Família, Sant Pere i Santa Maria.
- 3) Població: Figueres
- 4) Fundació: 2006
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: setmanal
- 7) Responsables: 3
- 8) Edició continguts: extern. Gratuït
- 9) Disseny: extern. Gratuït.
- 10) Difusió: n/f
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: n/f

Es pot llegir en versió HTML el suplement del full parroquial. Ofereix la possibilitat d'escoltar diferents temes de música clàssica mentre navegues.

A l'apartat de la parròquia de Sant Pere, diferents textos litúrgics: homilies, pregàries, Viacrucis, i fins i tot textos per ser utilitzats en les "celebracions en absència de prevere". Ofereix una visita virtual pel temple.

A la parròquia de la Sagrada Família es pot baixar un cançoner litúrgic amb més de 100 cançons, així com també textos litúrgics, catequètics, pregàries i un extracte del que és la Teologia de l'Alliberament.

PARRÒQUIES DEL BARRI VELL I LA DEVESA (Girona)

- 1) Adreça: <http://www.parroquiesbarrivellgirona.cat/>
- 2) Editor: Parròquies del Carme, Sant Fèlix, Sant Daniel i Sant Salvador d'Horta
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 2006
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: setmanal
- 7) Responsables: 2
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: -

Es pot descarregar el suplement del full parroquial en versió PDF.
També es troben pregàries i molta informació sobre el temple de Sant Fèlix.

PARRÒQUIES D'OLOT

- 1) Adreça: <http://www.parroquiesolot.org>
- 2) Editor: Agrupació de Parròquies d'Olot (9 parròquies) ¹⁶¹
- 3) Població: Olot
- 4) Fundació: 2008
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: setmanal
- 7) Responsables: 2
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

Es pot llegir el suplement parroquial en HTML d'aquesta agrupació i també textos de pregària.

PARRÒQUIES DE SALT

- 1) Adreça: http://es.geocities.com/parroquia_sant_cugat
- 2) Editor: parròquies de Sant Cugat i de Sant Jaume
- 3) Població: Salt
- 4) Fundació: 2001
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: en espera
- 7) Responsables: -
- 8) Edició continguts: -
- 9) Disseny: -
- 10) Difusió: -

¹⁶¹ Integra les cinc parròquies d'Olot (Batet, Sant Cristòfor les Fonts, Sant Esteve, Sant Pere Màrtir, Sant Roc) i les dels pobles de la Cot, Riudaura, el Sallent i Santa Pau.

- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: -

Web en espera d'actualització. Es pot descarregar el suplement del full parroquial en format Word (l'últim és del 2 de març de 2008).

ALTRES TEMPLES

CATEDRAL DE GIRONA

- 1) Adreça: <http://www.catedraldegirona.org>
- 2) Editor: Capítol de la Catedral de Girona
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 2000
- 5) Idioma: català, castellà, francès i anglès
- 6) Actualització: quan és necessari
- 7) Responsables: 2
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: extern. Pagament
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: unes 1.500 mensuals

SAGRAT COR (Girona)

- 1) Adreça: <http://groups.msn.com/sagratcor>
- 2) Editor: Temple del Sagrat Cor de Girona
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 2007
- 5) Idioma: català, castellà
- 6) Actualització: quan és necessari
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: subweb. Servei de Msn grups (Microsoft) ¹⁶²
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

Textos litúrgics, pregàries i santoral d'entre altres.

¹⁶² Com s'ha apuntat abans, els Grups de MSN de Microsoft van desaparèixer el febrer de 2009, però l'any 2008 aquest espai web encara existia. Se suposa que els responsables del temple deuen tenir ara una altra adreça.

8.2.2.6 OPINIÓ I PERSONALS

CATÒLICS GIRONA

- 1) Adreça: <http://www.catolicsgirona.net>
- 2) Editor: Catòlicsgirona.net
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 2000
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: en espera
- 7) Responsables: 5
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

La darrera actualització correspon al febrer de 2008, el web està en un procés de renovació. És l'òrgan informatiu del grup del mateix nom sorgit poc després del Fòrum Joan Alsina per contrarestar les opinions progressistes d'aquests últims. Els comentaris de Catòlicsgirona.net són fidels al dogma de l'Església Catòlica. Actualment però, només s'hi troba un comentari.

CINTO BUSQUET

- 1) Adreça: <http://www.cintobusquet.com>
- 2) Editor: Mn. Cinto Busquet
- 3) Població: Grottaferrata (Roma) i Salt (Girona)
- 4) Fundació: 2006
- 5) Idioma: català, castellà, anglès i italià
- 6) Actualització: quan és necessari
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: externa. Gratuïta
- 9) Disseny: extern. Gratuït
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

Web personal de Mn. Cinto Busquet amb el propòsit de divulgar els seus llibres. També s'hi poden trobar articles formatius redactats per ell mateix. Mn. Cinto és nascut a Salt però viu des de fa temps a Grottaferrata (Roma) exercint el seu ministeri com a membre del moviment dels Focolars.

ENDAVENT, SEMPRE ENDAVENT

- 1) Adreça: <http://sinsabloc.blogspot.com>
- 2) Editor: Mn. Jordi Callejon
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 2007

- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: quan és necessari
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: format bloc
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: 6.869 des de l'abril del 2007 fins el 28-12-08

Bloc del delegat de joves del Bisbat de Girona amb comentaris relacionats amb els joves i l'Església i aspectes diversos. No hi ha una periodicitat fixa de posts¹⁶³.

ESGLÉSIA PLURAL

- 1) Adreça: <http://esglesiaplural.cat/blogs/epgi>
- 2) Editor: Església Plural de Girona
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 2000
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: mensual
- 7) Responsables: 4
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: format bloc
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no des de Girona, sí des de Barcelona
- 12) Nombre visites: no es coneixen

És el grup gironí del moviment Església Plural implantat en diverses diòcesis de Catalunya. El bloc l'utilitzen per "donar a conèixer un pensament d'Església que respongui més fidelment al missatge evangèlic". Articles d'opinió.

FÓRUM JOAN ALSINA

- 1) Adreça: <http://www.forumjoanalsina.org>
- 2) Editor: Fòrum Joan Alsina
- 3) Població: diòcesi de Girona
- 4) Fundació: 2001
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: quan és necessari
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: l'any 2008 havien rebut unes 2.500 visites

¹⁶³ Es coneix com a *posts* les entrades que cada bloquejaire fa en el seu bloc.

Grup d'opinió format per capellans, alguns secularitzats, de la diòcesi de Girona¹⁶⁴. S'hi poden consultar tots els documents que han escrit fins ara. També hi ha informació de Mn. Joan Alsina, capellà assassinat a Xile per soldats del govern d'Augusto Pinochet i que ha donat nom a la formació. S'ajuden d'un bloc d'opinions: http://esglesiaplural.cat/blogs/2_joan_alsina/

MEMÒRIES DEL BURXETA

- 1) Adreça: <http://memoriesdelburxeta.blogspot.com>
- 2) Editor: Mn. Joaquim Pla
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 2007
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: diària
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: format bloc
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: 5.391 el 30-12-08 (però no se sap des de quan. Es calcula que hi entren diàriament unes 100 persones).

En Burxeta era un personatge que es va fer famós dins del periodisme gironí a la dècada dels 70 pels seus articles a la revista diocesana *Vida Catòlica*. Eren comentaris oberts i progressistes d'allò que ell creia que havia de ser el catolicisme i l'Església de Girona en general. Des del juny de 2007 ho fa a través del seu bloc. Es llegeix a la capçalera: "Escrits, la majoria dels quals tenen més de trenta anys, revisats i posats al dia. Crec que expliquen una part de la història de l'Església Catòlica a Girona. Burxeta (pseudònim meu) vol dir: empenyador, pic-pic, nyic-nyic, xeringaire... i tots els altres sinònims que signifiquen una persona que toca els ... daixonses, el voraviu de les llagues obertes".

Darrera del nom de Burxeta hi ha Mn. Joaquim Pla, capellà que viu a Girona i que treballa a la Cúria Diocesana, el "Palau del Pardo"¹⁶⁵, com escriu ell mateix en el bloc.

OIKÍA

- 1) Adreça: <http://sergidassis.blogspot.com>
- 2) Editor: Gmà. Sergi d'Assís
- 3) Població: gironí però resident a Montserrat
- 4) Fundació: 2007
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: dos cops la setmana
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: pròpia

¹⁶⁴ Més informació en el *Nomenclàtor*.

¹⁶⁵ Mn. Joaquim Pla fa servir un recurs literari, ja que el bisbe de Girona es diu Mn. Francesc Pardo.

- 9) Disseny: format bloc
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: 86.817 des del 13-04-07 fins el 30-12-08

Bloc redactat pel monjo de Montserrat Sergi d'Assís, de Malgrat de Mar. Escriu en el seu primer post: "Sóc en Sergi d'Assís. No sóc cap savi, ni cap expert, ni exemple de res. Però em sento estimat per Déu!! Això és el que em sosté des de fa anys, i això és el que m'ha empès a escriure aquest bloc [...]". Articles generals des de la vessant de la fe. Els darrers van sobre l'enveja, la mort, l'amistat ... També hi ha textos de reflexió, narracions ... *Oikía* en grec significa casa, família.

SÉ EN QUI HE CREGUT

- 1) Adreça: <http://enjoansoler.blogspot.com>
- 2) Editor: Mn. Joan Soler
- 3) Població: Olot- París- Togo (Àfrica)¹⁶⁶
- 4) Fundació: 2008
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: setmanal
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: format bloc
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: 1.928 (des del 16 de setembre de 2008)

Mn. Joan Soler és un olotí que ha decidit fer el bloc el 2008 mentre estudiava a París la llengua francesa per anar de missioner al Togo el 2009. Explica les seves vivències mentre es prepara com a missioner i el que farà al Togo. En el post de l'11 de novembre escriu: "Sí, aquest dissabte, finalment, a la parròquia de Sant Josep, el bisbe Francesc presidirà la celebració de la missa d'enviament a les missions! No us podeu pas ni arribar a imaginar la il·lusió que em fa que arribi aquest moment, un moment ple de fe i d'esperança, un moment ple d'il·lusió i de projectes a realitzar, un moment, en definitiva, ple de Déu, ple de vocació, ple de ganes de compartir la vida i l'evangeli amb els meus germans del continent africà".

XARXA CRISTIANA DE GIRONA

- 1) Adreça: <http://www.xarxacristianagirona.net/>
- 2) Editor: Xarxa Cristiana
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 2003
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: inactiva

¹⁶⁶ L'any 2008, en Joan Soler escrivia el bloc des d'Olot i París. Va marxar a Togo el febrer de 2009.

- 7) Responsables: -
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: n/f
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: n/f

La darrera actualització és de 2004. L'entitat va ser creada l'any 2008 i agrupa moviments i associacions que volen "contribuir (que l'Església) sigui més dialogant, amb esperit de renovació evangèlica, i oberta a les realitats i reptes del nostre món". Hi ha Justícia i Pau, Professionals Cristians, Col·lectiu de Dones amb l'Església i el Fòrum Joan Alsina d'entre altres, juntament amb consells de quatre parròquies.

8.2.2.7 REFLEXIÓ I PREGÀRIA

GRUPS D'ORACIÓ I AMISTAT (GOA)

- 1) Adreça: <http://www.oracio.org>
- 2) Editor: Grups d'Oració i Amistat
- 3) Població: s'edita des de Vila-sacra
- 4) Fundació: 2002
- 5) Idioma: català, castellà
- 6) Actualització: mensual
- 7) Responsables: 3
- 8) Edició continguts: externa. Pagament
- 9) Disseny: extern. Pagament
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: sí
- 12) Nombre visites: no es coneixen

Web dels Grups d'Oració i Amistat que estan estesos arreu de l'Estat i en alguns països de l'Amèrica llatina. Es pot descarregar en PDF el butlletí mensual i documents relacionats amb la pregària.

EL SALMISTA

- 1) Adreça: <http://perso.wanadoo.es/salmista/>
- 2) Editor: El Salmista (anònim)
- 3) Població: Blanes
- 4) Fundació: 1998
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: estàtica
- 7) Responsables: 4
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no (abans, quan era operativa sí)
- 12) Nombre visites: no es coneixen

El Salmista era una publicació que es distribuïa per correu electrònic gratuïtament cada setmana des del novembre del 1998 fins l'abril de 2004. En el primer exemplar es llegia: "és una publicació que es confessa catòlica, laica i jove. És de lliure distribució i adreçada a tothom. [...] Neix amb la intenció d'humanitzar el nostre dia a dia i de servir a la difusió de la Bona Nova". El web permet actualment una lectura dels 236 butlletins enviats a un miler de subscriptors apuntats i un cercador per temes i dates. Tracta de temes litúrgics i pregàries.

Quan l'autor va posar en marxa aquest projecte vivia a Blanes. S'ajudava d'altres tres persones per als continguts.

8.2.2.8 SANTS I SANTES

BEATS DE SALT

- 1) Adreça: <http://beatsdesalt.blogspot.com>
- 2) Editor: Xavier Margenat i devots dels beats
- 3) Població: Salt
- 4) Fundació: 2007
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: estàtica
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: bloc
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

Lloc informatiu sobre els beats saltencs Anselm (Anicet)¹⁶⁷ Falgueras i d'Esiqui Josep (Baldomer) Margenat, religiosos i màrtirs que van ser beatificats el 28 d'octubre de 2007 a Roma, juntament amb altres 496 màrtirs de la persecució religiosa del 1936. A part de la biografia hi ha també dades del moment de la beatificació. El lloc és estàtic, però es podria ampliar amb una extensa biografia dels dos en un futur.

CANONITZACIÓ MARE PAULA MONTAL

- 1) Adreça: <http://arenys.org/marepaula>
- 2) Editor: Arenys.org
- 3) Població: Arenys de Mar
- 4) Fundació: 2001
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: estàtica
- 7) Responsables: -
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

Web estàtic de l'empresa Arenys.org, una entitat sense ànim de lucre dedicada a difondre la cultura d'Arenys (de Mar i de Munt) a la xarxa. Es va penjar l'any 2001 per informar de la canonització de la mare Paula Montal que es va celebrar el 25 de novembre del 2001. La mare Paula va néixer a Arenys de Mar i va fundar l'orde de les escolàpies. Hi ha totes la informació de la canonització, articles i fotografies.

¹⁶⁷ Quan un nom està en parèntesi en el cas d'un sant o d'un beat, es refereix al nom de baptisme.

LLIBERADA FERRARONS

- 1) Adreça: <http://www.lliberada.org>
- 2) Editor: Causa de Canonització de Lliberada Ferrarons
- 3) Població: Olot
- 4) Fundació: 2008
- 5) Idioma: català, castellà
- 6) Actualització: quan és necessari
- 7) Responsables: 2
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: sí
- 12) Nombre visites: 143 (des de l'abril de 2008 fins el 15-01-09)

Biografia de la Venerable Lliberada Ferrarons (1803-1842). L'apartat de notícies s'enllaça en un bloc. Es pot descarregar el butlletí de canonització que s'envia a unes 800 persones per correu electrònic.

PADRE FUNDADOR Y BEATAS FRADERA

- 1) Adreça: <http://beatasfradera.blogspot.com>
- 2) Editor: Missioneres del Cor de Maria
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 2008
- 5) Idioma: castellà
- 6) Actualització: quan és necessari
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: bloc
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

Informa del procés de canonització del servent de Déu Joaquim Masmitjà (fundador de les Missioneres del Cor de Maria) i de les beates Fradera (màrtirs d'aquesta congregació).

LA WEB DE SANT NARCÍS

- 1) Adreça: <http://www.terra.es/personal/santnarcis>
- 2) Editor: Àngel Rodríguez Vilagran
- 3) Població: Salt
- 4) Fundació: 1999
- 5) Idioma: català, castellà
- 6) Actualització: estàtica
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no

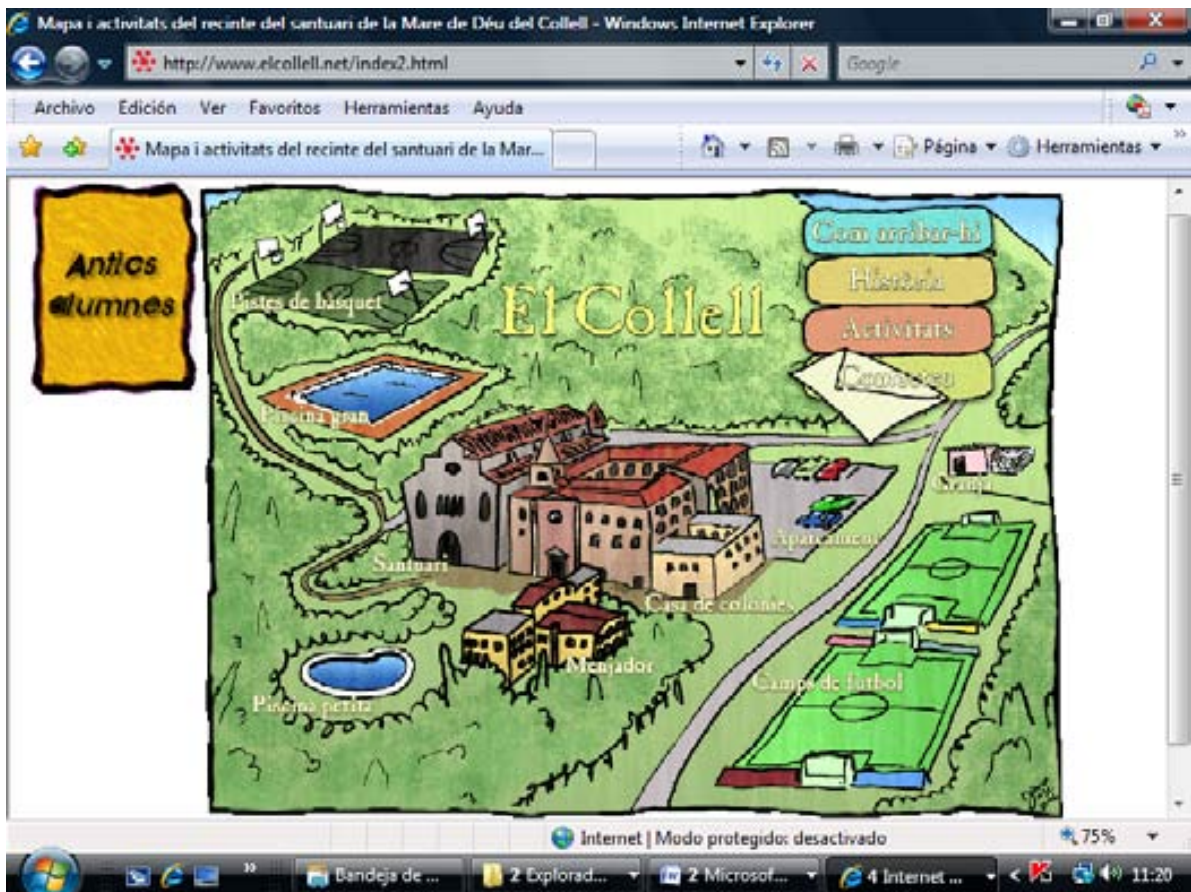
12) Nombre visites: 4.297 l'any 2008

Fundada amb la finalitat de difondre de forma popular la vida de Sant Narcís: història, tradicions, goigs, imatges ... Hi ha una capella virtual per venerar el sant i una completa guia de la ciutat de Girona.

8.2.2.9 SANTUARIS I ERMITES

EL COLLELL

- 1) Adreça: <http://www.elcollell.net>
- 2) Editor: Fundació per a la promoció dels santuaris
- 3) Població: Sant Ferriol
- 4) Fundació: 2006
- 5) Idioma: català, castellà i anglès
- 6) Actualització: mensual
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: extern. Pagament
- 9) Disseny: extern. Pagament
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

Web oficial del santuari de la Mare de Déu del Collell. La pàgina principal és un dibuix (a la imatge superior d'aquest text) de tot el recinte del santuari amb les seves corresponents opcions: història, activitats, les piscines, el temple, els camps de futbol ... A destacar la gran quantitat de fotografies.

ERMITA DE LES ALEGRIES

- 1) Adreça: <http://www.lesalegries.com>
- 2) Editor: Associació Veïnat de les Alegries
- 3) Població: Lloret de Mar
- 4) Fundació: 2008
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: quan és necessari
- 7) Responsables: 2
- 8) Edició continguts: extern. Gratuït
- 9) Disseny: extern. Gratuït
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: n/f

Informa de la història, la imatge i la localització d'aquest temple marià.

FUNDACIÓ PER A LA PROMOCIÓ DELS SANTUARIS

- 1) Adreça: <http://www.promociosantuaris.com>
- 2) Editor: Fundació per a la promoció dels santuaris
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 2008
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: anual
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: externa. Gratuït
- 9) Disseny: extern. Gratuït
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

Fundació que gestiona l'explotació dels Santuaris de la Mare de Déu dels Àngels, el Collell, la Font de la Salut de Sant Feliu de Pallerols i la Salut de Terrades. El web serveix per enllaçar a cada un dels webs i res més.

LA SALUT DE TERRADES

- 1) Adreça: <http://www.salutdeterrades.com>
- 2) Editor: Fundació per a la promoció dels santuaris
- 3) Població: Terrades
- 4) Fundació: 2005
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: anual
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: extern. Gratuït
- 9) Disseny: extern. Gratuït
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

Web promocional d'aquest santuari amb la història i els serveis que ofereix, en especial el de l'hostatgeria.

SANTA MARIA DEL COLLELL

- 1) Adreça: <http://www.elcollell.com>
- 2) Editor: Ex alumnes del col·legi del Collell
- 3) Població: Es gestiona des de Roses
- 4) Fundació: 2005
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: quan és necessari
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: extern. Pagament
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

Web creada per ex alumnes del col·legi-internat que existia en el santuari de la Mare de Déu del Collell. Es llegeix a la pàgina de benvinguda: "La idea de crear aquesta pàgina va sorgir d'un grup d'antics alumnes els quals guardem tots un record especial d'aquella època i volem mantenir l'amistat que va néixer a la nostra infància i adolescència. El sistema docent que s'aplicava i el fet de tractar-se d'un internat situat enmig de la natura, aïllat de la civilització, provocava sovint que entre els alumnes es formessin uns lligams que ja esdevindran part de la persona i difícilment es perdran".

El web ofereix fotografies i un llistat d'exalumnes, professors, notícies... un fòrum. Fins i tot venen un samarreta.

A part d'aquest web, cal afegir que exalumnes del col·legi han posat tres facebook a la xarxa.

SANTUARI DE LA MARE DE DÉU DE LA MISERICÒRDIA

- 1) Adreça: <http://www.telefonica.net/web2/aim51/>
- 2) Editor: Albert Isern
- 3) Població: Canet de Mar
- 4) Fundació: 2003
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: estàtica
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

Es pot llegir la història d'aquest santuari, des dels inicis fins avui.

SANTUARI DE LA MARE DE DÉU DEL MONT

- 1) Adreça: <http://www.marededeudelmont.com>
- 2) Editor: Patronat de la Mare de Déu del Mont
- 3) Població: Albanyà
- 4) Fundació: 2005
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: anual
- 7) Responsables: n/f
- 8) Edició continguts: extern. Gratuïta
- 9) Disseny: extern. Gratuït
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

Ofereix la història i les activitats del santuari, una visió panoràmica de 360 graus del paisatge que s'hi pot divisar a 1.100 metres d'alçada i aspectes relacionats amb el poeta Mn. Cinto Verdaguer el qual hi va fer estada durant uns mesos.

SANTUARI DE LA MARE DE DÉU DELS ÀNGELS

- 1) Adreça: <http://www.marededeudelsangels.com>
- 2) Editor: Fundació per a la promoció dels santuaris
- 3) Població: Sant Martí Vell
- 4) Fundació: 2008
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: mensual
- 7) Responsables: 2
- 8) Edició continguts: extern. Pagament
- 9) Disseny: extern. Pagament
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

Informació de tot el que fa referència a aquest centre de devoció marià. Inclou itineraris per fer en bicicleta de muntanya BTT.

LA VEU DEL SANTUARI

- 1) Adreça: <http://laveudelsantuari.blogia.com/>
- 2) Editor: Salvador Tarradas
- 3) Població: Canet de Mar
- 4) Fundació: 2007
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: inactiva
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: bloc
- 10) Difusió: n/f
- 11) Trameses: no

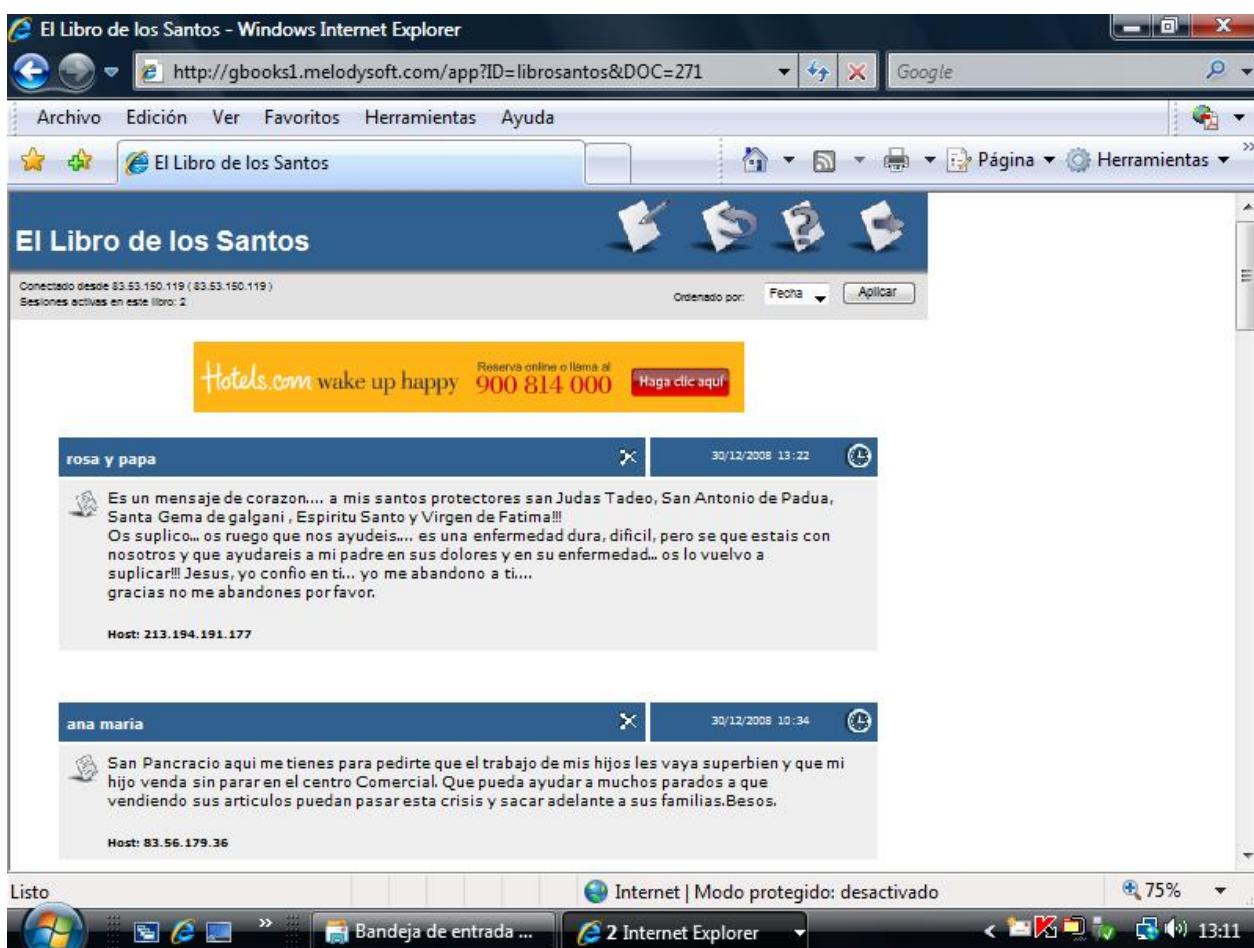
12) Nombre visites: n/f

Bloc que servei per donar a conèixer els comptes econòmics del santuari. La darrera actualització és del juliol del 2007.

8.2.2.10 TRADICIÓ I RELIGIOSITAT POPULAR

EL ÀNGEL DE LA WEB

- 1) Adreça: <http://www.elangeldelaweb.org>
- 2) Editor: Àngel Rodríguez Vilagran
- 3) Població: Salt
- 4) Fundació: 1999
- 5) Idioma: castellà (alguns textos en català)
- 6) Actualització: quan és necessari
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: sí
- 12) Nombre visites: 777.381 des del 27 maig de 2007

Captura d'imatge d'una part de El Libro de los Santos del dia 30 de desembre de 2009 de El Àngel de la Web

Web destinada a presentar la tradició popular del catolicisme a partir de les festivitats i del santoral. Hi ha un llibre de visites on els internautes hi deixen les seves peticions als sants (entre 20 i 30 diàries). Quasi tot el web és

en castellà a excepció d'algunes seccions que són en català. Té una llista de correu formada per 752 persones on s'hi envien un parell d'articles setmanals.

ASSOCIACIÓ D'AMICS DEL CAMÍ DE SANTIAGO

- 1) Adreça: <http://www.camigironasantiago.com/>
- 2) Editor: Associació d'Amics del Camí de Santiago
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 2008
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: n/f
- 7) Responsables: n/f
- 8) Edició continguts: n/f
- 9) Disseny: n/f
- 10) Difusió: n/f
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: n/f

Es llegeix en el web: "Les nostres pretensions, són les d'ajudar al desenvolupament dels camins a Santiago que, passen pel nostre territori; l'èxit d'altres camins com el Francès, el del Nord o la Via de la Plata, no pot ni ha de fer oblidar altres camins mil.lenaris, com el nostre". S'hi troba tota la informació per fer el Camí de Santiago, amb rutes i fotografies. S'ajuden d'un fòrum creat el 2006.

CONFRARIA DE JESÚS CRUCIFICAT (Manaies de Girona)

- 1) Adreça: <http://manaies.girona.com>
- 2) Editor: Confraria de Jesús Crucificat
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 2004
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: n/f
- 7) Responsables: n/f
- 8) Edició continguts: n/f
- 9) Disseny: n/f
- 10) Difusió: n/f
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: n/f

Informa de les activitats de l'entitat i de tot el que fa referència a la presència dels manaies a la processó de la Setmana Santa.

JUNTA DE CONFRARIES DE LA SETMANA SANTA DE GIRONA

- 1) Adreça: <http://www.juntaconfrariesdegirona.org/>
- 2) Editor: Junta de Confraries de Setmana Santa
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 2002

- 5) Idioma: català, castellà
- 6) Actualització: anual
- 7) Responsables: 3
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: unes 3.000 anuals

Es llegeix a la pàgina d'entrada que "l'equip de govern de la Junta s'ha proposat, amb aquesta pàgina web, que la Setmana Santa de Girona *navegui per la xarxa*. En aquesta web hi trobareu tota mena d'informació sobre la història de la Setmana Santa gironina, sobre les diferents Confraries que constitueixen la Junta i una acurada informació de tots els actes de la Setmana Santa d'enguany".

Es pot descarregar el programa de la Setmana Santa en PDF i també cartells antics.

LA PROCESSÓ DE VERGES

- 1) Adreça: <http://barnosell.en.eresmas.com>
- 2) Editor: Albert Barnosell
- 3) Població: Verges
- 4) Fundació: 2001
- 5) Idioma: català, castellà
- 6) Actualització: estàtica
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: 14.241 (des del 23 d'agost de 2001)

Web personal sobre la processó de Verges, el primer sobre aquesta tradició popular que es va penjar a la xarxa. La darrera actualització és de l'any 2004¹⁶⁸. No s'ha considerat inactiva perquè les dades segueixen essent vàlides. Molt completa.

LA PROCESSÓ DE VERGES

- 1) Adreça: <http://www.laprocesso.cat>
- 2) Editor: Associació La Processó de Verges
- 3) Població: Verges
- 4) Fundació: 2002
- 5) Idioma: català, castellà
- 6) Actualització: anual
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: propi

¹⁶⁸ Visitada el 13 de gener de 2009

- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

Web informatiu oficial. Es poden adquirir llibres referents a la processó i descarregar el programa de mà en català, castellà, francès, anglès i alemany.

MANAIES JUNCÀRIA

- 1) Adreça: <http://es.geocities.com/manaiesjuncaria>
- 2) Editor: Associació Manies Juncària
- 3) Població: Figueres
- 4) Fundació: 2004
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: anual
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

Informació sobre les activitats d'aquests manaies figuerencs amb fotografies i un vídeo.

MANÍPUL DE MANAIES DE BANYOLES

- 1) Adreça: <http://www.manaiesbanyoles.cat/>
- 2) Editor: Manípul de Manaies de Banyoles
- 3) Població: Banyoles
- 4) Fundació: n/f
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: n/f
- 7) Responsables: n/f
- 8) Edició continguts: n/f
- 9) Disseny: n/f
- 10) Difusió: n/f
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: n/f

El divendres abans del Diumenge de Rams, a Banyoles, se celebra la festa de la Mare de Déu dels Dolors. Al vespre d'aquest dia surt la solemne Processó dels Dolors que acompanya les imatges de la Pietat, la del Sant Crist i la del Quart Dolor de la Corona dels Set Dolors, i que està encapçalada pel Manípul de Manaies. El web informa completament d'aquesta tradició.

MARIA ALS SANTUARIS DEL BISBAT DE GIRONA

- 1) Adreça: <http://usuarios.lycos.es/santuarios> ¹⁶⁹
- 2) Editor: Àngel Rodríguez Vilagran
- 3) Població: Salt
- 4) Fundació: 1999
- 5) Idioma: català, castellà
- 6) Actualització: inactiva
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: 428 (l'any 2008)

Web que va néixer per promocionar el llibre *Maria als Santuaris del Bisbat de Girona*, del que n'és autor Àngel Rodríguez. Es va deixar d'actualitzar des del moment que el servidor Lycos exagerava amb la publicitat gratuïta que sortia en el web. Com que la promoció del llibre ja es feia des d'un altre lloc (El Àngel de la Web) es va deixar "mort" aquest (no es va eliminar perquè l'autor no recordava els codis d'accés a Lycos).

OBRERIA DE SANTA CRISTINA LLORET DE MAR

- 1) Adreça: <http://www.obreria.cat>
- 2) Editor: Obreria de Santa Cristina
- 3) Població: Lloret de Mar
- 4) Fundació: 2003
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: quan és necessari
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: 1.200 visites l'any 2008

Web d'aquesta entitat dedicada a promocionar la devoció a Santa Cristina i els actes populars que en el dia de la seva festivitat organitzen. Hi ha la història del santuari, dades de l'obreria i els seus membres, les activitats de la festa ... Compta amb un apartat de notícies molt complert referent a les activitats que al llarg de l'any es porten a terme al temple.

¹⁶⁹ Lycos anunciava el 2008, el tancament del servei gratuït d'hospedatge de webs per al segon trimestre de 2009.

SEGON CONGRÉS DE CONFRARIES, CONGREGACIONS I GERMANDATS DE SETMANA SANTA DE CATALUNYA

- 1) Adreça: <http://www.congresdeconfraries.com/>
- 2) Editor: Segon Congrés de Confraries, Congregacions i Germandats de Setmana Santa a Girona
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 2005
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: estàtica
- 7) Responsables: -
- 8) Edició continguts: -
- 9) Disseny: -
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

Web dedicat a informar d'aquest segon congrés que es va celebrar a la ciutat de Girona l'any 2005. Hi ha el programa, el lloc per fer les inscripcions, lloc per a hostatjar-se ...

TROBADA DE MANAIES I ESTAFERMS DE LES COMARQUES GIRONINES A BESALÚ

- 1) Adreça: <http://www.grn.es/manaies/index.htm>
- 2) Editor: Congregació de la Mare de Déu dels Dolors
- 3) Població: Besalú
- 4) Fundació: 2000
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: estàtica
- 7) Responsables: -
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: -
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: 6.281 (des del 5 d'abril del 2000)

Web estàtic creat amb motiu de la Trobada de Manaies i Estaferms a Besalú que es va celebrar el 9 d'abril d'aquell any. La darrera actualització és del 2000. Hi ha informació del que va ser aquesta trobada i moltes fotografies.

VENERABLE CONGREGACIÓ DE LA MARE DE DÉU DELS DOLORS DE BESALÚ

- 1) Adreça: <http://www.dolorsdebesalu.cat>
- 2) Editor: Congregació de la Mare de Déu dels Dolors de Besalú
- 3) Població: Besalú
- 4) Fundació: 2005
- 5) Idioma: català

- 6) Actualització: quan és necessari
- 7) Responsables: 2
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: extern. Pagament
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

Conté tota les dades d'aquesta entitat cultural i religiosa que comparteix l'esperit de vida que professen els Servites, d'acord a la "Regla de Vida de l'Orde Seglar dels Servents de Maria". Participen en la setmana Santa a través del Quinari i de la Processó de la Mare de Déu dels Dolors. Es poden consultar totes les activitats i descarregar en PDF el programa del Quinari i de la Processó.

8.2.2.11 ALTRES

ARXIU DIOCESÀ I BIBLIOTECA DEL SEMINARI DE GIRONA

- 1) Adreça: <http://www.arxiuadg.org>
- 2) Editor: Arxiu diocesà i biblioteca del Seminari de Girona
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 2004
- 5) Idioma: català i castellà
- 6) Actualització: quan és necessari
- 7) Responsables: 2
- 8) Edició continguts: extern. Gratuït
- 9) Disseny: extern. Gratuït
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: 30.028 l'any 2008

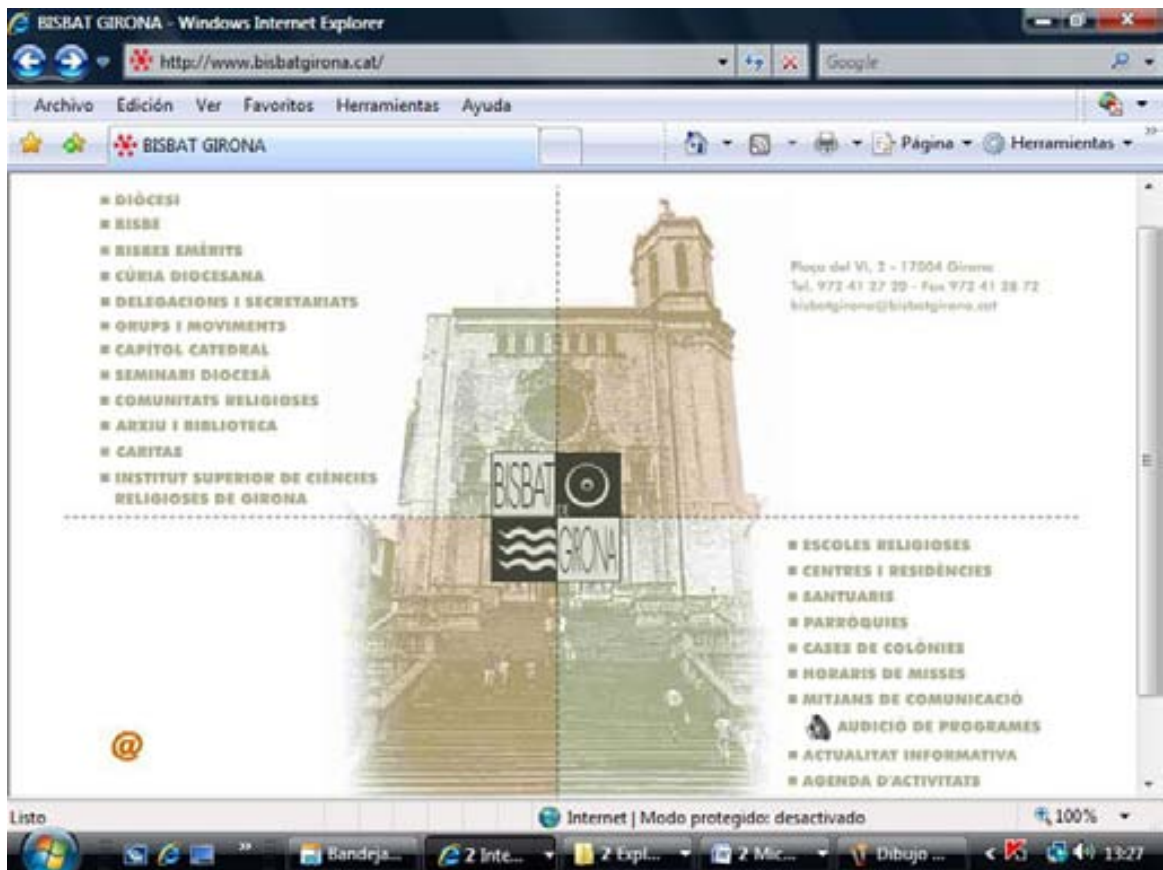
La missió principal quan va ser creada per l'aleshores arxiver diocesà Mn. Josep Maria Marquès era que les dades de l'arxiu poguessin ser consultades per aquells de fora de Girona, sobretot pels que darrerament s'han aficionat a crear el seu arbre genealògic. Hi ha també el catàleg complet de l'arxiu amb els llibres i publicacions que s'hi guarden.

Compta amb la col·laboració de la Diputació de Girona que va destinar una partida econòmica per a la seva realització.

BISBAT DE GIRONA

- 1) Adreça: <http://www.bisbatgirona.cat>
- 2) Editor: Bisbat de Girona
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 1996
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: diària
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: extern. Pagament ¹⁷⁰
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: sí
- 12) Nombre visites: no es coneixen

¹⁷⁰ El disseny genèric és a càrrec d'una empresa externa, però quan convé també es manipula des del mateix Bisbat de Girona.

Pàgina d'inici del web del Bisbat de Girona

Primer web de les diòcesis de Catalunya creat el 1996. El disseny actual correspon a una profunda renovació que es va fer el febrer de 2003. Es pot conèixer la història de la diòcesi, la relació de delegacions i secretariats, els capellans, comunitats religioses, escoles religioses, residències ... També es pot navegar per un mapa de la diòcesi per buscar dades de la parròquia que a hom l'interessi i consultar tots els textos que ha escrit el bisbe Francesc i també el bisbe emèrit Carles. Es pot llegir i descarregar en PDF el *Butlletí de l'Església de Girona* i en HTML el *Full Parroquial*.

També es pot escoltar i descarregar cada setmana el programa de ràdio diocesà *Església Viva*.

Cada setmana s'envia el *Full Parroquial* en PDF a qui ho demana. El desembre de 2008 s'enviava a 67 persones.

L'actualització de dades i alguna part de disseny senzill es fa des de la pròpia delegació a través d'una persona responsable; el disseny marc es fa des d'una impremta que cobra per fer-ho.

HOSPITALITAT DE LA MARE DE DÉU DE LOURDES

- 1) Adreça: <http://www.hospitalitatgirona.org>
- 2) Editor: Hospitalitat de la Mare de Déu de Lourdes
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 2004
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: quan és necessari (3 o 4 cops l'any)
- 7) Responsables: 2
- 8) Edició continguts: pròpia
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: positiva
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: no es coneixen

Entitat que s'encarrega d'organitzar cada any la pelegrinació diocesana al santuari de la Mare de Déu de Lourdes. El web informa de les pelegrinacions que s'han fet des de l'any 2004, del que és l'entitat i tot el necessari sobre aquesta devoció mariana.

SEMINARI DE GIRONA

- 1) Adreça: <http://www.seminaridegirona.com>
- 2) Editor: seminari de Girona
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 2006
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: en espera
- 7) Responsables: -
- 8) Edició continguts: -
- 9) Disseny: -
- 10) Difusió: -
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: -

Informació sobre el Seminari de Girona, els seminaristes, textos de reflexió, activitats, fotografies ... En la consulta efectuada el desembre de 2008 la web estava en un procés de *Stand by*. Des del Seminari estaven a l'espera de buscar nous responsables i fer un nou disseny.

VIDA CREIXENT

- 1) Adreça: <http://www.vidacreixentgirona.org>
- 2) Editor: Vida Creixent
- 3) Població: Girona
- 4) Fundació: 2007
- 5) Idioma: català
- 6) Actualització: quan és necessari
- 7) Responsables: 1
- 8) Edició continguts: pròpia

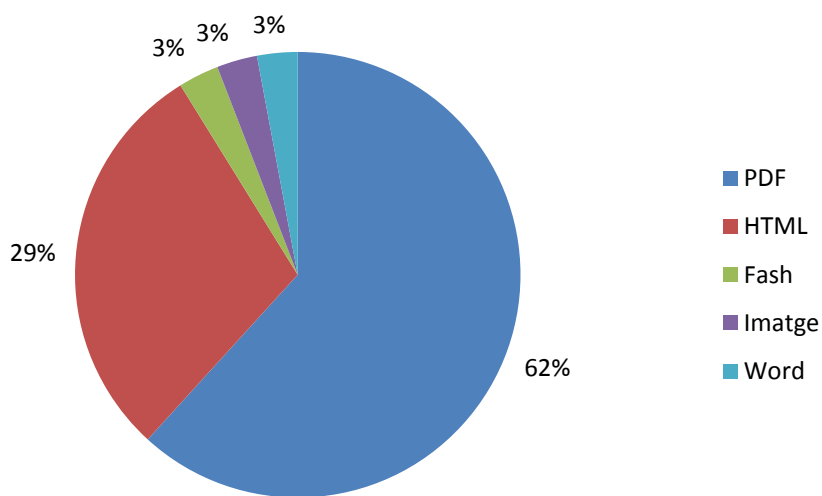
- 9) Disseny: propi
- 10) Difusió: no s'ha notat
- 11) Trameses: no
- 12) Nombre visites: 835 (però no se sap des de quan)

Lloc web que informa bàsicament dels objectius d'aquest moviment de gent gran. Es pot descarregar el butlletí en format PDF.

8.3 PUBLICACIONS ELECTRÒNIQUES

34 són les publicacions que es poden descarregar o consultar a través d'Internet, tal i com es pot veure en la taula de la plana següent. El format és el següent:

PDF: 21 publicacions
HTML: 10
Flash: 1
Imatge (escanejada): 1
Word: 1

D'aquestes 34 publicacions només n'hi ha una que la seva consulta és bàsicament a través d'Internet, ja que la versió en paper és insignificant: *Àkan*.

Totes es poden descarregar o consultar des del seu web propi a excepció del full de la parròquia de la Cellera que utilitza un web informatiu del poble

Butlletins i revistes		
Nom	Adreça	For.
Així Treballem	http://www.xtec.net/centres/b7002041/	Imatge
Àkan	http://www.akan.cat	PDF
Butlletí de l'Església de Girona	http://www.bisbatgirona.cat	PDF
Bell-lloc al dia	http://www.bell-lloc.org	Flash
GOA	http://www.oracio.org	PDF
Lliberada Ferrarons	http://www.lliberada.org	PDF
Mare de Déu del Mont	http://www.marededeudelmont.com	PDF
Memòria Càritas Salt	http://www.caritasgirona.cat	PDF
La Nova	http://www.tramun.cat	PDF
Programes ràdio i TV	http://www.bisbatgirona.cat/radio	PDF
Quinari i processó Dolors	http://www.dolorsdebesalu.cat	PDF
Recerca	http://www.caputxins.cat	PDF
Recursos de Pastoral amb Joves	http://www.giroves.org	PDF
Setmana Santa Girona	http://www.juntaconfrariesdegirona.org	PDF
Vida Creixent	http://www.vidacreixentgirona.org	PDF
Fulls Parroquials diocesà i locals		
Full Parroquial diocesà	http://www.bisbatgirona.cat	PDF
Blanes (Sagrada Família)	http://www.blandaecclesia.org/SagradaFamilia/	HTML
Blanes (Santa Maria)	http://www.blandaecclesia.org	HTML
Blanes (Santa Teresa)	http://www.blandaecclesia.org/SantaTeresa/	HTML
Besalú	http://www.parroquiadebesalu.com	HTML
La Cellera	http://www.lacellera.com	HTML
Figueres (Bon Pastor)	http://www.acp-bonpastor.cat/index-parroq.htm	PDF
Palafrugell	http://www.parroquiadepalafrugell.com	PDF
Palamós (Santa Maria)	http://www.parroquiapalamos.com	HTML
Pineda de Mar (St. Joan B.)	http://www.telefonica.net/web2/parroquiapoblenou	PDF
Pineda de Mar (Santa Maria)	http://santamariapineda.wordpress.com	PDF
Torroella de Montgrí	http://www.telefonica.net/web2/parroquia-sant-genis/	HTML
Full parroquials interdiocesans		
Banyoles	http://www.parroquiesbanyoles.org	PDF
La Bisbal	http://www.apalb.org	HTML
Camallera	http://www.terraprims.com	HTML
Figueres	http://www.parroquiesdefigueres.org	HTML
Girona (Barri Vell i Devesa)	http://www.parroquiesbarrivellgirona.cat	PDF
Olot	http://www.parroquiesolot.org	PDF
Salt	http://es.geocities.com/parroquia-sant_cugat	Word

8.4 PROGRAMES DE RÀDIO PER INTERNET

Només el programa de ràdio *Església Viva*, editat pel Departament d'Audiovisuals del Bisbat de Girona, té versió digital.

Es pot escoltar a través del web del Bisbat de Girona (des del 2003) o també pel de Ràdio Estel (des del 2008) en aquests enllaços directes:

Bisbat de Girona: <http://www.bisbatgirona.cat/radio/index.htm>

Ràdio Estel: <http://www.radioestel.com/programes.htm>

- L'audiència d'*Església Viva* en el web del Bisbat de Girona

Des de que l'any 2003 es va posar el comptador¹⁷¹ a la pàgina s'han rebut, fins el 31 de desembre de 2008, un total de 3.871 visites.

El comptador es va posar el 4 de desembre de 2003 i va registrar 35 visites durant aquell mes. La resta d'any, el nombre de visitants ha estat el següent:

2004	393 visites
2005	823
2006	834
2007	911
2008	875

Des de l'existència del marcador el desembre de 2003 fins el 31 de desembre de 2008 es tenen aquestes dades:

- El dia de més visites en tota la història del programa digital, fou el 19 d'octubre de 2008, el diumenge que Mn. Francesc Pardo prenia possessió com a nou bisbe de Girona.

- El dia de la setmana amb més visites és el divendres (18,9%), i el de menys, el dilluns (10,8%).

- El mes amb més visites el 2008 va ser l'octubre amb 127, la resta de mesos oscil·la entre 50 i 80 mensuals.

- L'hora de més visites és entre les 17 i les 17.59 hores (un 7,9%), seguit de les 18 i les 18,59 (7,5%), i les 13 i les 13.59 (7,4%). La de menys, la de 6 a 6,59 amb un 0,6%.

¹⁷¹ El comptador és de l'empresa Motigo: <http://webstats.motigo.com/>

Per països

País	Visitants	Percentatge %
Espanya	3.347	86,4
Argentina	302	7,8
Estats Units	48	1,2
França	27	0,6
Itàlia	26	0,6
Brasil	19	0,4
Mèxic	16	0,4
Perú	11	0,2
Veneçuela	8	0,2
Alemanya	7	0,1
Resta de països	60	1,5
Total	3.871	100

Per continents

Continent	Visites	Percentatge %
Europa	3.441	88,8
Sudamèrica	354	9,1
EEUU i Canadà	50	1,2
Centreamèrica	20	0,5
Austràlia	1	0,0
Àsia	1	0,0
Àfrica	1	0,0
Desconeguts	3	0,0
Total	3.871	100

- Ràdio Estel

Cal recordar que els programes que s'escolten des de la freqüència de Girona de Ràdio Estel són emesos des de la central de Barcelona. A part d'Església Viva, només es pot considerar com a programa el res de les Completes que es van enregistrar al Monestir de Santa Maria de Solius i que s'emeten diàriament a les 24 hores. També es poden descarregar per Internet.

Capítol 9

ALTRES

9.1 EL PROGRAMA DIOCESÀ DE TELEVISIÓ

El programa de televisió diocesà porta per nom *Camí de Vida*. Es va emetre per primera vegada el divendres 22 de gener de 1999 per Televisió de Girona a les 22.30 i tenia una durada aproximada de mitja hora. S'emetia cada divendres. El plató de televisió era en una sala de l'actual Hotel Melià de Girona i era dirigit des de la Delegació de Mitjans de Comunicació del Bisbat de Girona. El presentava el delegat, Carles Sánchez.

A partir del mes de desembre de 2002 el programa va deixar de ser exclusiu de Televisió de Girona. El Bisbat va signar un conveni amb la productora gironina Kinema Produccions pel qual s'encarregava d'editar el programa i de distribuir-lo a més emissores locals. El lloc d'enregistrament va passar a ser una de les sales nobles de la seu del Bisbat, a Casa Carles. L'any 2005 l'emeten vuit televisions locals (*El Senyal*, febrer 2005: 27).

L'octubre de 2004 es va estrenar l'actual plató de televisió en els baixos de Casa Carles que va permetre enregistrar l'espai amb millors condicions d'audició i d'imatge.

Amb el nou plató, Carles Sánchez es va ajudar en la presentació de Iolanda Sòria i més tard de Maria del Mar Ribé, ambdues treballadores del Bisbat.

Des de l'octubre de 2007, el programa és presentat pel delegat de Joves del Bisbat de Girona, Mn. Jordi Callejon, juntament amb Maria del Mar Ribé. La direcció l'any 2008 és a càrrec del delegat de Mitjans de Comunicació Mn. Josep Casellas¹⁷².

El programa té una durada de 30 minuts i ofereix una editorial, notícies breus, entrevistes d'actualitat, el comentari de l'evangeli dominical i l'agenda d'actes.

La temporada 2008/2009 l'emeten 7 televisions locals:

Canal Català Girona (Banyoles)	Dissabtes i diumenges 8.00
Canal Català la Selva (Lloret)	Diumenges 9.00
Canal Nord Televisió (Figueres)	Diumenges 11.00
Televisió Costa Brava (Platja d'Aro)	Dilluns 00.30
Televisió de Girona	Diumenges i dilluns 9.00
Televisió de l'Escala	Diumenges 13.00
Televisió de Tossa	Dissabtes 17.00 i diumenges 21.00

9.1.1 L'experiència d'una televisió parroquial

Existeix una experiència d'una emissora de televisió parroquial a la diòcesi de Girona. Es tracta de TVR (Televisió de Riudellots) que va néixer gràcies a un grup de joves de Riudellots de la Selva el Nadal de 1986. Va

¹⁷² Com ja s'ha informat en un altre apartat d'aquesta tesi, el juliol de 2009 es va nomenar un director - Mn. Jordi Reixach -, per a la temporada 2009/10.

comptar amb l'ajuda del rector de Riudellots, Mn. Josep Maria Pont, ja mencionat en diverses ocasions en aquesta tesi per haver impulsat des de la parròquia la revista del poble *El Cric* o l'emissora de ràdio Ona Jove. L'any 1992 encara emetia. Va deixar les emissions a meitat dels 90.

9.2 DISTRIBUÏDORA DE FILMINES I DIAPOSITIVES. AUDIFILM

El Bisbat de Girona va tenir una Distribuïdora Diocesana de Filmines i més tard de diapositives que depenia del Secretariat de Catequesi. Va ser fundada el juliol de 1958 per distribuir filmines a les parròquies, bàsicament als catequistes i casals. "Las filminas no son un sustitutivo de la enseñanza tradicional, sino un auxiliar, un auxiliar de inmenso valor que hemos de saber aprovechar" (*Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 15 juliol 1958: 134).

La seu de la distribuïdora estava tot primer en el Seminari i funcionava en règim de lloguer; 6 pessetes per pel·lícula. Cada una d'elles es podia tenir durant el període màxim de vuit dies.

El Butlletí del 15 de juliol de 1958 publicava un llistat de les filmines disponibles. Totes elles de caràcter catequètic ambientades en la vida de Jesús, en els manaments de la llei de Déu, sobre la Mare de Déu, aspectes de la naturalesa i d'altres aspectes com: la calor, el so, la llum, l'electricitat ...

Un any després de la seva creació, la valoració era positiva. Se n'havien aprofitat 42 parròquies amb 720 lliuraments en total.

"Hemos de alabar a los usufructuarios por su espíritu de disciplina al cumplir exactamente las normas de funcionamiento, sobre todo, la que se refiere a la puntual devolución de las filminas. Han comprendido que la puntualidad en la devolución es el secreto del buen funcionamiento, y que si se ha exigido su cumplimiento con todo rigor, ha sido buscando el bien de todos" (*Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 15 juliol 1959: 122-124).

Degut a l'èxit, aquell estiu de 1959 es van adquirir 90 filmines més. Explicava el Butlletí que les filmines que disposaven estaven agrupades en vides santes, evangelis, missions i un apartat anomenat "amenas y documentales". La publicació feia notar que: "La experiencia de este año demuestra que las filminas pasadas por un proyector sin refrigerador quedan abolladas. Por consiguiente, en adelante sólo se servirán a los poseedores de aparatos con ventilador. Esta norma se cumplirá inflexiblemente, para bien de todos" (*Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona*, 15 juliol 1959: 122-124).

A partir de 1959 el termini de lliurament es va allargar a 15 dies. L'any 1959 disposaven de 193 filmines. El llistat el publicava el Butlletí en l'edició del 15 de juliol de 1959.

A meitat dels anys 60 el Secretariat de Catequesi va posar una petita botiga al carrer del Sac, en el barri vell de Girona, molt a prop del Seminari. En aquesta botiga s'hi venia també material catequètic, les filmines i també diapositives. Va romandre en aquest lloc fins a principis dels 70 que va passar de nou al seminari en uns amplis locals.

Tot aquest material es comprava a l'editorial Claret de Barcelona per una banda i també, les filmines i diapositives, a Audifilm.

Audifilm va néixer els anys 50 per iniciativa de l'aleshores delegat de Missions del Bisbat de Girona, Mons. Enric Pèlach¹⁷³. Les veus de les filmines es gravaven des d'un estudi que hi havia a la mateixa delegació de Missions, al carrer Albereda de Girona¹⁷⁴. Hi participaven els locutors de ràdio de l'època, en especial de Ràdio Girona. Les filmines i diapositives es venien per les missions, parròquies, escoles ...

La tasca la va continuar el successor de Mons. Pèlach, Mn. Andreu Bachs. Es va convertir en una societat anònima, en la qual, Delegació de Missions hi tenia una participació majoritària (Vida Catòlica, octubre 1970:12). Fins l'octubre de 1970 havien produït un centenar de filmines. Moltes d'elles es venien a països sudamericans, en especial, en terres de missió.

El full parroquial diocesà del 3 de setembre de 1972 informava que l'editora Audifilm acabava de publicar una sèrie de diapositives sobre *El Quixot*. "Les diapositives van acompanyades d'un text literari i musical reproduït en cinta magnetofònica, o bé en cassette. Probablement es tracta de la primera edició del Quixot d'aquesta faisó, molt útil per a l'ensenyament" (*Hoja Parroquial*, 3 setembre 1972).

Audifilm va passar a mans privades al 100 % a partir de l'any 1973. Avui encara existeix però es dedica bàsicament a aspectes lligats amb les noves tecnologies. La majoria del material audiovisual va passar al secretariat de catequesi.

¹⁷³ Mons. Enric Pèlach va néixer a Anglès (Gironès) el 1917 i va morir a Abancay (Perú) el 2007. Va ser bisbe d'Abancay des de 1968 fins el 1992.

¹⁷⁴ Aquest mateix estudi va ser utilitzat després per al Departament de Ràdio del Bisbat de Girona per editar els programes de ràdio diocesans.

9.3 CAPELLANS “PERIODISTES” A LA PREMSA

Un total de tretze capellans de la diòcesi de Girona, d'entre ells tres bisbes, escriuen periòdicament articles a la premsa. En general tracten temes socials d'actualitat i d'Església. Hi ha algunes excepcions: a vegades Mn. Joaquim Giol parla de fets no necessàriament religiosos, Mn. Joan Pujol descriu en el seu editorial els aspectes que tracta la revista *Arenys Vida Parroquial* d'aquell mes ... però en general, sempre hi ha el punt de vista des del punt de vista cristià. “Em considero un cristià a la premsa”, manifestava Mn. Joan Carreras i Péra¹⁷⁵. Pel que fa a Mn. Jaume Reixach, moltes vegades els articles respiren un aire progressista i d'obertura de l'Església universal.

Per ordre alfabètic, aquests son els tretze capellans de la diòcesi de Girona, anomenats “periodistes”:

Àngel Caldas i Bosch. Nascut a Cassà de la Selva l'any 1927. Actualment jubilat però adscrit a la parròquia de Sant Jaume de Salt on col·labora amb la tasca pastoral. Escriu des de l'any 1994 a la columna *Fets i Fe*. Tots els dissabtes en el *Diari de Girona*.

Jaume Camprodon i Rovira. Nascut el 1926 a Torelló (Bisbat de Vic). Bisbe emèrit de Girona. Escriu des de l'any 2008 a la contraportada de *Catalunya Cristiana*. La columna no porta nom. Se'l pot llegir cada mes i mig aproximadament.

Joan Carreras i Péra. Nascut a Sant Pol de Mar l'any 1945. Rector de Tossa de Mar. Des de l'any 1990 se'l pot llegir a la seva columna titulada *Torsimany*¹⁷⁶. Tots els divendres en el *Diari de Girona*.

Pere Font i Verdaguer. Nascut a Hostelets d'en Bas l'any 1932. Rector de Pontós d'entre altres parròquies. Des de l'any 1974 escriu quinzenalment la seva columna *Pausa* en el setmanari L'Empordà de Figueres. També de forma no periòdica redacta articles al *Diari de Girona* i a *Hora Nova* (Figueres)

Joaquim Giol i Aymerich. Nascut a Centelles (Bisbat de Vic) l'any 1953. Rector de l'Armentera -d'entre altres parròquies- i actualment Provicari General del Bisbat de Girona. Escriu des de l'any 2008 la seva columna *El Mirador*. Quinzenalment en el suplement *Vivir* de l'edició de Girona de *La Vanguardia*.

Francesc Pardo i Artigas. Nascut a Torrelles de Foix el 1946 (Bisbat de Sant Feliu de Llobregat). Bisbe de Girona. Des de l'octubre de 2008 que escriu setmanalment en el *Full Parroquial* de Girona. Aquest mateix article és reproduït els dissabtes en el *Diari de Girona* i els diumenges en *El Punt*.

¹⁷⁵ Declaració telefònica efectuada el 4 de juny de 2009.

¹⁷⁶ Un *torsimany* era un intèrpret que servia d'intermediari entre persones de llengües diferents (*Diccionari de la Llengua Catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans).

Ramon Pijuan i Virosta. Nascut a Sant Privat d'en Bas el 1948. Rector de Banyoles. Escriu des de l'any 2004 a la *Revista de Banyoles*. La columna no té nom. Mensual.

Joan Pujol i Prat. Neix a Anglès el 1949. Rector d'Arenys de Mar i d'Arenys de Munt. Escriu des de l'any 2006 l'editorial de la revista parroquial *Arenys Vida Parroquial*.

Jaume Reixach i Felipe. Neix a Blanes el 1939. Rector de Riells del Montseny i de Viabrea. Dilatada trajectòria com a articulista. Des de l'any 1980 aproximadament col·labora en *El Punt*. Actualment els dissabtes de forma quinzenal a la secció d'opinió titulada *Tribuna*. En el diari *Avui* des de l'any 1980 aproximadament cada diumenge a la secció *Diàleg* i a la revista mensual *Foc Nou* des de l'any 1982 a l'apartat d'opinió *Amb veu alta*.

Jordi Reixach i Masachs. Nascut a Sant Joan les Fonts el 1966. Rector de Sant Feliu de Guíxols. Escriu setmanalment des del 2006 *La Columna del Rector* a la revista local *Àncora*.

Carles Soler Perdigó. Va néixer a Barcelona (Arquebisbat de Barcelona) el 1932. Bisbe emèrit de Girona. Escriu des de l'any 2008 a la contraportada de *Catalunya Cristiana*. La columna no porta nom. Se'l pot llegir cada mes i mig aproximadament.

Josep Taberner i Vilar. Neix a Celrà el 1947. Rector d'entre altres de la parròquia de Sant Pere de Figueres. Escriu cada quinze dies la columna *Des del Campanar* en el setmanari de Figueres *L'Empordà*.

Eduard Vivas i Llorens. Nascut a Calella el 1926. Comenta des de l'any 2003 l'evangeli a la seva columna anomenada *L'Evangeli del Diumenge*. Cada divendres en el bisetmanari de Figueres *Hora Nova*.

A MODE DE CONCLUSIONS

Aquesta tesi doctoral ha intentat de proporcionar, amb el màxim de rigor científic, la informació pertinent sobre la comunicació catòlica a la Diòcesi de Girona. Atès que es tracta d'una aproximació del fenomen de la comunicació social des de l'estructura dels mitjans i dels procediments, la tesi -com s'ha vist al llarg d'aquest treball-, no parteix de cap hipòtesi genèrica, sinó d'un anunciat que permet descriure la realitat passada i actual de la comunicació catòlica a la diòcesi de Girona. Tot i això, la important documentació estudiada i aportada, és inevitable que faci possible de treure'n algunes conclusions generals:

* D'una forma o altra, el catolicisme ha estat sempre present en els mitjans de comunicació. Antigament, l'Acció Catòlica, va ser el motor que va fer funcionar espais radiofònics, publicacions o fins i tot, com ja s'ha vist, un centre especial per a la propaganda de les "bones lectures".

Avui, el periodisme catòlic existeix també gràcies no només a la institució (i a les respectives parròquies), sinó també a entitats, escoles religioses concertades, confraries, particulars ...

* A mesura que he anat investigant, m'he adonat que moltes persones només entenen com a publicacions catòliques les de la institució: *Full Parroquial*, *Butlletí de l'Església de Girona* i *El Senyal*. D'aquí que els hi pugui arribar a sorprendre la present tesi doctoral que ha catalogat 92 publicacions actuals sense tenir en compte els suplementes dels fulls parroquials. Més, encara, els ha de sorprendre que des de 1780 fins el 2008 se n'hagin editat 281 com a mínim, tal i com recull el *Catàleg*.

* Les parròquies són les grans comunicadores; els grans quioscos, i potser sense saber-ho, els mossens són els grans quiosquers. Una mostra: els suplementes dels fulls parroquials (els fulls que editen les pròpies parròquies) són més apreciats que el full parroquial diocesà. En total, editen 91 suplementes en tota la diòcesi de Girona.

Per altra banda, moltes parròquies, en el cancell o bé a l'entrada, disposen de revisters o taulells amb diverses publicacions de caire catòlic. Una prova més de la parròquia com a funció de quiosc.

* El full parroquial diocesà va baixant en nombre d'exemplars a mesura que passen els anys (15.760 l'any 2008). Lluny queden els 48.000 exemplars del 1968. La baixada no és per la manca de fidels - hi ha molt de fidel que no l'agafa- o perquè es cregui allò que "la gent avui pugui llegir menys que ahir"¹⁷⁷- la prova és que els suplementes parroquials es llegeixen-. Caldria fer un estudi de les causes i preguntar a les persones que no agafen el full diocesà per què ho fan i què és el que volen que se'ls hi ofereixi. Caldria potser, que des del full diocesà es tingués més en compte allò que els lectors volen saber i no pas només en oferir allò que l'Església vol comunicar. Aquesta idea també

¹⁷⁷ Aquesta frase queda desmentida si hom fa cas a l'EGM (Resum General abril de 2008 a març 2009): l'any 1997 un 37,7% dels enquestats llegia diaris mentre que el 2009 era del 41,6%. L'any 2006 un 47,7% llegia revistes i el 2009 era el 52,9%.

seria vàlida per a la revista diocesana *El Senyal*, que manté un acceptable nombre de subscriptors (791 l'any 2008).

* La informàtica ha estat un gran avenç i una gran aliada per aquelles delegacions, moviments i entitats que han volgut fer una publicació. Els programes informàtics, la gran majoria, són fàcils d'usar -avui mateix es pot dissenyar una senzilla publicació gràcies al *Word*-, i els costos són mínims. Això facilita l'existència de publicacions, modestes però al cap i a la fi, publicacions. Aquest fet s'ha de tenir en compte, perquè les noves tecnologies, lluny de fer desaparèixer les publicacions en paper, les ha augmentat. Des de l'any 2000 fins el 2008 n'han nascut 28¹⁷⁸. Si no hi ha més publicacions de delegacions o secretariats institucionals, és perquè creuen que ja és suficient amb la difusió dels seus articles i activitats a la revista diocesana *El Senyal* o perquè ja en tenen una a nivell català o estatal.

* Parlant de noves tecnologies, el Bisbat de Girona com a institució ha estat pionera. Va ser el primer bisbat de Catalunya en tenir web (any 1996). En canvi, la presència de les parròquies a la xarxa és un camí lent. Moltes parròquies encara no tenen web, i algunes d'elles, importants. Això no treu que les parròquies, i també les comunitats religioses, cada cop més tinguin correu electrònic.

* El catolicisme és present també a la ràdio, i de forma institucional a través del programa de ràdio *Església Viva* que té els seus orígens l'any 1940. Uns estudis propis que té el Bisbat en el mateix edifici curial ho fa possible. És de destacar que el passin una vintena d'emissores municipals independentment del color polític de l'ajuntament.

La institució, no només se serveix de la ràdio, sinó també de la televisió, editant setmanalment un programa de televisió per a unes set emissores.

* Institucionalment, el Bisbat té una delegació de mitjans de comunicació des de l'any 1965, gràcies als acords del Concili Vaticà II que manava que les delegacions tinguessin una delegació dedicada als mitjans de comunicació social. Des d'aquesta delegació es porta a terme la comunicació externa i interna de la institució.

* La tesi que ara finalitza no té la intenció de predir quin serà el futur d'aquestes publicacions, però sí que d'una manera molt personal, m'agradaria donar una opinió ja apuntada en una d'aquestes conclusions. Crec que en publicacions de grans tiratges com el *Full Parroquial* i *El Senyal*, cal oferir més allò que volen saber els lectors pas allò que només l'Església institucional vol comunicar. Aquestes publicacions poden tenir un gran futur, ja que el missatge de l'Església catòlica és atractiu, té grans seguidors, hi ha gent esperançada, que hi confia... només cal oferir bé el producte.

Per altra banda, tenir una publicació d'Església no vol dir tractar temes essencialment doctrinals. Hi ha molts de temes socials que es poden tractar des del punt de vista cristià, "amb ulls cristians". És una manera que

¹⁷⁸ En realitat són 31, però tres d'elles van canviar de nom entre el 2000 i el 2008.

l'Església pugui comunicar el missatge més cap a persones de l'exterior (els qui no s'acosten al temple) i no tant a l'interior (gent ja evangelitzada).

NOMENCLÀTOR

ADMINISTRADOR APOSTÒLIC. És un bisbe que per estar una seu vacant o per altres raons com incapacitat del bisbe titular, etc. regeix una diòcesi en forma semblant al bisbe titular. A la diòcesi de Girona, els bisbes Jaume Camprodon i Carles Soler van ser administradors apostòlics quan el Papa va acceptar les seves respectives cartes de renúncia i fins que no va ser consagrat el bisbe que els substituís.

AGENT DE PASTORAL. Persona que s'encarrega de dinamitzar la pastoral: reunions, activitats, pregàries ...

AMONESTACIONS. Les amonestacions són conegudes també com a "proclames" i són facultatives, per tant, no obligades. Informen de les persones que contrauran properament matrimoni a la parròquia per si algú creu que no és vàlid. Exemple: "Segones (amonestacions) de Marc Fernández Roca, solter, de 37 anys d'edat, natural i veí de Barcelona. Fill d'Antoni Fernández del Rey i d'Antònia Roca Garcia, naturals de Pozoblanco (Còrdova) i de Barcelona. Amb Anna Llorens, soltera, de 28 anys d'edat, natural i veïna de Pineda de Mar. Filla de Salvador Llorens Llinàs i de Rosa M. Lleonart Roca, naturals de Pineda de Mar i de Mataró, respectivament. (Del *Suplement del Full Parroquial* de Santa Maria de Pineda de Mar. 29 juny 2008). En alguns suplementes, les amonestacions també s'esmenten sota el títol de "preparen el seu casament", "ens fan saber que es casen". L'actual Codi de Dret Canònic (nº 1067) no determina exactament la freqüència de les amonestacions, sinó que ho deixa en mans de les conferències episcopals. La Conferència Episcopal Espanyola en el Decret de 07/07/1984, article 12, apartats 1 i 2, indica que es facin saber "por edicto fijado en las puertas de las iglesias durante un plazo de quince días o, donde haya tradición de ello, léanse las proclamas habituales al menos en dos días de fiesta". En general, a la diòcesi de Girona es fan dues proclames. Hi ha parròquies però, que en fan tres, seguint l'antiga tradició.

CANCELL. Estructura coberta de fusta que se sol trobar a l'entrada del temple que serveix perquè no hi entri l'aire de l'exterior quan s'obre la porta.

CANCELLER. És com una mena de notari eclesiàstic a qui correspon donar fe dels actes, decisions, acords ... acreditar l'autenticitat de documents i aval signatures, especialment la del Bisbe o d'altres alts càrrecs de la Cúria. També expedeix certificats, redacta actes d'organismes diocesans ...

CASA MARE. Casa on es va fundar una congregació religiosa.

CAUSA DE CANONITZACIÓ. S'entén com a canonització l'acte solemne en el qual el Papa declara que una persona que ha mort amb fama de santedat, prèviament declarada beata, és proclamada santa, digne de culte públic i l'inscriu en el cànon dels sants (conegut també com a *martirologi*, o catàleg

dels sants). La causa de canonització s'inicia quan el Bisbe d'una diòcesi obre un procés en el qual es recullen dades de la persona que ha de rebre aquesta distinció. A partir d'aquí, la persona és coneguda ja com a "servent de Déu". Aquest procés és enviat a Roma, on la Congregació de les Causes dels Sants l'examina. En cas positiu, el Papa concedeix al candidat el títol de "venerable" i s'inicia l'etapa de beatificació. A continuació, des de la Congregació s'estudiaran les virtuts heroiques del candidat i els possibles miracles que se li atribueixen. En cas positiu, té lloc la beatificació i ja pot rebre culte públic local o particular. El procés de canonització examina l'autenticitat d'un nou possible miracle atribuït al beat i així poder ser sant. Tots aquells que promouen el culte públic d'una persona, desitgen que aquesta arribi a ser declarada santa, d'aquí que els butlletins parlin quasi sempre de "causes de canonització" i no de "causes de beatificació". Només el butlletí informatiu dels Germans Gabrielistes esmenten la paraula "beatificació".

CLERGUE. Home que ha rebut l'ordenació sagrada en algun dels seus graus: diaca, prevere o bisbe.

CONGREGACIÓ. Per una banda pot ser una associació de fidels que es reuneixen per fer exercicis de pietat sota una advocació religiosa. També pot ser una comunitat religiosa formada per persones que han fet vots simples. Sorgeixen a partir del segle XVII. Hi ha casos però, com el de la Congregació de la Mare de Déu dels Dolors de Besalú, que són considerats com una tercera orde (la primera és la dels capellans, la segona la dels frares i la tercera la dels fidels laics). En aquest cas són una orde lligada a la vida religiosa des de la perspectiva laica i fins i tot professen vots. La dels Dolors de Besalú pertanyen als Servites de Maria nascuts a Itàlia al segle XIII que volen perfeccionar-se en la seva vida religiosa laica. Van arribar a Catalunya el mateix segle XIII i van introduir el culte a la Mare de Déu dels Dolors.

CONFRARIA. Associació de persones, generalment laiques, amb una finalitat religiosa per rendir culte a un patronatge religiós (sant, marededéu, advocacions de Crist...) i/o atendre determinats serveis del culte.

CONSELL EPISCOPAL. Està format pel Vicari General, el Provicari General i els Vicaris Episcopals. Té com a objectiu i competència ajudar el Bisbe en el govern i la gestió pastoral de la diòcesi. El Bisbe hi compta tant a l'hora de prendre decisions pastorals com per la coordinació de tots els serveis eclesials. Aquest consell es converteix en l'equip dels principals col·laboradors per al govern i la gestió pastoral del prelat.

CONSELL PASTORAL DIOCESÀ. Està format per diferents membres, uns ho són pel càrrec (Vicari General, Provicari General, els Vicaris Episcopals i la Secretària Cancellera) i altres per elecció. D'aquests, hi ha els que representen els preveres (tres membres), els religiosos (dos), els laics (setze membres que representen a cada un dels arxiprestats de la diòcesi) i finalment, tres persones que designa el mateix Bisbe. Es tracta d'un òrgan consultiu que aconsella el Bisbe sobre temes que refereixen a la pastoral de l'Església diocesana.

CONSILIARI. Persona designada pel Bisbat en un moviment perquè tingui cura de l'animació espiritual.

CÚRIA. La Cúria Diocesana consta d'aquells organismes i persones que ajuden el Bisbe en el govern de tota la diòcesi, sobretot en la direcció de l'activitat pastoral, en l'administració de la diòcesi i en l'exercici de la potestat judicial (*Codi de Dret Canònic* 469). Inclou per tant, i segons la *Guia de l'Església*, les persones que formen part del Consell Episcopal (Bisbe, Vicari General, Provicari General i els Vicaris Episcopals), tots els qui treballen a Secretaria General, la Vicaria Judicial i totes les delegacions i secretariats, així com la Pastoral Social (Caritas) o Patrimoni Cultural. A la Cúria, no s'inclouen els moviments laics reconeguts per l'Església de Girona, que són englobats dins de l'anomenat "Apostolat Seglar".

CÚRIA GENERAL. Seu central d'una congregació religiosa.

ESTUDI GENERAL DE MITJANS (EGM). La quantitat estimativa de lectors d'una publicació i els oients d'una emissora es poden saber a través de les enquestes que fa l'Estudi General de Mitjans, conegut per les inicials EGM. La "difusió" (l'EGM en diu "audiència") que té una publicació no es mesura necessàriament pel tiratge. Un exemple: un full parroquial pot ser llegit un diumenge per tota una família que s'ha reunit per dinar i tenir un tiratge curt. La pàgina oficial de l'EGM es pot consultar a <http://www.aimc.es>

ENCÍCLICA. Carta pública que el Papa escriu a tota l'Església (a vegades a una part d'ella) sobre temes de caràcter doctrinal, moral o social. El títol agafa el nom de les primeres dues o tres paraules del text, que, per regla general, sintetitzen el seu contingut.

ESGLÉSIA PROGRESSISTA. Veure "moviments oberts o progressistes".

FÒRUM JOAN ALSINA. Grup de capellans de la diòcesi de Girona que en diferents manifestos lliurats a la premsa ha demanat tractar temes fronterers. Tal com es pot llegir a la seva web (<http://www.forumjoanalsina.org>), consultada el setembre de 2008, el Fòrum Joan Alsina "és un grup i un espai de reflexió oberts, en la línia de desenvolupament del Concili Vaticà II amb visió de futur, que cerca la renovació de les comunitats i la participació plena de tots els cristians en l'Església". Ha redactat diferents documents. Han recolzat l'ordenació de dones en el sacerdoci, la lliure opció al celibat sacerdotal i el que, segons ells entenen, una més gran "democratització" de l'Església. En els primers documents s'hi van adherir uns 80 capellans de la diòcesi que representava 1/3 del clergat gironí. Els últims documents van rebre molta menys acceptació per part dels capellans.

GERIÓ. Gerió és considerat en la mitologia el fundador de la ciutat de Girona. Segons la tradició, era un monstre amb tres caps que regnava a Hespèria, ciutat propera a l'actual Càdis. Amb el propòsit d'engrandir les seves possessions va arribar fins al nord d'Espanya on va fundar una ciutat que li posaria el seu nom: Geriona.

GOIGS. Cants poètics dedicats a un sant o santa, a una advocació mariana o advocació cristològica.

INCARDINAT. Tot clergue ha d'estar adscrit a una diòcesi, Prelatura o orde religiós. No està permès pel *Codi de Dret Canònic* que cap clergue vagi "per lliure". Un clergue pot demanar incardinar-se en la diòcesi que vulgui. Un Bisbe pot excardinar un clergue de la seva diòcesi si ho considera necessari per a la "utilitat de l'Església", sense que això impliqui que el clergue no pugui incardinar-se en una altra diòcesi.

INDULGÈNCIA. Dispensa de reparació per una falta comesa

LA VOZ DE GERONA. Neix en proves a finals de 1964. El gener de 1965 s'inauguren les emissions. Antiga emissora governamental que pertanyia a la CES (Cadena Emisoras Sindicales). A principis de 1980 es va reconvertir en Ràdio Cadena a l'agrupar totes les emissores del govern: les de la REM (Red de Emisoras del Movimiento); les de la CAR (Cadena Azul de Radiodifusión) i les de la CES.

LA VOZ DE LA COSTA BRAVA. Emissora instal·lada a Palamós. Va funcionar del març de 1954 fins el 1969. Pertanyia a la REM.

MATRACA. Instrument de fusta utilitzat antigament durant el tridu pasqual (dijous sant per la tarda fins el diumenge a la matinada) en substitució de les campanes. El so es produeix fent rodar l'instrument a l'entorn d'un eix. Alguns campanars han recuperat la tradició.

MOTU PROPRIO. Text escrit per pròpia iniciativa, de forma espontània, sense respondre a una petició prèvia.

MOVIMENT PARROQUIAL. Es tracta de la relació dels bateigs, comunions, confirmacions, amonestacions, matrimonis i defuncions que es produeixen en una parròquia. Tots els suplementes dels fulls parroquials locals o d'agrupació de parròquies tenen aquest apartat. Es converteix en un dels més llegits del suplement parroquial. També algunes revistes locals de caràcter generalistes el tenen.

MOVIMENTS OBERTS O PROGRESSISTES. De forma convencional s'anomenen així, els grups que busquen una renovació de certs aspectes de la doctrina i de determinades formes d'actuació i organització en l'Església. Com per exemple: ordenació presbiteral de la dona, el celibat dels capellans, aspectes que afecten la moral...

OBRERIA. Institució benèfica que es dedica a la cura, conservació i promoció d'un temple religiós.

OJD. L'Oficina de la Justificació de la Difusió (OJD) és una empresa que calcula el tiratge i la difusió de diferents publicacions de l'Estat. Cal tenir en compte que per a l'OJD la difusió no és la quantitat estimable de lectors (que

a l'EGM es coneix com a "audiència") sinó el tiratge menys els exemplars retornats, a partir de dades objectives que contrasta en quioscos i altres punts de venda.

PLA PASTORAL. És el programa de govern del bisbe. El bisbe Mons. Carles Soler, per exemple, presentava el Pla Pastoral de forma anual, a principis de curs, davant una recepció amb la Cúria diocesana.

POSTULADOR. Persona encarregada de promoure i dirigir una causa de canonització.

QUARANTA HORES, LES. Aquesta devoció consisteix en adorar el Santíssim Sagrament durant 40 hores ininterrompudes en un temple. Es va popularitzar molt a les esglésies de Milan i Roma en el segle XVI. Es volien recordar les quaranta hores que Jesús va passar en el sepulcre: des del divendres a les 15 hores (Lluc 23,44) fins a primeres hores del matí del diumenge (Mateu 28, 1). Sant Agustí (354-430) és qui determina que van ser exactament quaranta hores. A les ciutats grans la devoció s'anava intercalant de temple en temple perquè les persones de cada zona on hi havia l'església hi poguessin participar. Si bé es portava de forma ininterrompuda tot l'any, després es va celebrar en èpoques determinades, com Carnaval (per reparar les "faltes" que es feien), Quaresma, Pasqua, Pentecosta o Nadal.

QUINARI. Els cinc dies de preparació abans del divendres de dolors de setmana santa.

RÀDIO BLANES. Neix el 20 de juliol de 1954. Pertanyia a la REM (Red de Emisoras del Movimiento), propietat de la Falange Española Tradicionalista de las JONS. Va emetre fins a principis de 1963.

RADIO ESPAÑA DE GERONA. El nom de l'emissora des dels seus inicis l'any 1933 fou el de Ràdio Girona i era filial de Ràdio Associació de Catalunya. Un cop acabada la Guerra Civil, totes les emissores de l'antiga xarxa de Ràdio Associació de Catalunya van passar a dependre d'una nova societat: Radio España de Barcelona -REBSA. Era integrada per les emissores de Barcelona, Girona, Tarragona, Manresa i Girona. Sabem per Miquel Gil Bonancia (Gil, 1990:107) que a meitat de la dècada dels 50, tornaria al nom original: Ràdio Girona. Més tard va ser comprada per la SER.

RÀDIO OLOT. S'inaugura el 8 de setembre de 1951. En un primer moment fou una emissora de la FET (Falange Española Tradicionalista y de las JONS) integrada el setembre de 1954 a la REM. El primer distintiu va ser el de FET-41 i després el de EFE-41. Actualment el Consell d'Administració està format per capital públic i privat.

RÀDIO POPULAR DE FIGUERES-COPE. El primer dia d'emissió fou el 22 de desembre de 1961. Més informació en el capítol dedicat a Emissores catòliques a la diòcesi de Girona.

ROSARI. Pregària que consisteix en alabar i suplicar a la Mare de Déu. Es resa 200 cops l'*Ave Maria*, una pregària composta per la salutació de l'arcàngel Gabriel a Maria (Lc 1, 28) més la salutació que li fa la seva cosina Isabel (Lc 1, 42). Se li afegeix després la *Santa Maria*, un text que demana la intercessió de la Mare de Déu. A aquestes 200 avemaries se li afegeixen textos de la vida de Jesús, els anomenats "misteris".

La forma de resar-lo és la següent: hi ha quatre grups de misteris: goigs, dolor, glòria i llum. Cada grup de misteris està format per 5 narracions. Després d'haver llegit cada narració es resa un pàrofe, 10 avemaries i un glòria. Per no fer tant llarga la pregària, els misteris es poden resar en diferents dies: dilluns i dijous els de goig, dimarts i divendres els de dolor i els dimecres, dissabtes i diumenges els de glòria. Per tant, es resaran cada dia 50 avemaries, que és el que fa generalment tothom. El rosari acaba amb les "lletanies", on es reciten els títols i advocacions de la Mare de Déu.

Antigament el Rosari constava de 3 grups de misteris, amb el res de 150 avemaries. L'any 2002, el papa Joan Pau II va introduir un quart grup de misteris, els de la llum. Fixem-nos que el nombre de 150, correspon al mateix nombre que hi ha de salms a la Bíblia.

Es calcula que l'origen del Rosari està entre els segles IX-X, però que la seva màxima promoció seria en el XII, quan es torna a difondre a Occident el res de l'*Ave Maria*. La gent del poble o algun monjo que no sabia llatí, la resaven diferents cops en substitució del salteri (salmes). Un dels grans propagadors va ser sant Domènec de Guzman (s. XII-XIII), i al llarg dels segles es va anar estructurant tal i com es coneix ara gràcies a Alà de Rupe (s. XV) i Albert de Castello (s. XVI).

SEU TITULAR. Les diòcesis titulars tenen actualment un caràcter honorífic. Són generalment bisbes titulars aquells prelats que són bisbes auxiliars d'un arquebisbat. Per exemple de Barcelona, Madrid, València ... Com que han de ser bisbes d'una diòcesi, se'ls hi dona una diòcesi que ja no funciona com a tal.

TEMES FRONTERERS. S'entenen com a "fronterers" temes que es troben al límit entre l'ortodòxia estricta i una interpretació més àmplia. En serien exemples: el sacerdoci de la dona, el celibat opcional dels capellans, acceptació dels anticonceptius, reproducció assistida...

VICARI CAPITULAR. La figura de "vicari capítular" va ser abolida en el Codi de Dret Canònic de 1983. Es tractava d'un capellà escollit pel capítol de la Catedral, d'aquí el non de "capítular", que feia les funcions de bisbe quan hi havia la seu vacant. A partir de 1983, aquest encàrrec el rep un "Administrador Apostòlic" designat directament per la Santa Seu.

VISITES PASTORALS. Alguns bisbes van donar molta importància a les visites pastorals. S'ha de tenir en compte que no existien els mitjans de locomoció com ara i per tant la comunicació entre el bisbe i els fidels era llunyana. El que feia el prelat era visitar periòdicament els pobles de la seva diòcesi. Abans, demanava als rectors de les parròquies que aniria a visitar, que li enviessin un informe sobre la situació del poble: economia, treball, moralitat religiosa, pràctica religiosa, conservació de temples ... Aquests informes,

anomenats "visites pastorals", han estat de gran ajuda pels historiadors per conèixer l'existència de temples, la seva conservació, les restauracions i la societat en general d'aquell moment. A la diòcesi de Girona es guarden a l'Arxiu Diocesà.

WEB. Generalment s'ha entès una "pàgina web" com el conjunt d'informació d'un mateix lloc amb continguts que s'hi accedeixen gràcies als hipervincles. Aquests hipervincles permeten obrir pàgines amb la informació que hom busca. Però aquesta definició molt popular a casa nostra i a l'Estat espanyol en els inicis de la difusió d'Internet no és correcte. El *web* és una paraula masculina (*Diccionari de la Llengua Catalana*: 1743). Quan accedim a una adreça electrònica, a on realment accedim és en un *lloc web* format per un o més documents enllaçats entre si gràcies als hipervincles. Aquests documents enllaçats d'un mateix web realment serien les *pàgines webs*. Un lloc web, per tant, estaria format per un o més documents (*pàgines webs*). Afortunadament, cada cop més es va normalitzant el mot web en masculí. En anglès és *web site* i en castellà *sitio web*. El mateix *Diccionari de la Llengua Catalana* ja defineix el lloc web com a "conjunt de pàgines web que una organització, una empresa o una persona pública posa a disposició dels usuaris" (*Diccionari de la Llengua Catalana*: 1039).

BIBLIOGRAFIA

LLIBRES

BAYARRI Jordi - Jordi GOÑI (1994). *Malgrat i la seva premsa 1915-1968*. Malgrat de Mar: Ajuntament de Malgrat.

BERNILS MACH, Josep Maria (1998). *75 anys del Patronat de la Catequística de Figueres*. Figueres: Patronat de la Catequística.

BERGANZA, Mª Rosa i RUIZ SAN ROMAN, José A. (2005). *Investigar en Comunicación*. Aravaca: McGrawHill.

BERZOSA, Raúl (1998). *Evangelizar en una nueva cultura*. Madrid: San Pablo.

BRUNET, Ignasi; PASTOR, Inma i BELZUNEGUI, Àngel (2002). *Tècniques d'investigació social*. Barcelona: Pòrtic.

CASELLAS, Josep (1999). *Déu a les ones*. Barcelona: Mediterrània.

CEBOLLADA, Pascual (2005). *Del Génesis a Internet*. Madrid: BAC

CELANO, Tomàs (1991). *Francesc i Clara d'Assís*. Barcelona: La Formiga d'Or.

CHIVITE, Santiago (2008). *COPE: una cadena de radio en busca de su identidad*. Madrid: Editorial Fragua.

COSTA FERNÁNDEZ, Lluís (1986). *Història de la premsa a la ciutat de Girona (1787-1939)*. Girona: Institut d'Estudis Gironins.

(1989) - *Premsa i Societat a la Girona franquista*. Barcelona: Col·legi de Periodistes de Catalunya.

(1996)- *El Periodisme*. Girona: Diputació de Girona.

(2003) - *Els Mitjans de Comunicació a Girona (1787-2003)*. Girona: Ajuntament de Girona, Institut d'Estudis Gironins.

CUÉLLAR BASSOLS, Alexandre (2001). *Ràdio Olot 50 anys 1951-2001*. Olot: Ràdio Olot.

DANÉS, Josep Maria (1965). *L'església de la Mare de Déu del Tura d'Olot*. Olot.

DOMINGUEZ, Jesús (2007). *La Iglesia católica en España*. Madrid: Editorial Edice.

ECO, Umberto (2001). *Cómo se hace una tesis*. Barcelona: Gedisa.

FIGUERAS, Gisela (2006). *Inventari de l'hemeroteca local: publicacions periòdiques sabadellenques (1854-2004)*. Sabadell: Arxiu Històric de Sabadell.

GIFREU, Josep (1996). *Estructura general de la comunicació pública*. Barcelona: Pòrtic.

GIL BONANCIA, Miquel (1990). *50 anys de Ràdio Girona*. Girona: Carles Vallés.

GIL, R; MINOBIS, M (2003). *Aquí Ràdio Girona*: Col·legi de Periodistes de Catalunya.

GUILLAMET, Jaume (1977). *La premsa de les comarques gironines*. Barcelona: Editorial Selecta.

- (1992). *La formació de la premsa moderna*. Periodisme informatiu i cultural a la Barcelona progressista: 1841-1843. Barcelona: Centre d'Investigació de la Comunicació. Generalitat de Catalunya.

- (2003). *Els orígens de la premsa a Catalunya. Catàleg de periòdics antics (1641-1833)*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona.

GIVANEL MAS, Joan (1931 vol. 1 i 1937 vol.2). *Bibliografia catalana. Premsa*. Barcelona: Institució Patxot.

IGARTUA, Juan José; HUMANES, MARÍA Luisa, «El método científico aplicado a la investigación en comunicación social». Lliçó de l'Aula Oberta del Portal de la Comunicació de l'Incom, UAB. <http://www.portalcomunicacion.com>

IRIBARREN, Jesús (1968). *El derecho a la verdad*. Madrid: BAC.

MARQUÈS, Josep Maria (2007). *Una història de la diòcesi de Girona*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

PLA CARGOL, Joaquim (1944). *Gerona popular*. Biblioteca de Estudios e Investigaciones. Girona: Dalmau Carles Pla.

PRELLEZCO, José i GARCÍA, Jesús Manuel. *Investigar, Metodología y técnicas del trabajo científico* (2003). Madrid: Editorial CCS.

RAHOLA, Carles (1929). *La Ciutat de Girona*, Vol II: Barcino. Reedició en facsímil: Base: Barcelona, 2000.

RAVIER, Abbé (1851). *La chef du trésor de l'Eglise*. París: Gaume Frères.

RUIZ, José-Leonardo (2005). *Catolicismo y comunicación de la historia contemporánea*. Sevilla: Secretariado de publicaciones de la Universidad de Sevilla.

SÁNCHEZ, JJ; BARRERA, Carlos (1992). *Historia del periodismo español*. Pamplona: Eunsa.

SERRANO, José Francisco (2000). *Los obispos españoles y las comunicaciones sociales*. Madrid: Edice.

SUREDA, Pere Joan (2009). *Del bressol a la cuneta*. Girona: CCG Edicions.

TORRENT, Joan- Rafel TESIS (1966). *Història de la premsa catalana*. Vol II. Barcelona: Bruguera.

VIÑAS, Joan (2002). *Memòries d'un gironí*. Girona: Col·legi de Periodistes.

VIVÓ, Carles (1989). *Llegendes i misteris de Girona*. Girona: Diputació de Girona. Quaderns de la Revista de Girona, nº 24, sèrie Monografies locals nº 13.

ARTICLES A OBRES I TAMBÉ EDICIONS PERIÒDIQUES

AGUILÑO, Jesús (2007). «Breu història de la premsa escrita a Arenys de Mar (1882-1960)», *Arenys Vida Parroquial*, desembre 2007/gener 2008. Arenys de Mar.

ALBURQUERQUE, Eugenio (2000). «San Juan Bosco» a *Nuevo Año Cristiano*. Enero, 1ª edició. Madrid: Edibesa, pp 409-421.

ANDRÉS, José (1982). «La Iglesia» a *Historia General de España y América*, Vol XVI-1. Madrid: RIALP, pp 682-687.

- (1992) amb PAZOS, Antón M. «La buena prensa». *Hispania Sacra*, Vol. XLIV, nº 89. Madrid, pp. 139-160.

AUBERT, Roger (1978). «El movimiento católico en Francia y en Italia» a *Manual de Historia de la Iglesia*, vol. VII. Barcelona: Herder, pp. 377-380.

AULÍ, Carles (1982). «Publicacions olotines de pensament cristià», *Alimara* nº1, Olot.

BONMATÍ, Manuel (1974). «El Norte de Gerona ». *Presència* nº 334, 7 setembre de 1974, pp 4. Girona.

BRU, Manuel María (2008). «Un nuevo aerópago para la evangelización». *Papeles de información religiosa*, número 3, 2008. Madrid.

CONSTANS, Lluís G (1952). «Misiones predicadas en Bañolas". *Horizontes*, desembre 1952, pp. 2 a 4. Banyoles.

ESTEVA, Lluís i Elena ESTEVA (1980) «Inventari de la premsa guixolencs (1878-1979)» a *Estudis sobre temes Guixolencs*. Sant Feliu de Guíxols: Diputació de Girona i Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols, pp. 55 a 138.

FORT BUFILL, Xavier (1968). «Recull i Blanes». Revista *Recull* 31 d'agost de 1968. Blanes.

GIRBAL, Enric-Claudi (1894). «El periodismo en Gerona» a *Revista de Gerona*, vol XVIII any 1894, pp 225-234, 257-266, 321-327. Girona.

MARQUÈS CASANOVAS, Jaume (1986). «El P. Planas i la Casa Missió» a *Butlletí de l'Església de Girona*, juliol-agost 1986, pp 396-406. Girona.

- (1993). «La diòcesi de Girona de 1906 a 1925» a *Església i Societat a la Girona Contemporània*, Girona, Cercle d'Estudis Històrics i Socials.

MARQUÈS PLANAGUMÀ, Josep Maria (1993). «La diòcesi de Girona de 1906 a 1925» a *Església i societat a la Girona contemporània*, Col. Quaderns del Cercle, Girona: Cercle d'Estudis Històrics i Socials, pp 73-102.

- (1996). «Notes històriques sobre la diòcesi de Girona i les seves parròquies». Annex *Guia de l'Església de Girona 1996*.

- (2006). «Vida i mort de l'Acció Catòlica gironina (1940-1963)» a *Miscel·lània Lluís Esteve*, Publicacions del Baix Empordà, Sant Feliu de Guíxols.

MIRAMBELL, Enric (1989). «Els periodistes». *Diari de Girona*. 22 gener 1989, pp 6.

PLANAS, Xevi (1993). «Mossèn Mariver, el Père Duval de Santa Maria de Camós». *Revista de Girona* n° 161 (novembre-desembre 1993), pp 22-26, Girona.

RODRÍGUEZ VILAGRAN, Àngel (2005). «Quatre mil números del full parroquial de Girona». *Revista de Girona* n° 228 (Gener-febrer 2005), pp 42-47. Girona.

- (2006). «Misses amb pa de casa». *El Senyal*, juliol-agost 2006, pp 27. Girona.

SÁNCHEZ, Isidro (1982). «La iglesia española y el desarrollo de la Buena Prensa» a *Les Elites espagnoles a l'epoque contemporaine (Actes du Colloque d'histoire sociale d'Espagne du 14 au 16 mars 1982)*. Cahiers de l'Université, n°1. Pau: Université de Pau et des Pays de l'Adour, pp 41-58.

- (2005). «El pan de los fuertes. La buena prensa en España» a *Clericalismo y asociacionismo en España: de la restauración a la transición* (cord. Julio de la Cueva i Àngel Luis López). Cuenca: Ediciones de la Universidad de Castilla-La Mancha, pp. 53-105.

SOLER SOLEY, Andreu (2005). «La Casa Missió de Banyoles». *Butlletí de l'Església de Girona*, maig 2005, pp 394-395. Girona.

TAPIA, Alicia (2001). «La enseñanza de la documentación en la Escuela de Periodismo de *El Debate*. Antecedentes y evolución posterior (1889-1971).

Documentación de las Ciencias de la Información, nº 24, pp. 218-229. Universidad Complutense de Madrid.

TORROELLA, Joan B (1919). «La premsa catalana a Girona». *Nostres Lletres*, suplement literari del diari *El Gironès*, 7 agost pp. 1-2, 4 setembre pp. 3-4, 2 octubre pp 2, 13 novembre pp 4 i 18 desembre pp 3-4. Girona.

VILA, Pep (1976). «La *lliga del bon mot* a Girona». *Revista de Girona*, nº 74, pp. 61-74. Girona.

VIÑAS, Joan (1936). «La premsa catòlica a Girona». *Vida Catòlica*, 13 març 1936, pp 4-5. Girona.

CATÀLEGS, DICCIONARIS, ENCICLOPÈDIES I ALTRES

Actas de las conferencias de metropolitanos españoles 1921-1965 (1994). BAC. Madrid 1994. Edició preparada per Vicente Cárcel Ortí.

Boletín de la Comisión Episcopal de Medios de Comunicación (1999), n.196-197. Abril-Setembre de 1999. Madrid: Conferencia Episcopal Española

Codi de Dret Canònic (1983). Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.

Catecisme de l'Església Catòlica (1993). Barcelona: Coeditors Catalans del Catecisme.

Catálogo de la exposición de prensa periódica gerundense (1949). Biblioteca Pública de Girona. Girona 1949.

Plan Pastoral (1997-2000). Comisión Episcopal de Medios de Comunicación Social (1997). Madrid.

(2004). *Plan pastoral* (2003-2005), Madrid.

Concili Ecumènic Vaticà II (1993). Barcelona: Editorial Claret.

Crónica de la asamblea nacional de la Buena Prensa celebrada en Sevilla (1904). Sevilla: imprenta de El Correo de Andalucía.

Crónica de la segunda asamblea nacional de la Buena Prensa celebrada en Zaragoza (1909). Zaragoza: Tip la Editorial.

Diccionari de la Llengua Catalana (2007). Barcelona: Edicions 62, 2ª edició.

El libro de la asamblea de Toledo (1926). Toledo: Editorial Católica Toledana.

Gran Enciclopèdia Catalana (1969-1996). 24 vol. Barcelona: Enciclopèdia Catalana.

Les referències i les citacions bibliogràfiques, les notes i els índexs (1995). Gabinet de Llengua Catalana de la UAB, 2° edició. Bellaterra: Servei de publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Records en positiu. Memòria fotogràfica del Pla de l'Estany (1996). Banyoles: Consell Comarcal del Pla de l'Estany.

Reglamento de la Federación de Asociaciones religiosas de Gerona para el Fomento de la Buena Prensa (1905). Girona: Bisbat de Girona.

Vocabulari de les religions per a mitjans de comunicació (2004). Associació UNESCO per al diàleg interreligiós. Barcelona: Angle.

PUBLICACIONS PERIÒDIQUES

Arriba España
Butlletí de l'Església de Girona
Catalunya Franciscana
El Cric
Diari de Girona
Ecclesia
El Punt
Full Parroquial diocesà
Repertorio de Buenas Lecturas
Los Sitios
Vida Catòlica

WEBS

ALBAIGÈS, Josep Maria. «El castigo del blasfemo Titánic»
<http://www.albaiges.com/religion/castigotitanic.htm>
Consultada el 20 de novembre de 2008.

BAYARD, Grup
<http://www.bayardpresse.com/gpe/his/index.jsp?docId=24250>
<http://www.bayard-revistas.com>
Consultades el 22 d'octubre de 2007.

FERNÁNDEZ, María Isabel. «La formación de periodistas españoles».
<http://www.unav.es/cys/vi1-2/fernandez.htm>
Consultada el 20 d'abril de 2008.

GONZÁLEZ, Andrés Alberto. «La condición de periodista católico en las asambleas de la Buena Prensa (1904-1924)».
<http://argonauta.imageson.org/document88.html>
Consultada el 20 abril de 2008.

EGM. Estudi General de Mitjans. <http://www.aimc.es/>

HIBBS, Solange. «La prensa católica catalana de 1868 a 1900». Cervantes Virtual: <http://www.cervantesvirtual.com>
Consultada el 10 de febrer de 2008.

OJD. Oficina de la Justificació de la Difusió. <http://www.ojd.es/>

RÀDIO LIBERTY. <http://www.radioliberty.org>
Consultada el 14 de setembre de 2008.

RUIZ, María José. «El despegue de la Buena Prensa y *El Correo de Andalucía* en la Sevilla de comienzos del siglo XX»
<http://www.ull.es/publicaciones/latina/ambitos/2/ruiz.html>.
Consultada el 28 juny 2007

SIMLER, José. Biografía del pare Chaminade redactada l'any 1901 que es pot llegir en el web de Marianistas.
<http://www.marianistas.org/espiritualidad/simler%20chaminade%207.rtf>.
Enllaç consultat el 10 de febrer de 2008.

Web Claret. «José Dueso. Apóstol de la prensa. Acercamiento a un gran pionero de la prensa católica de la primera mitad del siglo XX».
http://www.claret.org/es/apostolado/m_episodios_doc.php?id=11
Consultada el 13 abril de 2008.

ARXIUS I BIBLIOTEQUES CONSULTATS PER A LA TESI

Tot seguit hi ha una relació dels arxius i biblioteques que s'han consultat per a l'elaboració d'aquesta tesi. Pot ser útil de cara a les persones que vulguin aprofundir alguns dels temes tractats. Les dades corresponen al maig de 2009.

Arxiu comarcal de l'Alt Empordà (Figueres)

Plaça de l'Escorxador, s/n
17600 Figueres
Telèfon: 972 67 01 78
Fax: 972 67 01 78
c/e: acaltemporda.cultura@gencat.net
<http://www.altemporda.org>

Arxiu Comarcal del Baix Empordà (La Bisbal)

Plaça del Castell - Castell de la Bisbal-
1700 La Bisbal d'Empordà
Telèfon: 972 64 18 01
Fax: 972 64 18 01
c/e: acbaixemporda.cultura@gencat.cat
<http://www.baixemporda.org>

Arxiu Municipal de Girona

Placeta Institut Vell, 1
17004 GIRONA
Telèfon: 972 221 545
Fax: 972 202 694
c/e: arxiunicipal@ajgirona.org
Web: <http://www.ajuntament.gi>

Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols

Carretera de Girona 45-47
17220 Sant Feliu de Guíxols
Telèfon: 972 32 25 93
Fax: 972 32 73 39
c/e: arxiu@guixols.cat

Arxiu i Biblioteca del Seminari de Girona

Pujada de Sant Martí 12
17004 Girona
Telèfon: 972 48 73 46
c/e: info@arxiuadg.org
Web: <http://www.arxiuadg.org>

Arxiu Històric Municipal de Calella

Escoles Pies, 36
08370 Calella
Telèfon: 93 769 51 02
c/e: m.calella@diba.cat

Biblioteca Municipal de Riudellots de la Selva

Major, 17
17457 Riudellots de la Selva
Telèfon: 972 47 74 91
c/e: biblioteca@riudellots.cat

Biblioteca Nacional de Catalunya

Hospital 56
08001 Barcelona
Telèfon: 93 270 23 00
Fax: 93 270 23 04
c/e: bustia@bnc.cat
Web: <http://www.bnc.cat>

Biblioteca Pública de Banyoles

Llibertat 155, 1er
17820 Banyoles
Telèfon: 972 57 16 02
Fax: 972 58 16 41
c/e: biblioteca@ajbanyoles.org
Web: <http://www.banyoles.cat>

Biblioteca Pública de Girona

Hospital 6
17002 Girona
Telèfon: 972 20 22 52
Fax: 972 22 76 95
c/e: bpgirona.cultura@gencat.cat
Web: <http://cultura.gencat.cat/bpg>

Biblioteca Pública d'Olot

Pati 2
17800 Olot
Telèfon i fax: 972 26 11 48
c/e: bibolot@ddgi.cat

Biblioteca Virtual de Prensa Histórica

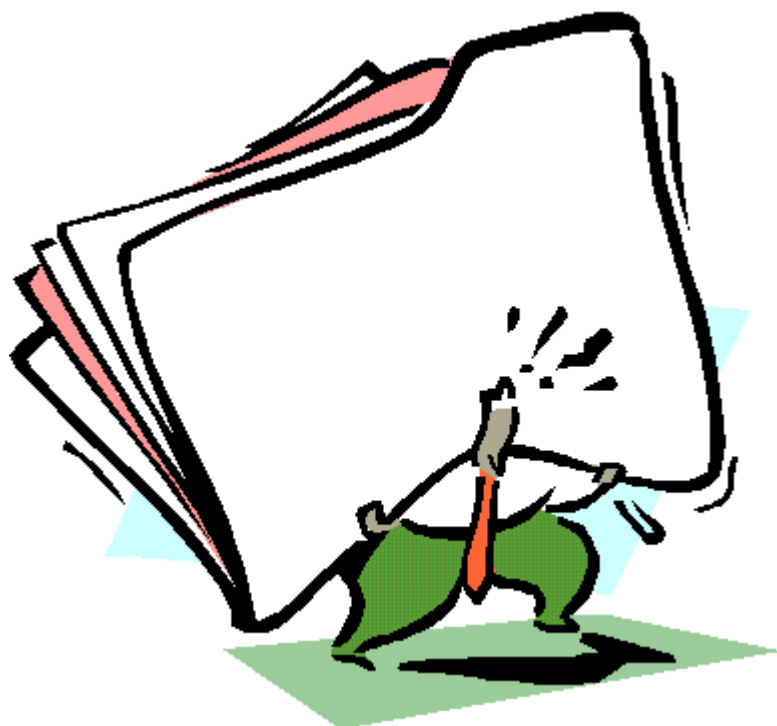
<http://prensahistorica.mcu.es>

S'han visitat també els **arxius de les parròquies** de¹⁷⁹:

Anglès (972 42 02 53), Arenys de Mar (93 792 00 96), Banyoles (972 57 04 95), Bescanó (972 44 02 81), Blanes (Santa Maria, 972 33 05 74), Castelló d'Empúries (972 25 05 19), la Cellera de Ter (972 42 16 64), Figueres (Sant

¹⁷⁹ Les parròquies no disposen d'una infraestructura per atendre els investigadors com els arxius i biblioteques que s'han esmentat, ni tampoc, com es pot suposar, d'un horari determinat d'atenció al públic. És per aquest motiu que simplement es facilita el telèfon per al seu posterior contacte.

Pere, 972 50 03 25), Girona (Sant Josep, 972 20 27 48), Olot (Sant Esteve, 972 26 04 74) i Salt (Sant Cugat, 972 23 46 86).

Annex

*La comunicació catòlica a la diòcesi de
Girona. Passat i present*

Àngel Rodríguez Vilagran

Direcció: Dr. Jordi Berrio i Serrano

Departament de mitjans de comunicació i cultura
Facultat de Ciències de la Comunicació
UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA (UAB)
Curs 2009-10
TESI DOCTORAL

ÍNDEX

Estudis

El *Full Parroquial* de Girona comparat amb els altres fulls de la resta de l'Estat. Pàg. 5

Amb ulls d'ahir (Curiositats en el Butlletí i en el Full). Pàg. 17

Documents, articles, portades ...

Anunci publicat a *Diari de Girona* (7 juliol 1936: 1). Formava part de la campanya Pro moralització de les platges del Secretariat de Moralitat de l'Acció Catòlica.

Reglamento de la Federación de Asociaciones religiosas de Gerona para el Fomento de la Buena Prensa.

Exemplar de *La Festa Santificada*. 1 desembre 1935 (Exemplar complet).

Document del Vaticà pel qual es declara sant Joan Bosco, patró dels editors catòlics¹.

Notes informatives de la Delegació de Mitjans de Comunicació del Bisbat de Girona.

Número 1 de la *Fulla Dominical* del Bisbat de Girona. Tercer diumenge d'abril de 1919. (Exemplar complet).

Número 3 de la *Fulla Parroquial* del Bisbat de Girona. 14 desembre de 1924. (Exemplar complet).

- Portades de diferents publicacions mencionades a la tesi:

Fe y patria

Ideal

Santa Maria del Mont

La Armonía (exemplar complet)

La Comarca leal

Fulla Seráfica

¹ Fixeu-vos amb la firma d'aquest document del maig de l'any 1946. És de Giovanni Battista Montini, aleshores secretari d'Estat, i després, papa Pau VI.

Boletín del Apostolado de la Oración de Gerona

Alma

Aspirantado

*Programes religiosos de ràdio i televisió a la diòcesi de Girona 2009
(exemplar complet)*

- Articles i informacions diversos

El Baile (Alma, Setembre 1943)

Bálsamo del Papa Inocencio III (La Abeja, 1 agost 1899)

Ni martell ni falç (L'Amic del Poble, 9 juliol 1932)

La otra forma de la tuberculosis (Juventud, 1949)

Pàgina de la Nuri (Aires Lloretencs, 15 desembre 1933)

Portada de *Vida Parroquial* del juliol de 1973 on es pot llegir la notificació de multa per part del Director General de Premsa per haver publicat una poesia eròtica.

Notificació del Ministerio de Información y Turismo al director de la revista parroquial *Sol Ixent*, en la qual es declara la publicació com a clandestina i invita a inscriure-la en el Registre d'Empreses Periodístiques.

Suplements de fulls parroquials (exemplars complets)

Agrupació de Parròquies d'Olot

Poblenou i Altres pobles

Suplement Full Parroquial (Borrassà i altres ...)

Full Dominical (Parròquies de Figueres)

Parròquies de l'Arxiprestat de Banyoles

Agrupació de Parròquies "Els Àngels"

Suplement Parroquial (Bescanó i Estanyol)

Full Informatiu (Sant Joan Baptista Poble Nou de Pineda de Mar)

- Altres, hemeroteca ...

Guió radiofònic del programa *Resurrexit* del 20 de desembre de 1952.

Entrevista d'èxit (*Avui*, 25 abril 1994).

Els Àngels en la Onda (*El Periódico*, 17 setembre 1993)

Programa dels 50è Aniversari de la reposició de la imatge de la Mare de Déu dels Àngels.

Programa de la Santa Missió de Medinyà (any 1961)

- Reportages curiosos

Cuestión práctica e interesante para los Rdos. Sres. Curas-párrocos (reportatge sobre si el toc de les campanes pot atraure els llampecs) *Boletín Oficial eclesiástico del Obispado de Gerona*, 30 juliol 1878.

Vocabulario sobre parentescos (*Boletín Oficial eclesiástico del Obispado de Gerona*, 22 març 1889).

Onda portadora o de radio-frecuencia, y onda modulada o de audio-frecuencia (*Ideal*, 1 setembre 1946)

Metodologia

Primer qüestionari per demanar dades que es va fer servir a la tesina.

Carta i qüestionari per demanar les dades de les publicacions periòdiques actuals a la tesi.

Qüestionari que un servidor utilitzava per recollir les dades de les publicacions periòdiques actuals en el moment de consultar-les.

Qüestionari per recollir les dades dels suplementes dels fulls parroquials.

Qüestionari per a les noves publicacions periòdiques actuals que havia descobert de nou, no incloses en la tesina.

Qüestionari enviat als responsables d'un web catòlic

Qüestionari enviat als responsables de les emissores de ràdio per saber si han emès o emeten un programa catòlic.

Exemple real d'una entrevista per correu electrònic per recollir dades.

EL FULL PARROQUIAL DE GIRONA COMPARAT AMB ELS ALTRES FULLS DE LA RESTA DE L'ESTAT².

La importància que adquireix el full parroquial com a mitjà de comunicació entre l'Església i el fidel, convida a comparar aquesta publicació no només amb els de la resta de Catalunya, com hem comprovat, sinó també amb els de la resta d'Espanya. D'aquesta manera es podrà saber com és el full de Girona en comparació amb els altres fulls espanyols. El criteri de no fer aquesta mateixa comparativa amb Espanya en el cas del Butlletí oficial, és perquè aquesta publicació queda restringida a un públic molt específic, com ja hem vist. El full parroquial té un tiratge molt més alt i la importància social és molt més àmplia. Aquesta mostra, servirà també per conèixer la realitat d'aquestes publicacions diocesanes a la resta de l'Estat.

a) Definició prèvia. Dades generals

Cal dir en primer lloc, que a la resta de l'Estat s'utilitza més l'expressió "*Hoja Diocesana*" per referir-se a aquest tipus de publicació que no sol passar de 8 pàgines, que sol tenir una tiratge setmanal, quinzenal o com a molt mensual i que té un caràcter formatiu i informatiu de la vida eclesial i de l'activitat pastoral. Dit d'una manera: comentaris del bisbe, les lectures del diumenge, el comentari de l'evangeli, el calendari litúrgic, les notícies parroquials o la informació de les campanyes que organitza l'Església. De fet, els fulls parroquials que s'editen a l'Estat, comparats amb el de Girona, no difereixen de continguts. Les seccions esmentades són les mateixes, si bé en alguns casos -les publicacions amb més pàgines tipus revista-, amplien més els reportatges de vida eclesial.

Cal deixar clar que s'estudien, en aquesta mostra, aquelles publicacions que entenem com a diocesanes, és a dir, perquè el Bisbat n'és responsable en la seva edició i perquè s'adquireixen a les pròpies parròquies³. De fet, és obligatori que les parròquies tinguin el full parroquial diocesà a l'abast dels seus fidels. S'adquireixen a l'entrada del temple.

Ara bé, existeixen bisbats a l'Estat que no editen el que entenem a Catalunya com a "full parroquial" o "hoja diocesana" i el que fan es una mena de revista que intenta per una banda fer funcions de "full" i per l'altra, de "revista diocesana".

La riquesa que existeix a Catalunya pel fet que, a part d'un full, alguns bisbats editin també una revista diocesana, no es dona a l'Estat. Aquestes revistes diocesanes catalanes no es comptabilitzen en el present estudi i seran comentades en el capítol dedicat a *El Senyal*. De fet, no volen ser fulls parroquials, ni substituïts d'aquests, perquè en les seves diòcesis ja existeixen.

Cal dir que no totes les diòcesis espanyoles tenen publicació diocesana.

² Aquest capítol va ser inclòs en la tesina prèvia a aquesta tesi titulada *Les publicacions periòdiques actuals catòliques a la diòcesi de Girona*. Va ser defensada el 23 de gener de 2007. Les dades d'aquest capítol corresponen al 2006.

³ Hi ha una excepció. Es tracta de la revista *Dumio* que pertany a la diòcesi de Mondoñedo-Ferrol. És editada pel Servei Diocesà de Comunicació del Bisbat de Mondoñedo, però s'encarta amb *La Voz de Galicia*.

Com passa a Catalunya, també s'editen els fulls interdiocesans. Com es veurà més endavant, el full interdiocesà que es dirigeix a Saragossa obté molt bon índex de proporció. Es distribueix també a Barbastro-Monzó, Jaca, Osca, Tarazona i Terol. En cada una d'aquestes diòcesis hi ha un coordinador o director que s'encarrega de dirigir les seccions pròpies, a l'estil dels fulls interdiocesans catalans.

També cal esmentar el cas de la revista *Fiesta* que es dirigeix a Granada i que inclou alguna informació corresponent al bisbat de Guadix-Baza. Es reparteix en ambdós bisbats però és considerada com a una única publicació, perquè no hi ha espais independents per a cada bisbat.

L'abundor que existeix a l'Estat espanyol d'aquests fulls parroquials diocesans, no es tradueix a Europa. Per exemple, a França i a Itàlia no existeixen els fulls diocesans, però sí els parroquials. Cada parròquia edita el seu propi full.

Les dades que es mostren a continuació es van recollir gràcies a un qüestionari enviat a tots els delegats de Mitjans de Comunicació Social dels bisbats de l'Estat espanyol l'abril de 2005. Les dades es van anar rebent durant el 2005 fins aconseguir-les totes el desembre de 2006. es va fer una revisió el febrer de 2007.

b) Periodicitat.

Dividides per periodicitat, les publicacions són aquestes:

SETMANALS

Arq/ bisb	Nom	Fund.	Pàg	Mida	Tiratge	Propor.
Albacete	<i>Hoja Dominical</i>	1999	4	21 x 14,85	20.000	5.57 %
Astorga	<i>Día 7</i>	1948	8	32 x 22,5	2.500	0.88 %
Barbastre ⁴	<i>Iglesia en Barbastro-Monzón</i>	1979	8	30 x 21,5	5.132	5.00 %
Barcelona	<i>Full Dominical</i>	1890	4	35 x 25	28.200 ⁵	1.08 %
Calahorra-Log ⁶	<i>Pueblo de Dios</i>	1971	4	32 x 22	3.000	1.01 %
Ciudad Real	<i>Con Vosotros</i>	1982	4	31,5 x 21,5	7.500	1.57 %
Càceres ⁷	<i>Iglesia en Coria-Caceres</i>	1951	8	31,5 x 22,5	3.800	1.69 %
Còrdova	<i>Iglesia en Córdoba</i>	2005	12	31 x 21,5	16.000	2.03 %
Girona	<i>Full Parroquial</i>	1919	4	28 x 21	16.800	2.26%
Granada	<i>Fiesta</i>	1992	12	33,5 x 24	2.900	1.45 %

⁴ Nom complet de la diòcesi: Barbastro-Monzó

⁵ Com ja s'ha indicat en un apartat de la tesi, la dada que sortia a la tesina era la de 60.000 exemplars. Es tracta d'un error. La xifra va ser facilitada des del mateix Arquebisbat de Barcelona que va sumar els exemplars dels fulls de les diòcesis de Lleida, Sant Feliu, Terrassa, Tortosa, Urgell i Barcelona. Totes elles fan una edició conjunta amb seccions específiques diferents. S'ha cregut oportú en aquest cas, posar la data correcta que correspondria a l'any 2006.

⁶ Nom complet de la diòcesi: Calahorra y la Calçada-Logronyo

⁷ Nom complet de la diòcesi: Còria-Càceres

Guadix-Baza ⁸	<i>Fiesta</i>	1992	12	33,5 x 24	100	0.10 %
Jaca	<i>Iglesia en Jaca</i>	1984	8	30 x 21,5	6.000	13.33 %
Lleida	<i>Full Dominical</i>	1973	4	35 x 25	3.075	1.54 %
Màlaga ⁹	<i>Diócesis</i>	1997	8	32 x 23	10.500	0.70 %
Mallorca	<i>Full dominical</i>	1980	8	29,7 x 21	7.000	0.87 %
Menorca	<i>Full dominical</i>	1981	4	32 x 22,5	5.000	6.25 %
Mèrida-Bad. ¹⁰	<i>Iglesia en camino</i>	1993	8	42 x 29,5	6.500	1,08 %
Oscà	<i>Pueblo de Dios</i>	1940	8	30 x 21,5	3.900	4.87 %
Pamplona-Tud ¹¹	<i>La verdad</i>	1931	52	24 x 17	8.000	1,35 %
Saragossa	<i>Iglesia en Zaragoza</i>	1940	8	30 x 21,5	35.000	4.37 %
Sant Feliu	<i>Full Dominical</i>	2004	4	35 x 25	9.000	1.04 %
Sogorb-Cast ¹²	<i>Hoja Parroquial</i>	1961	8	29,7 x 21	10.200	2.20 %
Solsona	<i>Full Diocesà</i>	1947	8	30 x 21,5	9.500	7.66 %
Sevilla	<i>Iglesia en Sevilla</i>	1940	4	32 x 22,5	14.000	0.77 %
Sigüenza-Gu. ¹³	<i>El eco</i>	1935	4	32 x 22	7.000	3.50 %
Tarazona	<i>Iglesia en Tarazona</i>	1929	8	30 x 21,5	7.500	9.37 %
Tarragona	<i>Full Dominical</i>	1950	4	28 x 20	6.900	1.36 %
Terrassa	<i>Full Dominical</i>	2004	4	35 x 25	9.200	0.76 %
Terol ¹⁴	<i>Semilla evangélica</i>	1954	8	30 x 21,5	3.840	4.04 %
Toledo	<i>Padre nuestro</i>	1985	8	30 x 22,5	8.500	1.41 %
Tortosa	<i>Vida Diocesana</i>	1972	4	35 x 25	5.100	2.04 %
Urgell	<i>Full Dominical</i>	1973	4	35 x 25	4.500	2.44 %
València	<i>Paraula</i>	1989	24	40,5 x 29	9.000	0.37 %
Vic	<i>Full Diocesà</i>	1907	8	30 x 21,5	13.700	3.57 %

QUINZENALS

Arq/ bisb	Nom	Fund.	Pàg	Mida	Tiratge	Propor.
Àvila	<i>Camino de Iglesia</i>	1993	8	31 x 21	4.500	2.54 %
Burgos	<i>Sembrar</i>	1980	12	29,7 x 21	3.500	1.00 %
Ciudad Rodrigo	<i>Iglesia en Ciudad Rodrigo</i>	1997	6	31 x 21,5	1250	2.85 %
Jaén	<i>Iglesia en Jaén</i>	1990	8	41,5 x 31	1.500	0.23 %
Lleó	<i>Iglesia en León</i>	1980	4	31 x 22	7.500	2.58 %
Oriola-Alacant	<i>Noticias Diocesanas</i>	1997	12	38,5x 29,5	21.000	1.40 %
Osma-Sòria	<i>Iglesia en Soria</i>	1990	4	34 x 24,5	4.000	4.25 %
Oviedo	<i>Esta hora</i>	1965	8	41 x 29	10.000	0.92 %

⁸ Cal recordar que en aquest bisbat es reparteix la mateixa revista que la de Granada. No es té en compta com a publicació pròpia. Els lectors la reben per subscripció a les parròquies o particularment.

⁹ Inclou Melilla

¹⁰ Nom complert de la diòcesi: Mèrida-Badajoz.

¹¹ Nom complert de la diòcesi: Pamplona-Tudela

¹² Nom complert de la diòcesi: Segorb-Castelló

¹³ Nom complert de la diòcesi: Sigüenza-Guadalajara

¹⁴ Nom complert de la diòcesi: Teruel y Albarracín

Palència	<i>Iglesia en Palencia</i>	1954 ¹⁵	8	32 x 22	3.500	1.90 %
Plasència	<i>Iglesia en Plasencia</i>	1995	8	34 x 24	3.000	1.00 %
Salamanca	<i>Comunidad</i>	1971	8	27,5x21,5	2.500	0.85 %
Santiago	<i>O adro</i>	1998	8	29,5 x 21	1.500	0,11 %
Zamora	<i>Iglesia en Zamora</i>	2002	4	34 x 24	6.200	3.75 %

MENSUALS

Arq/ bisb	Nom	Fund.	Pàg	Mida	Tiratge	Propor.
Bilbao	<i>Comunicación</i> ¹⁶	1990	32	29,7 x 21	2.000	0.17 %
Cadis-Ceuta	<i>Mar adentro</i>	2004	12	42 x 29	500	0.06 %
Canàries	<i>Iglesia al día</i>	1986	20	29,7 x 21	6.000	0.64 %
Conca	<i>Iglesia diocesana</i>	1998	20	29,7 x 21	2.500	1.25 %
Eivissa	<i>Església Eivissa i Formentera</i>	1999	4	32 x 22	2.500	2.13 %
Getafe	<i>Padre de todos</i>	1992	12	29,7 x 21	5.000	0.41 %
Mondoñedo ¹⁷	<i>Dumio</i>	2000	8	39,5 x 29	35.000	11.66% ¹⁸
Orense	<i>Comunidade</i>	1994	10	29,7 x 21	19.500	6.25 %
Segòvia	<i>Iglesia en Segovia</i>	1980	4	32 x 21	5.500	3.66 %
Tenerife ¹⁹	<i>Iglesia Nivariense</i>	1999	20	29,7 x 21	8.500	0.85 %
Tui-Vigo	<i>Parroquia</i>	1970	4	31,5 x 22	18.700	3.61 %
Valladolid	<i>Iglesia en Valladolid</i>	1993	12	29,7 x 21	5.000	0.98

BIMESTRAL

Arq/ bisb	Nom	Fund.	Pàg	Mida	Tiratge	Propor.
Lugo	<i>A nosa voz</i>	1996	8	29,7 x 21	4000	1.20 %

SEMESTRAL

Arq/ bisb	Nom	Fund.	Pàg	Mida	Tiratge	Propor.
Vitòria	<i>Iglesia diocesana</i>	2002	8	29,7 x 21	15.000	5 %

Són en total 50 publicacions, que sumades a les 10 de Catalunya que s'han estudiat abans, ens dóna el resultat de 60. La majoria són setmanals (33 publicacions), li segueixen les quinzenals (13) i les mensuals (12). Finalment,

¹⁵ L'any 1954 va néixer la fulla diocesana sota el nom d'*Espiga*, i en el 1986 va canviar de format i nom, passant a anomenar-se *Iglesia en Palencia*.

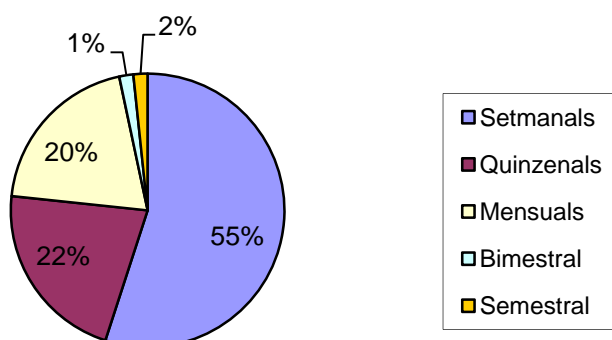
¹⁶ A sota del títol "Comunicación" hi ha les paraules "Alkarren barri" que no tenen una traducció literal, però que es podrien traduir per "Notícies d'uns i altres".

¹⁷ Nom complet de la diòcesi: Mondoñedo-Ferrol

¹⁸ Es distribueix encartat amb *La Voz de Galicia*

¹⁹ Nom exacte del bisbat: Diòcesi de San Cristóbal de la Laguna. Inclou les illes de Tenerife, la Palma, la Gomera i El Hierro. De forma "pràctica" és conegut com a Obispado de Tenerife. La prova és que l'adreça de la pàgina web és: <http://www.obispadodetenerife.es>

existeix també una publicació bimestral i una altra de semestral. En percentatge el resultat és el següent:

No tenen publicació diocesana els bisbats de: Alcalà d'Henares, Almeria, Assidònia-Jerez, Cartagena, Huelva, Madrid, Santander i Sant Sebastià.

c) Format

* Mida

21 publicacions fan servir el DIN A4. Dotze d'elles amb el tall exacte (29,7 x 21), entre les que hi ha el *Full Parroquial* de Girona, i nou el fregen (30 x 21,5). El foli universal de tall exacte (32 x 22) el fan servir quatre publicacions i cinc s'hi acosten (32 x 22,5). Ara bé, fixem-nos en la taula, que la gran majoria no estableixen un tall establert, sinó que aquest és molt lliure. El format diari (tant de mida com de tacte) és usat per 6 bisbats: Jaén, Mèrida-Badajoz, Mondoñedo-Ferrol, Oriola-Alacant, Oviedo i València.

Mida en centímetres	Número de publicacions
21 x 14'8	1
24 x 17	1
27,5 x 21, 5	1
28 x 20	1
29,5 x 21	1
29,7 x 21 DIN A4	12 (<i>Full Parroquial</i> de Girona)
30 x 21,5	9
31 x 21	1
31 x 21,5	2
31 x 22	1
31,5 x 21,5	1
31,5 x 22	1

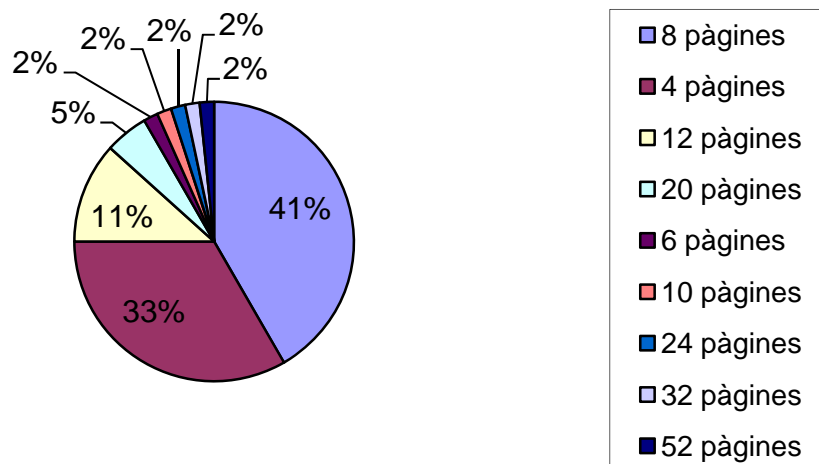
31,5 x 22,5	1
32 x 21	1
32 x 23	1
32 x 22 FOLI	4
32 x 22,5	5
33,5 x 24	1
34 x 24	2
34 x 24,5	1
35 x 25	6
38,5 x 29,5	1
39,5 x 29	1
40,5 x 29	1
41 x 29	1
41,5 x 31	1
42 x 29,5	1

*** Pàgines**

20 publicacions editen el mateix número de pàgines que el *Full Parroquial* de Girona (4 pàgines).

Número de pàgines	Quantitat de publicacions
8	25
4	20
12	7
20	3
6	1
10	1
24	1
32	1
52	1

Com es veu en la gràfica, el 73 % de publicacions editen entre 4 i 8 pàgines.

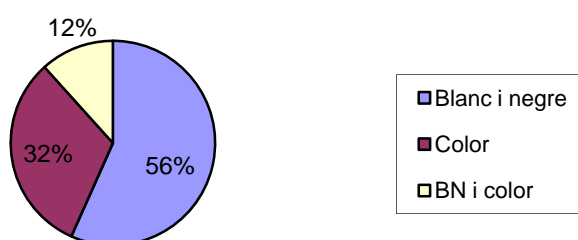
* Fotos

34 publicacions editen només en blanc i negre; això no treu que 11 d'elles tinguin la portada a color. La resta que editen en blanc i negre juguen molt amb un segon color que es canvia a cada número i que afecta principalment a la capçalera. Aquest color s'utilitza més o menys en els titulars de les informacions o bé fins i tot com a bitó en les fotos com és el cas del *Full Parroquial* de Girona. Altres, només 4, prefereixen simplement fer-ho tot en blanc i negre.

Blanc i negre: 34 publicacions

Color: 19

Blanc i negre i color: 7

c) Idioma

Com és de suposar el castellà és l'idioma més utilitzat. 44 publicacions només escriuen en aquest idioma:

Idioma	Quantitat publicacions
Castellà	44
Català i castellà	8
Català	5
Gallec	1
Basc i castellà	1
Gallec i castellà	1

Cal aclarir que les revistes diocesanes d'Oriola-Alacant, Tui-Vigo i Vitòria tenien algun article en l'idioma de la respectiva comunitat, però era una presència quasi testimonial, d'un sol article, i he optat per entendre aquestes publicacions com si fossin editades només en castellà.

Les publicacions que només editen en català són les de: Girona, Solsona Tarragona, Vic i Solsona. El català és present en gran proporció en els fulls de Mallorca i de Menorca i un xic menys en el d'Eivissa-Formentera. El full dominical de Sogorb-Castelló consultat (5 juny 2005) no hi havia cap article en català, com tampoc en la publicació de l'arquebisbat de València *Paraula* (14 gener de 2006). Només un article en català²⁰ es podia llegir en la d'Oriola-Alacant (18 al 25 de juny 2006). Tampoc ho he tingut en compte a l'hora de comptabilitzar-lo.

e) Proporció

El *Full Parroquial* de Girona ocupa la posició número 24 de 60 pel que fa a nombre d'exemplars per habitants.

La revista de la diòcesi que obté un pitjor resultat és la de Cadis-Ceuta amb un 0.06 %. Aquest bisbat té 730.000 habitants i el tiratge de revista no supera els 500. Altres mals resultats són per als de Santiago (0.11 %), Jaén (0.23 %), València (0.37 %) i Getafe (0.41 %).

Mirant aquestes xifres, es pot comprovar l'èxit que tenen els fulls interparroquials. El millor, l'interparroquial editat a Saragossa i distribuït a les diòcesis aragoneses. Així, Jaca ocupa la primera posició amb el 13.33, Tarazona la quarta amb el 9.37 %; Barbastro, la vuitena amb el 5 %; Osca, la desena, amb el 4.87 %; Saragossa, l'onzena, amb el 4.37 %; i Terol, la tretzena, amb el 4.04 %.

No es pot deixar de banda el full interparroquial de Vic i Solsona. Són els dos que tenen més proporció a Catalunya i el tercer i dissetè respectivament de l'Estat.

Posició	Publicació de l'Arque/Bisbat de ...	Proporció en %
1	Jaca	13.33
2	Mondoñedo-el Ferrol ²¹	11.66
3	Solsona	9.500
4	Tarazona	9.37
5	Menorca	6.25
6	Orense	6.25

²⁰ Escrit "en català de Catalunya".

²¹ Hi ajuda en aquest bon resultat el fet que s'encarti amb *La Voz de Galicia*.

7	Albacete	5.57
8	Barbastre	5.00
9	Vitòria ²²	5.00
10	Oscà	4.87
11	Saragossa	4.37
12	Osma-Sòria	4.25
13	Terol	4.04
14	Zamora	3.75
15	Segòvia	3.66
16	Tui-Vigo	3.61
17	Vic	3.57
18	Sigüenza	3.50
19	Lleó	2.58
20	Ciudad Rodrigo	2.85
21	Àvila	2.54
22	Urgell	2.44
23	Girona	2.26
24	Barcelona	1.08

f) Antiguitat

El full de Girona és el tercer més antic de l'Estat Espanyol, com també el tercer de Catalunya, ja que tres fulls catalans són els més antics de Catalunya i de l'Estat.

Posició	Publicació de l'Arque/Bisbat de...	Any
1	Barcelona	1889
2	Vic	1907
3	Girona	1919

g) Els directors

El prototip de director d'una publicació diocesana a l'Estat espanyol, és, en el 2006, el d'un home, sacerdot, sense estudis superiors de periodisme i d'una edat mitjana de 48'4 anys.

A Girona, aquest prototip es compleix quasi a la meitat, ja que el director és laic i té 56 anys.

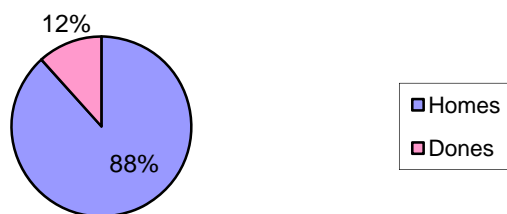
Destaca el fet que de 60 publicacions, només 7 siguin dirigides per dones i que més de la meitat siguin a càrrec de sacerdots (tan sols 18, són encomanades a laics). Els gràfics següents ajuden a entendre-ho millor:

a) sexe

Homes: 53

Dones: 7

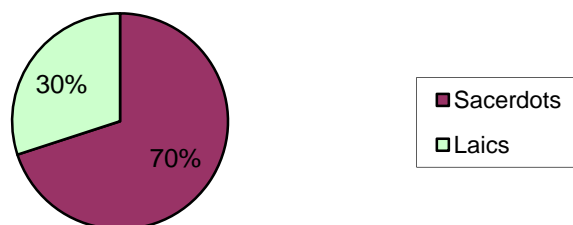
²² Cal recordar que és semestral.

a) condició

Sacerdots: 42

Laics: 18

c) edats:

A l'any 2006, el nombre de directors tenien les següents edats:

20 a 29 anys: 1

30 a 39 anys: 20

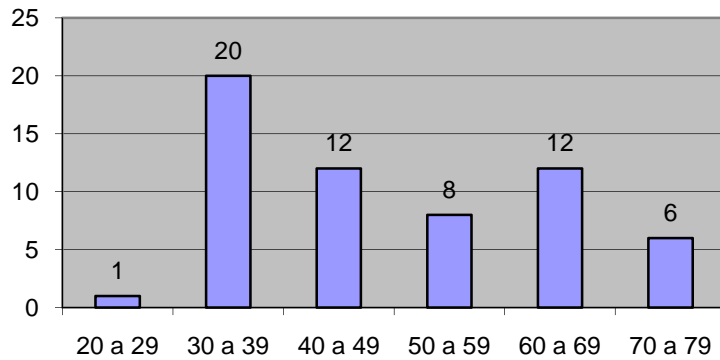
40 a 49 anys: 12

50 a 59 anys: 8

60 a 69 anys: 12

70 a 79 anys: 6

No facilitada: 1

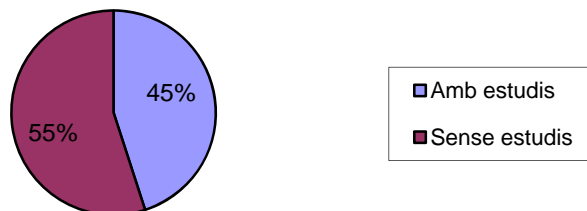

L'edat més baixa és la de 28 anys. Correspon a Henar Riegas, directora de *Iglesia en León*, que té a més, el títol de periodista. El directors més grans són els que dirigeixen *Vida Diocesana* (Tortosa) amb 75 anys i *O Adro* (Santiago de Compostela) amb 74. Ambdós, sacerdots.

Cal remarcar que si no es comptessin els directors dels 10 fulls parroquials catalans, la mitjana no variaria gens (48,3). Amb tot, és un resultat més baix que el que es dona a Catalunya, que és de 57.

d) estudis superiors de periodisme

S'entén com a estudis superiors de periodisme aquell director que té el títol de llicenciat en periodisme cursat en qualsevol universitat oficial. També s'inclouen els 6 directors que han estudiat el Màster de Comunicació Cristiana de la Universitat Pontifícia de Salamanca. Molts bisbats espanyols recomanen als directors dels seus fulls i publicacions diocesanes que el cursin per estar recomanat per la Conferència Episcopal Espanyola. Un xic més de la meitat dels directors (33 persones) no han cursat cap d'aquests estudis, com és en el cas de Girona, per 27 que sí.

Versió digital²³

De les publicacions que han estat esmentades en aquest estudi, no tenen versió digital les que editen els bisbats de: Barbastro, Burgos²⁴, Canàries, Conca, Eivissa, Jaca, Jaén, Jerez, Mallorca, Palència, Santander, Sigüenza i Vitòria. A aquests, se'ls ha de sumar Barcelona i Tortosa que com s'ha dit abans, tampoc no en tenen. Són, en total, 15 bisbats, que representen el 25% dels que existeixen a l'Estat. Dit d'una altra manera, el 75% de les publicacions diocesanes estudiades, tenen versió digital. Girona té el *Full Parroquial* en la seva edició digital, des de que la pàgina web va entrar en funcionament, l'any 1996.

Publicacions no incloses

És necessari esmentar tres publicacions en les quals, els bisbats hi tenen part implicada, però que no han estat incloses en l'estudi perquè no són obligatòries a les parròquies i perquè tampoc intenten ser un "full parroquial" ni una publicació estrictament diocesana.

ALFA Y OMEGA: Es defineix com el "Semanario Católico de Información" i es distribueix a tot Espanya els dijous amb l'ABC. Té 32 pàgines i l'edita la Fundación San Agustín de l'Arquebisbat de Madrid. Té el mateix tiratge que l'ABC.

INFO MADRID: Es tracta d'un servei de l'agència de notícies de l'Arquebisbat de Madrid que pertany a la delegació de Mitjans de Comunicació Social. Es reparteix a les parròquies que ho demanen. És una publicació senzilla, fundada el 1999, de 8 pàgines i que informa estrictament de notícies que afecten bàsicament l'Església de l'Arxidiòcesi de Madrid i, en menor mesura, d'Espanya i el món. També compta amb un apartat d'agenda. Se'n distribueixen 1.500 exemplars. Una xifra baixa si es té en compte que a l'arxidiòcesi de Madrid hi viuen 4 milions d'habitants.

CATALUNYA CRISTIANA: Fundada el 1979 per dos sacerdots, Joan E. Jarque i Francesc Malgosa. Porta el lema de "Setmanari d'informació i cultura religiosa". Tracta la informació que generen les diòcesis de Catalunya. Té dues edicions, en català (8.000) i en castellà (2.000). Pertany a la Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura. L'únic lligam que té amb l'Arquebisbat és que els estatuts manen que el president de la fundació és l'Arquebisbe titular de Barcelonnes

²³ La darrera revisió es va fer el 14 de juliol de 2006.

²⁴ El Bisbat de Burgos es compta com si no en tingués perquè no està actualitzada. El darrer número que hi tenen penjat és el que correspon a la setmana del 25 de gener al 7 de febrer de 2004.

AMB ULLS D'AHIR

(Curiositats en el *Butlletí de l'Església de Girona* i en el *Full Parroquial* diocesà)

Per redactar la història del *Butlletí de l'Església de Girona* i el *Full Parroquial* un servidor va haver de consultar diversos exemplars d'aquestes publicacions. A mesura que els examinava se n'adonava de textos que vistos amb els ulls d'avui poden fer gràcia i despertar curiositat per la forma que estaven escrits o per la manera de pensar d'aquella època de l'Església institucional. Tot seguit se'n referencien alguns.

Aquests textos són des de finals del segle XIX fins l'època del franquisme. Cal remarcar que són textos que desperten "curiositat" vistos amb els ulls d'ara, però que s'han de veure amb els ulls d'ahir, d'aquella època. En alguns textos de caràcter moral, fer-ne una lectura amb ulls d'ara no és coherent ni vàlida. La societat d'avui no és la mateixa que abans, i l'Església d'ara, tampoc és la d'abans. No fer-ne una contextualització seria en part, treure'n idees esbiaixades.

No deixa de ser interessant el darrer apartat d'aquest capítol: *Ahir igual que avui?* En algunes coses, la societat tampoc ha canviat tant com això.

LES VISITES DELS BISBES ALS FIDELS

Com que el Butlletí²⁵ és l'òrgan oficial del Bisbat de Girona, no ha d'estranyar que la "publicació del Bisbe" informés de les visites pastorals²⁶ que organitzava. Així de contundent (Butlletí, 30 octubre 1856: 562) es mostrava quan comunicava que el bisbe d'aleshores Florenci Lorente, havia visitat, des que era prelat de Girona, dues vegades tots els pobles de la seva diòcesi (cal tenir present que Mons. Lorente va ser nomenat l'any 1848).

"Ni lo fragoso del terreno, ni la tempestad y la lluvia, ni los inconvenientes de largas y penosas jornadas han sido bastantes para retraer a nuestro Obispo de visitar hasta los más remotos pueblos de la diócesis; porque la caridad, esa virtud divina que tanto resalta en nuestro dignísimo Prelado, no conoce dificultades, allana las montañas, todo lo vence, todo lo puede".

La visita del bisbe Florenci sembla fins i tot - pel que es llegeix - que va tenir efectes taumatúrgics (Butlletí, 30 Octubre 1856: 565):

"¡Cuántos matrimonios desunidos han recobrado la tranquilidad y la calma!
¡Cuántas personas de un mismo pueblo y de una misma familia divididas por el genio maligno de la discordia se han dado un abrazo de paz y reconciliación!
¡Cuántos hijos que llenaban de amargura la vida de sus ancianos padres, a quienes hubieran hecho bajar con dolor al sepulcro antes de tiempo, se han prosternado a los pies de su S.E, y al besar la mano de aquellos que les dieron el ser, les prometieron un cariño y un respeto perdurable! [...]".

EL COMPORTAMENT DE SACERDOTS, NUNCIS I PAPES

Poc abans de començar la Quaresma el Butlletí (16 febrer 1911: 93) publicava una extensa carta pastoral de Mons. Francesc Mas en què prohibia als capellans menjar ous i lacticinis per Setmana Santa:

"La benevolencia de la Santa Sede acude por la Bula de lacticinios en favor de los eclesiásticos, concediendo la facultad de comer huevos y lacticinios en la Cuaresma, menos en la Semana Mayor, o sea, desde el lunes al sábado santo, ambos inclusive, a los presbíteros seculares y regulares que viven fuera del claustro [...] debiendo tomar el sumario de lacticinios que les corresponde, Bula que les es tan necesaria, que, si no se proveen de ella, no pueden usar el indulto cuadragesimal o de carne".

A meitat de la dècada dels 50 del segle passat, preocupava l'ús de la motocicleta que feien els rectors, també de la sotana o de l'assistència a espectacles. S'entén així per què la Conferencia de Metropolitanos de España va celebrar del 26 al 29 de novembre de 1956 una assemblea d'on van sortir

²⁵ Tant el butlletí oficial del Bisbat de Girona com el full parroquial diocesà han canviat relativament el nom al llarg dels anys, més que res en abreviacions o en traducció del nom. En aquest capítol sempre serán esmentats com a "Butlletí" i com a "Full".

²⁶ Alguns bisbes van donar molta importància a les visites pastorals. Més informació en el *Nomenclàtor*.

diferents acords i que van ser publicats íntegrament (Butlletí, 15 març 1957: 67).

Pel que fa a la sotana o vestit eclesiàstic, s'ordenava que no se n'havia de prescindir llevat de circumstàncies anormals. Fins i tot, viatjant a l'estranger, tampoc no s'havia de deixar de banda sense raons greus. Això sí, "yendo en motocicleta se podrá usar boina o casco protector".

Perquè un capellà tingués moto, havia de demanar permís al Bisbe. L'ús d'aquest vehicle quedava limitat només a tasques pastorals i tenien prohibit portar-hi una dona al darrere.

Era indegut que un capellà fumés en els carrers. Tenien prohibida l'assistència als espectacles com: teatres, cinemes, balls moderns, camps de futbol professional, places de toros... "sólo por razones especiales y con permiso expreso del Prelado podrá permitirse tal asistencia siempre con las debidas cautelas".

Tal i com s'ha vist, en el 1957 els capellans podien utilitzar la moto, encara que només fos per tasques pastorals. Però en el 1895, per estrany que fos, tenien prohibit l'ús del velocípede. Es troba en el Butlletí d'aquell any (29 abril 1895: 486) amb una «Declaración de la Sagrada Congregación de obispos y regulares alabando la prohibición hecha a su clero por un prelado de Hungría acerca del uso del velocípedo». En un text escrit en llatí, es llegeix que la prohibició d'aquest vehicle "no solament allibera els sacerdots dels perills del cos, sinó que aparta els escàndols dels fidels i la burla dels mateixos sacerdots".

Reculant una mica més enrere, la curiositat porta a conèixer el «Compendio de las facultades que por Su Santidad están concedidas al actual Nuncio de España, Excmo. Ilmo y Rmo Monseñor Angel Bianchi» (Butlletí, 15 desembre 1880: 367-370). D'entre els 47 punts, el nunci tenia la facultat de: "usar peluca en los oficios", que "las monjas puedan salir a tomar baños", "leer libros prohibidos" i "absolver a masones".

El Butlletí (20 juliol 1879: 499) també ofereix detalls curiosos de la vida d'un Papa, en aquest cas de Lleó XIII:

"Madruga mucho, como que a las cinco y media, lo mismo en invierno que en verano, ha dicho misa. A la siete toma un frugal desayuno; después, durante los meses del verano y de la primavera, pasea media hora por el jardín; en el invierno se pasea por la Logia de Rafael. A las ocho recibe al Secretario de Estado y despacha los negocios pendientes con los gobiernos extranjeros. Hacia el mediodía da audiencia a los Cardenales, Prefectos de las congregaciones eclesiásticas, y más tarde recibe a las diversas personas, ya de Roma, ya de fuera de Roma que quieren ver al papa, oír su voz y recibir su bendición.

A las dos, próximamente, le sirven su parca comida, en la que no invierte más de tres cuartos de hora. Acompañale a la mesa su hermano, Subperfecto desde hace poco tiempo de la Biblioteca del Vaticano.

En seguida de concluir de comer descansa por unos minutos, y acto continuo empieza a trabajar con sus secretarios privados y el prelado Pecci en el despacho de su correspondencia particular, operación en que invierte de dos a tres horas, después de lo cual da el paseo de costumbre, acompañado de los monseñores de su intimidad, en el jardín, en los museos o en la biblioteca, según el tiempo. El paseo concluye al toque del Ave-María.

Vuelto a sus habitaciones, permanece durante una hora con el caudatario²⁷, con quien reza las Horas, y en seguida vuelve a recibir a sus subalternos. A las diez autoriza a los prelados para que se retiren, y se va a acostar, seguido de su primer camarero”.

PREGÀRIES

La fe mou muntanyes, a ella acudeixen els fidels en temps de necessitat implorant la Mare de Déu, un sant, Jesús o bé el mateix Déu Totpoderós. Consultant diversos números de diferents anys, hom s’adona que a mitja primavera es demanen pregàries per demanar la pluja. Un mes després, sembla que el Totpoderós n’ha fet cas.

El bisbe Tomàs Sivilla, escrivia una circular (Butlletí, 30 maig 1904: 138) adreçada als rectors en què els demana:

“Para implorar del Señor el beneficio de la lluvia, cuya necesidad se experimenta en varias comarcas del obispado, venimos en disponer que hasta nueva orden se diga en la Santa Misa, mientras lo consienta la rúbrica, la colecta ad *petendam pluviam*”.

Quinze dies després (16 juny 1904: 153), el Butlletí a portada reproduïa una altra circular del bisbe Tomàs:

“Informados de que la reciente lluvia beneficosa ha sido general en el obispado, remediándose con ella la sequía, que motivó nuestra circular de 29 de mayo último, ordenamos que desde el recibo del presente Boletín, deje de decirse en la Santa Misa la colecta *ad petendam pluviam* y que por durante tres días se diga la *pro gratiarum actione*”.

LA MORALITAT, COMPORAMENT I LES FESTES

L’estiu de 1882 el Butlletí (18 juliol 1882: 146) publica un llistat de normes a partir de l’article «Un cristiano como ha de ser y se necesita» extret del *Boletín Eclesiástico de Tarragona*. Constava de tretze punts on es convidava el fidel a descobrir-se respectuosament o a senyar-se quan passa davant d’una església, saludar els capellans que troba pel carrer i acompanyar-lo si és necessari, senyar-se quan el cotxe o el tren parteix, fer també el senyal de la creu quan comences a menjar - encara que sigui en un restaurant -, parlar de Déu a un malalt... S’hi llegia també:

(els cristians) “Se abstienen de lecturas malas o peligrosas, y haciéndose superior a los respetos humanos leen sin esconderse libros, folletos, periódicos francamente católicos [...] no permitiendo la entrada de impresos y escritos irreligiosos o inmorales; no consintiendo adornos, cuadros, estampas, u otros objetos capaces de provocar las pasiones. ¡Qué mejor, más digno y cristiano adorno de un salón o dormitorio que una devota imagen de Jesucristo crucificado y un cuadro de la Virgen María! “Maldito Calvino”, exclamó un ministro protestante al fijar su mirada en un crucifijo de una galería de Dusseldorf, “maldito Calvino que nos quitó las imágenes;

²⁷ Es tracta del seu secretari particular de màxima confiança.

más me mueve la vista de esta imagen de mi Salvador, que no me movieron todos los sermones que he oído en mi vida. [...]

Nuestras cristianas no se dejan dominar por la tiranía de la moda, ni deslumbrar por la fascinación del lujo. Lo primero es frivolidad indigna de una cristiana; lo segundo llega a ser la ruina de muchas familias: y si se trata de modas indecentes, no las adoptan para sí, ni para sus hijas, ni las consienten en sus dependientes”.

També s’animava a la propagació de la fe d’aquesta manera (Butlletí, 18 juliol 1882: 147):

“Cuando ha de viajar, si sus haberes lo permiten, se provee de hojas y libritos de propaganda católica, que regala oportunamente, o de intento olvida en el vagón, en el coche, en el alojamiento, etc. Son un cebo echado a la ventura que alguno morderá para su salud”.

Una de les seccions dels primers anys del full parroquial diocesà després de la Guerra Civil era la titulada *Prácticas de Vida Cristiana*. Bàsicament es dictaven normes sobre la moral y la bona conducta del cristià. El la secció del 5 de febrer de 1961, es recordava la necessitat de que les senyores anessin a l’església amb el cap cobert. Era a través de l’article *Etiqueta en la iglesia* i d’aquest dibuix

(Hoja Parroquial del Obispado de Gerona, 5 febrer 1961)

“Va introduciéndose en España, hasta entre las mujeres piadosas, la costumbre de estar descubiertas en la iglesia. Protestamos con todas nuestras fuerzas. No hay motivo para que sea abolida una costumbre que viene de San Pablo. ¿Qué en el extranjero las mujeres van al templo sin velo? No hemos de fijarnos en el extranjero cuando hacen las cosas mal. ¿Qué es una minucia sin importancia? ¿Qué los tiempos han cambiado? La Iglesia tiene unas leyes que se deben guardar. No vamos a recriminar a la Iglesia como intransigente cuando vemos en los periódicos anunciando una fiesta: traje de rigurosa etiqueta. Aunque haya que alquilarlo, nadie irá a la fiesta sin el traje requerido.

No queremos meternos en la falta de educación que es con Dios y con los demás cristianos, el ir vestidos inmodestos. Señoras, hay que ir a la Iglesia cubierta la

cabeza por respeto a Dios, a la Iglesia, y a los ángeles de la guarda. San Pablo tiene esta misteriosa expresión: "Debe pues la mujer llevar la señal de sujeción (el velo) por respeto a los ángeles". Y más abajo: "¿Es decoroso que ore a Dios descubierta la mujer?".

Les festes del Carnaval no van ser mai ben vistes per l' "antiga" Església. Repassant els butlletins o fulls podem llegir diferents circulars de bisbes i altres articles morals en contra d'aquestes celebracions. Un exemple el tenim amb el bisbe Francesc de Pol quan demanava als capellans que convoquessin funcions de *desagravios* amb exposició del Santíssim (Butlletí, 17 febrer 1908: 71-74):

"Se acerca el Carnaval, tiempo en que las muchedumbres, ebrias de licencia y disolución, se entregan todos los años a algazaras y escándalos, propios de un pueblo gentil. En estos días, los hijos del mundo se coronan de rosas, beben con abundancia el vino de Babilonia y tapado el rostro y vestidos con extravagancia, muerden las honras ajenas con calumnias e injurias, envenenan los oídos del prójimo con impurezas, desprestigian lo más sagrado con el ridículo, se atreven a todas las inconveniencias, y no hay prado que no llenen de su lujuria. [...] Amados míos, por el amor de Nuestro Señor Jesucristo os conjuro a que huyáis de las saturnales del vicio, que toméis parte ni permitáis la tomen vuestras familias en las bacanales del Carnaval, que son la deshonra del nombre cristiano. [...] Si amáis a Jesús, nuestro Bien, mostrádselo, acompañándole en las funciones de desagravios que ordenamos se hagan en todas las parroquias de la Diócesis ante el Señor Sacramentado, para compensarle con las flores de vuestra devoción de tantos y tantos ultrajes que en los días de Carnaval recibe de los malos cristianos".

En alguns dies de Setmana Santa els espectacles estaven prohibits per l'administració civil. D'aquesta manera, una circular del Governador Civil de Girona, Antonio Sanz (Butlletí, 15 març 1956: 74), disposava:

[...] "desde las doce horas del Jueves Santo, día 29 del actual, hasta la una hora del Domingo de Resurrección, día primero de abril, deberán suspenderse los espectáculos, incluso cabarets, sin más excepciones que algún concierto sacro u otros de índole análoga".

El 2 de juliol de 1944 dins d'un gran capítol dedicat a *Peligros del Verano*, el Full advertia que "las fiestas mayores se convierten con muchísima frecuencia en fiestas mayores del diablo", i seguia de la següent manera:

"Estas fiestas fueron instituidas para honrar a los Santos Patronos de los pueblos, y a este fin se celebra el Oficio solemne y otros actos, la procesión, etc. No reprueba el sentido cristiano que haya ciertas recreaciones para el cuerpo, mientras éstas no sean exageradas y con ellas no se falte a los mandamientos de la Ley de Dios. La realidad es muy diferente de lo que manda y quiere la Iglesia. Con frecuencia sucede que muchos parroquianos no asisten a los actos religiosos, algunos ni se acuerdan que exista el Santo Patrón; pero las diversiones peligrosas, algunas abiertamente inmorales, son la única preocupación que tienen en dichos días. Para asistir a estas diversiones preparan sus vestidos, gastan cantidades, a veces fabulosas, y se dejan arrastrar por una peligrosa corriente que a la fuerza ha de conducirles a gravísimos males espirituales. Y lo peor es que muchas familias, que durante el año procuran que sus hijos se aparten de los bailes, cines inmorales etc., en cambio ceden a ello durante los días de la fiesta mayor bajo el pretexto de acompañar unos invitados o

excusas semejantes. Tampoco podemos hacerlo, si ello ha de servir para ofender a Dios. En los días de fiesta mayor obliga igualmente la santa Ley del señor, y debemos cumplirla, cueste lo que cueste, aunque sea contra los deseos insanos de huéspedes o invitados”.

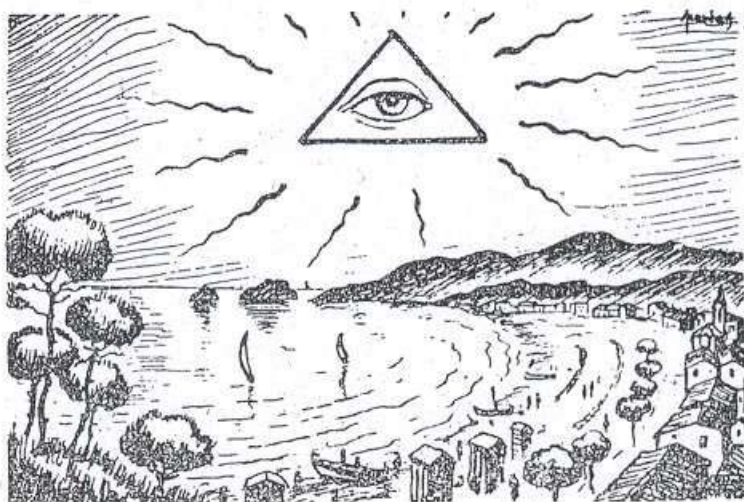
El 19 d’octubre de 1947 l’apartat de *Consultorio* del Full considerava “que los bailes modernos son casi siempre pecado grave”.

Les festes del cap d’any tampoc eren vistes amb bons ulls. El 24 de desembre de 1939 en el *Consultorio Espiritual* del Full es preguntava si hom podia assistir a una festa de societat que l’havien convidat per menjar els raïms en el moment de començar l’any. La resposta:

“Esta fiesta ofrece muchos peligros espirituales si no se obra con mucha prudencia y es causa de muchos excesos que se deben evitar. Es además un recuerdo de fiestas paganas que los cristianos no deben conservar. [...] El mundo materialista que se aparta de los dogmas infalibles de la Religión Cristiana, pone su creencia en una cosa tan ridícula como creer que trae suerte el comer doce granos de uva en el momento de dar las doce del primer año. Es una superstición, y según en qué condiciones se realiza, no está exenta de pecado. El empezar de esta manera el año que Dios nos concede por su misericordia, no es propio de un buen cristiano. ¿No sería mucho mejor unirnos en esta noche a los buenos cristianos miembros de la Adoración Nocturna y celebrar con ellos la hermosa función y misa de media noche al empezar el nuevo año? ¿O si no existe en la parroquia esta Asociación, no podríais reuniros cerca del pesebre y dar gracias a Jesús?”.

L’ESTIU

- Els banys

(Hoja Parroquial del Obispado de Gerona, 18 de juliol de 1943)

Textos en favor de la “moralitat a les platges” eren corrents en el Butlletí i també en el Full.

Fins a cinc pàgines va arribar a escriure el bisbe Josep Cartaïa sota el títol «Alocución del Rdm. Prelado sobre la inmoralidad en las playas». Als qui

adduïen com a motiu la higiene i l'efecte benèfic dels banys de sol el prelat contestava (Butlletí, 16 juliol 1940: 121-125):

"[...] Estamos seguros de que ningún facultativo ha prescrito ni prescribirá jamás que al baño de sol le haya de acompañar imprescindiblemente ese otro baño de impudor y de lascivia que se toma en esa promiscuidad desenfadada de las playas y piscinas. [...] Van allí a imprimir con detrimento de su alma, una marca de frívola distinción y de mundanidad en su epidermis y nada más. De manera que las más de las veces la higiene no es una razón sino un pretexto. ¡Triste pretexto el que se esgrime para ofender a Dios!". [...] ¿A qué viene si no, esa obstinada resistencia a aceptar la separación de sexos? Estamos seguros de que si se estableciese rigurosa y formalmente como medida general dicha separación, la concurrencia disminuiría en proporciones tan grandes como elocuentes".

L'al·locució sencera va ser llegida en totes les misses de totes les esglésies del bisbat de Girona el diumenge després de la recepció del Butlletí. Així es manava a la publicació.

El Full del 2 de juliol de 1944 convidava anar a les platges només en hores poc concorregudes o "perilloses". Un any més tard, l'1 de juliol de 1945, la matèria publicació alertava dels perills dels banys mixtes:

"Las playas en las que promiscuamente se bañan hombres y mujeres, y la desnudez es provocativa, constituyen de suyo ocasión próxima de grave pecado para los que a ellas asisten y suelen ser por lo tanto la misma y sólo asistencia pecado grave. Quines exhiben esas desnudeces, pecan con el doble pecado de inmodestia y de escándalo".

L'any 1959, el Butlletí publicava com havien de ser els vestits per aquells que vulguessin anar a prendre el bany: (Butlletí, 15 d'agost 1959: 151-152)

"Deben evitarse los baños mixtos (individuos de distintos sexos), que entrañan casi siempre ocasión próxima de pecado y de escándalo, por muchas precauciones que se tomen y más, si cabe, en las piscinas, donde lo reducido del espacio y la aglomeración de personas hacen más próximo el peligro. [...] Únicamente pueden tolerarse las piscinas mixtas infantiles, siempre que sean sólo para niños que no han llegado al uso de razón. Pero tampoco deben ser éstos admitidos en las piscinas de mayores, de sexo distinto, por las imágenes que pueden quedarles para el día de mañana.

En las piscinas para hombres solos puede tolerarse el simple bañador, y son más aceptables las variedades parecidas a la prenda llamada «Meyba». Para las mujeres solas el traje debe ser tal que cubra el tronco, y con faldillas para fuera del agua.

En los baños mixtos, si de ningún modo se pueden evitar, el traje de hombres y mujeres debe ser más modesto y emplearse sólo para el agua, cubriéndose al salir con el albornoz. [...]. Los baños escolares deben hacerse con separación de sexos, con trajes convenientes, por edades afines y bajo la vigilancia de los directores de los centros docentes. [...]

Presentan especiales peligros las excursiones campestres, con baño mixto en un estanque o río; pues a los inconvenientes del baño público en general hay que añadir los que provienen de la frivolidad, ligereza y excesiva libertad de un día de excursión".

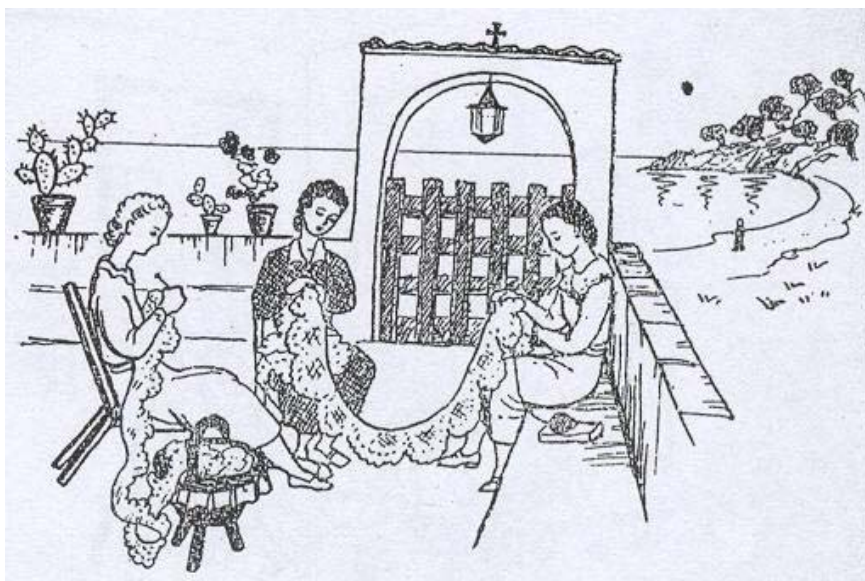
El 31 juliol de 1966 la secció *Parlem-ne*, de la qual se'n farà referència en diverses ocasions, considerava altres comportaments inmorals tant o més

importants que el que puguessin fer les persones a les platges. L'article portava per nom «Les altres immoralitats» i deia d'entre altres coses:

Algunes persones s'estranyen que no parlem de *les grans immoralitats de les nostres platges...* Ens explicarem una mica. Aquestes *grans immoralitats de les platges* duren, més o menys, tres mesos d'estiu. Però hi ha unes altres *immoralitats* que duren tot l'any i a vegades... tota una vida. Per exemple, recordem el cas d'aquella noia que ni l'hereu la va deixar casar perquè -és clar- li feia de minyona gratis, ni els pares tampoc la varen deixar marxar de casa seva perquè se "l'estimaven tant que la volien sempre a la vora seva". Total, que entre tots la varen fer una desgraciada, soltera, sense ofici ni benefici... ¿No és això una immoralitat més grossa que fer un passeig per la platja amb vestit de bany i fins despullat? I això ha passat a una sola noia o, ¿a vàries? I resultava que el seu germà - l'hereu - i els pares eren persones que anaven molt a missa i mai havien anat a la platja (*Déu-nos-en guard* - deien -, *ens condemnaríem!*). ¿Més immoralitats de tot l'any? Estafar en el preu, en el pes, en qualitat dels articles... Tenir un mal geni espantós que fa viure amargada a l'esposa, als fills, i a tots els que se li acosten. Gastar amb luxes inútils diners que tanta falta fan a milers de persones pobres. Tenir dos pisos: un per a viure-hi i un altre perquè hi facin niu les rates, mentre tantes famílies no saben on eixoplugar-se. ¿No són aquestes *altres immoralitats de tot l'any* més importants que les de la platja?

Tres anys després, però, el 13 de juliol de 1969, en un article titulat *Tots som responsables* es reafirmava que "les nostres platges es converteixen en lloc de pecat" i s'afegia que "són massa les persones que hi acudeixen, no precisament per fruit de l'aigua i del sol, sinó més aviat per fruit *amb l'espectacle*, o per fer elles mateixes *un espectacle*. I això no val!". Tanmateix, es feia ressò d'unes paraules del bisbe Jubany en les que demanava que les autoritats vetllessin per la moralitat a les platges: "Qualsevol forma de pornografia i qualsevol *espectacle* indecent ha de trobar immediatament una resposta decidida per part de les persones responsables del bé comú, sobretot si s'anomenen catòliques".

- Els vestits

(Hoja Parroquial del Obispado de Gerona, 4 agost de 1940). *Es veu com en ple estiu (el mar de fons), tres noies cusen amb màniga llarga.* El dibuix servia per adornar un comentari en el qual es considerava una "epidèmia de les ànimes" la immodèstia en el vestir.

El 4 de juliol de 1943 a la secció *Pràcticas de Vida Cristiana* del Full es llegien les següents «Normas de modestia femenina» que havien estat tretes d'una Carta Pastoral de l'Arquebisbe de Toledo i que també havia publicat el butlletí oficial del Bisbat de Girona. Igualment, s'ajudaven d'un dibuix demostratiu:

Es pot veure a la imatge com en ple estiu les noies van en màniga llarga i amb faldilla per sota el genoll. (Hoja Parroquial, 4 juliol 1943)

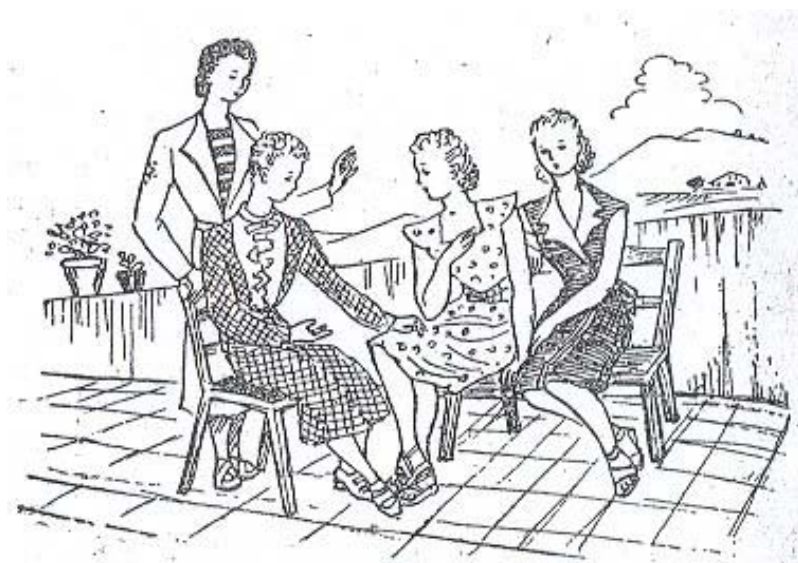
- 1.-Los vestidos no deben estar ceñidos que señalen las formas del cuerpo provocativamente.
- 2.-Los vestidos no deben ser tan cortos que no cubran la mayor parte de las piernas, no es tolerable que lleguen sólo a la rodilla.
- 3.-Es contra la modestia el escote y los hay tan atrevidos que pudieran ser gravemente pecaminosos por la deshonesta intención que revelan o por el escándalo que producen.
- 4.-Es contra la modestia el llevar la manga corta de manera que no cubra el brazo al menos hasta el codo. Muy dignas de alabanza son las que llevan siempre manga larga que rebasa el codo y aún cubre todo el brazo.
- 5.-Es contra la modestia no llevar medias.
- 6.-Es también contra la modestia el llevar los vestidos transparentes, o con calados, en aquellas partes que deben cubrirse.
- 7.-Aun a las niñas debe llegar la falda hasta las rodillas y las que han cumplido doce años deben llevar medias.
- 8.-Los niños no deben llevar los muslos desnudos.
- 9.-Al templo se debe ir con mangas largas que cubran brazo y antebrazo, con medias y vestidos que cubran la mayor parte de las piernas, sin escotes ni transparentes ni calados.
- 10.-Las maestras de niñas -y sobre todo las religiosas- sepan que la Sagrada Congregación del Concilio «Instrucción de 12 de enero de 1930» les manda que no reciban en sus colegios y

conventos a las que llevan vestidos menos honestos y que, aun a las ya admitidas, si no corrigieren, las despidan.

11.-No es peligro baladí el que hay en que un joven y una joven vayan solos a lugares apartados o estén solos en lugar no público; y los padres no deben permitírsele y pecan cuando se lo consienten.

12.-Ni en público ni en privado deben los jóvenes que proyectan matrimonio permitirse familiaridades impropias entre los que no están todavía unidos por este Santo Sacramento.

El 15 de juny de 1941 amb un text anàleg es podia veure en el Full aquest altre dibuix, a on es dedueix que dues noies vestides amb màniga llarga i faldilles llargues, reprehen a altres dues per la seva actitud d'anar amb màniga curta i faldilles sobre genoll:

(Hoja Parroquial del Obispado de Gerona, 15 juny 1941)

El Full del 9 d'agost de 1953 reproduïa bona part de la circular del bisbe Cartaïa que havia escrit en en el *Boletín Oficial Eclesiástico del Obispado de Gerona* (15 juliol 1953:143) titulada *La pública moralidad*. En aquesta, el prelat criticava també la forma de vestir dels paletes:

“Empezamos por deplorar que bastantes obreros trabajen en lugares públicos, especialmente en las carreteras sin apenas género alguno de indumentaria. Ni es decente ni es explicable. El respeto a la moral exige en este punto un mínimo de dignidad”.

El bisbe recordava també en aquesta circular que tots els que vestien “indecorosament” pels carrers, places i passeigs, “siendo con ello motivo de grave escándolo”, no podien anar a combragar ni tampoc entrar a l'església, encara que fos fora dels oficis litúrgics. Tampoc podien ser admeses a l'Acció Catòlica ni en cap altra associació religiosa si no cambiaven la seva manera de procedir. “Las que ya con anterioridad vengán formado parte de ellas, serán avisadas paternalmente; si, a pesar de ello, permanecieren contumaces, serán

expulsadas de la asociacion". El bisbe acabava la circular demanant als rectors que ho fessin saber als seus feligresos²⁸.

- Les excursions mixtes

En el *Consultorio Espiritual y Litúrgico* del 28 de juny de 1942 del Full hi havia aquesta consulta:

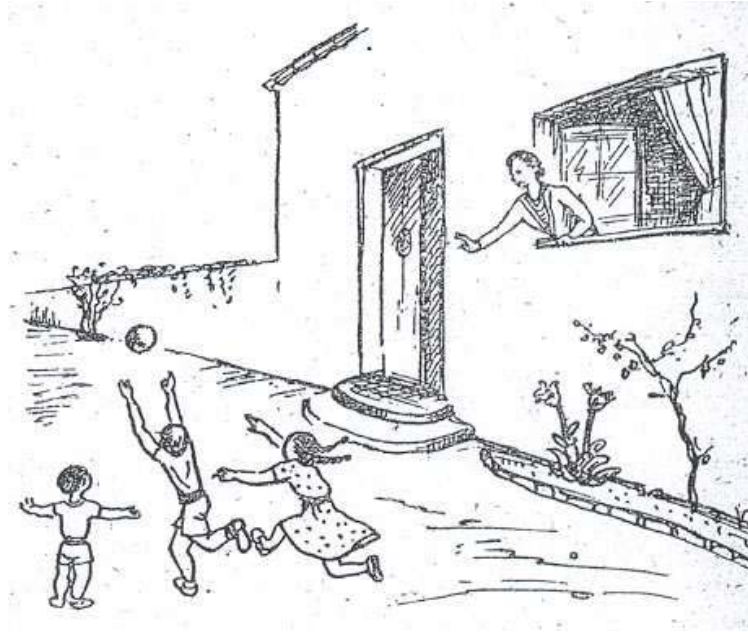
"Tengo una afición extraordinaria al excursionismo. Durante el verano los jóvenes y doncellas de la colonia veraniega nos reunimos y vamos todas las tardes de excursión. Hace pocos días una amiga recién llegada me ha puesto intranquila al decirme que no eran recomendables estas excursiones mixtas y que no estaban exentas de peligros y podían considerarse ocasiones de pecar".

La resposta fou la següent:

"Por muy extendida que sea esta costumbre entre la colonia veraniega, esta mezcla no está exenta de peligros y puede considerarse una ocasión de pecar. ¿Quiere usted de ello una prueba evidente? En general no se admiten en estas excursiones padres, tíos u otras personas que puedan ser la salvaguarda y alejamiento de los peligros. Procure usted que en estas excursiones vengan sus padres u otros miembros responsables de la familia y por este mismo hecho evitará ya la casi totalidad de ocasiones de pecar".

Aquesta vigilància dels pares vers els fills, quan estan envoltats d'ambdós sexes, era motiu d'un altre comentari en el Full fora del temps d'estiu, en concret el 2 de novembre de 1941, dins la secció *Prácticas de Vida Cristiana*. Portava per nom «La vigilancia maternal en los juegos de sus hijos» i anava acompanyat d'aquest dibuix:

²⁸ En el butlletí oficial la circular del bisbe finalitzava amb una nota en la que demanava també als rectors que des de l'altar es llegís una altra circular que havia escrit la Direcció General de Seguridad sobre la moralitat a les platges, rius i piscines que va publicar el mateix butlletí el mes anterior (*Boletín Oficial eclesiástico del Obispado de Gerona*, 15 juny 1953: 130-131). La nota deia que es podien instal·lar solariums tapats a l'exterior i separats per sexes on les persones hi podien anar en vestit de bany, "siendo indispensable, tanto a la salida de dichos solariums com a la del agua, el empleo de albornoces que cubran perfectamente el cuerpo".

“El juego puede ser un gran medio educativo, aún en el orden sobrenatural o moral, pero puede ser así mismo ocasión de la pérdida de la inocencia y otros gravísimos males. Acontece esto especialmente cuando en el juego de los niños no hay la debida vigilancia de los padres [...]. No debe ejercerse la vigilancia materna con un rigor policíaco que coarte la propia iniciativa de los niños, pero la madre debe ver o saber todo lo que aquellos hacen hasta llegar a los más pequeños detalles. La prudencia o el amor maternal encontrarán medios suficientes para conseguir este satisfactorio resultado sin necesidad de impedirles su libertad infantil y salvaguardar al mismo tiempo el precioso tesoro de su alma”.

LES RELACIONS

Sota el títol de *Disposicions sobre la modestia femenina* es llegeix en el Full del 19 d'agost de 1945 com ha de ser el comportament dels xicots i també els balls:

“Se reprueba como práctica inmoral, por ser peligrosa y escandalosa, el que los novios anden solos por lugares apartados como también el que se permitan actitudes y familiaridades impropias entre los que no están todavía unidos por el santo sacramento del matrimonio. Los bailes modernos, bien sea por su reprobable significación, o por el modo de abrazarse el hombre y la mujer, constituyen, hablando al menos objetivamente, pecado grave de lujuria o por lo menos de escándalo”.

El 12 d'abril de 1970 a la secció *Parlem-ne* del Full es publicava un comentari titulat «Qui lluny es va a casar ...». Recomanava que els cònjuges fossin del mateix lloc, que tinguessin els mateixos costums ...

Avui, degut al turisme, a la facilitat per als viatges, etc., és normal de trobar-se amb matrimonis formats per persones procedents de les comarques més distants. Si bé, en principi, ningú no pot criticar ni dir res en contra d'aquestes bodes perquè cadascú

té dret a triar lliurement la seva parella, amb tot cal recordar aquell vell adagi: “qui lluny es va a casar, o va enganyat, o va a enganyar”.

L'experiència dels grans ensenya que com més es coneixen per endavant els futurs esposos, com més semblants són en tot, més probabilitats hi ha de viure units i en pau. En canvi, si es coneixen poc, si tenen costums diferents, si pensen o parlen distintament, hi ha un gran perill de fracassar en tota la línia.

No es tracta pas de promoure «segregacions racials o regionals»; però el sagrament del Matrimoni és quelcom massa seriós i important per improvisar les coses, deixant-se portar d'un primer “cop d'ull”, o d'un primer “batec de cor”. Una persona assenyada fa totes les coses amb el cap, pensant-les bé, i més aquelles que són decisives per a tota la vida. Que tothom es casi amb qui vulgui, però que ningú no oblidí que l'experiència dels vells ens diu que “qui lluny es va a casar...” cal que vagi “amb peus de plom”.

El 9 d'octubre de 1966, el Full es feia ressò en el *Parlem-ne* de que “algunes noies assenyades es lamenten de que a vegades sembla que els nois les busquen més per satisfer passions poc nobles, que no pas per veritable amor”. La publicació assegurava que “normalment la noia té una idea més espiritual de l'amor que no pas el noi. O, almenys, la noia entén més fàcilment que l'amor és quelcom que està per damunt d'un plaer de la carn” i afegeix que “el noi, en canvi, ha de fer un esforç per copsar i comprendre aquestes idees, i sobretot ha de fer un esforç gran per viure conforme a elles”. L'article afegia que mentre “moltes vegades la noia comença unes relacions en un pla sentimental, d'afecte pur i net, el noi les comença amb una barreja notable de passió i sensualitat”, d'aquí que la noia en surti desil·lusionada, després que el noi pretengui “aconseguir unes llibertats que [...] són normals i naturals entre *novios*”. La solució per al Full era aquesta:

Que les noies vigilin a l'hora d'acceptar un promès; que els nois s'espavilin per formar-se -llibres, cursets- i posar-se a l'altura del concepte més espiritual que les noies tenen de l'amor. És la millor garantia per a un matrimoni feliç. Tal vegada l'única.

A principis de desembre de 1968, el *Parlem-ne* tractava l'expressió dita sovint entre els homes en referència a les dones: “Sempre tenen raó elles”. Aquesta mateixa frase servia de títol a l'article d'aquell diumenge que intentava donar resposta a les possibles baralles o malentesos entre marit i muller. Qui ha de cedir? (Full, 8 desembre 1968)

No es tracta pas d'afirmar aquí que totes les dones s'empenyen en «fer passar la seva». N'hi ha moltes que són un model de paciència, de silenci, de discreció... Però també és cert que algunes saben aprofitar estupendament les seves armes de “resistència pasiva” (plors, males cares, indiferència vers el marit, etc.) o d’“ofensiva permanent” (el *pic-pic* que no para), i acaben obtenint el que volen.

Què fer en semblants casos? S'equivoquen completament els marits que s'enfaden, criden, discuteixen... La majoria de les vegades organitzaran un escàndol que fins potser els veïns se n'enteraran, o que deixarà un pèssim ambient en la llar. I després d'una “tempesta” impressionant, encara hauran d'acabar cedint.

Per això, el millor és que, si es tracta d'assumptes de poca importància, es “rendeixin” ràpidament. En últim terme poca diferència hi ha en que, per exemple, el color del menjador sigui blau, verd o marró. O en que surtin a passeig a les cinc en lloc de les quatre... (Entretant es pot jugar amb els nens).

Ara, si es tracte d'assumpes de real importància llavors serà qüestió de parlar-ne més llargament. Però, es tractarà sempre d'això: de "parlar-ne"!; no de discutir-ne. Si es nota que la conversa es va enfortint i un dels dos comença a "enfilarse", el millor és deixar-ho per l'endemà. I si l'endemà tampoc surt una conversa serena, tranquil·la, cal deixar-ho per l'endemà passat... La pau de la llar es mereix tots els sacrificis i esperes.

L'ACCIDENT DEL TITÀNIC. CÀSTIGS DE DÉU?

L'any 1912 es va enfonsar el Titànic. La desgràcia va ser vista en diferents publicacions catòliques com un "càstig de Déu". També per al full parroquial del 3 de setembre de 1944 que va publicar un article titulat *Dios también castiga en este mundo*. L'enfonsament ha estat motiu de novel·les, pel·lícules i llegendes. Una tradició explicada en el Full d'aquell diumenge, deia que sota l'embarcació, a la proa, hi havia pintada en lletres ben grans la frase: "No God no Pape" (Ni Déu ni Papa), o que en altres llocs s'hi llegia "Ni la terra ni el cel ens poden submergir". També assegurava que el xoc del transatlàntic amb l'iceberg va ser precisament allà on hi havia escrit "Ni Déu ni Papa" i que el capità era un impiu declarat. Es llegia: "Dios no deja sin castigo ciertas perfidias [...]. Sirva de experiencia este castigo a los que abusan de la bondad de Dios, para pecar impunemente. Si bien el Señor usa de bondad para con los hombres, también deja sentir algunas veces su divina justicia. Ya dijo San Pablo: "Es cosa horrenda caer en manos de Dios vivo".

Vuit anys després (Full, 20 abril 1952), tornava a ser notícia, i ara amb més raó, ja que es commemoraven els 40 anys del tràgic succés. Aquest cop resumien un article publicat a *Ecclesia* on, segons ells, es demostrava que la tragèdia havia estat un càstig de Déu:

"Entre los obreros que lo construyeron los había muchos que eran impíos. Para mofarse de sus compañeros católicos, sobre el navío dibujaron verdaderas blasfemias. (Repetien les frases mencionades en l'article anterior) [...] Un empleado católico del Titánico escribía a sus parientes una carta en estos términos: «Estoy persuadido de que el barco no llegará a América, a causa de las odiosas blasfemias que lleva escritas en los flancos» [...] Dios tiene la eternidad para castigar, pero de cuando en cuando, levanta un poco el velo de su justicia y como un relámpago en noche de tempestad ilumina con luz potente la mente humana. Seguro que aún viven algunos supervivientes de la tragedia. El hecho les habrá impresionado toda la vida. Que impresione también a los que a los cuarenta años del acontecimiento lo consideramos sin ningún apasionamiento. Y no olvidemos que Dios puede castigar en todo momento a las sociedades y también a los individuos. Y el Titánico debiera recordar a los blasfemos que Dios puede castigar la blasfemia aún en este mundo".

El Full d'aquell dia també es fa ressò d'una de les més famoses tradicions que està relacionada amb la banda de música del vaixell:

"Ante el peligro se piensa en invocar a Dios. La orquesta, que terminaba su música de baile, empieza el cántico «¡Más cerca de Ti, Dios mío ... Más cerca de ti!» Algunas personas a coro repiten la plegaria, mientras que otros pasajeros se arrodillan sobre el puente y rezan con fervor".

L'exemple del Titànic com a càstig de Déu no va ser utilitzat només en el full parroquial de la diòcesi de Girona, sinó també en publicacions semblants, tal i com escriu Josep Maria Albaigès²⁹ en el seu article *El castigo del blasfemo Titánico* i que es pot llegir en un apartat del seu web³⁰: <http://www.albaiges.com/religion/castigotitanic.htm> Una d'aquestes publicacions mencionades per Albaigès és *La Fiesta Santificada*, que ell havia vist repartir a les parròquies de Lleida a la dècada dels anys 50³¹. Fou veritat que el Titànic portava pintades aquelles frases blasfemes? Molts creuen que no són més que llegendes urbanes, però a la pel·lícula de James Cameron *Titànic* estrenada l'any 1997 hi ha un fragment, quan encara no es porten 30 minuts, on un dels protagonistes diu: "Ni Déu el pot enfonsar". Esbrinar-ho podria ser tema d'una altra tesi.

Per altra banda, el full del 20 d'abril de 1947 assegurava que el terratrèmol ocorregut a Mesina (Itàlia) l'any 1908, on es calcula que hi van perdre la vida unes 80.000 persones, havia estat un càstig de Déu per culpa de la blasfèmia³²:

"Durante las fiestas de Navidad, en un periódico impío titulado *El Teléfono*, aparecía una desagradable poesía dedicada al Niño Jesús, pidiéndole en tono burlón que les enviase un terremoto. Al día siguiente sucedía la catástrofe".

Vint anys més tard, semblava que les coses havien canviat, i que les catàstrofes com incendis de boscos, terratrèmols, guerres ... no es podien considerar càstigs de Déu. Es llegeix en el *Parlem-ne*. L'article es titulava «Càstigs de Déu?» (20 agost 1967):

[...] Com de costum en aquests casos aviat han sortit els "profetes": «Veieu! Això són càstigs de Déu! És clar, es fan tants de pecats!». I ho diuen amb una seguretat que sembla com si el mateix Esperit Sant els hagués informat. Hem de confessar que tals persones ens fan llàstima. Sempre les trobeu pessimistes, tot ho veuen negre, tot són mals averanys, tot són avisos de la Providència, càstigs terribles. Dóna la impressió que en el fons disfruten pensant i escampant malbaratats.

Aquest tipus de persones no són tampoc una cosa nova en la història de l'Església. Sense anar gaire enrera, encara molts recordem les terribles profecies que feien alguns per l'any 1960; la fi del món, tres dies de tenebres, una guerra mundial, etcètera. Fins hi va haver qui es va comprar un bon paquet de candeles que deien que s'havia de tenir a cada casa...

Va passar l'any 1960, el 61, el 62... el 67, i de la fi del món res de res, ni de tenebres tampoc, fora dels dies que hi havia boira o estava molt núvol.

Ja sabem que es cometem avui molts pecats i molt greus. Ja sabem que aquests pecats es mereixen el més terrible dels càstigs. Amb tot, també sabem que

²⁹ Josep Maria Albaigès és enginyer de camins i llicenciat en ciències econòmiques, però també és conegut pels seus estudis de les onomàstiques i significats dels noms. La seva obra més coneguda és *Diccionario de nombres de persona* (Barcelona: Edicions 62, 1986 3ª edició).

³⁰ Visitat el 21 de novembre de 2008.

³¹ En declaracions rebudes per correu electrònic el 22 de novembre de 2008.

³² No només el full parroquial diocesà se'n feia ressò d'aquesta creença, segurament durant la dècada dels 40 es va popularitzar, ja que encara avui per Internet es troben webs que ho asseguren: http://www.mercaba.org/FICHAS/CRISTIANO/blasfemia_castigo.htm o bé <http://www.riial.org/evangelizacion/epd0915.pdf> (webs consultades l'1 de desembre de 2008).

normalment l'hora de la justícia de Déu no és en aquesta vida sinó en l'altra. Diu Jesús que mentre estem aquí Déu ens estima a tots, «fa sortir el sol tant pels bons com pels pecadors, fa ploure tant per uns com per altres». És a dir, més aviat ens vol ajudar. A castigar no té cap pressa, perquè li queda una eternitat on donarà a cadascú el seu merescut”.

No havien passat ni quinze dies que el Full rectificava. Aquelles calamitats seguien no essent “càstigs de Déu”, però sí “avisos”. L'article, a la mateixa secció del *Parlem-ne* portava per nom «Càstigs, no. Avisos, sí» (3 setembre 1967):

[...]I tal com fan els bons pares que unes vegades premien i altres castiguen - i tant en un cas com en l'altre obren sempre per amor - també Déu va semblant la nostra vida de roses i d'espines. En el fons de tot el que ens passa hi ha indubtablement una preocupació divina pel nostre millor bé. Per això pensem que no es pot parlar pròpiament de “desgràcies” o de “càstigs” en el sentit dolent i negatiu de la paraula. Més aviat hem de parlar, en tot cas, d’“avisos” de la Providència. I aquests avisos - semblants als consells que dona dia a dia el bon pare als seus fills - unes vegades seran coses que ens agradaran i altres coses que ens faran sofrir. I així creiem que tant és un “avís” de Déu un bon èxit en els negocis o la bona salut, o el bon temps, com un fracàs, una enfermetat, un terratrèmol o un incendi. Tot és pel nostre bé [...].

EL CINEMA I LA TELEVISIÓ

L'Acció Catòlica era l'encarregada de puntuar segons la moralitat les pel·lícules que es projectaven als cinemes, era la coneguda “censura de pel·lícules”³³. En els locals de l'Acció Catòlica de cada localitat s'exposaven cada setmana la puntuació.

Gilda va ser una de les pel·lícules de moda de la meitat de la dècada dels 40 i que més censura va rebre per part de l'Església. El Full del 15 de febrer de 1948 es formulava aquesta gran pregunta en lletres grosses: “Tienes el propósito de ir a ver o has visto la película *Gilda*?”. La resposta en lletra més petita: “Perdona que te lo diga. Con muchos como tú sería fácil probar que son tan malos los que van a misa como los que no van”.

Fins i tot, la prohibició sortia dels àmbits del full parroquial diocesà per trobarla en el full parroquial de Blanes del 18 d'abril d'aquell 1948. Es llegeix una nota que assegura que :

“Por mandato del Excmo. y Rvdmo. Sr Obispo de Gerona se ordena que en la cuarta página de la *Hoja Parroquial* se recuerde a los fieles que la asistencia a la proyección de la película *Gilda* está prohibida bajo pena de pecado. Los infractores se hacen reos de un grave pecado de desobediencia y de escándalo ya que desobedecer al Obispo es despreciar al mismo Jesucristo, que dijo: «quien a vosotros oye a Mi me

³³ La primera taula de qualificació de pel·lícules que va fer l'Acció Catòlica era aquesta: blanca (per a tots), blava (joves i grans), rosa (grans) i grana (peril·losa). Una segona taula les va qualificar d'aquesta manera: tots, joves, grans, grans amb repars i greument peril·losa. Extret de la publicació *Santa María* (abril 1950: 2), òrgan del Foment Catòlic de la Bisbal d'Empordà.

oye, quien a vosotros desprecia a Mi me desprecia». Los católicos que a las disposiciones episcopales ponen sus peros y reparos deben recordar que los preceptos que la suprema autoridad diocesana da para la salvación de las almas y mejor bien de la grey cristiana no se discuten, se cumplen”.

El 20 de gener de 1952, el Full dedicava gran elogis a la figura de Bing Crosby. El definia com a catòlic practicant, modest i una institució nacional americana. Assegurava que la seva mare volia que fos seminarista, però que malgrat no haver estat així, sí que havia tingut el consol de veure'l a la pantalla representant el paper de sacerdot en dos films: *Siguiendo mi camino* i *Las campanas de Santa María*. S'assegurava des de la publicació que “Su vida y su mentalidad parecen indicar que su corazón no hubiera estado, en efecto, muy lejos de la vocación clerical”.

El 14 de juny de 1959 una lloança per a un altre actor americà, en aquest cas Gary Cooper, per haver-se convertit al catolicisme: “Bien está que el mundo del cine nos traiga de cuando en cuando auras de espiritualidad”. Sembla que aquesta decisió havia causat ressò en els ambients de Hollywood, ja que “por desgracia ya no es noticia el constante cambio de esposa o de marido. [...] Parece ser que es el único artista de cine, de Hollywood, no católico, que no se haya divorciado”.

La popularització de la televisió als inicis dels anys 60 era vista com una competència cap al rès del Rosari: “Resulta muy difícil dejar el programa de televisión para rezarlo” (12 febrer 1961). El Full animava a buscar-hi una solució:

“La Virgen pide que se rece el Rosario. No dice que debe rezarse después de cenar. Una buena hora puede ser o antes de la cena o antes de la comida. Que haya consejo familiar, y decídase una hora que no opongá televisión y Rosario. No olviden que la televisión es un don de Dios. Y los dones de Dios se deben agradecer empleándolos según la voluntad del dueño. Dios quiere que la televisión no sea enemiga del santo Rosario”.

LES CARTES EN CADENA

Avui, i gràcies a Internet, també existeixen les supersticions. Molts internautes reben sovint correus electrònics que conviden a reenviar-los als contactes de la llibreta d'adreces. D'aquesta manera es compliran tota una sèrie de desitjos; en el cas de no fer-ho, a un li vindran desgràcies. Abans de l'existència d'Internet ja circulaven aquestes cartes, i en el record queda aquella “carta del missioner”, missiva que venia de lluny i que anava acompanyada d'una pesseta. Es tractava de fer-ne còpies (amb la pesseta inclosa a cada una d'elles) per rebre posteriorment favors “celestials”. En cas contrari, passaria una desgràcia.

El fenomen d'aquestes cartes en cadena ja es té documentat l'any 1913 en el Butlletí (23 maig 1913: 305-306). El mateix bisbe de Girona, Mos. Francesc de Pol, firmava una nota a portada en què ordenava als sacerdots de la diòcesi que alertessin als fidels de l'existència de les mateixes i que no en fessin ús. És més, el prelat informava que circulava de “nou”, per tant, abans del 1913 ja existien:

“Circula de nuevo con alguna profusión por varias poblaciones del Obispado una oración manuscrita, que de tiempo en tiempo se envía ocultamente a personas piadosas, cuyo texto empieza: «Señor Dios mío Jesucristo», etc., al pie de la cual se asegura que las personas que la recen nueve días seguidos y la envíen cada día a una población distinta, recibirán una gran alegría, y se añade que el que la rece se verá libre de calamidades y que una señora que no la quiso rezar a los nueve días perdió una hija. Si bien la oración en si no contiene errores, los medios de difusión que en ella se preconizan son supersticiosos, por lo que ordenamos á los R. Párrocos de la Diócesis que den la voz de alerta á los fieles para que se aparten de prácticas abusivas, hijas de la ignorancia ó de la impiedad, que son desviaciones del sentido religioso y pueden provocar censuras y desprecios á nuestra sacrosanta Religión”.

L'any 1939 se'n fa ressò el Full (9 juliol 1939):

“[...] Es la Iglesia y no los fieles quienes deben indicar las oraciones de que los católicos se deben servir y la Iglesia no ha aprobado el texto de las llamadas cadenas de oraciones, ni les ha dado ninguna fuerza o poder espiritual, antes al contrario, las ha reprobado”

El Full hi tornava a primera plana l'11 de maig de 1969 amb un gran titular: *Supersticiones, ¡no!* Deia d'entre altres coses:

“Parece mentira que en nuestro país existan personas capaces de creer en estas supercherías. Y lo peor es que algunas cartas llegan escritas a máquina, lo que indica que se trata de gentes de cierto nivel, por lo menos económico. Quisiéramos de una vez para siempre desenmascarar estas campañas de falsa devoción a la Virgen, fundadas en el miedo y la superstición. Cualquier persona sensata puede darse cuenta que la Fe exige cosas mucho más serias que el perder el tiempo sacando veinticuatro o cuarenta y ocho copias de una oración que ni siquiera está aprobada por la Iglesia”.

ALTRES ASPECTES

- El fumar

A meitat del segle passat hi havia interès per saber si el fumar era pecat. A la secció del consultori una persona que firmava com “un fumador” formulava aquesta pregunta: “¿Es pecado fumar? Me parece que no, ya que he visto personas muy buenas que fuman”. La resposta que se li dóna no deixa de ser curiosa, s'afirma que les persones molt bones que fumen ho fan perquè els hi ha prescrit el metge o perquè els hi exigeix la salut (Full, 5 novembre 1950):

“No es pecado fumar, a no ser que el fumar perjudique notablemente la salud. De hecho no hay ninguna ley que lo prohíba. Sin embargo, tenga en cuenta que no es ningún acto de virtud. Sé de cierto que hace muy poco el Papa actual hizo retirar una causa de canonización porque aquel cuyo proceso de beatificación se intentaba iniciar, era fumador... Pero también me consta que está muy avanzada la causa de canonización de un siervo de Dios, que fumaba... por prescripción médica. Vd. piense que las personas muy buenas que fuman lo hacen porque el médico se lo ha prescrito o se lo exige su salud. Piense bien y acertará”.

Quatre anys més tard, es contradieu lleugerament l'anterior resposta i es parla de la prohibició de fumar a dins del temple (Full, 18 abril 1954). Un anomenat "enemigo del tabaco" escrivia: "Acabo de leer que dos papas prohibieron fumar bajo pena de excomuni6n. ¿Es cierto?". Des del Full es responia així:

"Sí. Pero sólo dentro de la iglesia. Para evitar que se escupiera y por el peligro de incendio. En 1642 el papa Urbano VIII lo prohibió en las iglesias de la di6cesis de Sevilla. En 1650 el papa Inocencio X lo prohibió dentro de la iglesia de San Pedro de Roma. El cuento de que fue una prohibici6n universal es un cuento y nada más. Hoy que está de moda hablar del c6ncer del pulm6n tienen su actualidad esas prohibiciones pontificias".

El temps de Quaresma és un bon moment per deixar el tabac. En un article titulat *El tabaco* es convida a recordar una pregunta que surt en els exàmens de consciència: "Has fet alguna cosa contra la teva salut?". Segons el Full "quien es capaz de pasar cuarenta días sin fumar es capaz de pasar cuarenta años" (9 febrer 1964). Ara bé, tres anys més tard, la mateixa publicació afirmava que aquesta mortificació dels quaranta dies sense fumar pot ser perjudicial per als qui envolten al pobre "exfumador". Ho feia en un text titulat «Donar Facilitats» del *Parlem-ne*³⁴ (Full, 12 febrer 1967):

Hi havia un bon home que durant la quaresma deixava de fumar per poder fer una penitència ben grossa. Però passava que qui realment feien penitència eren la seva esposa i els seus fills. Perquè el tal senyor agafava un estat de nerviosisme tan intens que tot el dia vivia de mal humor i traginava un mal geni espantós. Total, que per sort se li va acudir de consultar un confessor que coneixia bé la situació de la família i el primer que va fer va ser recomanar-li que tornés a fumar i es busqués altres sacrificis.

Tots hem de fer penitències i mortificacions. Perquè tots hem de desagriar a Déu pels nostres pecats o, almenys, pels dels altres. Ara bé; hem de buscar mortificacions que «no mortifiquin als altres».

Com diuen els Bisbes espanyols al suprimir la Butlla, es precis buscar mortificacions que «siguin en bé del pr6xim». Des de prestar una ajuda gratuïta, sense esperar que ens ho demanin, fins a cuidar detalls de la vida de família. Pensem, per exemple, en un saber tancar les portes sense fer fressa; en un deixar les coses en ordre perquè els que ens cuiden no hagin de perdre temps inútil; en un saber tirar uns papers a la paperera o unes puntes de cigar al cendrer; en un donar facilitats als que ens presten algun servei: p. e., no arribant tard als àpats, donant temps pel descans, no exigint mai serveis fora d' hora normal, no abusant...

- La vida extraterrestre

El 5 d'octubre de 1952 un article en el Full titulat *¿Y si fuera verdad lo de los platillos volantes?* tractava de com ha d'entendre un catòlic la possible

³⁴ Aquesta secció era escrita pel periodista i aleshores capellà Pere Madrenys, delegat de Mitjans de Comunicació del Bisbat de Girona i també director del Full. Madrenys, que en aquella època era fumador, manifestava: "Era una etapa que el fumar era ben vist socialment i servia per relacionar-se, per entaular una conversa tot convidant a una cigarreta..." (declaracions a un servidor per telèfon el 14 de novembre de 2008).

existència d'altres persones en altres planetes. El Full s'ajudava de l'opinió d'un teòleg anomenat P. Connel que admitia quatre hipòtesis:

- “1- Tales seres cayeron en el pecado original, como el hombre. Dios pudo redimirles, pero nada nos induce a creer que Dios se encarnó, como lo hizo entre nosotros. Es posible que los méritos de Cristo se hayan extendido hasta ellos.
- 2- Tales seres pudieron «ser destinados después de su muerte a una felicidad puramente natural» (sin ver a Dios).
- 3- Esos seres pudieron pecar sin ser redimidos (como los demonios).
- 4- Esos seres han podido guardar «los dones preternaturales y sobrenaturales» que perdieron Adán y Eva”.

Després d'aquestes quatre conclusions, el teòleg sentenciava: “aunque un día se demuestre científicamente la existencia de seres semejantes al hombre en otros planetas, nada se opone a la fe”.

- El circ

A meitat de la dècada dels 40 interessava saber si es podia assistir a un espectacle de circ sense que això suposés una trava moral. Es troba a la secció del Full *Consultorio Espiritual y Litúrgico* del 16 de juny de 1946:

“[...] pueden ser, y lo son algunas veces, inmorales por las circunstancias que los acompañan. Estas circunstancias pueden referirse al espectáculo mismo, gestos, acciones provocativas, indelicadeza en el trato de unos con otros en público, o bien pueden referirse a la manera de vestir los actores del espectáculo circense”.

Es recomanava que la persona que hi volia assistir, s'assebentés abans de com era l'espectacle i “aún en el caso de no concurrir ninguna circunstancia mala, siempre es preferible no aconsejar la asistencia a los circos, especialmente los desconocidos por su actuación”.

La preocupació “moral” per l'assistència al circ dels lectors del Full queda demostrada quan asseguruen que havien rebut cinc cartes interessades amb el tema (Full, 11 agost 1946).

- La boxa

La boxa va ser durament condemnada el 28 d'abril de 1963. El Full mencionava unes declaracions de l'aleshores director de *L'Osservatore Romano* amb motiu de la mort del boxejador Davey Moore:

“Manzini habló del boxeo como una forma de «ateísmo práctico» y lo llamó «otra mancha moral en nuestras costumbres civilizadas» [...] La radio Vaticana hizo un llamamiento a todos a condenar el boxeo profesional, pidiendo que tal deporte o sea reformado o abolido. No es necesaria una declaración explícita de la Iglesia. «Para definir el boxeo profesional, dijo el locutor vaticano, como un deporte objetivamente inmoral, sólo se necesita aplicar los principios de la ley natural de una manera inteligente»”.

- El dissenyador Yves Saint Laurent i les Filles de la Caritat

El 20 de setembre de 1964, les germanes de les Filles de la Caritat de Sant Vicenç de Paül havien canviat l'hàbit. El nou "vestit" de les germanes havia estat dissenyat ni més ni menys que pel conegut modist d'origen argelià, però de nacionalita francesa, Yves Saint Laurent (1936-2008). Així ho explicava el Full (27 setembre 1964):

"Ya no será tan fácil distinguir la inconfundible silueta de las Hijas de la Caridad. Ahora el hábito actual, elegantemente sencillo y discreto, continuará protegiendo a los enfermos y a los niños. Todo un símbolo de lo que debe ser el cristianismo actual: un «aggiornamento» que facilita la salvación de los hombres, pero también una fidelidad absoluta a la línea de la Iglesia y del Evangelio".

El text anava acompanyat d'un esboç del que era aquell nou vestit ideat pel conegut dissenyador:

(Hoja Parroquial del Obispado de Gerona, 27 setembre 1964)

- *L'us del telèfon en un monestir a finals del segle XIX:*

Una curiosa sentència es pot llegir en Ilatí en el Butlletí (1 juliol 1895: 547) dictada per la Sagrada Congregació d'eminentíssims i reverendíssims cardenals del Vaticà. El bisbe de Canàries demana que un dels seus capellans pugui utilitzar el telèfon ja que és el confessor d'un convent de monges cistercenques de clausura. Com que viu lluny del monestir, sol·licita que en casos d'urgència es pugui utilitzar aquesta "nova" tecnologia. La resposta des del Vaticà és positiva, això sí, sempre que hi hagi en el moment de la utilització dues monges "sensates i majors" que escoltin les paraules sobre les

quals “la consciència del Bisbe quedarà excusada”. El vicari general havia d’estar informat de la trucada.

- El joc de l’any sant

El Full del 25 de juny de 1950 reproduïa *El Juego del Año Santo* que havia tingut un gran èxit - segons la publicació - a Itàlia. Havia estat ideat per un pare jesuïta, a imitació del tradicional Joc de l’Oca: “Lo publicamos no para los niños, sino para los mayores. Síganlo, y podrán aprender cosas muy interesantes”.

El joc tenia la intenció d’ensenyar normes morals. No deixen de ser curioses algunes caselles, com la 25 (caus en el zoo i perds dos torns), la 27 (caus en un museu i perds un torn), la 36 (representada per un turista que et fa retrocedir a la 32) o la 48 (on hi ha un protestant i també et fa anar enrere, a la 5). Llegir la “mala premsa” (caselles 31 i 44) també comporta sancions, com ser ignorant en cultura religiosa (5), caure en la temptació (17) o ser incrèdul (29) d’entre altres. Per contra, també hi ha les actituds positives que mereixen avançar caselles, com cedir el seient del tren a una mare (casella 3), confessar-se (10), donar almoïna (14), combregar (19), resar pel Papa (21) o visitar la basílica de Sant Pere (47). La casella final del joc, per comptes de l’“oca”, hi ha el Papa, Pius XII. (Dibuix del joc al final d’aquest capítol).

AHIR IGUAL QUE AVUI?

Llegint avui alguns dels textos del full diocesà sembla que el temps no hagi passat.

Una de les pràctiques piatoses que s’ha anat perdent al llarg dels anys ha estat el Rosari. El 3 de maig de 1953, el Full ja se’n feia ressò. En una petita gasetilla, comparava el rosari (l’objecte) amb una ràdio:

“En China un misionero fue juzgado porque se le encontró un rosario entre sus vestidos. Dijeron que «aquello» era una emisora que servía para el espionaje. La absurda acusación no es completamente falsa. El rosario es una emisora que nos pone en contacto, no con los hombres, sino con el cielo. Lástima que tal emisora no exista en todas nuestras familias. Hace años los que pasaban por nuestras calles, al caer la tarde, oían el suave murmullo de las Avemarías. Hoy se oyen las armonías o desarmonías de la radio. Bien que en cada familia exista un aparato de radio. Mejor si, además, hay una emisora divina, que está al alcance de todas las fortunas”.

L’any 1954 també existia el “gener costorut”, el que en castellà es coneix com a *cuesta de enero* (Full, 17 gener 1954):

[...] ¿qué pasará con esas familias que si calentaron el hogar (es refereix els dies de Nadal) fue con leña donada, que si comieron turrónes fueron turrónes regalados? De ningún modo podemos quedar tranquilos con haber ayudado de una manera efectiva a una familia menesterosa durante los días navideños. Siempre hemos de ser caritativos. [...] Oh los que subís la cuesta de enero sentados junto al brasero,

recordad que hay familias que de día tienen el hogar apagado y de noche el frío pasa muy fuerte a través de las mantas viejas y raídas”.

Som més feliços avui que ahir? Aquesta pregunta que hom es fa avui, també se la formulava el Full del 30 de gener de 1955 en un article titulat *Que el progreso técnico conduzca los hombres a Dios*. Després d’afirmar que l’Església beneeix el progrés, l’autor apuntava:

“[...] la Iglesia teme ante la realidad del hombre moderno que cree más en técnica que en espíritu. La Iglesia sabe muy bien que técnica sin fe es poner un artefacto peligroso en manos de un loco. ¿No es cierto, además, que si en algún punto el progreso técnico ha disminuido el dolor del cuerpo, ha aumentado el dolor de las almas? ¿Quién se atrevería a afirmar que somos más felices hoy que hace cincuenta años?”.

El Full del 24 d’abril de 1960, sota el títol de *Defectos de nuestra juventud* es fa una recensió del llibre *Rejuvenir l’examen de consciència* que dedica un capítol als defectes dels joves de l’època. Aquests són alguns:

- Gastar sin medida.
- Considerar los padres como a unos sirvientes.
- Rechazar los consejos de los padres y educadores como de gente anticuada.
- Ver cualquier film, leer cualquier revista, cualquier libro, sentirse invulnerable.
- Usar un lenguaje bajo para parecer más despreocupados.
- No esforzarse en obtener cultura y especialmente cultura religiosa.

“La joventut d’ara és millor o pitjor que la d’abans?”. Aquesta era la pregunta que es formulava la coneguda secció del Full *Parlem-ne* l’11 de juliol de 1965. La resposta més exacta era aquesta: “La joventut d’avui no és ni millor ni pitjor que la d’ahir: és diferent”. Una afirmació molt usada avui.

El 12 de maig de 1968 el *Parlem-ne* hi tornava ara amb l’article titulat «Els joves d’ara no estimen res!», una expressió que l’autor de la secció posava en boca de la gent gran. Segons ell, “és possible que a vegades tinguin raó. Alguns joves s’obliden fàcilment que sense el treball, l’estalvi, les privacions dels pares i avis seria impossible que ells *disfrutessin* avui de les comoditats, avanços tècnics, i nivell de vida que tenen. No saben apreciar l’esforç dels avantpassats”.

Des de la mateixa secció, en el Full del 13 d’octubre de 1968, es criticava l’expressió “Abans, si, que...” usada sovint per gent gran amb el propòsit de criticar les actituds i fets del món modern. L’autor del *Parlem-ne* escrivia:

El que potser caldria fer seria que tots plegats fóssim una mica més comprensius, i no féssim tantes alabances del «nostre temps», de les «nostres maneres de dir i de fer d’abans». Perquè si ens posem la mà al pit haurem de confessar que sempre hi ha hagut el bé i el mal; sempre hi ha hagut persones que han tirat per «santes» i altres que no han arribat ni a «escolans»... Per tant, valdrà més que ens deixem de massa comentaris i ens esforcem, en canvi, a aprofitar tot allò de bo que el món actual ens ofereix, que són *bastantes* coses si ho mirem bé.

La manca de joves a missa no és un problema d'ara sinó de fa temps. El 24 d'agost de 1975 el Full ja ho remarcava en un article titulat *Los jóvenes ... ante la misa*. Es convidava a reflexionar els motius. A través d'un article de José Aldazábal publicat a *Extra H.D* de Barcelona, s'apunten algunes causes: creure que l'assistència és una obligatorietat, la dificultat per entendre el llenguatge de la celebració o la falta d'escalfor humà en la comunitat. Aldazábal lluny de culpar els joves, criticava la mateixa Església i proposava escoltar-los:

"Tal vez los jóvenes, con el lenguaje sencillo pero tremendamente expresivos de su ausencia, están denunciando ante la Iglesia de los mayores los defectos de su estructura sacramental, la pobreza de su fe, y sobre todo el escándalo de unas Misas que no cambian la vida, en las que «no pasa nada», que están desconectadas de la historia, que no toman en serio la Palabra que proclaman, que no entienden el gesto central de participar en el Cuerpo y Sangre de Cristo cara a la fraternidad más universal y comprometida ... Los jóvenes tienen mucho que aprender todavía y mucho camino que recorrer en la maduración de su fe. Pero pueden enseñar también bastantes cosas a unos cristianos que nos hemos instalado en una situación y en unos modos de celebrar nuestra Eucaristía que dejan mucho que desear".

La falta de vocacions ja era palpable fa 40 anys. Aleshores el Full (13 març 1966) es queixava que l'any 1965 havien entrat "només" divuit nois al Seminari, quan en el 1960 havien estat quasi el doble (l'any 2008 hi ha tres seminaristes a la diòcesi de Girona).

Tampoc es pot deixar de banda una dada que reflectia el Butlletí (16 maig 1939: 60-68): l'any 1936, abans de la Guerra Civil, la diòcesi de Girona disposava de 900 capellans diocesans. El maig de 1939 en comptava amb 646 (194 van morir màrtirs i 60 per altres causes). Cal recordar que en data de 31 de desembre de 2008, la diòcesi té 204 preveres diocesans.

Ahir, com avui, els Testimonis de Jehovà visitaven les cases. El Full ho esmenta a finals de la dècada dels 60 (26 gener 1969). Informa que alguns catòlics havien rebut "visites inpertinents" dels anomenats Testimonis de Jehovà "els quals solen empenyar-se en entrar en els pisos, enraonar llargament, distribuir llibres, revistes, etc. I sembla que és bastant difícil lograr que se'n vagin". La publicació recomanava comportar-se amb educació amb ells, però sense la necessitat d'"aguntar discursos que no interessin, o perdre el temps parlant de qüestions sobre les quals un catòlic no ha de voler discutir". També convidava a donar per acabada la visita dels testimonis: "estem segurs que no caldrà avisar mai a la policia per obtenir la retirada dels propagandistes... Amb unes paraules serenes, però serioses, serà suficient".

La pràctica de portar els "avis" a una residència o asil ja es palpava per exemple el 24 de gener de 1971. El Full raonava que hi podien haver circumstàncies que obliguessin els fills a portar els seus pares a fer-ho "però hauràn de ser sempre circumstàncies molt rares i molt extremes: malaltia, impossibilitat de tenir-se cura, pobresa. I encara!". Afegia a més que "desempellagar-se d'un vell simplement perquè és vell..., això no pot tenir perdó de Déu". L'article acabava amb aquella famosa dita de "Tal faràs, tal trobaràs".

Aprofitar els dies "sants" de la Setmana Santa per fer viatges de plaer ja era una pràctica habitual a principis dels anys 70. En parlava el Full del 26 de març de 1972 en l'article *¿Días santos?*:

"Los días que vamos a empezar han sido llamados «días santos». [...] En ellos los cristianos verdaderos se esfuerzan por participar al máximo en los misterios de la pasión, muerte y resurrección del Señor. Sin embargo, últimamente estos días que se avecinan han empezado a ser «menos santos» que antes. Por lo menos externamente. Cada año parece aumentar el número de quienes los aprovechan para pasar unas simples vacaciones, más o menos largas. No hay nada que objetar a que se aproveche esta semana para descansar corporalmente, físicamente. Lo que ya tiene algo que objetar es que ese descanso se convierta en viajes de recreo, de turismo o excursión, en los que apenas cuenta para nada todo aquello que intenta recordarnos la Iglesia. Creemos que es preciso luchar contra cierto ambiente frívolo, irreligioso, no en un plano colectivo, sino más bien en el plano de las decisiones personales, que es donde cada vez tendremos que poner mayor esfuerzo. Estos días serán «santos» si cada uno lo desea de verdad".

L'any 1960 ja es criticaven els preus abusius de l'estiu i el fet que molts estrangers se sentissin maltractats per alguns venedors o hotelers (Full, 17 juliol 1960):

"Cuando llega el verano parece que se rompen todos los moldes. Pero se insiste, tanto en declamar contra el desenfreno de la inmoralidad que pasa a segundo término el decir la verdad sobre los abusos en el séptimo mandamiento. Desde el punto de vista puramente económico los habitantes de la Costa Brava se quejan de menos afluencia de extranjeros. Si la razón es que se sienten maltratados por la codicia de algunos vendedores u hoteleros no es ciertamente para vanagloriarnos. Y no se deberá olvidar que Dios tiene muchas maneras de castigar. Decía el Cura de Ars que hay dos sistemas para empobrecer: robar y violar el día del Señor. Quisiéramos que los comerciantes que se precian de católicos piensen muy en serio sobre sus obligaciones de ejemplaridad en este asunto. Aunque los demás, los que han metido su religión en la bolsa del dinero vayan hacia su objetivo de enriquecerse de la manera que sea, los buenos católicos deben mantener muy limpia su conciencia. [...] Si Cristo dijo «¡Ay de los ricos!», de los ricos que no han robado sus tesoros, ¿qué diría de los que más que ricos son ladrones con apariencias de honradez? Pasará el verano, pasarán los veranos, y luego al final vendrá el juicio. Y en el cielo no entrarán los ladrones, que pudiendo, no hayan restituido".

Als anys 70 ja preocupava l'avortament. Un article a portada titulat *Los «otros inocentes»* es podia llegir el 24 de desembre de 1972 en el Full:

"Es difícil comprender que existan personas que se presten a cometer tales crímenes, desde las propias madres hasta los médicos o comadronas. Se señala como una de las causas principales, el actual desmoronamiento de la moral pública y el excesivo libertinaje de las diversiones. En el otro extremo se indica igualmente como causa importante la excesiva presión ambiental contra las «madres solteras». Familiares y amigos se niegan muchas veces a ayudar a las muchachas que son víctimas de un embarazo fuera del matrimonio. [...] Son los «inocentes» del siglo XX, mártires y víctimas de los pecados de unos y del egoísmo y falsa piedad de otros".

Res millor que acabar aquest capítol amb un acudit publicat en el *Casos y Cosas* del Full el 10 de gener de 1954:

“Una niña de seis años no quiere comer. La sirvienta le dice:

- Muy mal. Piensa en el Niño Jesús. El comía con naturalidad, sin tantos espavientos.

- Es cierto - contesta la niña- pero era la Virgen la que cocinaba”.

Pro moralització de les platges

Una de les més terribles ofensives contra la moral i la decència cristiana és el nudisme en les nostres platges.

A fi de combatre aquest flagell s'ha procurat la venda a la nostra ciutat del vestit de bany

MOR-PLATJA

que subjectant-se a les normes cristianes no desdiu de la moda actual.

Per decència, per dignitat, per elegància, compreu el vestit

MOR-PLATJA

Anunci publicat a Diari de Girona (7 juliol 1936: 1). Formava part de la campanya Pro moralització de les platges del Secretariat de Moralitat de l'Acció Catòlica.